

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198041

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೬೪ನೆಯ ಕುಸುಮ

ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ

(ವ್ಯಕ್ತಿಪರೀಕ್ಷೆ)

ಬರೆದವರು.

ನಾ. ಕ ಸ್ತೂರಿ

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ
ಧಾರವಾಡ

ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೪.

ಬೆಲೆ: ೧-೮-೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಾರರು .

ಶ್ರೀ. ದ ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ. ಎಂ ಎ

ಶ್ರೀ. ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ ಬಿ ಎ (ಆಕ್ಸ್‌ನ್)

ಶ್ರೀ. ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳ ಎಂ. ಎ ಬಿ. ಟಿ.

ಸಂಪಾದಕ

ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ,

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು

ಉಷಾ ಪ್ರೆಸ್

ವೈಸೂರು

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿಗಳು

ನೀಲಗಿರಿ ರೋಡ್, ವೈಸೂರು.

ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ್, ಗದಗ

ಕೃತ ಜ್ಞಾತೆ

ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕೃತಿಯಾದ ಈ 'ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ'ಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್
ನಾ ಕಸ್ತೂರಿಯವರು ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು
ಮಾಲೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞ
ನಾಗಿದ್ದೇನೆ

'ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ'ಯ ಒಳದೃಷ್ಟಿಯೂ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ
ತಿಳಿಗನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿನಾಯಕ ಗೋಕಾಕರಿಗೂ ನಾನು
ಉಪಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ

ಹೊದಿಕೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಗೆಳೆಯ ರಾಘವೇಂದ್ರರಿಗೂ ಕರಡು
ನೋಡಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೌಡಪ್ಪನವರಿಗೂ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟ ಉಷಾ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು, ನೆನಕೆಗಳು

— ಸಂಪಾದಕ

ಶ್ರೀ. ನಾ ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಹಾಸ್ಯ

ಗಾಳಿಗೋಪುರ

ಯದ್ವಾ-ತದ್ವಾ

ಚರಿತ್ರೆ

ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರನ ದಿನಚರಿ

ಮದುವೆ

ಮಕ್ಕಳ ಮೈಸೂರು ಚರಿತ್ರೆ

ಕಥೆ

ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪಾಪಚ್ಚಿ

ಕೆಂಪನ ನವರಾತ್ರಿ

ನಾಟಕ

ಗಗ್ಗಯ್ಯನ ಗಡಿಬಿಡಿ

ಏಕಚಕ್ರ

ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ದರ್ಬಾರು

ಮಂಕಾಸುರ ವಧೆ

ನಂದಿಗ್ರಾಮ

ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ

ಡೊಂಕು ಬಾಲ

ಪಿಶಾಚಿಗಳು

“ ಜನ-ಮನ ”

ಓದುಗರಿಗೆ

ಶ್ರೀಮಾ ಜಿ ಬಿ ಜೋಶಿಯವರು ಸುಮಾನ್ಯರುತಲ್ಲ ತಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಸಾಲ ಒಂದರಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾಲಗಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಹುಬಲ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು 'ಗಾಳಗೋಪುರ' ವನ್ನು ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, 'ನಿಮ್ಮ ಬಾಕಿ ತೀರಿತು' ಅಂದಾಗ, ಅವರ, "ಅದಿರಲಿ! ಮುಂದಿನದು?" ಅಂತ ಕೈಹಿಡಿದೆಳೆದರು ಆಗಿನ ಕುರುಡು ಕೆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ, "ಆಗಲಿ! ಮುಂದಿನದು ಒಂದು ಹೊಸ ನಮೂನೆ ಪುಸ್ತಕ" ಅಂದೆ, ಬಿದ್ದೆ, ಸಾಲಗಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ.

ವ್ಯಾರಂಭವಾಯಿತು, ಜೋಶಿಯವರ ವಸೂಲಿ ಕ್ರಮ ಸೂಚನೆ, ಕಾಗದ, ಭೇಟಿ, ತುತಿ ಎಂಬ ಚತುರೋಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು ನಾನು ಆಕಾಶವಾಣಿಗೆ ಹೋದೆ, ವೈಸೂರು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದೆ, ಶಿವ ಮೊಗ್ಗಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ ಅಲ್ಲಿಗೂ ಬಂತು ಅವರ ತುತಿ ಸರಿ! ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲೇ ಬಿರುಬಿರನೆ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿ ಬರೆದು ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ

ಇಂತಹ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯಲೇ ಎಂದು ನಾನು ಶ್ರೀಮಾ 'ಆನಂದ' ರೊಂದಿಗೂ ಡಾ॥ ಎಸ್ ಎಸ್ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರೊಂದಿಗೂ ಕೇಳಿ ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಈಗ ಮೂರುವರ್ಷಗಳಾದುವು ಈಚೆಗೆ ಇದನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಾಗಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾ ಎಸ್ ಎ ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟರು ಕಾವಲಿ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತು ಬಿಸಿಯಲ್ಲೇ ರುಚಿ ನೋಡಿ "ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಸಾಗಲಿ" ಅಂತ ನನಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹುರ.ಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಮರೆಯಲಾರೆ

"ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ"ಯ ನಮೂನೆ ಹೊಸದು ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಜೋಶಿಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆ ಉಳಿಯಿತು ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ನನಗೆ, "ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದೀತು, ತಾನೆ?" ಅಂದಿದ್ದರು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು, "ಚಕ್ರ ಅಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಕ್ರವಲ್ಲವೇ?" ಅಂತ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದೆ

ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಹನ್ನೊಂದು ಜನರು ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಬೀರಿ ದರೂ ಕಿಡಿಬುಡೆ ಗಂಡಪ್ಪನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಧೈರ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ಬೀಳದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಅವನಿಗೂ ಕಾಣಿಸದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುವುದು

ಕಿಡಿಬುಡೆ ಗಂಡಪ್ಪನಾಗಲಿ ಅವನ ನಂಟರಿಷ್ಟರಾಗಲಿ ಇರುವರೋ, ಎಲ್ಲಿರುವರೋ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವರು ಕೇವಲ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಪ್ರಪಂಚ ದಿಂದ ಹೊರವೊಡಿದವರು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸವಸೈಗಳನ್ನೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಹಲವರ ಬಾಯಿಂದ ಟೀಕಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಮಾತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ

ಕಲ್ಪತರು
ಕ್ಯಾನ್ಸಮೂರ್ತಿ ಪುರಂ }
ವೈಸೂರು
೮-೧೨-೪೩

ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯು ಗಾಳಿಗೋಪುರವನ್ನು ಬರೆದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ವೆಚ್ಚವಂತಹ ನಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ

ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ ಬ್ರೌನಿಂಗ್ ಕವಿ The Ring and the book (ಉಂಗುರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥ) ಎಂಬ ಕಥನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಗತಿಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವರಿಸುವ ಕಲಾವಿಧಾನವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಸತ್ಯವು ಅನೇಕಮುಖವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಒಂದೇ ಕಿಂಡಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ಪರಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಲಾರವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾವು ದೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು ಆಗ ಸತ್ಯದ ಸಾರವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಸಂಭವವುಂಟು ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟಪೈಲಿನ ಈ ವಿಧಾನವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ ವಿಡಂಬನೆಯ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯೂ ಈ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಕೃತಿಗೆ ಹೊಸ ಕಳೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ

ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥಾವಸ್ತುವು ಒಬ್ಬ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತಿಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾರಕೂನನ ಜೀವನಕ್ರಮ ಲೇಖಕರು ಅವನ ಜೀವನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ (೧) ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತಿ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸಾಹೇಬರು ನಾರಣಯ್ಯನವರು. (೨) ಅವನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಕಾಶೀಪತಿ (೩) ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಯ ಜವಾನನಾದ ಈರಯ್ಯ (೪) ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾಯಿಯಾದ ಸೀತಮ್ಮ. (೫) ಅವನ ಗೆಳೆಯನಾದ ಚಂದೂ (೬) ಅವನ ಗುರುಗಳಾದ ವಿಳಂಬಾನಂದರು (೭) ಅವನ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಸಿ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (೮) ಎದುರುಗಡಿ ಕೆಂಚಯ್ಯ (೯) ಇತ್ತೀಚಿನ ಗೆಳೆಯನಾದ ನಾರಾಯಣರಾಯ (೧೦) ಅಭಿನವ ಮಾರುತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಭಾವನ ಸೋದರ. (೧೧) ಗುಂಡಪ್ಪನ ಸತಿ ಈ ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವು ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಶನಗಳು 'ಯಕ್ಷ' ಕಿರಣದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಾದುವೆಂಬುದು

ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೃದಯದಾಳದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಲೇಖಕರು 'ಗುಂಡಾಯಣ'ವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ

ಈ ಹನ್ನೊಂದು ವೃತ್ತಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅರಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಅಂಶೇ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ನಾವು ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತತನ, ಕರ್ನಾಟಿನಿಂದ ಬಂದ ಅವನ ಮನೆತನದವರ ಇತಿಹಾಸ, ಗುಂಡಪ್ಪನ ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಓದು, ಅವನ ಮದುವೆ, ಅವನ ಕಾಲೇಜಿನ ಓದು, ಸಾಧುಸಮಾಗಮ, ನೆರೆ ಹೊರೆಯುವರೊಡನೆ ಅವನ ನಡವಳಿಕೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹಿಡಿದ 'ವಾತಾತ್ಮಜ' ಹುಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿವಾರಣೆ,— ಇವು ಈ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ

ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಈ ಭಾಗಗಳು ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಲೇಖಕರು ಅನುಸರಿಸಿದ ನಾಟಕವಿಧಾನವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತಿಯರಂತೆ ಗುಂಡಪ್ಪನು ಒಳಗೊಟಿನ ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದು ನೀಚನಿರಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಐದನೇ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವನೊಬ್ಬ ವೇದಾಂತಿಯೆಂದು ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಈ ವೇದಾಂತವು ಕ್ರಮೇಣ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧದ ಮೈಚಿತ್ರ ಹಾಗೆ ಉನ್ಮಾದವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದರ ಸೂಚನೆಯು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪನ ವೇದಾಂತವು 'ಕಾರಕೂನಿ' ವೇದಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ

'ಗುಂಡಾಯಣ'ವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹೋಗಿ ಹನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೇಖಿಸಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣವಾಗಿದೆ ಸಾಹೇಬ---ಕರಯ್ಯ---ಕೇಚಯ್ಯ---ಸೀತಮ್ಮ---ವಿಳಂಬಾನಂದ--- ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನೂ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವದ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಡಂಬೆಯೂ ಮೈಚಿತ್ರವೂ (Fantasy) ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನನ

ನಡತೆ, ಹಿಂದೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಂದೂರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರು ಹಿಂದೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗುವ ನೈಭವ, ಅತ್ತೆ-ಸೊಸೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ವಾರದ ಹುಡುಗರ ಗೋಳು, ಸಾಧುಗಳ ರೀತಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸಂಗೀತದ ತಾಪ, ಎದುರಂಗಡಿಯವನ ಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಿಯನ ರೀತಿ, ಪೊಳ್ಳು ಕಂಪನಿಗಳ ಮೋಸ, ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮ,— ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನೆ-ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣವೊಂದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಅದೇ ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ದರ್ಶನವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅದೊಂದರೆ ಅವರ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಳವಾಗಿ ಬೆರೆತ ಜೀವನವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಚಮತ್ಕಾರದ ರಮ್ಯತೆ “ತಾವು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಗಂಟಲ ಮೂಲಕವೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತಲ್ಲ! ಕ್ಷಮಿಸಿ!” ಎಂದು ಸಾಹೇಬರು ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಕಾರಾದಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಕರರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ವಿಧಾನ, ‘ಕೇಡಿ’ ಗಂಡವು ಎಂಬ ಬಿರುದು, ಬೂಟಿನ ‘ಪಾಲಿಷ್’ದ ಕಥೆ,— ಇವೆಲ್ಲ ಇವೇ ಹಾದಿಯವು ಅನೇಕ ಸಲ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲೇಖಕರು ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಸುದೀರ್ಘ ವಾಗಿಸುವದುಂಟು. “ಪಂಡಿತರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ, ಕಿವಿಗೆ ಹತ್ತಿ ತುರುಕಿ, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಷಾಯ ಹುಯ್ಲು, ಕೋಳಿಗೆ ತಾಯಿತೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮೂಗಿಗೆ ಮೂಲಿಕೆ ಹಿಂಡಿ, ಒಳಗಿನ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿಹೋಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು ” ಕಬ್ಬನ್ ಸಾಹೇಬರ ಶಿಲಾ ಪ್ರತಿಮೆಯ ವಿಚಾರವು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ “ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ರೂಪಾಯಿ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ದೃಢಕಾಯರಾದ ವರನ್ನು ವರಿಸಿ... ಮನೆಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ” ಎಂಬ ವಿಳಂಬಾ ನಂದರ ಉಪದೇಶವು ಮನನೀಯವಾಗಿದೆ. ಗಂಡವನ್ನು ಅಭಿನವ ಮಾರು ತಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದಾಗ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಜುಲುಮಿಗೆ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೆ. ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ, ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ, ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ಇವೇ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳು! ಇಂತಹ ವಿಮರ್ಶೆ-ಚಮ ತ್ಕಾರಿಯು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕಂಡು ಬಂದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತದೆ. ನೇಲಾಗಿ

ಅವರ ಶಬ್ದನಾಲೆಯೊಂದನ್ನೇ ಲೇಖಕರು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮಗನನ್ನು ಮದನಪಳ್ಳಿಗೆ ಕಳಿಸು, ಪರಾಯಿ ವೈದ್ಯ, ಜ್ವರದೃತು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾಶುತು, ಸಿನಿಮೀಯ, ಆಗರ್ಭ ಸ್ಪ್ಲೀನ್‌ಮತ, ವಿಟಿಮೀನು, ಹಾರೋಪ್ಲೇನು, ವಾರ್ಮೋಡ,— ಇವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಕಾಣಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

‘ಅಷ್ಟಪೈಲಿನ’ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಸಹ ಶ್ರೀ ಕಸ್ತೂರಿಯವರು ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು ಈ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯು ಆ ಶಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ ಶ್ರೀರುಗರ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಇಂದಿನ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖಕರ ರೀತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತವೆ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲೆಯ ನಯವೂ ನಮಗೆ ಅವಗತವಾಗುತ್ತದೆ

ಇಂಥ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಕಲೆಯು ಮಿದಿಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವು

ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜು
— — — — —
ಕಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ

ಚಕ್ರದ ಸುತ್ತ

೧.	ಕರಕರಪ್ರಿಯ	ಮೇಲಧಿಕಾರಿ	೧
೨.	ಕದನ ಕುತೂಹಲ	ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ	೧೨
೩.	ಈರವಾಣಿ	ಆಳು	೨೩
೪.	ಶುದ್ಧ ಸಾವೇರಿ	ತಾಯಿ	೩೪
೫.	ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ	ಗೆಳೆಯ	೪೯
೬.	ಮಾಯಾಮಾನವಗೌಳ	ಗುರು	೬೫
೭.	ಹಿಂಸಧ್ವನಿ	ನೆರೆಯಾತ	೭೬
೮.	ನೀತಿಗೌಡ	ಎದುರಂಗಡಿಯಾತ	೯೨
೯.	ತೋಡಿ	ಇತ್ತೀಚಿನ ಗೆಳೆಯ	೧೦೫
೧೦.	ಪರಾಣ	ಭಾವನ ತಮ್ಮ	೧೨೧
೧೧.	ಸಹನ	ಸತಿ	೧೩೬

ಚಕ್ರವೃಷ್ಟಿ

೧. ಕರಕರಪ್ರಿಯ

ನಿನ್ನೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಪುರಸತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ
ವೇನೋ? ಕೂತೇ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಇನ್ನೂ? ನಿನ್ನೆ ಬಂದವರಲ್ಲವೇನೋ?
ಕೂತರಲ್ಲಿ, ನಿನಗೇನು? ಕುರ್ಚಿ ಧೂಳಾದರೂ ಹೋಗುತ್ತೆ, 'ಟ್ರಂಗ್. .
ಟ್ರಂಗ್ ಟ್ರಂಗ್ ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ! ಯಾರದು ಹೊರಗೆ ಕೆಮ್ಮುವುದು?
ಕ್ಷಯಾಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸೋ ಅವರನ್ನು ಏನು? ನಿನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದವರೇ? ಸರಿ
ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಡು ಪ್ರಾಣಿನ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ದೂರ ಇಡು ಕುರ್ಚೀನ
ದೂರ ಅಲ್ಲೇ ಕುಕ್ಕುರಿಸಲಿ ಓ! ಬನ್ನಿ! ಬನ್ನಿ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ!
ತಾವು ನಿನ್ನೆ ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದಿರಂತೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ತಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾದ
ಬಿಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಳು ಜಮಾನ ಈ ಊರಿನ ಜವಾನರೇಲ್ಲ ಶುದ್ಧ
ಅಯೋಗ್ಯರು ಮನೆಕಲಸಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೆ, ಆಫೀಸ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೆ, ಈಗ
ಕೂಡ ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ನನಗೆ ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಲೇ
ಇಲ್ಲ ಹಾಗಲ್ಲ, ಹಾಗಲ್ಲ! ಇಂಥವರ ಹತ್ತಿರ ದಯದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ತೋರಿಸಲೇ
ಕೂಡದ ತಾವು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಗಂಟಲ ಮೂಲಕವೇ
ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತಲ್ಲ! ಕ್ಷಮಿಸಿ ಏನು ಸಮಾಚಾರ? ಹೇಳೋಣವಾಗಲಿ
ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಅಂತಹ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ ನನಗೆ ಕೂತು
ಕೊಳ್ಳಿ. ಹೇಳಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಕಾಲ ವಿರಾಮ ಇದೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ .
ಯಾರ ವಿಷಯ? ಗುಂಡಪ್ಪನ ವಿಷಯವೇ, ಗುಮಾಸ್ತೆ ಗುಂಡಪ್ಪನೇ?
ಯಾಕೆ? ಸಾಲ ಬಾಕಿ ಇದೆಯೇನು? ಅವನ ಮಗನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಡುವ
ಯೋಚನೆಯೇ? ಅವನ ಪಕ್ಕದ ವ ನೆ ಬಾಡಿಗೆಗಿದೆಯೇ? ಏನು? ಪುಸ್ತಕ
ಬರೆಯುತ್ತಿದೀರಾ? ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಕೂರಿತು? ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ನಿಮ್ಮ
ಗೇನು ಬಿಡಿ, ಬಿಳಿಕಾಗದ, ಕರಿಶಾಯಿ. ಹೀರೆಯ ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಪದ್ಯ ಬರೆ

ದರು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು! 'ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ,' ಅಂದರು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು, ಆ ಮೇಲೆ ಅದರದೇ ಒಂದು ಅಣಕವಾಡು ಮಾಡಿ 'ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ' ಅಂತ ತಿದ್ದಿದರು, ಅನ್ನಿ! ಅದರೂ, ಅರಮನೆಯಿಂದ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಬಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಈಗ ನೆರೆಮನೆಗೇ ಬತ್ತು ಬೀಳಲಿ! ಏನು? ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಹೇನು-ಜೇನುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿದೆ, ಅಂತೀರಾ' ಇರಲಿ! ನನಗೇನು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗಿರುವುದೂ ಕೇವಲ ಆರೆಮನೆಯೇ! ಇನ್ನೊಂದರ್ಥ ಮೊನ್ನೆ ಭೋಗ್ಯವಾಯಿತು ಎಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆ ಗಂಡಪ್ಪ! ಯಾಕೆ? ಕುಶೀಪತಿ, ಪಾಠ, ಬಹಳ ಸಭ್ಯ ಅವನೂ ಗುಮಾಸ್ತೆ, ಅಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸು! ಅವನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ನಾಯಕನಾಗಿ ಮಾಡಿದರಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕ

ಗಂಡಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ನನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಈಗ ಅರೇ ತಿಂಗಳು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಈ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರಲ್ಲಾ ನಾರಣಯ್ಯನವರು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪ ಮಹಾಶಯರು ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ! ಬಂದಿದ್ದ. ಇತರೇ ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಕಾಕಮ್ಮನ ಕಛಿ, ಸಿದ್ಧ 'ಮಂಚಕ ನಿಗೆ ಲಂಚಕ ಸಾಕ್ಷಿ,' ಅಂದ ಹಾಗೆ ಗಂಡಪ್ಪನ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ, ಅಂದ ಒಬ್ಬ. ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ಯಾವ ಇಲಾಖೆ ಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಗುಮಾಸ್ತೆಯರಿಗೂ ಅಜ್ಜಿಯರಿಗೂ ಗಂಟು! ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೂ ಎಂಟೋ ಹತ್ತೋ ಇರುತ್ತವೆ, ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿರುತ್ತವೆ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ ಅಂತ ಹೆದರಿಸುತ್ತವೆ ಆಡಿಟರ್ ಬಂದ ದಿವಸ ಒಬ್ಬರು ಗೋವಿಂದ! ಎಂಟು ಹತ್ತು ದಿನ ಒಟ್ಟಾಗಿ ರಜ ಸಿಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದರೆ, ಒಬ್ಬರು ಹರಹರ! ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ ಅಂದರೆ ಸರಿ, ಗುಮಾಸ್ತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠಯಾತ್ರೆ!.

ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಎನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಅವರು ಎಷ್ಟರವರು? ಟಿಕೆಟ್ ಕೇಳಿದ ಕಂಡಕ್ಕರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಂಚ ರೇಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನ ಸವಾರಿ ಬುಗಲಿ ಹತ್ತಿರವೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಳಿಸು

ವುದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಲಿಲ್ಲ! ಆಗ, ಕಾಶೀಪತಿ ಕೊಂಚ ಕುಚೋದ್ಯ ತೆಗೆದ
“ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೇನು ಸಾರ್, ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಬಚಾವಾಗುತ್ತಾನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲ
ಆತನೇ ಹೇಳಿ ಹುಲಿ” ಅಂದ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ ಬಸ್ ಸ್ವಾಡಿನಲ್ಲಾದ
ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕಿವಿಗೆ ತಾಕುತ್ತಲೂ, ಮರುದಿನ ಆಸಾಮಿ ಅಫೀಸಿಗೆ ಚಕ್ಕರ್!
ಅಜ್ಜಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿ ರಜಕ್ಕೆ ಚೀಟಿ ಬರೆದುಕೊಂಡ!
ಹೇಗಿದೆ? ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ನನಗೆ—ವ್ಯಾಸ
ರಾಯ ಅಂತ ಇದೇ ಚಾಳಿ ಅವನಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನ ಹಾಗೇನೆ
ವ್ಯಾಸರಾಯನ ಬರವಣಿಗೆನೂ! ಗಂಡಪ್ಪನದೂ ಅದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷು, ಅದೇ
ಧಾಟಿ! ಕೊಂಚ ಬದಲಾಯಿಸೋಣ, ಕೊಂಚ ಸೇರಿಸೋಣ, ತೆಗಿಯೋಣ,
ಊಹಂ! ತದ್ವತ್! ಮಕ್ಕಿಕಾ ಮಕ್ಕಿ! ಏಗೋದು ಹೇಗೆ ಇವನ ಸಂಗಡ?
ರೇಗೋದಿಲ್ಲವೇ ಹೇಳಿ ಎಂಧವನಿಗಾದರೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಖಾಲಿ ಸೀಸಿ ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡು ಗಮಾರನ ಹಾಗೆ ಅಂಗಡಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಂತ ಕಾಶೀಪತಿ
ಬೇರೆ ಹೇಳಿದ, ಕಂಟನೆಪಕ್ಕೆ ಅದೋದು ಕಾಲು! ಕಾಶೀಪತೀನೂ ಇವನೂ
ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿದವರಂತೆ ರಜ ಕೊಡೋದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಬರದೇಬಿಟ್ಟೆ.

ಇಂತಹ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಿಗುರಿನಲ್ಲೇ ಚಿವುಟಬೇಕು.
ನಾನು ರಜ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಆ ದಿನವೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಗಂಟೆ
ಯಾತ್ರಿಗೆ ಆಸಾಮಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಾ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರ್! ಅವತ್ತು
ಶುಕ್ರವಾರ ರುಹುಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ, ಅಂತ ಕಾದಿದ್ದ ೩ ಗಂಟೆಗೆ
ಸರಿಯಾಗಿ “ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೋ” ಅಂದೆ ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ಭೂಪತಿ-
ರಂಗ! ಎತ್ತರವಾದ ಆಳು, ಟೊಳ್ಳುಮುಖ, ಅರೆಮುರಿದ ಮೂಗು, ಹಣೆಯ
ಮೇಲೆ ತಾಪತ್ರಯದ ಅಳವಾದ ಗೆರೆ, ೩೦, ೩೩ ಅಂತಿದ್ದ ನನಗೆ, ಆಗ ೪೨,
೪೩ ಇರಬಹುದು ಅನ್ನಿಸಿತು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಅವನ ಆಕಾರ,
ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಏನು ವಿವರಿಸುವುದಿದೆ? ಕೂಚ ಅಯ್ಯೋ ಎನಿಸಿದರೂ ಕೂಡ
ನಾನು ಬಿಗಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ ಸಡಿಲವಾದರೆ ಸರ್ವನಾಶ ಅಂತ ನಾರಣ
ಯ್ಯನವರೇ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಕುಚೇಲನಾಗಿರುವ ಕಾಶೀಪತಿಗೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮ
ಗಂಡಪ್ಪ ಅಗಾಗ ಬತ್ತಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಂದವೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾನೆಯೇ?
ಹೇಳಿ.

ಗಂಡಪ್ಪನ ದುರಹಂಕಾರ ಎಷ್ಟು ಅಂತೀರೋ? ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಒಗೆದೊಟ್ಟು ಬಿಳಿಸಂಜೆ, ಕೆಂಪಂಜಿನದು, ಅವನ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ! ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಶೈಲತಾಂ ಬರ! ಅಂಗಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಇಸ್ತಿನಾಡಿದ್ದು ಪೇಟವನ್ನಂತೂ ಸಿಂಬಿ ಅಂತ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಬಿ ಎ. ಐವತ್ತರ ಮೇಲೆ ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೇನೆ ಸಂಬಳ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕ ಬೇಕು ಎಂಬ ಹಟ ನೋಡಿ ಅಫೀಸೇನು ಅವನ ಮಾನನ ಮನೆಯೇ? ಅವತ್ತೇನು ಅವನ ವರ್ಧಂತಿಯೇ? ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದೂ, ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನೂ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಎಂಬ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಬೇಡವೆ? ವೆದ್ವ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಅಂತಾನೆ, ಮೋಜುಗ ಸೂತ್ರ ಕಡಿನೆ, ಇಲ್ಲ, ನೋಡಿ ದಿರಾ! ಆ ಹಾಳು ವ್ಯಾಸರಾಯನೂ ಹೀಗೆಯೇ! ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ, ಅಗಸ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕೂಳಿಬಟ್ಟು ಉಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನು ಮೋಕಿನೋ ಕಾಣೆ ಇವರಿಗೆ! ಕಾಶೀನತಿ, ಮುಷ, ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ ಕೆಳಗಿನ ಕಪ್ಪೆ, ಅದರ ಅವನು ವೈರಾಗ್ಯ ಅದರ ಅವನದು ಅವನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಕೂಡ ಆಗಲೇ ಅರ್ಧ ಕುಷಾಯವಾಗಿತ್ತು ಕೈಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಖಾನ ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಿಗಬೇಕ, ಗಂಡಪ್ಪ ನಿಗೆ?

ಒಳಗೆ ನಗ್ಗಿದವನು, ನೆಟ್ಟಗೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಕಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೇನೆ ಸರಸರನ ಬಂದ ಹಂ. ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಾಶೀನತಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಜಾಗಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಮಾರು ಈಚೆ! ಯಾಕೆ ಅಂತೀರೋ? ಹೊಟ್ಟೆ ತಂಬ ತಂಬಿದ್ದ ಕಿಲಬು, ದುರಹಂಕಾರ, ಬಿ ಎ, ಐವತ್ತರಡು ರೂಪಾಯಿ.— ಎಂಬ ಮದ ಕಾಶೀನತಿ ನಿಂತಕಡೆ ನಿಂತರೆ ಇವನ ಕಿರೀಟ ಎನಾದರೂ ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೇ? ಇವನ ಸಂಬಳವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಖೋತಾಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಒಂದು ಮಾರು ಈಚೆ ಬಂದರೆ, ಇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ? ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಕೃ ಕೆಳಗಿನ ಗುಮಾಸ್ತೆಯರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಇಂಥಾ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಬಿಡಬಹುದು ಗರಗಸದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಯೋ ಮರೋ ಅಂತ ದಿಮ್ಮಿ ದಿಮ್ಮಿಗಳೇ ಸೀಳಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ

ಅಂಗಳದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದಿರುವ ವರಗಳು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಬೀಸಿ ನಗುವ ಹಾಗೆ, ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಸೊಂಟ ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಗುಮಾಸ್ತೆಯರ ಗೋಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ತಂಬಿಕೊಳ್ಳದೆ, ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನೇ ಲಜ್ಜೆಯಲ್ಲದೆ ಸಾರುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಮಟ್ಟ ಅವರ ಮಟ್ಟ ಎಂದು ಬಡ್ಡಿದಾಡುವ ಈ ಭೇತಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ರೇಗುತ್ತೆ ! ನಿನಗೆ ಹೇಗೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಸಹನೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ ವ್ಯಾಸರಾಯನೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಂತಸ್ತು, ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ ಅಂತ ಸದಾ ವಾಗ್ವಾದ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ತನ್ನ ವೇಜಿನ ವೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಹರಕನ್ನು ಹೊಲಿಸಬೇಕು, ತನ್ನ ಶಾಯಕುಡಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಬಡಿಸಬೇಕು, ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಕಾಲು ಸಾಲದು ಅಂತ ಅರ್ಜಿ ಒರೆದು, ನನ್ನ ಮೊದಲುತ್ತಿದ್ದ ತಾನು ಹೆಡ್‌ಕ್ಯಾರ್ಕ್ ಅಂತ ತಾನೇ ಬೋರ್ಡ್ ಒರೆದು ತಲೆಯ ವೇಲಿ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ನೊಳ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಇಲ್ಲೂ ಅಂತಹವನೊಬ್ಬ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ವರ್ಗದ ಸಂಕಟವೇ ವರಿತು. ಹೋಯಿತು. ಸರಿ' ಕರೆಸಿದ ವೇಲಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅವನ ಬೇಕೆಕಾಳು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಎರಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆನಿಸಿತು. ನಾರಣಯ್ಯನವರಿಗೆ ಅದ್ದೇ, ತ. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ, ಅಷ್ಟಾಂಗಹೃದಯ ಅಂತ ಏನೇನೋ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಗಂಡಪ್ಪನ ತಂದೆಗೆ ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ನಾರಣಯ್ಯನವರು ಅವನ ವೇಲಿ ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಂತ ಕಾಶೀಪತಿ ಹೇಳಿದ್ದ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಅಳಲೆಕಾಯಿಗಿಂತ ಬಲವಾದ ವಿರೇಚನಗಳೇ ಅಂತ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ತೋರಿತು. ಅವಕ್ಕಾಗಿ, "ಎನ್ರಿ' ಗಂಡಪ್ಪನವರೇ' ನಿಮ್ಮ ಆಟ ಇನ್ನು ಸಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ" ಅಂದೆ. ವ್ಯಾಸರಾಯನಿಗೂ ಕೂಡ ನಾನು ಎಂದೂ ಹೀಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಗಂಡಪ್ಪ ಮಂಕನಂತೆ ಪಿಳಪಿಳನೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಅದುವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಅಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣಿಸಿತು. ಗುಳಕ್ಕನೆ ಏನೇನೋ ನುಂಗಿದ ಅನೇಲಿ ಒಣಗಿದ ತುಟಿಯನ್ನು, ಸಾಲಿಗೆ ನೀಡಿ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು "ತಪ್ಪಾಯ್ತು, ಸಾರ್, ಒಸಸ್ವಾಂಡ್ ಹತ್ತಿರ ಬರದೆ ಇದ್ದದ್ದು"

ಅಂದ ನೋಡಿದಿರಾ? ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನ ವಕ್ರಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಎಷ್ಟು ದೂರ ಓಡಿತ್ತು ಅಂತ. ನನಗೇನು ಕಾಸಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ, ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಬರವೇ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನನಗೆ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲವೇ, ನಾನು ಹೋದ ಹೋದ ಕಡೆ ಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗಂಡಪ್ಪನೇ ನನ್ನ ಗಂಟುಮೂಟೆ ಹೊರುತ್ತಾನೆಯೇ? ನನಗೇನೇ 'ಜೋಸ.' ಕೊಡುವವನು, ಕಾಶೀಪತಿ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಮಾಡದೆ ಇರು ತ್ತಾನೆಯೇ! ಸುಹೇಬರ ಬಾಯಿಗೆನೆ ಕುಕ್ಕಿಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಲ್ಲವೇ ಅವ ನದು? ಆದರೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇನೆಯೇ, ಅವನ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ? "ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ಲಡಾಯಿಗೆ ಬರಬೇಡಯ್ಯ ಹೋಗಿ, ಕೈಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು" ಅಂದೆ 'ಕೈಬಿಚ್ಚಿಗೆ' ಎಂಬ ಸದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೂ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಒಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಸರಕ್ಕನೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ "ನನ್ನನ್ನೇನು ನೋಡುತ್ತೀಯಾ? ಹೆಗಲ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊ" ಅಂದೆ ಅವನಿಗರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ತಾರಾಡುತ್ತಾ ತಾರಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದ

ಇದೇ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಗಮ! ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ತನಕ ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಅಷ್ಟಪ್ಪೆ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಾಮಿ ಬಲು ಹುಷಾರಿ! ಬೀಸುವ ದೊಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯ ಹುಡುಕುವುದೇ ಅವನ ಕೆಲಸ. ಯಾಕೆ? ನನ್ನಿಂದ ಎರಡು ಮಾತು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಕಿವಿಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡರೆ ಇವನಿಗೇನು ಮಹಾ ನಷ್ಟ; ನನ್ನಂತಹವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಪಾಯಮಾನ ಅದು. ಆದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಹನೆ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಎಟಿಗೆ ಸಿಗಬಾರದು ಅಂತ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನ! ಆದರೆ, ಅವನ ವಿಚಾರ ವೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಕಾಶೀಪತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಬಂತು ಒಂದು ದಿವಸ ಅವನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಪೇಪರ್ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಆಫೀಸ್ ಜಮಾನನ್ನ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, 'ಮಾರುತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ'ಗಳು ಹೇಳುವವರ ವಿಳಾಸ ಬರೆದುಕೊಂಡಂತೆ! ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ವರ್ಗ ಅಂತ ಅಂಜನೇಯನನ್ನ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿರಬೇಕು. ಸಿಕ್ಕಿತು ಒಂದು ನೆಪ. ಕರೆಸಿದೆ, ಮರ.ದಿನವೇ. "ಯಾರ ಮನೆ ಹಾಳು ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಮಾರುತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದೆ?" ಅಂದೆ "ನನ್ನ ಭ.ವನ ತಮ್ಮ. " ಅಂತ ಒರಲುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದ. "ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ

ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಹಾಳು ಚಾಳಿ, ನಿನ್ನ ಭೂತಸಂಚಾರ, ನಿನ್ನ ವಾತಪಿತ್ತ, ನಿನ್ನ ಮಾಟ ಮುತ್ರ ಏಲ್ಲಾ ನೂ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಆಪಾದಭೂತಿ ಏನು ಹೇಳಿದ ಗೊತ್ತೆ? “ಇಲ್ಲ ಸಾರ್, ನನ್ನ ಭಾವನ ತಮ್ಮ ಆ ಮಾರುತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಾರರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕಿತ್ತು, ಮನೆ ಸುಬರ್ ಮರೆತುಹೋಗಿತ್ತು “ಅಂತ” ಆಸ್ಪರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬುರುಡೆ ಕೊರೆದ! ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಮಾರುತಿಪ್ರಶ್ನೆ ಯವರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಾದರೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ “ಅಂಜನೇಯಾ ರಾಮನ ಬುಟ್ಟಿ! ತಿರುಪತಿಯೆಂಬುದು ಮೈಕಂಡ” ಅಂತ ಸದಾ ಕರ್ಣವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಬಾಲವಾಡಿಸದೆ ನಿಂತಿರಲಿ, ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಭಾವನ ತಮ್ಮ ನೊಂದಿಗೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನ್ನ ಭಾವನಿಗೇನೇ ನಾನು ಪತ್ರಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ನನಗಿಂತ ಇವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಂಧುಪ್ರೇಮವೇ? ಅಂಧಾದ್ದೇನು ರಾಜಕಾರ್ಯ? ಪತ್ರ ಹಾಕುವ ಚಾಳಿ ಬೇರೆ, ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಅಂತ ಬೇರೆದು ತೋರುವಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿಸಿ ಸೋಲಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಲದಲ್ಲಿರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಕಡೆಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ, “ಇವನ ಭಾವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇದಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಆ ಸಂತಾನಗೋಪಾಲನೇ ಬಲ್ಲ” ಅಂತ ಕಾಶೀಪತಿ ಹೇಳಿದ್ದ ನೋಡಿದೀರಿ, ಹೇಗಿದೆ, ಸುಳ್ಳಿನ ಸಾಧ!

ಈಚೆಗೆ ಯಾಕೂ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸ್ಸು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಸಲಾಮಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ! ಬೂಟಾ ಟಿಕೆಯ ಕಿರಿತ, ಅವಸರಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿದ ಅವಲಕ್ಷಣ ಕಿರಿತ ನನಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರಿ ಹತ್ತುತ್ತೆ, ಅವನ ಮುಸುಡಿ ವೇಲೆ ಆ ನಗೆಯ ಹೂಗೆ ಮಿನುಗುವಾಗ! ಅವನ ಅಳಲೇಕಾಯಿ, ಅವನ ಪ್ರಾಣದೇವರು, ಅವನ ಡಿಗ್ರಿ, ‘ಕಾಶೀ ಪತಿಯಾದರೂ ಈ ಶನೀಶ್ವರ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಅವನ ಪರಪೀಡನೋತ್ಸಾಹ, ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಕಿರಿತದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುವುವು ಅವನ ಎರಡೂ ತುಟಿಗಳ ಮೂಲೆಗಳನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಯಾರೊ ದುರಾತ್ಮರು ವೇಲಕ್ಕೂ ಕೆಳಕ್ಕೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಳೆದು ಹಲ್ಲಿನ ಸಾಲನ್ನು

ಮಿಂಚಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಹಾಗಿರುವುದು. ಆ ಕಿರಿತದ ವೈಖರಿ ದುತಚ್ಚು
ವಿಯ ಸಂಗಡಲೇ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳೆರಡೂ ಪಳಕ್ಕನೆ ಹೊರಬಂದು ಗುಳ
ಕ್ಕನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಆ ಕಿರಿತವನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಕಣ್ಣು
ನೋವು ಬರುವುದು. ಕಿರುನಗೆ, ಮೆಲುನಗೆ, ತಿಳನಗೆ ಮುಂತಾದವು ನಿಮ್ಮ
ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ಬಂದರೆ ಚೆನ್ನ. ಅವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಸಹಜ
ವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ ಬರಬೇಕು, ಅಲ್ಲವೆ? ಹೊವು ಶಿರಳಿದಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ
ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಮೂಡಬೇಕು, ಅಲ್ಲವೆ? ಮೋಡಗಳ ನಡುವೆ ಎಳೆ
ಬಿಸಿಲೋ ಇಳಿಬಿಸಿಲೋ ತೂರಿ ಒಂದುತೆ ಬಂದರೆ ಚೆನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನ
ಈಚಿನ ಕಿರಿತ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ಮಂಜಾನೆ, ಸಂಜೆ, ನಡುಹಗಲ,
ನಡುರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ಕಾಲವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಪೇಟೆ, ಕೋಟೆ, ಅರಮನೆ, ಸೆರೆಮನೆ
ಎಂಬ ಸ್ಥಾನವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅಳತೆಗೆ ಒಂದೇ ಹೊಳಪಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿ
ಸಿದ ಕಿರುನಗೆ ತುಟಿಯ ತರೆಯನ್ನು ಸರಿಸುವುದು, ಮೂರು ಎಣಿಸುವಷ್ಟು
ಹೊತ್ತು ಹಲ್ಲನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವುದು, ಮತ್ತೆ ತೆರೆ ಹಾಕುವುದು, ಇದೇ ಅದರ
ಯಾಂತ್ರಿಕ ಗತಿ ತಂತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆ ಕಿರಿತದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರಮನೋಭಾವವೇ
ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಮೋಭಾವದ ಆಭಾಸ ಜೊತೆಗೊಂಡು ಸಲಾಮು ಬೇರೆ
ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇನು ಧಾಡಿ ಇವನಿಗೆ? ಎರಡು ಕೈಗಳಿಗೂ ನನ್ನ
ದಿಸೆಯಿಂದ ತ್ರಾಸಕೊಡಬೇಕಲ್ಲ ಎಂಬ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯೋ ಏನೋ! ಸಲಾಮಾ
ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಕೂಲ ಬೇರೆ—ನನ್ನೆದುರು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನೇ ತನ್ನ
ತಲೆಗೆ ತಾಗಿಸಿದರಾಯಿತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ “ನಿನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲೇನೂ
ಇಲ್ಲ” ಎಂಬ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥವೂ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಿಮ್ಮ
ಗಂಡಪ್ಪ ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ಕೃಜೋಡಿಸದೆ ಅವನ ಕಿರಿತಕ್ಕೆ ಸಲಾಮು
ಕೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲ.

ಮೊನ್ನೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಪತಿ ನೋಡಿದ್ದ ನಂತೆ ಅವನನ್ನು
“ಏನು ಗಂಡಪ್ಪನವರೇ! ನಮ್ಮ ಸಾಹೇಬರ ಕಟಾಕ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ
ರುವ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ” ಅಂದನಂತೆ, ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು
“ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಕೈಯೆತ್ತಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರೂ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಸಲಾಮು
ಮಾಡುತ್ತಿದಾರಲ್ಲಾ” ಅಂದನಂತೆ. ಅರ್ಥವಾಯಿತೆ, ಅವನ ಭಿತೂರಿ?

ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಹಾಗೊಂದು ಪಂಥ ಹೂಡಿಯೇ, ಅವನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಡೊಂಕುಸಲಾಮು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದದ್ದು! ಅಲ್ಲವೇ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ

ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನನ್ನಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಏನು ಮಹಾ ಆಗುತ್ತಿರು ವುದು? ಗುಮಾಸ್ತೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿನ ಗುದ್ದುಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸನಾತನ ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲದೆ ನಾನೇನಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇವನಿ ಗೋಸ್ಕರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದನೇ? ಇಲ್ಲ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಈ ಊರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿ ಮಾತ್ರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದೆ ನಾನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಒಂದ ಕೂಡಲೇ ಚಾಕರಿದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಾನು ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಲಿ ನೋಡದೆ ಇರಲಿ, ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೋಗಬೇಕು, ಅಂತ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಗೋಳುಮುಸುಡಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ, ಒಂದು ನೆಪ ತೆಗಿದೆ ಕನ್ನಡ ಅಕಾರಾದಿಯೇ ಆಧಾರ ಅಂದೆ! ಅಸ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ರಾಯರು, ಅಲಯ್ಯ, ಅಂಜನೇಯಲು, ಈರ, ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ರಾಜ್, ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕಾಶೀಪತಿ ಕಳೆದು ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಗುಂಡಪ್ಪ! ವ್ಯಾಸರಾಯನಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಅವಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಕಡೆಗೆ ಬಂದದ್ದು ನನ್ನ ತಪ್ಪೆ? ಅವರ ತಾತನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟ ಮುತ್ತಜ್ಜನ ತಪ್ಪು! ಅಂತು, ದಿನವೂ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಕುಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮುಖ ಗುಟುಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಂಟ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ, ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ, ಅವನ ಹಾಳು ಕಿರಿತ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಕಿರುಬ ನೆಗೆದ ಹಾಗೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಮುಖ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಬದುಕುವ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನ ಸಾಲದು. ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೇ ವ.ಮ.ಕಾರವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಾಲ ಸೋಲ ವಿಪರೀತ ಎಂದ ಕಾಶೀಪತಿ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಗಲಭೆಯಂತೆ. ಕಾಶೀಪತಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ, ಎಷ್ಟಾದರೂ ಹಳಬ. ಗುಂಡಪ್ಪನ

ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಓದಿದವನು “ಏನಯ್ಯಾ! ನನ್ನ ಕೋಟಲೆ ನಿನ್ನ ಕೀಟಲೆ ಎರಡೂ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತೆ, ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ವರ್ಗಮಾಡಿ ಕೊಡಲೇ” ಅಂದರೆ. ಹೂಂ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಗುಂಡಪ್ಪಾ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕುಬಿ ಕಿತ್ತೇನೆಂದರೆ ಋಣ ತೆತ್ತ ಮೇಲಿತಾನೆ ಬಿಡುಗಡೆ! ಹೊರಲಾರ, ಹೊರಡಲಾರ ಇವನ ಸುಕುಟ ಪರಿಹಾರ ವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಧರ್ಮಪರಿಸುಲನೆ ನಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಹೇಳಿ

ನಾನೇನೋ ತಡೆದಿ, ತಡೆದಿ, ಮೊನ್ನೆ ತನಕ ತಡೆದಿ ಮೊನ್ನೆ ಬರೆದೇ ಬಿಟ್ಟೆ “ಆರು ವರ್ಷದಿಂದ ಇವನು ಇದೇ ಸೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬೇರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದು ವಾಸಿ,” ಅಂತ ಇನ್ನೇನು ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತ ಯಾಕೆ ನನಗೆ ರೇಗಿತು, ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಗುಂಡಪ್ಪ ಏನು ಹೇಳಿದ ಗೊತ್ತೇ, ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಆಫೀಸ್ ಜವಾನನ ಹತ್ತಿರ? ಅವನೇನೋ ಅವನಂತೆ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದು, “ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಬೂಟ್ಸ್‌ಗೆ ಪಾಲೀಷ್ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಆಗ ಇವನು, ಈ ವಿಷಯವು, ಈ ಧೂರ್ತ, “ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಸಾಹೇಬರ ಬೂಟ್ಸ್‌ಗೆ ಪಾಲೀಷ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ?” ಅಂದನಂತೆ ಹೇಗಿದೆ ಇವನ ನಾಲಿಗೆ ಹಂತ?

ಸರಿ, ಇವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಬೈದು ಆಗಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಇವನು ಬೊಗಳುವುದೇನು ಅಂತ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ “ಹಾಗಲ್ಲ, ಸಾರ್! ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಸಾರ್! ತಪ್ಪು ಹೇಳಿದಾರೆ ಸಾರ್ ನಿಮಗೆ ಯಾರೋ ನನಗೆ ಆಗದವರು, ಅಸೀಸಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೇ ಸಾರ್, “ಮತ್ತೆ, ಯಾರು ಸಾಹೇಬರ ಬೂಟ್ಸ್‌ ಉಜ್ಜುವರು?”, ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ ಸಾರ್,—” ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನ ಹಾಕಿ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಕೊಡಲೇ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ತೆಗೆದು ತರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅನಾಹುತವಾದರೆ, ಪರಾರಿಗೆ ಇರಲಿ ಅಂತ. ಹಾಗೆಯೇ, ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳ ಅಂದರೆ ಕಂಟನಿಸ್‌ಗಳ ಕಂತೆಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ, ಅವರ ಕಿಸೆ ತುಂಬ!

ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೈಯಲ್ಲ ಮೇನಾ ಹಿಡಿದು, ಬರೆದಿ, ಗರ ಗರ ಗರ ಅಂತ! ಇವನ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದೂ ಅದೇ! ಅವನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಅದೇ!

ಗೋಡೆ ಮೇಲಿನ ಹಲ್ಲಿ ಲೊಚ್ ಲೊಚ್ ಅಂತಾ ಇದೆ, ಕೇಳಿಸಿತೆ,
ಸದ್ಯ, ಒಳ್ಳೇ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿದಿರಬೇಕು ನೋಡೋಣ, ನಾಳೆ
ನಾಡಿದ್ದು

ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀರಾ ?

ಸಾಹೇಬರ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

— — — — —

ಪರತಂತ್ರಃ ಪರಾಧೀನಃ ಪರವಾನ್ನಾಳವಾನಪಿ

— ಅಮರಸಿಂಹ

ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಾಗಬೇಕೆ ?

ನಿನ್ನ ಕೈ ಸೋಂಕಲದೆ ಕಳವೆನಿಸಬೇಕೆ ?

— ಸಂಸ

೨. ಕ ದ ನ ಕು ತೂ ಹ ಲ

ಬನ್ನಿ ಸಾರ್, ಬನ್ನಿ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲೇ ಕೂಡಿ ಕುಬವಿದೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಗುಡಪ್ಪನ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ... ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರ, ಗುಡಪ್ಪ ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಗುಟ್ಟು ಬಿದ್ದದ್ದು ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಅಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತಂದಿರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮದು ಇದೇ ಊರು; ಈಗ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿದೆಯಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತ ಅವರಲ್ಲೋ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ ಅದಕ್ಕೇ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕಾಶೀಪತಿ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ಗಳ ಕಾಲ ಅದು ಇನ್ನೂ ವೈಸ್ರಾಯರುಗಳು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಗುಪ್ತು ಗುಪಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಗುಟ್ಟುಮಾಟಿ ಹೇರಿಕೊಂಡು ನಡೆದೇ ಹೋಗ ಬೇಕು, ಬಲಗಾಲ ಮುಂದಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತರ ಹಾವಳಿ ಬೇರೆ, ಅವರು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ಅವರೋ ಕೊಲಾಕೊಲಿದರು ಅವ ರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಶಿ ಸೇರಿದರೆ ಪಂಡಾಗಳ ಹಾವಳಿ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ, ಅಡಿದ ಶಾಪ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಂಗೆಯ್ತನ ಪಾಲು ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಹಣೆ ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರು ಕಾದು ಕಾದು ಕಾವೆಲ್ಲ ಅರಿಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನು ಯಜಮಾನರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಅಂತ ಸುಕಟ ಪಡುವುದರೊಳಗೆ, ಸಿದ್ಧ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರುಗುಲ ಕೊಳೆ, ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳ ದಾಡಿ ಸಹಿತ! ಹೋದವರೇ ಬಂದರೋ ಬಂದವರೇ ಹೋಗಿದ್ದರೋ ಎಂಬ ಭವಾಲ್ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಭ್ರಮೆ ಬರಬೇಕು, ಬಂಧುಗಳಿಗೆ! ಅಂಥ ಕಾಲ ಸಾರ್, ಆಗಿನದು ಹೀಗೆ ಬನ್ನಿ ಕೊಂಚ ಸರಿಯಿರಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಸಿಲು ಬಡಿಯುತ್ತಿದೆ

ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತಂದಿರು ಹಿಂತಿರುಗಿದ ದಿನವೇ ಅವರಿಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಬೆಳಗುಮುಂಜಾನೆ ಸಮಯ, ಕನಸು ಅಂತ ಕಸದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಎಸೆಯುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅದು! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷದಲ್ಲಿ, ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು “ನನ್ನ ಹಣೆ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡು, ನನಗೆ ಜ್ವರ

ಬುದಿದೆ, ನಾನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಹೋಯಿತು, ವಾರಣಾಸಿ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಜನ ವಾಣರಾಸಿ, ಬನಾರಸಿ, ಅಂತ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಅಂತ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಬಾಯಿ ಬರದು, ನಾನು ನಿಮ್ಮೂರಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೂ ಹತ್ತಿರ, ನೀನು ನನಗೊಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡ." ಅಂತ ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಜ್ಜ ನನ್ನ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದನಂತೆ.

ಬುದೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ ಪೂರ್ವಕಥೆ ಯನ್ನು ವಿರದವಾಗಿ ತಿಳಿಸೋಣ ಅಂತ, ಅಷ್ಟೆ— ಗೋಡೆಗೇ ಒರಗಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆರಾಮವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ. ಸರಿ! ಕನಸು ಬಿದ್ದ ಬುದೆ ಬುದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು, ಲಿಂಗ ಮಾಡಿಸಿ ಕುಂಭಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮುತ್ತಾತನನ್ನು ಕರ್ನೂಲಿನಿಂದ ಕರೆಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ, ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆದ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಶಿವೈಕ್ಯರಾದರು, ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತಂದಿರು! ಶುದ್ಧಿ ಗಿದ್ಧಿ ಅಂತ ಐವತ್ತು ಅರಸತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಅದೇ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮುತ್ತಾತ ಕಸಿದುಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರ ಮೇಲೆ ಕೋಪ 'ಮನೆ ಮರ, ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥ, ಹೊಲಗದ್ದೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಒದಗಿಸತೇನೆ ಅಂತ ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಕರ್ನೂಲಿನಿಂದ ಪತ್ನಿಸನ್ನೇತ ಕರೆದು ತಂದರು ನನ್ನನ್ನು! ಕೊನೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹರಹರ ಅಂದರು' ಅಂತ ಅವರ ಗೊಣಗಾಟ ಗುಡಿಗೆ ಹೋದ ಎಲ್ಲರ ಹತ್ತಿರವೂ ಗೋಳು ಹೊಯ್ದು ಕೊಂಡರು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುದೆ ಬುದು ಗುಡುಗುಡಿಸಿದರು ಆಗಿನ್ನೂ ಕಮಿರ್ತ ಕಾಲ, ಪರಂಗಿಯವರದೇ ಪ್ರತಾಪ ಅವರ ಮೂತಿ ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಕಾಸ್‌ಪೀಸ್ ಅಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳಿಸಿ ದಾವಾಗೀವಾ ಅಂತ ಒರಲಿದರು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಪರಂಗಿಯವನ ಹತ್ತಿರ ಬಟ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಕರೆಸಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಗಕೂಡದು ಅಂತ ತಡೆದರು, 'ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಅಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ಗುಡಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಹೆಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ

ದರು. ಯಾವಾಗ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆತ ಬಿತ್ತೋ, ಆಗ ಆ ಪರದೇಶಿಗೆ ಕೊಂಚ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತು. ಮನೆ ಮನೆಗೂ ತಾನೇ ಹೋಗಿ, 'ಕ್ಷಮಿಸಿ, ದುಡುಕಿ ಬಿಟ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿನೋ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೇ ಅಂತ ಕನಸು ಕಂಡು ಕಾಶಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ಧರಣೆ ಗಂಗೆಯವಕ, ಅನ್ನ ಪೂರ್ಣಾ ದೇವಿಗೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ' ಎಂದು ಕಾಲು ಹಿಡಿದರು. "ಅಂತು ಇಂತು ಕಂತ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಳುವುದಿಲ್ಲ" ಅಂತಾರಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟರು.

ಆ ತಲೆಮಾರು ಬಿದ್ದುಹೋದ ಮೇಲೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾತ ನನ್ನ ತಾತ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ನೈಮನಸ್ಯ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆ ಕಾಲಭೈರವನ ಶಾಸನೇ ಇರಬೇಕು, ನಮ್ಮ ತಾತನಿಗೆ ನಾಯಿ ಕೆಮ್ಮಲು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಣ್ಣ ಮರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಮುಲುಕುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಾತ ಮುದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಬೀದಿಗಳಿಗೆ ನಿಡ್ಡಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಸಾಯುವ ತನಕ ಅವರು ಆಹಾರ ತಿಂದವರೇ ಅಲ್ಲ. ಬರೀ ಔಷಧಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವರು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಹರಕೆ ಪೊರಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅವರ ಖಾಯಿಲೆ. ಎದುರು ನಿಷ್ಕಲವಾದುವು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಸ್ವರ ಹಾಕಿದರೆ ಅನುಕೂಲ,' ಅಂದರು. ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾತ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆ! ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಒಂದು ದಿಂಬು ತರಲೇ ಒರಗಿ ಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ? ನಮ್ಮ ತಾತನ ಮಂಜಿ ದಿನವೇ ಇಡೀ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕುಸಿದು ಬಿತ್ತು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆನು ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಅರ್ಚಕರೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು ಅನ್ನಿ! ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ತುರುತ್ತಾಗಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ದೇವಸ್ಥಾನ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಪೂರೈಸಿದ್ದ. ಬೆಲ್ಲದ ಗಣೇಶನಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ನೈವೇದ್ಯ ಎಂಬ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮೂರು ಮಣ್ಣು ಸುಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗೆ, ನಮ್ಮೂರು ಮಣ್ಣೇ ಗಾರೆ ಆಗಿತ್ತು. ಸರಿ! ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೆ ಶನೀಶ್ವರ ಹಿಡಿಯಿತು. ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಿದ್ದುಹೋಯ್ತು. ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾತ ನಿತ್ಯಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ. ತುಳಸಿದಳ, ತುಂಬೆ

ಸೊಪ್ಪು, ನೆಗಡಿ ಕೆಮ್ಮಲು ಅಂತ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಮ್ಮನವರು ಅವರನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬಸುರಿಲೇಹ, ಬಾಣಂತಿ ಕಷಾಯ, ಕಸ್ತೂರಿಮಾತ್ರ, ಕೇಸರಿಬಾತ್, ಸೋಮಾರಿಫೃತ, ಕರತಲಾಮಲಕ ತೈಲ, ರಾಸ್ನಾದಿ, ಬುನಾದಿ ಗುಳಾದಿ, ಸುಳಾದಿ, ಅಂತ ಆಯುರ್ವೇದದ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟು! ಅವನ ಔಷಧಿ ಕುಡಿದು ಯಾರೂ ಕೈಕೂಡಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕೈಗುಣ ಚೆನ್ನ ಅಂತ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ' ಸರಿ! ನಮ್ಮ ತಾತನ ನಾಯಿ ಕೆಮ್ಮಲು ವಿಷಯವನ್ನು ಅವನ ಹತ್ತಿರವೂ ಯಾರೂ ಬೊಗಳದರು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು ನಮ್ಮ ತಾತ ಹೇಳಿದಂತೆ, “ಬೇಡ! ಬೇಡ ಅವನ ಔಷಧಿ ಕುಡಿಸಿ ನನ್ನ ಜನ್ಮನಾಯಿ ಜನ್ಮ ಮಾಡಬೇಡಿರೋ” ಅಂತ ಆ ಪೂಜಾರಿ ಪಂಡಿತ ಬಂದು ನಾಡಿ ಹಿಡಿದು, “ಇದು ಬಾಯಿಲೆ ಅಲ್ಲ, ಪುರಾಕೃತ ಕರ್ಮ! ಈತನ ತಾಯಿ ಈತ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬಂದು ನಾಯಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ್ದಳು” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಬಳಿದ, ಎದ್ದು ಹೋದ ನಂತೆ ಹೇಗಿದೆ!

ಗಂಡಪ್ಪನ ತಂದೆಗೂ ಅದೇ ಆಯುರ್ವೇದವೇ ಆಸರೆ ಅದೇ ಸೀಸೆ ಗಳನ್ನೇ ಕರೆದು ತೋಸಿದು, ಗುಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೂರ್ಣ ಮಾಡಿ, ಚೂರ್ಣ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಫೃತ ಮಾಡಿ, ಫೃತಗಳೆಲ್ಲ ತೈಲಮಾಡಿ, ಬಹಳ ವರ್ಷ ವೈದ್ಯ ಮಾಡಿದ ಕೈತುಂಬ ಕಾಸನ್ನೂ ಕಂಡ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ತೇರಿನ ಜೀವಿ ಬಿಟ್ಟು ಈ ವಸೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈಚೆ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲ ಗಂಡಪ್ಪನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ತಂತ್ರವೇ ಕಾರಣ ಅಂತ ಆತ ದೂರದ ಆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ಯವರು ತಾವೇ ಕೂತು ಸಾವಿರಾರು ರುಜು ಹಾಕಿ ಮೂಗರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಈ ಊರಿಗೆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸಮೇತ ಒಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರು ಬರೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಪಂಡಿತರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ಬೇರು ನೀರು ಸೇರಿಸಿ ಕಾಯಿಸು ಅಂತಾರೆ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ ಜೇನುತುಪ್ಪ ತರಿಸು ಅಂತಾರೆ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ ನಿಂಬೆ ಜೀರಿಗೆ ಕುರಿ ಅಂತ ಅಂಗಡಿ ಸಾಲೆಲ್ಲ ಅಲೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬರೀ ಸೀಸೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರಾಯಿತು, ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಅಸ್ಪತ್ರೆಗೇ ನುಗ್ಗಿದರು.

ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಂದೆಗೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ! ಹಿರಿಯರು ಕೂಗಿದ ಕಹಳೆಗೆ ಕಿರಿಯರು ನಾವೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೂಡಿ ಸಿದೆವು ನನಗೂ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾರಾಮಾರಿ ಜರಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಯಾರು ಮೊದಲು ಸ್ಕೂಲಿಂದ ಪರಾರಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ! ಯಾರು ಹೊತ್ತು ಮೀರಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಟ! ಕೋಳಿ ಎಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಅಂತ ಅವನು; ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಅಂತ ನಾನು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಅಂದರೆ ನಾನು ಅಂತ ಅವನು, ನಾನು ಅಂತ ನಾನು! ನಾನು ಅವನನ್ನು 'ಭೋಗಂಧರಾಯಣ' ಅಂತ ಕರೆದರೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು 'ಭೋಜನರಾಜ' ಅಂದ. ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕ ಬರೆದವರು ಯಾರೋ ಅಂತ ಮೇಷ್ಟರು ಕೇಳಿದರೆ ನಾನಲ್ಲ ಅಂತ ಅವನು! ಅವನಲ್ಲ ಅಂತ ನಾನು ಪುರಗಳನ್ನು ನನಗಿಂತ ಬೇಗ ಗುಂಡಪ್ಪನೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇತರೇ ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನನಗಿಂತ ಚುರುಕಾಗಿ ತರಗತಿಯಿಂದ ತರಗತಿಗೆ ನೆಗೆದು ಹೋದ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಡುಬು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಒಂದು ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತ ಆದರೂ ನನಗವನು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಸೋತು ಕೂತಾಗಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನು 'ಗುಂಡಪ್ಪ ಗುಂಡಪ್ಪ' ಅಂತ ತಿವಿಯುತ್ತಿದ್ದರು 'ತೋಟಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂತ ತಂದು ಹಾಕಿದ ಲುಟಾನಾ ಗಿಡ ಈಗ ಉರಿನ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರುತ್ತಿರುವ ಹುಗೆ ಈ ಕರ್ನೂಲಿನ ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲೋ! ಅವರ ಮಗನನ್ನು ನೀನು ಮೀರಿಸಬೇಡವೇನೋ, ಅಂತ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು- ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ನಾನು ಲೋವರ್ ಸೆಕಂಡರಿ ಪಾಸಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್- ಸಿ. ಡಾಟಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆನು? ಮಕ್ಕಳಾ ಮಕ್ಕಳು, ಮೇಷ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ವೇದವಾಕ್ಯ ನಾನು ಹಾಗಲ್ಲ. ನನ್ನದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಬುದ್ಧಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳು ಅಂದರೆ, ನಾವೂ ಮಕ್ಕಳು ಅನ್ನಲೇಬೇಕೇನು? ನಾವೇನು ಕೂಗುಬುಡೆಗಳೇ?

ಎಸ್ ಎಸ್. ಎಲ್ ಸಿ ಎನಿಸುವುದರೊಳಗೆ ನನಗೆ ಉಬ್ಬುಸ ಬಂತು. ಟೈಪಿಂಗ್ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ನಾನು ಕೆಲವರು ಮುಸಲ್ಮಾನ

ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಬುಲ್ ಬುಲ್ ತರುಂಗ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೆ
ಅದರ ಅನುಕೂಲ ಆಗ ತಿಳಿಯಿತು - ನನ್ನ ಯಾನತ್ತೂ ಬೆರಳು
ಗಳು ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಟೈವ್ ಯಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ತುನೇ ತಾವಾಗಿ
ಹಿಡಹತ್ತಿರುವು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನಾನು ಅಂಗ್ಲೀಯ ಪದಸಮೂಹಕ್ಕೆ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾತುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಒದಗಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ
ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಬೆರಗಾದರು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಿಕ್ಷನ
ರಿಯ ಸಂಚಾಲಕ ಮಂಡಳಕ್ಕೂ, ನೈಲಿಂಗ್ ಪದ್ವ್ಯರಣ ಸಮಿತಿಗೂ
ಅವರು ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೇ ಒಪ್ಪುಗಳು ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು
ರವಾನಿಸಿದರು ನುಗ್, ಹಿಗ್, ಬಗ್, ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು
ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೂ ಅದೇ ಅರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಏಳಿಗೆ
ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಬರೆದರು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್
ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೋ ಏನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು 'ಎ' ತ್ತಕ್ಕೆ
ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ಎ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕಕಾರಕ್ಕೆ
ಶಕಾರಕ್ಕೆ, ನಕಾರಕ್ಕೆ 'ಎಸ್' ಹೀಗೆ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊ
ಳ್ಳುವುದೇ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಸದವಿಗೇರಿರುವ ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ರಮಣಿಗೆ
ತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ನಾನು ವಾದಿಸಿದೆ ಆ ವರ್ಷ ಟೈಪಿಂಗ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ
ಶಾಲೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ಗುತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಯಾವುದೋ ರೈಲುಅನುಹುತ
ದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬೂದಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪರೀಕ್ಷಕರು ಪಾಸನ್ನು ದಯ
ಪಾಲಿಸಿದರು ಅದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೂರು ಕಚೇರಿಯ
ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತ ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಗಂಡನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ನನಗೆ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿನ ಚಾಕರಿ ಸಿಕ್ಕಿತು- ಕೇವಲ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ
ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ- ಗಂಡಸ್ಪ ಬಿ ಎ ಗಾಗಿ ನಿಶಾತ್ಯಲ ಉರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ!

ಗಂಡಸ್ಪ ಬಿ ಎ ಪಾಸುಮಾಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏಕರೀತ
ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ದೊರೆಯಿತು ನಾನು ತಿನ್ನುವುದು ದಂಡ ಸಿಂಡ, ನನ್ನದು
ಭುಡ ಬಾಳು, ನಾನೊಬ್ಬ ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರ ಅಂತೆಲ್ಲ ಅವತ್ತು ಮಾತು ಬೆಳೆ
ಯಿತು ಅವನ ಬಿ ಎ. ಗೆ ವೆಚ್ಚವಾದ ಹಣವನ್ನೂ, ಅವನ ನಿರು
ದ್ಯೋಗೀತನದ ಖರ್ಚನ್ನೂ, ಚಾಕರಿ ಸಿಕ್ಕಾರಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ, ಸಂಬಳಕ್ಕೆ

ಸೇರುವಾಗಿನಿಂದ ಪೇಶವರೆಗೂ ಅವನು ಗಳಿಸುವ ಗಂಟಿನಿಂದ ತೆಗೆದರೆ, ಉಳಿಯುವಷ್ಟನ್ನು ನಾನೂ ನನ್ನ ಸಂಬಳದ ಮೂಲಕವೂ ಸಾರಿಗೆ ಸೋರಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ, ಅಂತ ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ವಿದ್ಯಾಧರನಾದರೂ ಪದವೀಧರನಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಬಹಳ ಅಮೇರಿಕ ದೇಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೋವಧಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಚಿಕಾಗೊ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿಂದ ಟಪಾಲ್ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಒರ್ಚಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬಿ ಎ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ಯಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೋಸಂಕಲ್ಪ ಬಲದಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ತರಿಸಲು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದನೆ ? ಆದರೂ ಕೋಡಗ ಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿ ಧಾಳಿಮಾಡಿ ಕದನಹೂಡಿ ಲಗ್ಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದೀಕೆ? ಕನ್ನಹಾಕಿ, ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿ, ಕೈನೀಡಿ ಕಂಡವರು ಕೊಡುವ ಕದನ್ನು ತಿಂದರೆ ಗೌರವವೇ? ಕಾಸಿಗೆ ಮೂರು, ಕೊಸರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಂತ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಮಾರಿದರೆ, ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು ದಡ್ಡ, ಅಷ್ಟೆ.” ಅಂತ ರೇಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಮಾತು ನಿಂತುಹೋಯಿತು ಸಾರ್! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು, ಬರೀ ಕಾಶೀಪತಿ ಆಗಿ ಉಳಿದೆ.

ಆದರೂ ಗುಂಡಪ್ಪ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದ. ನಾಲ್ಕಾರ, ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ರನ್ನು ಕಂಡ, ಅವರೆದುರು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಮೂವತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿನ ಕೆಲಸ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ ನನ್ನ ಮನೋವೇದನೆ ನೀವೆ ಊಹಿಸಬಹುದು “ಕರ್ಮಾಲು ಪರದೇಶಿ” ಅಂತ ನನ್ನ ತಾತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮನೆತನದವರು, ಹೊಕ್ಕ ಗುಡಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿದರು ತಾವು ಜೀತ ಮಾಡಿದ ಮನೆಯ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಈತ ಅಧಿಕಾರಮಾಡಿ ದರ್ಪ ತೋರಿಸುವಂತಾಯಿತೆ! ಎಧಿ ಎಲಾಸ” ಅಂತ ತಂಬಾ ಮನನೊಂದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ತೀರ್ಥರೂಪರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು, “ನಿನೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ? ಕಾಶೀ! ಎಲ್ಲಾ ಆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಶಾಸ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಸವರಿ ಅವರು ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರು.

ಗುಂಡಪ್ಪ ತನ್ನ ಬಿ ಎ ಬಲದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆ ಗಂಡನ ಸೀಟಿಗೆ ಬಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನಿ! ಏಕೆಂದರೆ, ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ, ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ತಾನು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದರು, ತನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕರು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತೆ, ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನಿಗೆ ಯಾರೋ ಅಮಲ್ದಾರರು ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರು ಆಕೆ ಬಂದ ಗಲಿಗೆ, ಮಾನ ಹರಹರ ಅಂದ, ಆಯುರ್ವೇದ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಲ್ಲ! ನಿಶ್ಚೇಶ್ವರ ಹೊದೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋದ, ಆಯುರ್ಭೇದವೇ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು ಸರಿ, ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಾದಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಕಡೆ ಹೆಂಡತಿ, ನಂಟರಿಸ್ವರು ಒದಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿ, ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರು ವಿಧವೆಯರು; ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತೆ ಎಂಬ ಚತುರ್ಭುಜ! ನಾಲ್ಕೂ ಕೊಡುಗೈಗಳೇ! ಹಬ್ಬ, ಹರಿದಿನ, ಖಾಯಿಲೆಕಸಾಲೆ, ನುಕ್ಕಳು ಮರಿ, ವ್ರತ, ಬಾಗಿನ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ದಕ್ಷಿಣೆ, ವಾರದ ಹುಡುಗರು ಸುವಾಸಿನಿಯರು, ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭ, ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆ ಅಂದರೆ ತೋಳ ಕುರಿ! ನೊನ್ನೆ, ಅರ್ಧಮನೆ ಭೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡೋಣವೇ ಸೊಸೈಟೆ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅವನ ತಾಯಿ ಯಾರನ್ನೋ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂಂತ, ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು ದಡ್ಡ! ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಂಬಳದ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಖಾಯ ಶೀತಾಯ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾಡಬಾರದೆ? ಅದೇನೊ ಗುಂಧಿಯಂತೆ, ಗೀತೆಯಂತೆ, ನರಕದಲ್ಲಿ ಅಂಧಾವರ ಗಂಟಲೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಸಿದ ಚಿನ್ನ ಹುಯ್ಯುತ್ತಾರಂತೆ! ಏನೇನೊ ಹೆದರಿಕೆ! ಬಾಯಿ ತೆರೆದರೆ ಸಾಕು, ಅವರಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇವನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಕೂತರೆ? ಒಡತನ ಹೋಗುವುದು ಯಾವಾಗ? ನಾವೇನಾ ದರೂ ಕೈಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಇವನಿಗೆ ಸಹನೆ ಇಲ್ಲ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರೋ ನಾಯಿ ಹಾಗೆ, ಸದಾ ಬೊಗಳುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ, ಸಾಹೇಬ ರುಗಳೇ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಇರುವಾಗ ನಾವನಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತೇನೇನು?

ಬಿ. ಎ, ಬಿ ಎ, ಅಂತ ಜಂಭ ಬೇರೆ ಇವನಿಗೆ ಊರಿಗೊಬ್ಬಳೇ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮೂರುಹೊತ್ತೂ ಕೈಯಲ್ಲಿನು ಪುಸ್ತಕ, ಈ ಸರಸ್ವತಿ

ಮುರುಕಿಗೆ! ಈ ಗೂರಿಗೆ ಹಿಂವಿರುಗಿದ ತಕ್ಷಣ ಆಗಾಗ ಒಂದೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದಾನೆ ನಮ್ಮೂರು ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವುದೊಂದೂ ಬೇಡವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತಾನೇ ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಂತೆ ಹೇಗಿದೆ ಚಟ? ನಾನೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕ ಓದದೆ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೇನು? ನಮ್ಮ ಶೀನಪ್ಪನ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಜೆ ಒಂದುಗಂಟಿ ಹರಟೆ ಹೊಡೆದರೆ ಜಾಗತಿಕ, ಭಾರತೀಯ, ಕರ್ನಾಟಕೀಯ, ನಾಟಕೀಯ, ಸಿನಿಮಾಯ ಎಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಪುಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬರುತ್ತವೆ ಭೂಮಾತೆ, ಗೋಮಾತೆ, 'ಅನ್ನ' ದೇವರು, 'ಚಿಲ್ಲರೆದೇವರು' ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಂಟ್ರಪೋತ್ಸವ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಾಗಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಭವಿಷ್ಯಪುರಾಣದ ಪರನವಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ಶೀನಪ್ಪನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸಾರ, ದಾವಾ ದವಾ, ಜೂಜಿ, ತೇಜಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭವಿಷ್ಯ ನೋಡಿಯೇ ನಡೆಸೋದ, 'ನಿಮ್ಮ ಸಾಡೇಸಾತಿ ತವ್ವುವುದಿಲ್ಲ, ಓಹೋ ಋಷಿ ಆನಂದ್, ಮರ್ಯಾ, ಬಹಳ ಬಹಳ ರೀಕ್ ರೀಕ್, ಬಂದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ಬರ್ ಭುಷ್, ಸಂರಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ ಹುಷಾರಿ ಪರಮ ಹುಷಾರಿ,' ಅಂತ ಭವಿಷ್ಯಕಾರರು ಕೇವಲ ನಾವು ಕೊಡುವ ಒಂದಾಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವಾಗ, ನಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಅನಾರ್ಯಜುಷ್ಯವೂ ಅಸ್ವರ್ಗವೂ ಅಕೀರ್ತಿಕರವೂ ಅಲ್ಲವೇ? "ಸಂರಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ" ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯಕಾರರು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ವಾರ ನಾನು ಅಫೀಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ತಂದೆ ಲಂಚ ತಗಿಯಲು ಸಂದೇಹಪಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಏಕೆ ಪಡಬೇಕು?

ಶೀನಪ್ಪನ ಹೋಟಲಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಗಂಡಪ್ಪನನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡ, ಹೋಗಿದ್ದೆ ಅದರೆ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿದ್ದೋಕೆ, ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ ಗುರುವಿಗೆ ತಿರುವಂತ್ರ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನೇ ತಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ನಾನು ಭವಿಷ್ಯಕಾರರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಿ, "ಗುಂಡಪ್ಪನವರೇ!" ಅಂದೆ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ನೇಲೆ ನಾನು 'ನವರೇ' ಸೇರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ "ಗುಂಡಪ್ಪನವರೇ! ಈ ಪೇಪರು ನೋಡಿ ನೀವು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಹೋರಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು

ನನ್ನ ಏಷಯವಾಗಿ ಅಂದರೆ—ನನ್ನ ರಾಶಿ ಸಿಂಹ!—ಕೇಳಿ, ನೀವೇನು. ಕನ್ಯಾ ರಾಶಿಯ ಕೋನುಲರಲ್ಲ, ಕುರ್ ಕುರ್ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಭಾವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಸೊಲ್ಲನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನೀವು ಕೂರಗುವುದಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮದು ಯಾವ ರಾಶಿ? ಸಿಂಹವಲ್ಲವೇ? ಅದ್ದರಿಂದ ಕೂರನದಂತೆ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ! ಅಂತೂ ಈ ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೃತೋರಿಸುವ ಸಮಯ ಬರುವುದು! ನೋಡಿದಿರಾ? ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ನೆಮ್ಮದಿ, ಎಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ, ಎಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬಂದಿದೆ ಗೊತ್ತೇ?” ಅಂದೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಶೀನಪ್ಪನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಂರಣಯ್ಯನವರು ಸುಹೇಬರಾಗಿ ಬಂದರು. ಹೆಂಡತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಬರುತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಸರ್ಕೀಟ್ ಹೋದರೆ ನಾರಣಯ್ಯನವರು ನನ್ನನ್ನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಲು ಮೊಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತುಂಬ ತುಂಬ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಅದು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸುಹೇಬರ ಮಗುವಿಗೆ ಈ ಬುರಿನ ಜ್ವರದೃತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ನೈ ಬೆಚ್ಚಗಾದಾಗ ತಂದೆಯವರ ಡಬ್ಬೆಯಿಂದ ಯಾವುದೋ ಚೂರ್ಣತಂದು ಜೇನುತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಿಸಿದ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಒಳ್ಳೆದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಅದು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಸರಿ! ಅವನು ಅತ್ತಲಾಗಿ ಎಳೆಯುವುದು, ನಾನು ಇತ್ತಲಾಗಿ ಎಳೆಯುವುದು ಹೀಗೆ ಜಗ್ಗಿಸಿ ಜಗ್ಗಿಸಿ ಕೆಡೆಗೆ ನಾರಣಯ್ಯನವರು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಲಿದರು. ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ದಿನವೂ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆ! ಆಫೀಸ್ ಕೆಲಸ, ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ನಾನು ಮಾಡುವುದು ಅಂತ ಹಟ ಮೊಟ್ಟರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ತಲೆಗೆ ಸಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೇನು, ಹೊತ್ತು ಬಿಸಾಡಲೇಬೇಕು. ಈ ಗುಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ಅದಕ್ಕೇ ಹೊಸಸಾಹೇಬರ ಹತ್ತಿರವೂ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದಿಂದಲೂ ತಿಸ್ತು, ತಿಕ್ಕಾಟ, ತಾಪತ್ರಯ ದಿನಬೆಳಗಾದರೆ, ಸಹಸ್ರನಾವು ನಾನೂ ನನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿನೋಡಿದೆ ಸುಹೇಬರಿಗೆ, “ಬಡವ, ಸ್ವಾಮಿ”, “ಬಿ ಎ, ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂತ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ, ಸುಹೇಬರು ರೇಗಿದ್ದಾರೆ, ಹುಸುರಾಗಿರಿ, ವಾರಭವಿಸ್ಸ.

ನೋಡಿಕೊಂಡು “ಮಕಮಲ್ ಟೋಪಿ” ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೂರಂಟು ಸಾರಿ “ಶ್ರೀದತ್ತ ಜಪಮಾಡಿ” ಅಂತ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ತಾನೆ? ಅನುಭವಿಸಲಿ, ನನಗೇನು? ಈಗೇನೋ ಸಾಹೇಬರು ಬರೆದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರಂತೆ, ವರ್ಗ ಮಾಡಿಬಿಡಿ, ಅಂತ! ನೆನ್ನೆ ಹೇಳಿದರು- ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡ, ಅಂತ ಇನ್ನು ಇವನು ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿ ಆ ಮುದುಕಿಗೋ, ಸದಾ ಖಾಯಿಲೆ— ಇವನ ಮನೆಯಲ್ಲೋ—ಅಕೊ! ಸಾಹೇಬರು ಇದೇ ರಸ್ತೆಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸಾರ್!—ನೀವು ಹೊರಡಿ ಸಾರ್, ಇನ್ನು—ಆ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೇನೆ—

ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಮಾತು ಹೊಲಸಿನ ಗಂಧವಾಗಿದೆ

ಭೀತರಸದಲಿ ಮುಳುಗಿತಿ

ಪ್ರೀತಿನಾರಿಯ ಮುಸುಕನುಗಿವುದನಾರು ಕಲಿಸಿದರು?

—ನಾರಣಪ್ಪ

ನೆರೆ ಕಪಿಗಳು ಸಹಜಾತರೇನೋ?

—ತ್ಯಾಗರಾಜ (ಭಾಷಾಂತರ)

ನಿನ್ನ ಗೂಡು ಎಲ್ಲಿ — ಹಕ್ಕಿ?

ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ?

—ಸಿಂಹ ಲಿಂಗಣ್ಣ

೨ : ಈ ರ ವಾಣಿ

ಬಿಡಿ, ಬುದ್ಧಿ! ಗಂಡಸ್ವಾಮರನ್ನು ನಾ ಕಾಣೆನೇ? ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ಯಾವ ಸೀಮೆ ಮಾತು? ಈ ಅಫೀಸೊಳಗೆ ಅವರು ಕಾಲಿಟ್ಟು ಆರು ವರ್ಷ ಆಯಿತು, ಅಷ್ಟೇನೆ ಆದರೂವೆ, ಅವರ ಅಪ್ಪಾವರು- ಪಂಡಿತರು- ಅವರನ್ನು ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಎಡ ಮಗ್ಗಲಾಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡೀಲಿ ಹರಿ ಕಥೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಂಡಿದೀನಿ ಇವತ್ತೂನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗಿದೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ವರ್ತನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವಳು ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೇಳೋಳು ಕಥೆನ “ನಾಪ, ಆ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ದೇವರು ಕೊ, ಅನ್ನೋದು; ಕೊಡು ಅನ್ನೋದು, ಹೀಗೆ ಅಟ ಅಡಿಸಿ ಕಾಟ ಕೊಟ್ಟು, ಮೂರು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಗಂಡು ತೊಟ್ಟಿ ಲಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಊರೂರಿಗೇನೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡೋ ಧನ್ಯಂತ್ರಿಗೆ ಆ ಮಾತಾಯಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡೋ ಮಂತ್ರ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಕೇಳಿದೋರಲ್ಲ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳದ್ದಾರೆ ಕಂಡವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಚಿತ ಗುಪ್ತ ಏನಾರಾ ಹಿಂಗೆ ಪಂಡಿತರ ಮೇಲೆ ನೇಡು ತೀರಿಸಿದನೋ ಏನೋ ದೇವರು ಬಲ್ಲ” ಅಂತ ಅಂತು ಇಂತು ಒಂದು ಗಂಡು ಹೀಚು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೀಚು ಉಳಿದುಕೊಂಡವು, ಹೆಣ್ಣೇ ಕಿರಿದು.

ಆ ಮುದುಕಿಗೂ, ಆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೂ ಈ ಗಂಡಸ್ವಾಮರೇ ಜೀವ ಏವರ ಮೇಲೇನೆ ಅವರ ಪಂಚಪ್ರಾಣಾನುವೆ ಈ ಹುಡುಗನೋ ಬಲು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಂಗಳಾರತಿ ತಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ಉಣ್ಣೆ! ತೀರ್ಥದ ಬಟ್ಟಲು ತಂದರೆ ಶೀತ! ಪ್ರಸಾದ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅರ್ಜೀರ್ಣ! ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಹಾಗರೋ ಮೈ ಬಣ್ಣವೋ ಕಸೂರಿದೇ, ನೀವೇ ನೋಡಿದರಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ, ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪವರನ್ನು! ಆದರೂ, ಪಂಡಿತರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ, ಕಿವಿಗೆ ಹತ್ತಿ ತುರುಕಿ, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಷಾಯ ಹುಯ್ದು, ತೋಳಿಗೆ ತಾಯಿತೆಕಟ್ಟಿ ಮೂಗಿಗೆ ಮೂಲಿಕೆ ಹಿಂಡಿ, ಒಳಗಿನ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿಹೋಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡರು, ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಬೇರೊಂದು ಕೂಸು ಬರೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮಗು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಆಗಿನ ಸುಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೋಗೋದು ಒರೋದು ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಮುಂದುಗಡೆ ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೊಂದು ಸಾರಿ ಯುಗಾದಿಗೊಂದು ಸಾರಿ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಹಾಗೇನೆ ನಾನೂ ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದೆ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೇನು ಕೊಬ್ಬೇ, ಪಿತ್ತವೇ, ತಲೆತಿರುಗೇ ಖಾಯಿಲೆ ಬೀಳೋಕೆ? ಅದರೂ ಅವಾಗೊಂದು ಸಾರಿ ಈವಾಗೊಂದು ಸಾರಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಇಲ್ಲದ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗುವೆ ಯಾರೋ ಅನ್ನೋರು ಪಂಡಿತರ, 'ಈರ, ಬುದ್ಧಿ' ಅನ್ನುವೆ, ನಾನು 'ಎನ್ನೋ ಅನ್ನುವರು' ಬುದ್ಧಿಯವರು, ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಕರೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವೆ, ಮಕ್ಕಳ ಗೇನಾರಾ ಒಸಿ ಸೀಯಾದ್ದು ಲೇಹ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಸೂಚನೆ ಕೊಡ ವೆ! ಪುಣ್ಯ ತ್ಮರು ಕೊಡೋರು ನಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಗಾತ್ರದ್ದು ಎರಡು ಉಡೇನ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೈಕಳೆಷ್ಟು ಅಂತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಟಕಿತ್ತ ಅಂದರ ನನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದೇನೆ ನಿಲ್ಲೋದು ನಾನು.

ಒಂದು ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಗುಡಪ್ಪನವರ.—ಆಗನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಎಳು ವಯಸ್ಸು, ಪಡಸಾಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಿವಿ ತೂತು ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು ಅದೊಂದೋ ಭಾಷೆ! ಪರಂಗಿಯವರ ಭಾಷೆ, ಅವರು ಆಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಚಿದ್ದು-- ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ ಹೌದು ಅಂದರು ಆಗ ನಾನು, "ಚಿಕ್ಕ ಪಂಡಿತರೇ! ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ" ಅಂದೆ ಅವರು ನನ್ನ ಕಡಿ ತಿರುಗಿ, "ಕೇಡಿ ಗುಡಪ್ಪ" ಅಂದರು ನನಗೆ ಎದೆ ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ಚೋಟುದ್ದದ ಹೈದ ಕೇಡಿ ಅನ್ನುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಯಿತು? ನಾನೊಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಮಗು ನನ್ನನ್ನೇ ಡಂಗುಣ ಮಾಡಿ ತಲ್ಲಾ, ಅಂತ, ಹಾಗೇನೆ ಕೂತುಕೊಂಡೆ. ಆ ಮೇಲೆ, "ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ಬಾರದು, ದೇವರು! ಅವೆಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಕಣಪ್ಪ!" ಅಂದ ಕಿರ್ರೋ ಅಂತ ಅಳುತ್ತಾ ಗುಡಪ್ಪನವರು ಒಳಗೆ ಹೋದರು ಇದೊಂದು ಸಾಪ ಕೆಲಸ ಅಂತ ನಾನೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ನುಸುಳಿಕೊಂಡೆ ನನಗಿಲ್ಲಾ ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಕಳೆದು ಒಂದು ದಿನ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಂದುಗಡೆ ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು "ಅಯ್ಯಾ!" ಅಂದರು. ಜಾತಿ ಕಟ್ಟಿ ಜವಾನನ್ನು ಹೀಗೆ ಯಾರನ್ನ ಗೌರವ ಮಾಡೋರು, ಅಂತ ತಿರುಗಿದೆ, ಗುಡಪ್ಪನವರು!

“ಅಯ್ಯಾ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಕೇಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಬರೀ ಡಿ
ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಅಂದರು. ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ಕೇಡಿ
ಗಳನ್ನು ಬಿಡೋದು ಅಂದರೇನು? ಬಿಟ್ಟರೂ ಫೋಲಿಸ್‌ನವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವ
ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ, ಅಂತ ಕಂಗಾಲಾದೆ. ಆನೇಲೆ
ಅವರೇ ನೆನಪು ಕೊಟ್ಟರು, ಕಡೆಗೆ “ಡೀ ನೂವೇ ತೆಗಿದು ಹಾಕಿಬಿಡಿ, ಬುದ್ದಿ!
ಆ ಹಾಳು ಸಹವಾಸಾನೇ ಬೇಡ” ಅಂದೆ ಆನರು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಹೊರಟು
ಹೋದರು ಇವತ್ತಿಗೂವೇ ‘ಡಿ’ ಅಂತ ಇಟ್ಟೇ ಇದ್ದಾರೆ

ಗುಂಡಪ್ಪವರೂ ಆಗಿನ ಸಾಹೇಬರ ವ.ಗಾಂವರೂ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ
ಸರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಂದೇ ಗಾಡೀಲಿ ಹೊರಟರ, ಈ ಊರಿಂದ ‘ಇಸ್ಕೂಲಾಗೆ
ಒದ್ದಿವಂತ ಹುಡುಗ ಯಾರು, ಅವರ ಜೊತೆಲೇ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಬುದ್ದಿ
ಓದಬೇಕು ದಿನಾಲುಂತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆತನಕ’ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಸಾಹೇಬರು
ಹುಕುಂ ಮಾಡಿದ್ದರು. ನಡೆಯಿತು, ಬುದ್ದಿ, ಒಂದು ಪೈಪೋಟಿ! ನನ್ನ ಮಗು
ತನ್ನ ಮಗ ಅಂತ ಇದ್ದ ಬದ್ಧ ದಡ್ಡರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಹೇಬರ ವ.ನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ
ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ದಮ್ಯಂತಿ ಸೋಯನರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ
ಪುಟ್ಟ ಬುದ್ದಿಯವರು ಗುಂಡಪ್ಪವರ ಕೊರಳಿಗೇ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಮನೆ
ಯೊಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಕೊಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂವೆ ಬಲು ಬಲು ಸ್ನೇಹ, ಬುದ್ದಿ,
ಅವಲಕ್ಕಿ ಮೊಸರು ಇದ್ದಂಗಿ, ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಕಾಫಿ ಜಾಯಿ ಇದ್ದಂಗಿ! ಇನ್ನೂ
ಈ ಊರಿಂದ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಹೈಕಳು ಹೋಗಿದ್ದವು ಸಾಚಾ ಖೋಬಾ
ಎಲ್ಲಾನೂ ತೂಕಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಗೆದ್ದೋರು ಯಾರು, ಬಿದ್ದೋರು ಯಾರು,
ಅಂತ ಬುದ್ಧಿಗ, ಇಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರು ಪೈಲ್ವಾನರು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಅಂತ ಆಯ್ತು!
ಸಾಹೇಬರ ಮಗ, ಪಂಡಿತರ ಮಗ ಊರಿನ ಸಾಹುಕಾರರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಸಾಹೇಬರ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕೋಟಿಬಾಗಿಲಿಂದ ಪೇಟಿ ತುದಿತನಕ,
ಮೋಟಾರ್ ಗಾಡೀಲಿ ನಾಗವುಶೆಟ್ಟಿ ಕಿರಿಹೆಂಡತಿ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಕೂಡ
ಅಷ್ಟು ಮೋಜು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪವರನ್ನೂ ಕೂರಿಸಿ
ದರು ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಬುದ್ದಿಯವರು! ಕಾಶೀಪತಿಯವರ ತಂಡ, ಅವರ ಪಾರ್ಟಿ
ಎಷ್ಟು ಬೇಡ ಅಂದರೂ ಪುಟ್ಟ ಬುದ್ದಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ! ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾಪ,
ಗುಂಡಪ್ಪವರಿಗೆ ಸಿಡುಬು ಬಂದು ಮುಖವಲ್ಲಾ ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು
ಅದರೂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ತಂಬಿತ್ತು

ಆ ಮೇಲೆ ಗಂಡಪ್ಪಾವರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದರು, ಓದೋಕ್ಕೆ. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪುಸ್ತಕಾನೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಆಫೀಸ್ ದಾರೀಲಿ ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಕೆಟಕಿಯಿಂದ ಕೂಗು ಹಾಕಿ 'ಗಂಡಪ್ಪಾವರು ಹುಷಾರಾಗಿದಾರಾ ಬುದ್ದಿ' ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ- ಅಷ್ಟಿತಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲೋ ಅಡ್ಡಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಶೀಪತೀನ. ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ನರಿ ಅಂತ ರೇಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. "ನಾನೇನು ಪೇಪರ್ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆನೇ? ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊ!" ಅಂದರು ಅಫೀಸಿನಲ್ಲೂ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಗಂಡಪ್ಪಾವರು ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಬದಾಗ ನನಗೆ ಹರಕು ಮುರುಕು ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಕೊಡೋವರು ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಇಸ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನೂ ಪ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಹೇಬರು "ಬಾರೋ ಈರ! ದೀಪ ಹಿಡಿ! ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ" ಅಂದರು ನನಗೆ ದಿಗಿಲು ಬಡಿಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ವರಿ ಎಲ್ಲಾ ಹುಷಾರಾಗಿವೆ, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ನಾವು ಧಾಡಿಗರಿದೀವಿ, ಮೂರು ಜನ, ಮನೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ! ಸಾಹೇಬರೇ ಯಾಕೆ ಪಾದ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ! ನನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾದ್ದೇನು? "ಗೋವಿಂದಾ, ಅನ್ಯೋ! ಗುಲಾಮಾ!" ಅಂದರೆ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ 'ಗೋಪೀಚಂದನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒರುತ್ತೀನೆ,' ಅದನಂತೆ ಹಾಗೆನ್ನಿ ವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಸಾಹೇಬರದು? ದೀಪ ಹಿಡಿದೆ, ನಡೆದಿ ರಾವ.ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಸುಂಬರಿ ದೊನ್ನೆ ಸಹಿತ ಕಾಶೀಪತಿ ಯವರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ದೊನ್ನೆ ಎಸೆದು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯೊರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗೆ ಸಾಹೇಬರು ದಯಮಾಡಿ ಸಿದ್ದು ಗಂಡಪ್ಪಾವರು ಪಾಸುಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಹೇಳೋದಕ್ಕೆ! ಮುಂದೆ ಏನು ಓದಿಸುತ್ತೀರಿ, ಏನು ಓದಿಸಬಹುದು, ಅಂತ ಚರ್ಚೆವಗಾಡೋ ದಕ್ಕೆ!.. . ನಾನು ಪಡಸಾಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲನೂ ಕೇಳಿದೆ- ದೇವರೊಕ್ಕೇದುಮಾಡಲಿ ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ.

ಬಡವನ ಬೇಡಿಕೆ ಆ ಕಿವುಡು ದೇವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಗಂಡಪ್ಪಾವರು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ, ಪ್ಯಾಸುಮಾಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕ

ಗಲನ್ನೆಲ್ಲ ತಲೆಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಗಟ್ಟಿಗ ಅನ್ನಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಆಸೀಸಿಗೆ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತ್ ಸೀಟಿಗೂ ಬಂದರು. ಪಂಡಿತರು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬಾಳಲಿಲ್ಲ.

ಗುಡಪ್ಪಾವರಿಗೆ ನಾನ. ಹೇಳಿದೆ, ಮೊದಲನೆಯ ದಿನವೇ, ಕಠಿ ದೊರೆ ಹುಗೆ ಬನ್ನಿ, ಬುದ್ದಿ, ನೋಡಿದರೆ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಏರಡನೆಯವರು ನೀವು ಅನ್ನಬೇಡವೆ ಜನ, ಅದೆ! ಅದಕ್ಕನರ, “ಅಯ್ಯ! ಪಾಳು ದೇವ ಸ್ನಾನದ ಅರ್ಚಕನ ಮೊಮ್ಮಗ ಅಂತ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಗಿಡಗೊಟಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು ನುನನು ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಇಳಿದೇನೇ? ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಅಡ್ಡಾಡಿ ವನನು ರಾನೆ?” ಅಂದುಬಿಟ್ಟರು ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಕಾಶೀಪತಿಯವರು ಮಾತ್ರ ಚಟ್ ಚಟ್ ಅಂತ ಓಡಾಡುವುದ. ನಮ್ಮ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತ್ ಯೋರು ಸಂಚ ಉಟ್ಟು ಚಪ್ಪಲಿನ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಬರೋದು, ಅಂದ್ರೆ, ನನಗೆ ಯಾಕೋ ಪ್ರಸುಪಾನೇ ತಲೆ ಕಳಗಾದ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಹಾಗಂತ ನಾನು ದುಂದುಮಾಡಿ ಅಂತ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ ದುಂದುಗಾರನಾಗಿ ರೋದೂ ನಾಚಿಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವೇ, ಜಿಪುಣನುಗರೋದೂ ನಾಚಿಕೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಎರಡೂ ಸುಮಾರು ಒಂದೇ ಸವನಾದ ದುರಭ್ಯಾಸ ಅದೆ ನುನು, ನೀವು ಏನಂತೀರೋ, ಬುದ್ದಿ? ಅಲ್ಲಾ, ಬಲಗೈಯಿಂದಲೂ ಎಡಗೈಯಿಂದಲೂ ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಮುಟ್ಟಾಳನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರೆಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರು ಇದುವ ನ್ಯಾಯ? ಕಂಡವರ ಕೆಸಯಿಂದ ಸಾಲವೋ ಸೋಲವೋ ತಂದು ಕಂಡವರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹುಚೋನೇ ದುಂದುಗಾರ, ಜಿಪುಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಆಸೆ! ದುಂದುಗಾರನಿಗೆ ಪರರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಆಸೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಆಪ್ತಾವರ. ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು “ಈರ, ಸಾಲಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡ. ಕೊಡೋದು ದೇವರ, ಅವನ್ನು ಅವನಿಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಹುದು, ಅವರೆ, ಖರ್ಚು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ, ನೆನಪಿರಲಿ, ಈರ”, ಅಂತ ಗುಡಪ್ಪಾವರೂ ಆಪ್ತ. ಆರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಲ್ಲ, ಮೂರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯೋಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೂ ಬಟ್ಟಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ, ಸಕ್ಕರೆ, ಕಾಫಿಪುಡಿ ಅಂತ ಗುಡ ಪ್ಪಾವರ ಮನೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ನೆರೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರಡೋದಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಯಾರು ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋದರೂ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿಯೋ, ಪಾನಕವೋ ಕೊಟ್ಟೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಆದರೂ ನೋಡಿ, ದೇವರು ಇಂಥಾವರಿಗೇನೆ ಕಾಟ ಕೊಡೋದು ಜಾಸ್ತಿ ಗಂಧ ತೇದ ಹುಗೆ ತೇದುನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಗಂಧಿನ ಸಿಗಿದಹುಗೆ ಸಿಗಿದುನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಗುಡಪ್ಪವರಿಗೆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಗುಡಾತರ ಇವೆ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಆಸೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇನು ಅಂತೀರೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಆಗುತ್ತೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಬುದ್ದಿ, ರೇಗಬೇಡಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮಂಥ ದೊಡ್ಡವನುಷ್ಕರ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಉಫ್ ಅಂತ ಹಾರಿಹೋಗೋದು ನನ್ನಂಥ ಹತ್ತಿರೂಪಾಯಿ ಹದ್ದುಗಳಿಂದ. ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಈರುಳ್ಳಿ ತರಿಸಿದರು, ದೀಪಾವಳಿ ದಿನ ಅಳಯ ಕೋಸಿಸಿಕೊಂಡು ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನಾನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆದಿನ ದಕ್ಷಿಣೆ ನಾಲದ. ಅಂತ ಪುರೋಹಿತರು ಮಧ್ಯೆ ಎದ್ದುಹೋದರು, ಸಾಹೇಬರು ಈ ತಿಂಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಟ್ಲಿ ತರಿಸಿದರು, ಖಾಲಿಸಿವೆಗಳನ್ನು ಅಮ್ಮಾವರ ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾರಿದರು, ಹೀಗೆ ಜವಾನರ ಬಾಯಿಂದ ಜವಾನರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಚಾಕರಿಯ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹೆಗಸರೋ ಈ ಕಡೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಆ ಕಡೆ ಕಿವಿಯಿಂದ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದಿ, ಮಣಿ ಪೋಣಿಸಿ, ಹಾಗಂತೆ, ಹೀಗಂತೆ, ಎಸ್ತಿ ಇದು, ಹೀಗೂ ಆಗಬಹುದೆ, ಅಂತ ಅರಶಿನ ಕುಂಕುವದ ಸೆಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಗೂ ಇಕ್ಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜವಾನರನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ! ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಳ್ಳೆಸಿಳ್ಳೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾಹೇಬರ ತಾಯಿತನಕ ಎಲ್ಲರೂವೆ ಗೋಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದು ಜವಾನರ ಹತ್ತಿರವೇ! ಇದೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿ ಬುದ್ದಿ ನಾನೇನು ಮಾಡೋದು? ಹು . ಹುಂ ಹುಂ ಅಂತ ಬುರುಡು ಯೋಳಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳೋದು. ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ ಯಾವನಾರು ಒಂದು ಚೂರು ಬೀಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಂದ್ರೆ ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಉದಿ ಬಿಡೋದು. ಅಮ್ಮ ಹೊಡೆದರು ಬಡಿದರು ಅಂತ ಮಕ್ಕಳು ದೂರುಹೇಳುತ್ತವೆ, ಮೇಷ್ಟರು ಬೈದರು ಅಂತ ಹುಡುಗರು ಹೇಳುತ್ತವೆ, ಮೇಡಂ ಮುಸುಡಿ ಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದರು ಅಂತ ಹುಡುಗಿಯರು ಹೇಳುತ್ತವೆ; ಅತ್ತೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟರು ಅಂತ ಸೊಸೆ; ಸಾಟು ತೆಗೆದು ಬಡಿದರು ಅಂತ ಅತ್ತೆ; ನನಗೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲೋ ಅಂತ ಸಾಹೇಬರೂ ಜವಾನರ ಹತ್ತಿರ

ಗೋಳಡುತ್ತಾರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಯಾಗಿ ಕೊಡಿ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನಾವೆಲ್ಲ ಹುಂಗೆನೆ ಮಾಡೋದು ಅಂತ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಸತ್ತು ಬಿಡಿ ರೋ ನಾನು ಹೇಳೋದಕ್ಕಾಗ ತ್ತದೆಯೇ, ಬುದ್ಧಿ, ನೀವೇ ಹೇಳಿ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಅಂದರೆ, ಗಂಡಸ್ವಾಮರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಅತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆ, ಸೊಸೆ ಸಿಗಿಕಾಯ. ಅಳಿಯ ಬಿಸಿನೀರು! ಪಾಪ! ಲಿಬಿ ಲಿಬಿ ಲಿಬಿ ಅಂತ ಒದ್ದಾಡ. ತ್ತಾರೆ, ಅತ್ತಲಾಗಿ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಇತ್ತಲಾಗಿ ಅನಭವಿಸು ಅಂತ ಹೇಳೋದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಓದಿದವರ, ಇದ್ಯಾವುದಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಕಚೇರೀಲಿ ಮಾಡ್ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಒರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿತ್ತಿಲ್ಲ, ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ ಅದರೂ ಮನೆ ಅಂದರೆ ಗರಡಿ ವಸೆ, ಸದಾ ಕಸ್ತಿ ಸದಾ ಸಾಮು. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮಣ್ಣು ತಗಲಬಾರದು, ಅಂತ ಆ ಚಿಟ್ಟೆ! ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮಣ್ಣು ತಗಲಬಾರದು ಅಂತ ಈ ಚಿಟ್ಟೆ

ಮನೆಲಿಲ್ಲ ಸಿಡಿಲು ಮಳೆ ಸಂತ, ಮಾರಾಯರು ಅಪಿಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ಈಚೆಗೆ ಅಲ್ಲೂ ಮರು. ಹಿಂದಿನ ಸಾಹೇಬರುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ತೂಕ ಅಂದರೆ ಈಚಿನವರೇ ಒಂದು ತೂಕ ಗೂನಿನವೇಳೆ ಕುರ ಎದ್ದುಹುಂಗೆ, ಅಪಿಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾತಕೋ ಚಾಡಿಕೋರರದೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಒಂದು ಹೋಯಿತು. ಗಂಡಸ್ವಾಮರ ಮಂದರ, ಅದ್ದೇ ಬಾಕಿ ಗುಮಾಸ್ತೆಯರಲ್ಲಿ ಸರಕ್ಕನೆ ಅವರವರ ಸಿಟಿಗೆ ಹೋಗೋರು, ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಕೂತು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮೂತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯವರು. ನನಗಿದೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ ಅನ್ನಿ ಅದರೆ ನಾನೆಷ್ಟರವನು? ಯಾರ ನಿಮ್ಮರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೂ ನನಗೆ ಕಷ್ಟವೇ- ನಾನು ಕಂಬದಿಗೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರುತ್ತೇನೆ, ಸಾಹೇಬರು ಗಂಟೆಬಾರಿಸಿದರ ಒಳಕ್ಕೆ ನೆಗಿಯೋದು ಅವರು ಬಯ್ಯಬಟ್ಟು ಗಂಡಸ್ವಾಮರ, ಅನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ- ಈಚಿನವರು ದಪ್ಪ ನೆಯವರು, ಹಿಂದಿನವರು ನನ್ನ ಸೈಜಿನವರೇ ಇದ್ದರು ನನಗೆ ಖುಷಿಯಾಗುತ್ತ ಅವರು ಅಂಗಿ ಷರಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನೇ ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗಿರುವುದು, ಬುದ್ಧಿ! ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಪಿಸರುಗಳನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡೋವಾಗ ಅಯಾಕದೆ ಇರುವ ಜವಾನರ ಸೈಜುವಾರು ಚುನಾಯಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬಾರದಾ, ಅಂತೀನಿ? - ಗಂಡಸ್ವಾಮರು ಅಂತ ಬಯ್ಯಬಟ್ಟು ಹೇಳಬಾರದಾ? ಊಹಂ ದಂಡಪ್ಪ ಅನ್ನೋರು. ಒಂದು ಸಲ! ಭಂಡಪ್ಪ ಅನ್ನೋರು ಒಂದು ಸಲ! ನಮ್ಮಂದೆ ಹಾಗಂದೆ, ಅವರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೂಡ ಮೂರುಕಾಸಿಗೆ ಹೊಗ್ಗದೆ

ಅಂತ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯೋಲ್ಲವಲ್ಲ ಅಂತೀನಿ! ನಾವು ಜವಾನರು ಅವರಿಗೂನೂ ಒಂದು ಹೆಸರು ಕಟ್ಟಿದೀವಿ ಅವರಿಗೆ ವರ್ಗ ಆದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೀವಿ, ಬುದ್ದಿ ಈಗ ಬೇಡಿ, ತಲೆ ಒಡೆದುಬಿಟ್ಟಾರು, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಪಾಡೇನು ಬುದ್ದಿ ಆ ಮೇಲೆ ?

ಗುಂಡಪ್ಪಾವರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಅಂದರೆ ಈ ಚಾಡೀಪತಿರಾಯರು ಅವರ ಪರಿವಾರದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರ ಬರುಡೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಿಲ ಕಿಲ ನಗುವರು, ಅವರು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಅಂದ್ರೆ ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಮೂಲೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳೋರು ಮೋಡ ಕವಿದಹುಗೆ, ಹೊಳೆ ಕುಗ್ಗಿದಹುಗೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋರು ಗುಂಡಪ್ಪಾವರು ಸಾಹೇಬರ ಬೋನೊಳಗಿಂದ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬುದ್ದಿ, ನನಗೆ ಒಲು ಸಂಕಟ ವಾಗೋದು ಇದೊಂಥ ಏಳರಾಟ್ ಶನಿ ಒತ್ತು ಈ ಊರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರ ಮಗನನ್ನು ಪೀಡಿಸೋಕ್ಕೆ ಅಂತ ನೈಯೆಲ್ಲ ಪರಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವೆ

ಯಾವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪಾವರಿಗೆ ಅತೀ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ ಅಂತ ನಾನು ಮಣಕ್ಕನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂವೆ ಅಪೇಸಿನಲ್ಲೂವೆ ಗುಂಡಾಗಂಡಿ ವಿಪರೀತ ಅಂದ್ರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು 'ಅಯ್ಯ' ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಮರೆತುಬಿಡ್ತಾರೆ 'ಲೋ' ಅಂತಾರೆ ಅವತ್ತು ಮಾತ್ರ ನಾನೂನೂ ಅಯ್ಯೋ, ಅನ್ನಲಿ, ಪಾಪ ಹತ್ತುದಿನ ಹಂಗಾದರೆ ಒಂದಿನ ಹಿಂಗೂನಡಿಯಲಿ, ನಾನೆಷ್ಟ ರವನು, ನನಗೆ ಅಂದದ್ದೇ ಲಾಭ ಅನ್ನದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೇ ನಷ್ಟ ಅಂತ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡೇಬಿಡುವೆ ಆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು- ಅವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅಪೀಸ್ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದಕೂಡಲೇ ಗುಂಡ ಪ್ಪಾವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ ಕೆರೆ ಏರಿಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದದ್ದೋಗಾ ಆ ದೊಡ್ಡ ಬೇವಿನಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತುಕೋತಾರೆ . ನನಗೊಂದುದಿನ ಗಾಬರಿ ಆಯಿತು. ಅವತ್ತೇನೋ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಔಷಧಿ ತರಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಾಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೇಗಾಡಿದರು, ಮುದುಕಿ ಸಾಯಲಿ ಅಂತ ಗಂಡನಿಗೆ ಔಷಧಿ ತರಬೇಡ ಅಂತ ಸೊಸೆ ಹುಕಂ ಮಾಡಿದರು ಅಂತ ತಾಯಿ ಕೂಗಾಡಿ ದರು; ಇಲ್ಲೂ ಏನೋ ಗರ್ಭಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಒದಿಷ್ಟು ಅರ್ಘಟವಾಯಿತು.

ಸುಜೆ ಗುಂಡಪ್ಪಾವರು ಕೆರೆ ಕಡೆ ಹೊರಟರು. ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಸುಡಿತರ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಕೂಸಿನ ಜ್ಞಾಪಕ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಾಣ ಕ್ಷಣಾರಾ ಅಪಾಯ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಏನುಗತಿ, ನಾನು ಹಿಂದೇನೇ ಹೋದೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದವನೆ! ಅತ್ತಲಾಗಿದ್ದಿತ್ತಲಾಗಿ ಇತ್ತಲಾಗಿದ್ದಿತ್ತಲಾಗಿ ನಡೆದು ನಡೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಆ ಬೇವಿನಮರ ಹಿಡಿದರು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಅದೇನೋ ಅಪಾರ ಹೇಳಿದರು, ಮಂತ್ರ, ಎಲ್ಲಾನೂ ಒಂದೇ ಸಮಕ್ಕಿರುವುದು ಮಂತ್ರ, ರಾಗವಾಗಿ, ಅರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣ ಅಂತ ಆಗಾಗ ಕೇಳಿಸುವುದು ನನಗೆ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನ ನೇಲೆ ಕಿವಿ ಅಡಿಸುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನಾನೂವೆ; ಉವಾಚು ಉವಾಚು ಅಂತ ಅನ್ನೋರು, ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೂವೆ ಅನ್ನೇಲೆ ಉಸ್ಸಪ್ಪ ಅಂತ ಎದ್ದ ಒಂದರ. ಈಚೆಗೆ . ಈಗಲೂ ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾರೆ, ನಾನುಮಾತ್ರ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಮಾದ ಏನೂ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಖಾತ್ರಿ ಆದ ನೇಲೆ ದೊಡ್ಡದೊರ ಸಮಾಚಾರ ನಮಗೆ ಯಾಕೆ, ಅಂತ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ

ಆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ದಿನ ಹೇಳಿದೆ “ಬಿಡಿ, ತಾಯಿ! ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಸುಖವಾಗಿರಲಿ! ತಾಯಿ ಮಗ ಅನ್ನೋದ, ಒಂದು ತರಹ ಭಕ್ತಿ ನೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತೆ. ದೇವರು ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ಅದರೆ, ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಅನ್ನೋದೂ ಒಂದು ತರಹ ಒಸಿ ಅವರ ಮಾತೂ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಬಾರದು ಒಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೂ ನಡೆಯಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕಡೆ ಹೆಣ್ಣು, ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನ- ಸವರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಾಯಿ, ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕು? ” ಅಂದೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡಿರ ಕೈಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪಾವರ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಹೇಳಿಸಿದೆ

ಈಚೆಗೆ ಇನ್ನೇನೋ ಸುದ್ದಿ ಹೊರಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದಾರಲ್ಲ, ಈ ಕಾಶೀಪತಿ ರಾಯರು! ಯಾಕೋ ಇವರ ದರ್ಬಾರೇ ಹೆಚ್ಚೋಯ್ಯು, ಅಪೀಸಿನಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಬುದರೂನೂ ಇವರ ಕೈಲಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೋಗೋದೇ ಆಯ್ತು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅವರು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುನಾಗ ನಾನು ತಲೆ ಕೆರೆ ದರೆ, ಏನು ಮಾಡೋದೋ, ಈರಣ್ಣ ! ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಶೀಪತೀನೆ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ನೋರು. ಹೆಗಿದೆ ಲೂಟಿ? ಕಾಶೀಪತಿ ರಾಯರಿಗೆ

ಕೈನೂ ಉದ್ದ ! ನಾಲಿಗೆನೂ ಉದ್ದ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿ ಅವರದು ಏನು ಅಂದ್ರೆ, ಗುಂಡಪ್ಪಾವರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಇರೋ ಕಾಗಜಾನ್ನೆಲ್ಲ ಓದೋದ, ಸಾಹೇಬರು ಅತ್ತಲಾಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರ ಮೇಜು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡೋದ; ಆನೇಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಶ್ವವರನ್ನೆಲ್ಲ ಶೀನಪ್ಪನ ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇ ಹಿ ಹಿ ಹಿ ಅಂತ ನಗುವುದು ! ಮನುಷ್ಯ ಸಾಚ ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಪಕ್ಕದ ಸೀಟಿನ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವನ ಕಾಗಜ ನೋಡದೆ ಇರುವುದೇ ಗುರುತು ಯಾರೂ ನೋಡದೆ ಇರುವಾಗ ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಹೆಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಅನ್ನೋದನ್ನೇ ದುರ್ಬೀನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ದೇವರು ಮೋಲಿಸಿನವರಲ್ಲಿ ಉರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ತೀಪತಿ ಕನ್ನ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಹೇಸುವುದಿಲ್ಲ ಸಾಹೇಬರಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಕೊಠಡಿ ಯೊಳಗೆ ಏನು ಗುಸ ಗುಸ ಅಂತೀನಿ ? ಆದರೆ, ನಾನೆಷ್ಟರವನು ಅನ್ನು !

ಮೊನ್ನೆ ಹೇಗೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ಪಿತೂರಿಗಾರರಲ್ಲಿರೂ ಸೇರಿ ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ಏನು ಕೇಳುವ ಅಂತ ನುಸೂ ಖಾರದವಲಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲೋನವದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಕುಕ್ಕರಿಸಿದ್ದೆ, ಕತ್ತಲೆಲಿ ತನ್ನ ಭುಜಾನ ತಾನೇ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದ, ಕಾರ್ತೀಪತಿ, ಈ ಸಾಹೇಬರೇ ಬಹಳ ಸಾಧು ಅಂತೆ. ಗುಂಡಪ್ಪಾವರನ್ನು ವರ್ಗು ಮಾಡಿಬಿಡ್ತಾರಂತೆ, ಯಾವುದೋ ಕುಂಡು ಕೊಂಪೆಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪಾವರು ತುಂಬಾ ಸೇಜಾಡ್ತಾರಂತೆ, ಸಾಲ ಸೋಲ ಸಂಸಾರ ಗಿಂಸಾರ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು; ಕಾರ್ತೀಪತಿಗೇನೆ ಆ ಸೀಟ್ ಕೂಟ್ಟು ಬಿಡ್ತಾರಂತೆ; ಅವರ ಸೋದರತ್ತೆ ಗಂಡ (ಅದೇ ಹಿಂದಿನ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತೆ, ಹೆಗ್ಗಣ ಅಂದ್ರೆ ಅತ ಬುದ್ದಿ) ಅತ ಎಲ್ಲೋ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆ ಹೊರಟದಾನಂತೆ; ಓ ಹೋ ಹೋ, ಅದೇನು ಭುಜ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೋದು, ತೊಡೆ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೋದು, ಮೂತಿ ತಿವಿಯೋದು, ಅಟ್ಟುಸ ಮಾಡೋದು, ಧೂ ಧೂ ಧೂ....ನನಗಂತೂ ವ.ಕರಿಕೆ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟುತು ಸಾಹೇಬರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಾಗಜಾನ ಕಾರ್ತೀಪತಿ ಕದ್ದು ನೋಡಿ ಇಷ್ಟು ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟಂತೆ ! ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಕಳ್ಳರ ಸಂತೆ ?

ನನಗೇನೋ ತಡಿಯೋಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ 'ಶೀನಪ್ಪನವರೇ' ಅಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗೇ ಬಿಟ್ಟೆ, ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದು. "ಎನ್ನಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕೆಟ್ಟನಾಶ"

ಅಂತ ಕೇಳೇ ಬಿಟ್ಟು! ಆಗ ಕುಶೀಸತಿರಾಯರ, “ಅಯ್ಯೋ! ಮೂದಿಗೂಬೆ!
ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಿಯಾ ನೀನು! ಬಾರೋ, ಕಾಪಿ ಕೂಡಿಯೋ!” ಎಂದರು. ಕಾಪಿನೂ
ಕೂಡಿದೆ, ಆ ನೋಲೆ ಗಂಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ತಿಳಿಸೂ ತಿಳಿಸಿದೆ!

ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ “ಅಯ್ಯೋ! ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು
ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತೆ. ಏನುಪು ತಿಂದನನು ನೀರು ಕೂಡಿಯುತ್ತಾನೆ” ಅಂದು
ಬಿಟ್ಟರು

ಅಕೋ! ಹುಲಿ ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಬರಿದಾಗಿ
ಬುದ್ಧಿ, ನಾನು ಅವಳ ಜೊತೆಲಿ ಹೋಗಿ ಮನೆಗೊಂಡಿಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ತರ
ಬೇಕು. ಬರೇನೆ, ಇಷ್ಟಾಸ ಇರಲಿ ಬುದ್ಧಿ! ಏನೇನೋ ಹೇಳಬಿಟ್ಟೆ, ಬುದ್ಧಿ,
ಮಹಾ ತಿಂದನನ ಹುಗೆ. ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ, ಅಡ್ಡಬಿದ್ದೆ

ಜ್ಞಾನ ಈರಕ್ಕನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಇಂತಪ್ಪವರ ನಾನು ನೆರೆ ನಂಬಿ ನನೋ ನನೋ ಎಂಬಿನಯ್ಯಾ

—ವಚನ

ಮೇಣ್ ನನ್ನಿಯನಾಗ್ತಾನೋಳ್ ಬಯ್ಯಿಡಲೆಮಗಾವಬಟ್ಟಿ ?

—ಮುದ್ದಣ

೪ : ಶುದ್ಧ ಸಾವೇರಿ

ನೀವೇನೋ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ನಾನು ಕೊಡುವ ವಿವರಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ರವೆ ಯನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಅಂತ, ಅದರೆ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಒಕ್ಕಣೆಯಾಗಿ ಬಸವನ ಹಿಂದೆ ಬಾಲ, ಬಾಲದ ತದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಚ್ಚು ಅಂತ ನಡೆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಜೂಕಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರದು, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನವಹಿ ಜರುಗುತ್ತಾ ಇರುವ ಜರ್ನಲ್ ಕಾಳಗದಿಂದ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಯದೆ ಇರುವುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಅತ್ತೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಸೊಸೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ನೃದುಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ ನಾನು, ಘಟ

ಗಂಡಪ್ಪನೇ? ನಮ್ಮ ಗಂಡನೇ? ಪಾಪ! ಪರಮ ಸಾಧು ಪಾಪ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸ್ತವಾಗಿ ಆಪೀಸ್ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಸೇರಿದ ವೇಲಂತೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಶೂನೇ! ನಾನೆಷ್ಟೋ ವಾಸಿ ಅವನು ಅವನ ತಂದೆಯ ಹಾಗೆ ಕಪ್ಪಿಗಿರು ವುದೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಅಂತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನ, ಇವರು ನಾನು ಹಾಗಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ಸುಣ್ಣ ಅಂತಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಅಯ್ಯೋ! ನನು ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಹಾಗನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಂದ್ರೆ, ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಸುಖವಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಸಂಕದ ಕಟ್ಟಿ ಮುತ್ತದ್ದಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ದರು, ಹನ್ನೆರಡಾಗುತ್ತಲೂ 'ಪೇಷ್' ಅಂದರು ಅದರೂ, ಅಮಿಲ್ದಾರ್ ಮನೆಗಿಂತ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ನೃತ್ಯನಾಡಿದಳು! ಹಾಲು ಮೊಸರು ವೀಳ್ಯದಿಲೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹುಣಿಸೆ ಮೆಣಸು ಶಂಕಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ ಯಾವುದು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ ಸವ್ಯದ್ಧಿ, ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ, ಪೇಟಿಲಿರೋ ಪಟ್ಟಂ ಸುಬ್ರಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಪರ್ಸಾರೆ ಅಂಗಡಿ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮಂದೆ ಮೂರುಕಾಸಿನಗಲ! ಒಪ್ಪುತ್ತಾಟಕ್ಕಿಪ್ಪತ್ತೆಲೆ, ಗಂಡ ಸರ ಪಂಕ್ತಿಗೇನೆ ಸಾಲಾಗಿದಬೇಕು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ವರದರಾಜನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಜಕ್ಕಣಾಚಾರಿ ತಾತನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಂತೆ. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ

ನೂರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆ' ಆಪ್ತ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿದನೆ ನೋಡಿ, ಆ ಮುದ್ರೆ ಆಚಾರಿ, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಳ ಹೊಕ್ಕುಳು ಉಬ್ಬಿದರೆ, ಪ್ರಕಾರ ದಲ್ಲಿರ ವ ದೊಡ್ಡ ಗಣೇಶನ ಹೊಕ್ಕುಳಿಗೆ ವೇಣ ಮೆತ್ತಿದರೆ, ಕರಗಿ ಹೋಗು ವುದು! ಹೆರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಉತ್ತರದ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ಬೆತ್ತಲೆ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು! ತೋಳು ಉಳಕಿದರೆ ಶಿಲಾಬ ಲಿಕೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರಾಯಿತು ಆನೆ ಕಾಲು ವಾಸಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರಮೂರ್ತಿಗೆ ನೂವತ್ತು ನವಸ್ಥಾರ ಹಾಕಿ ಉರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆಲ್ಲ ಮೂರು ಮೂರಾಣೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದರೆ ಸರಶುರಾನು ವಿಗ್ರಹ ಇದೆ, ಬೆತ್ತರಿಗೇನಾದರೂ ಗುಯವಾದರೆ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರ ಭೇದಿಸುವುದನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿದಾರೆ, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಜಾತಿಯವರು ನಾನಾ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ನವಸ್ಥಾ ರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಉರಿಗೆ ಬಂದ ವೇಲೆ ಸಂಕದ ಕಟ್ಟಿ ದಾಟಿ ತಾನೆ ಬರ ಬೇಕು? ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ಸುಖ ದುಃಖ ಹೇಳುವರು, ಅವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯನನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷತೆ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಲೆಖ್ಪು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಧಾರಾಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಈ ಗೈಯ್ಯಾಳ ಒಂದು ಪಾವು ರವೆ, ಅರ್ಧಸೇರು ಬೆಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನೋವಾಗ .. ಇರಲಿ. ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ಇಪ್ಪತ್ತೆಲೆ ಒಪ್ಪತ್ತಿಗೆ? ಹೂ ಸದ್ಯಾಃ ಅದಷ್ಟಾನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲಾಗಿ ಆರು ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಳು ನಾನು ಮೂರು ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಳು ಬೇರೆ ಅವು ಎಲ್ಲೋ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟು ಜನ ಕೆಟ್ಟು ಅಪ್ಪನ ಮುಖಕ್ಕೇನೆ ಯಾವುದೋ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ, ಟಾಟಾನೋ ಕಾಟಾನೋ, ಯಾವನವನು, ಅವನ ಕಮ್ಮಾರನಂಗಡಿ ಸೇರಿವೆ, ಮೂರೂವೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಅದರೂ ಅದೊಥ ಬಾಳು? ಎಂಥ ಬದುಕು? ಇರಲಿ ಆ ಮಾತೇಕೆ ಈಗ! ಒಂದು ದಿನವನದರೂ ನೆಗಡಿ ಶೀತ ಅಂತ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೆ ಚೌಕ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ; ನಾವೂ ಅಷ್ಟೆ, ಆರು ಜನ! ಅರವತ್ತಡಿ ಬಾವಿ, ಅರ್ಧ ಹರದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ತಲೆನೇಲೆ ಗಡಿಗೆಗಳ ಗೋಪುರ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ, ಸವೇತ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಕರಗ ಬಂದ ಹಾಗೆ!

ಓದು ಬರಹ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯ ಬಾರದು, ಅನ್ನೋದೇ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಹರ ಹಾದರದ ಕಥೆ, ಸೋದರರ ವಧೆ, ಕೈಹಿಡಿದವಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ತಳ್ಳುವುದು, ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟುವುದು, ಅಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳು ಜಗಳ ಆಡುವುದು, ಇವೆಲ್ಲ ಓದದೇ ಹೋದರೆ ಏನೂ ನಷ್ಟ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನಂತೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲೇ ಕೂಡದು ಅಂತ ಅವರು ಕೂಗಾಡುವರು ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಈಗ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವಾಗಲೂ ವಡಲಿಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹರಡಿ ಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ, ಹಾಲು ಕರೆಯುವಾಗ ಸೇಸರನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಎಮ್ಮೆಮ್ಮಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡುಸೂಜಿ ತೆಗೆದು ಚಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾಳೆ! ಪೇಪರಿನವರು ಕಾಸಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾವು ಯಾವುದೋ ಕಟ್ಟು ಖಾಯಿಲಗಳು ಧುರಭ್ಯಾಸಗಳು ಎಲ್ಲಾನೂ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರಂತೆ! ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸು ಹುಡುಗಿಯರ ಮನಸ್ಸು ಕೂಳೆ ಮೂಡುವ ಸಮಾಚಾರ ಅಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಂತ, ನಮ್ಮಪ್ಪ ಹೇಳುವರು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು, ಕಣ್ಣಿದ್ದೂ ಕುರುಡಿ, ಹಳೇ ಕಾಲದವಳು! ನೀವೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ ಅಂತ, ನನ್ನನ್ನು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಅಗಸನಿಗೆ ಹತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬರೆದಿಡಬೇಕು ನನ್ನ ಸೊಸೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮೊಸಳ ಬಾಯಿಂದ ಪುರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ, ಏನೇನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ ಅವ್ವಾ ಅಂತ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಒಂದು ಜನಿವರಾನೂ ಬಿಡದೆ! ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕ ಎಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಹಾಳೆ ಹಾಳೇನೇ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಗುಣಾಕಾರ ಭುಗಾಕಾರ ಹಾಕಿ! ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಬಾಕಿ ಹಾಲಿನವಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಸೇರು, ಈ ತಿಂಗಳು ೩೦ ತಾರೀಖಿದೆ, ದಿನವೂ ಮೂರೂವರೆ ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು; ಎರಡೂಕಲು ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಆರುದಿನ ಒಂದೊಂದು ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಿ, ಅರ್ಧ ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಕಡುವೆ, ಒಂದುದಿನ ಎಮ್ಮೆ ಒದಿಯಿತು ಅಂತ ಹುಲೇ ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಹಸು ಎಲ್ಲೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು.... ಕೂಡಿ, ಲೆಕ್ಕಾನ.... ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ರೂಪಾಯಿಗೆ

ನುಲ್ಯಾಕಾಲು ಸೇರು, ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೂರೂವರೆ ಅಂದರೆ, ಇವರ ಪೇಸಿಲ್ಲ, ಪೇಚಾಟ ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ವಿದ್ಯಾವತಿಯು ರದು ನಾನೀಗ ಬೇಕಾದರೂ ಆ ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ, ನೀವು ಒಂದು ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಹೇಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಇಷ್ಟು ಅಣೆ ಇಷ್ಟು ಕಾಸು ಅಂತ ಒದರಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ನೋಡುತ್ತಿರಿ . ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಅಂದರೆ, ಈ ಗಂಡಸ್ಸು, ಇವನ ಹಂಡತಿ, ಗಂಡಸ್ಸಿನ ಮೇಷ್ಟರು, ಈಗಿನ ಅಮೀಲ್ದಾರರು ಕಡೆಗೆ ಡಿಪ್ಪಿ ಕಮಾಷನರು,-ಎಲ್ಲರ ಹಣೇಬರಹವೂ ಒಂದೇ, ಕಾಗದ ಪೇಸಿಲ್ಲ. ಬರವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವರಬಿಲ್ಲ ಮರವಣಿಗೆನೆ! ಅದೆಲ್ಲವೂ ಈಗ?

ಈ ವೈದ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ ನನಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ನೋಡಿ ಬೇನೆಗಳು! ಆದಮರೆಗೂ ಕಲ್ಲು ಗಂಡಿನ ಹಾಗಿದ್ದವಳು ಅರಿಯುವುದು ಕಟ್ಟುವುದು ಸೂಸುವುದು ಕಾಯಿಸುವುದು ಬೇಯಿಸುವುದು, ಈ ಗೃಹಚಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಇವತ್ತು ಉಷ್ಣ ನಾಳೆ ಶೀತ ನಾಳದ್ದು ವಾಯು ಹೀಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದೆ ಶ್ಲೇಷ್ಮೆಯು ಅಂತಾರಲ್ಲಾ ಆಗಂತೂ ತಡೆಯಲಾರದ ಉಬ್ಬಸ ನನಗೆ! ಚಾರ್ಣ ಮಾಡುವಾಗ ಎದ ಎಲ್ಲಾ ಧೂಳು ತಂಬುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗಾಗುವುದು ಅಂತ ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಯಾರು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಿವುಡು ಒಂದದ್ದು ಮಾನ್ಯ ವಾನ್ಯ! ಈಮಗಲೂ ಕೆಪ್ಪೇ ಅಂತ ಅವರೆದುರು ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪಗೆ ಅನ್ನು! ನೀವು ತುಟಿ ಬಿಡುವ ಧುಪಿ ನೋಡಿ ಆಕೆ ನೀವು ಜೈದಿರಿ ಅಂತ ಪತ್ತ ಹಚ್ಚಿ ಪೂರಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದೇನ ಒರುತ್ತಾರೆ! ಆಗಿನೂ ಕಿವುಡು ಬಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೂ, ಸೊಸೆ ತಾನೆ ನಾನು? ಅವಳ ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದಾಳೋ ಎನ್ನೋ ಉಬ್ಬಸಾನ! ಅಂತ ಹೇಳುವರು. ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮದನಪಳ್ಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೋ ಎನ್ನೋ ಈ ಪುಣ್ಯ ತಿಗತ್ತಿ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಶಾಸವೋ ಎನ್ನೋ ಅಂತ ರೇಗುವರು. ನನಗೆ ದಿಗಿಲಾಗುವುದು. ಇನ್ನಲ್ಲಾದರೂ ನೋಡೋ, ಅಂಥ ಬರಗಾಲವೇನೋ, ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಕಣೋ ಅನ್ನುವರು. ನಾನು ಅದ್ಯಾರೋ ಕಂದ ಕಡುಕರು ಮಾಡಿದರುತ್ತಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಹಿತ್ತಲ ಕಡೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಓಡಾಡು, ನಾಗರ ಹಾವು ಕಟ್ಟಿ ಬಾಧೇನೇ ತೀರಿಯೋಗಲ, ಅಂತ. ಇಂಥ ಗೊಡ್ಡ

ಹಸು ತಂದೆಯಲ್ಲೋ ಅನ್ನುವರು ನಮ್ಮತ್ತೆ. ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವೆ ಆಯ್ಯೋ! ಆಯ್ಯೋ! ಈಗ ನೆನದುಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುತ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಹರಕೆನ ಯಾವ ಮಹಾರಾಜರೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ದೇವರುಗಳು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ನಂಬಿದರೋ! ಎಲ್ಲರೂ ಾರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತರೆ, ನಾನು ಬೆಳ್ಳಿ ತೇರನ್ನೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದೆ! ಮಗುವಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬದು ಮುಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಹರಕೆ ಹೊರುತ್ತಾರೆ, ಮಗುವಿಗೆ ಆಗುವ ಕ್ಷೌರವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲೇ ನಡೆಯಲಿ ಅಂದೆ ನಾನು! ತುಲಾಭಾರ ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಒದಲು ತಕ್ಕದೇನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದೆ ಕಾಶಿಯಿಂದ ತೇಕಾಶಿವರೆಗೂ ಇರುವ ಸೂರಾರು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡೆ ಕಡೆಗೆ ಇವರ ವ.ನೆಗೆ ಒಂದ ಆರನೆಯ ವರ್ಷ, ಅತ್ತೆ ವ.ಗನ ಕೋಪ ಆಕಾರ ಮುಟ್ಟುವುದರೊಳಗೆ ದೇವರು ನನ್ನ ಬುಜೆತನ ಬಿಡಿಸಿದ ಆದರೆ, ಹರಕೆ ಗಿರಕೆ ಒಂದೂ ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ ನಾನು; ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ನಡೆಸಲಿ? ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿದರೆ, “ಅಮ್ಮ ಹೊತ್ತ ಹರಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯಲಿ, ಆವೇಲೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೇನಾದರೂ ಕಾಸೂ ಆಯುಸ್ಸೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಂದರು. ದೇವರಷ್ಟು ತಡದಾರಿಯೇ? ಮನ್ಮಥ ಮೈನೇಲಿ ಐದು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಜೋರಿನಿಂದ ಎಸೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇನೆ ಉರಿಗಣ್ಣು ತೆರೆದು ಶಿವ ಆತನನ್ನು ಸುಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟ ನಲ್ಲಾ! ಅಂಧಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುತ್ತೇನೆ ಅಂದ ಹೊವನ್ನು ಎಸೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟುಕೋಪ ಬರಬೇಡ! ಸರಿ! ಒಂದು ಎರಡು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಂತ ಕಿತ್ತ ಕೊಂಡು ಹೋದ, ಕಂದಗಳನ್ನು. ನನ್ನ ಹುಳು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಿವುಚಿಕೊಂಡದ್ದು ಸಾಲದೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಬೇರೆ, ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತಿದಿ ಒತ್ತುವರು; ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಮಂ ಕೊಂದು ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲೋ! ಹೋಗಿ ನೋಡೋ ಎಲ್ಲಾದರೂ! ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿದೇನೆ, ಕಣೋ! ನಿನ್ನ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ ಇವಳ ರೋಗ! ಭೂತವೋ ಪ್ರೇತವೋ ಇರಬೇಕು, ಅಂತ ಗಂಟೆ ಗಂಟೆಗೂ ಒಡಕು ಶಬ್ದ ನುಡಿಯುವರು.

ಆಗ ಈ ಗಂಡಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದ. ಅವನೇ ನಾನು ಹಡೆದ ಮೊದಲನೇ ಗಂಡು ಕೂಸು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮನೆ ಶುಂಠಿ ಜೀರಿಗೆ ಮೆಣಸು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿತ್ತು ಏಕೆಂದರೆ ಸೀಸೆ ತಂಬ ಬಣ್ಣದ ನೀರು ಹಂಚಿ ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸುವ ಷರಾಯಿ ವೈದ್ಯರು ಬಂದರು ಈ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದೆ, ಕಾಶಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ತಂದು ಅವನ ತಲೆಮೇಲೆ ಗುಡಿ ಕೆಡವಿದರಲ್ಲಾ, ಅವನೆಯವರ ಮಹಾಪ್ರಸಾದದಿಂದ! ಪಥ್ಯ ವಿಲ್ಲ, ಪಾರಣೆ ಇಲ್ಲ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲುಕುವುದಂತೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೋರೆ ಬರುವ ತನಕ, ಕುಡಿಸುವುದಂತೆ ಒಂದು ಗುಟುಕು! ವಾಯು ಪಿತ್ತ ಕಫ ಎಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಯ್ತು ಯಾವ ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ಹೊಸ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರೋಗಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ಅಂಟಿ ಕೊಂಡಿತು, ಈ ಊರಿನ ಜನರಿಗೆ ಗಾಜಿನ ಕೊಳವೆ ಯನ್ನು ನಾಲಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಇಡುವುದು, ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿಡುವುದು, ನೂರಕ್ಕೇರಿತು ತೊಂಬತ್ತಕ್ಕಿಳಿಯಿತು ಅನ್ನುವುದು. ಹಚ್ಚಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾಸು! ಚುಚ್ಚಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾಸು! ಸುಲಿಗೆಗೊಬ್ಬಳು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಬೇರೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ಓ! ಹೌದು ಗಂಡಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವಂಗೂ ಅವರ ತಾಯಿಗೂ ಆಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನು ವಿಶ್ವಾಸ! ಏನು ಪ್ರೀತಿ! “ಸೀತಾ! ಆ ಕಿಟಕಿ ಹಾಕಿಬಿಡು! ಸೀತಾ! ಕೊಂಚ ಹುಲು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳೆ! ಸೀತಾ! ಮೆಲ್ಲಗಿಳಿ!” “ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ದೀಪ ಬಂತು” “ನನ್ನ ಪಿತ್ತಗಳು ಉದ್ಧಾರವಾದರು ನನ್ನಪಾಪ ವೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಯಿತು” ಅಂತ ಮಗುವನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಮುದ್ದಾಡಿಸಿದ್ದೂ ಆಡಿಸಿದ್ದೆ ಕೂಸಿನ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಬಾಯಿ ಜೊಲ್ಲು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಗಳಿದ್ದೇ ಹೊಗಳಿದ್ದೆ. ಯಾರ ಹಾಗಿದೆ? ಏನು ಹೇಳುತ್ತೆ? ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತೆ? ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತೆ? ಅಂತ ಇಬ್ಬರೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಮಾಡಿದ್ದೆ!

ಅಂತೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನನ್ನ ಕಂದ ನನ್ನ ಸಂಸಾರಾನ ಸಿಹಿ ಮಾಡಿದ. ನಮ್ಮತ್ತೆ ರೇಗುವುದನ್ನೇ ಮರೆತರು. ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು “ಎದೆಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಮಗು, ಹುಷಾರಾಗಿರಮ್ಮ! ಶೀತವಾದೀತು! ಮಗು ಗಂಟಲು ಗೊರಗೊರ ಅನ್ನುತ್ತೆ ಒಂದು ಮಿಳ್ಳೆ ತುಪ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ, ಸೀತಾ!” ಹೀಗೆ ಮಗುವಿನ

ಅರೋಗ್ಯದ ವೇಲೆ ಹೊರಳಿದ ಅತ್ತೆಯ ಅಕ್ಕರೆ ನನ್ನನ್ನು ವತ್ತೆ ಸೀಡಿಸ
ತೊಡಗಿತು. ಗಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ವಂದವಾಯಿತು ಅವನಿಗೆ
ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು ಸರಿ, ಅವರು ನಾಡಿ ಹಿಡಿದರು.
ನಾಲಿಗೆ ನೋಡಿದರು. ಜೇನು ತಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಜೀರಿಗೆ
ಕಷಾಯ ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಜೇರಿ ಕ.ಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದರು ಹಾಲು
ಮೊಸರು ತುಸು ನಿಷೇಧಿಸಿದರು ಸಾರವಿಲ್ಲದ ಸಾರನ್ನವೇ ನನಗಾಧಾರವಾ
ಯಿತು. ಒಂದೆರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲೇ ಗಂಡನಿಗೆ ಹಾಲುಗಡ್ಡೆ ಅಂತ ಅವರೇ
ಗುಬರಿಗೊಂಡರು. ಮಗನಿಗೆ ವಂದ ವಾಸಿಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ
ಅತ್ತೆಯವರು ನನ್ನನ್ನೇ ಯದ್ವತ್ತದ್ದಾ ಮೂವರ ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆನ
ಹೆಣ್ಣೊಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಅರಿಸಿ ತಾಲ.
ಮೊಸರು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಳೆ, ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆಯಾಗಿ ಅಂತ
ನೆರೆಮನೆ ಹೊರಮನೆಯವರ ಹತ್ತಿರವೆಲ್ಲ ಒೀಯಾಸಿದರು ನನಗೂ
ರೀಗಿತ. ಮಗು ಹಸಾಸಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಅಜಿಗಿತ ತಾಯಿಗಿರ.
ವುದು ಸಹಜ ಅಂತ ನಾನೂ ಅಂದೆ ಸರಿ! ಹದಿನೆಂಟು ಪುರುಷಗಳನ್ನೂ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ತಲೆ ವೇಲೆ ವ.ಗುಡಿದರ ಗುಂಡನ ಬಾಯೆಲ್ಲ ಕೆಸುಗೆ
ಹುಣ್ಣಿನ ಚುಕ್ಕಿಗಳ. ಕಾಣಿಸಿದವು ಅವಕ್ಕೂ ನನಗೇ ಸಹಸ್ರನುವ
ನಾನು ಯಾವ ಆರೈಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಬಾಡಿ ಬಿಂಬಾವದ್ದು ಅತ್ತೆಗೆ ಕಾಣಿ
ಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಆಕೆಯ ಬೈಗಳ, ರಾತ್ರಿ ದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆ ಕೊಟ್ಟರೆ
ತಲೆ ಒಳಗಿಲ್ಲ ಕಟೋ ಪಟೋ ಅಂತ ಅವುಗಳ ಮೊಳಗು! ಅರೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೂ
ಅತ್ತೆಯದೇ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪ!

ಕಡೆಗೊಂದು ದಿನ ಇವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ! ಯಾಕೆ?
ಅವಮಾನವೇನು ಅದರಲ್ಲಿ? ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗಿಯರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ
ನಗುತ್ತಾರೆ, ಅಂತಲೇ? ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಕಾಲಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗ ಎಷ್ಟು ಸಲ
ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅಂತಲೇ? ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದ ನೀಸ, ಬೆಣ್ಣೆ
ಯಿಲ್ಲದ ತುಸು, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಸೀರೆ, ಬುದಿರುವ ಈ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ,
ನನ್ನ ಮಗು ಮಂದ ಹೋಗಲಿ ಅಂತಾನಾನು ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೆನಲ್ಲ
ಅಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಕ್ಕರೆ ನಗಲಿ! ಅವರ ಹಲ್ಲಿನ ಹುಳುಕು ಕಾಣುತ್ತೆ,

ಅಷ್ಟೆ! ನನಗೇನ ? ತಂದೆ ಕೂಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟು, ತಾಯಿ ಕೂಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ತವುಡು, ಅಂತ ಗಾದೆಯೇ ಇದೆ, ಗಾದಾಸಪ್ತಶತೀಲಿ, ನಮ್ಮಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗಂತ! “ ಸಿತರಸ್ಯ ಅವೃತಂ ವಿಷಂ”, ಅಂತಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಆ ಪರಂಗಿಗಾದರೂ ತೋರಿಸಿ, ಅಂದೆ “ತಾಳೆ! ಅಮ್ಮನಾಳೆ ಆಚೆ ಬೇಡೀಲಿ ಬಂದಿರೋ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾದಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಗಂಡನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿ ತಾ ಅಂತ ಕರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಅಂದರು ಉಪ್ಪು ಖರ ತಿನ್ನುವ ದೇಹ, ಅನ್ನುಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹುಕಿದನನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ “ ಆದೇ ಉಂಜೇನ, ಕಲಕಿ ತೆಗಿ” ಅಂತ ಗೋಗರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಸರಿ, ಅಂದೆ ಗಂಡನೂ ಹೋಗಿ ಬಂದ, ಈರನ ಭಜದ ಮೇಲೆ! ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೆಡ್ಡೆ ಸೂಚನೇನೇ ಇಲ್ಲ, ಮಗ ವಿಗೂ ತಾಯಿಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಆಹಾರ ಕೂಡಿ, ಸುಕು ಅಂತ ಮಗವಿಗೇನೋ ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಹಾಲು ಬಿಡಿಸಿ ಹಾಲು ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು ಗಂಡನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಡವಾದುದಿಂದು ನನಗೆ ಹಳೇ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೇನೇ ಗತಿ ಆಯಿತು

ಆದರೂ ಆಗಾಗ ಮುದ್ದು ಡುವುದಕ್ಕೆ ಗಂಡ ನನ್ನು ಕೈಗೂ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ನೆರೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ ಬಡತನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಗಂಡ, ಅಂದೆ ಕಾಲಿಕ್ಕೆ ಹೊಸಲು ದಾಟಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತೊದಲು ಮಾತಾಡಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಿ ಚಾರಣದ ಸೀಸಿ ಒಡೆದು ವೈಯೆಲ್ಲ ಚಿಲ್ಲಿಕೊಂಡಾಗ, ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಂಗೂನೂ ಹುಟ್ಟಿವಳು ಗಂಡನಿಗೆ ಕಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೊಂದು ತಂಗಿ ದೊರೆತಳು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸದಾ ಜಗಳ, ಸದಾ ಮಾರಾಮಾರಿ ಈಗಂತೂ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯವರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಗಂಗು ನಮ್ಮಮನೆ ಹೊಸಲೇ ವಾಟುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹರ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳ ಗಂಡನೂ ಕೂಡ ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದಾನೆ, ಕರೆದು ತರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೆಲ್ಲ ಈಗ ಏಕೆ? ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಾನು? ಹಂ, ಗಂಗೂ ಗಂಡೂ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದ ಬಾರದು ಅನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಮುಕ್ತಾಯ ಶೀನಿವಾಸರಾಯರು ಅಂತ ಒಬ್ಬರು ಮೇಷ್ಟರಿದ್ದರು. ಆಗ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ! ಹಂ. ‘ಶೀನಿ’ ಅಂತಲೇ ಅವರ ಹೆಸರು ನಮ್ಮ ಗಂಡೂ ನಮ್ಮ ಗಂಗೂ ಇಬ್ಬರೂ

ಹಾಗೇನೆ ಹೇಳುವುದು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ದಿನವೂ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕೂಗು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಂಚು ಕಂಠಿ! ಮುತ್ತೈದೆ ಅಂದರೆ ಅವರ ಬುಗಾರಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಿಗಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು! ಈಗಿನವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಕುಗೆಭಂಗಾರ! ಸಾಬೂನು ಸಿಗಾರ! ಅದೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಈಗ. ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ಹಂ. ಮಕ್ಕಳ ಬೈರೂ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ ಜಗಳವನ್ನು ಅರ್ಧನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಮಂದವರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅದು ಯಾವ ಪುರಾಕೃತ ಯುದ್ಧ ಶೇಷವೋ, ಸಿತಾವಹನೇ ಬಲ್ಲ ಆದರೆ ನಮ್ಮವರು ತಾಯಿ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಅವರ ಕಡೆ ಕೈ ಕೂಡ ಬೀಸುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಸಲ ಕೂಡ ಕಣ್ಣುರುಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಮೋಹ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿನ ದೇವರೇ ತಿದ್ದುತ್ತಾನೆ, ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಚಿವುಟಿದರೆ ಯಾವ ಮರ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ? ಅಂತ ಅವರು ನಗುತ್ತಾ ಕೇಳುವರು. ಗಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳೋ ಅಂದರೆ ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡವ ಕರಡಿ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಆಲಾಪಿಸುವನು! ಗುಂಡನಿಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಅಂದರೆ ಅವಳು, “ಒಂದಾನೊಂದೂ ರಲ್ಲಿ ಗುಂಡಾ ಅಂತ ಕಳ್ಳನಿದ್ದ” ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಳು ಸರಿ, ಅವನು ಕೋಣೆ ಅಂತಾನೆ; ಅವಳು ಕೋಡಂಗಿ ಅಂತಾಳೆ, ಅವನು ಗಂಡು ಬೀರಿ ಅಂತಾನೆ, ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅಂತಾಳೆ, ಅವನು ಪರಚುವುದು, ಅವಳು ಕಚ್ಚುವುದು, ಹೀಗೆ ಹಿಟ್ಟರೊಂದು ಕಡೆ ಮುಸಾಲಿನಿ ಒಂದು ಕಡೆ! ಮುಸಾಲಿನಿ ಅಂದರೆ ಲಾಲಿನಿ ಪಾಲಿನಿ ವೃಣಾಳಿನಿ, ಅದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಗಸು ತಾನೆ? ಆ! ಅಲ್ಲವೇನು? ಬಿಡಿ ಅದೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಈಗ?

“ಯಾರ ಮನೆಗೋ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥ! ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಡುವ ಪುರುಷಾವ್ಯುಗಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನವಾದರೂ ಸಿಗಬೇಡವೆ? ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಒದಿಷ್ಟು ಕಲಿಯ ಬೇಡವೇ?” ಅಂತ ನಾನಂದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ದೂರ್ವಾಸನೆ! ಪುರಾಣ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ಹೋಗುವುದು, ನನ್ನ ಪುರಾಣವನ್ನೇ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದು. ಮನೆಯಲ್ಲೋ. ಆಗಿನೂ ಕಿವುಡು ಹೊಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಂಭಕರ್ಣವೇ! ಯಾರು ಏನು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಮುಂದೆ ತುಳುಕಿಸುವುದು, ಇದೇ ಅವರ ಆಹ್ವೇಕ!

ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಗುಂಡಾನೂ ನಮ್ಮೂರು ಸ್ಕೂಲು ಮಗು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೂನೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಿ ಗಟ್ಟಿಗ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಓ ಅಂತ ಬರೆದರೆ ಲೋ ಅಂತ ಕೂಡ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಬರದ ನನ್ನಂಥವಳ ಮಗನಂದರೂ ಬಿ ಎ ಅಂತ ಬಂದ ಉಳಿಗೆ' ಬಿ ಎ ಆದಾಗ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸದೆ ಹೋದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ವರ್ತಕ ರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅವನನ್ನು ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿ ಮನೆ ಮಂದೆಲ್ಲ ವಂಗಚಾರಿತಿ ಎತ್ತಿದ್ದರು. ಉರಿನವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬಡಿದು ಎಳ್ಳು ಹಾಕಿದರೆ ಸಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಮೂರುದಿನ ಜ್ವರ ಇತ್ತು ಮಗು ಮೈಮೇಲೆ! 'ಅಮೀಲ್ದಾರರ ಮಗನನ್ನೂ ವೇ ಎದೇ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಧ ದೃಷ್ಟಿ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಿತು' ಅಂತ ಹೇಳಿದರು ಯಾರೋ! ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ ಆಗ ಖಡಾಖುಡಿ ತವಾಗಿ, ಬಿ ಎ ಅಂತ ನೀವು ಬ್ಯಾಂಡುಗೊಂಡು ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ, ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಮೆರೆದರೆ ಅವನಿಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗುತ್ತೆ, ಅಂತ ಹೇಳಿಬಿಡಿ, ಯಾರಾದರೂ ವರ್ತಕರು ಆ ವಾರ್ತೆ ಎತ್ತಿದರೂನೂ, ಅಂದೆ

ಗಂಗೂ ಮದುವೆ ಅವನ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ನಡೆಯಿತು ಅದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಪ್ತಾಹ ಮಾಡಬಹುದು ಆದರೆ, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಗಂಡ. ವಿಷಯ ತಾನೆ? ಗಂಗು ಗಂಡ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎದುರು ಮನೆ ಹಲ್ಲಿನವೆದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡದ್ದು, ಅವನ ತಾಯಿ ಎರವಲುತಂದಿದ್ದ ಸರವನ್ನು ಅವಳ ಮಗಳೇ ಕದ್ದದ್ದು, ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗ ಯಾಕೆ ..

ಗುಂಡ, ಮದುವೆ ತಾನೆ ನಿಮಗೆ ಮುಖ್ಯ? ನೀವು ಒರೆಯುವುದು 'ಗುಂಡಾ ಯಣ' ತಾನೆ? . ರೇಗಬೇಡಿ, ಏನೋ ನೀವು ನನ್ನ ಮಗನ ಹಾಗೆ! ಅಂದರೆ, ಸೊಪೆ ಜರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಮಗನ ಹಾಗೆ! ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ

ಗುಂಡ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ವಾರದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಟವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿ.ಎ.ಗೆ ಅಂತ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನ ಜಾತಕಕ್ಕಾಗಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಜನ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಇಲ್ಲಗೆ. ನಾನೆಷ್ಟೋ ಹೇಳಿದೆ ಇವರಿಗೆ. 'ತಾಯಿ ಕೇಳಿ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಅಂತ ಗಾಡೆ ಇದೆ ಗರುತು ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ

ಕಡೆ ಗಂಗೂನ ಕೊಟ್ಟರೂಕೊಡ ಅವಳ ಮದುವೆ ಅಷ್ಟು ಅವಲಕ್ಷಣವಾಯಿತು ಮೂವಕ್ಕೆ ಈ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹುಡುಗಿ 'ನನ್ನ' ಹೆದ್ದು ಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿರ ಬೇಕಾದದ್ದು, 'ನನ್ನನ್ನೂ' ಒಂದು ಮಾತುಕೇಳಿ, ಅಂದೆ 'ನಮಗೆ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಬೇಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಬೇಡ ಅಂದೆ ಹಾಳು ಗುಡಿಸುವುದು, ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದು, ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವುದು, ಹಪ್ಪಳಮಾಡುವುದು, ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಆಪೀಸ್ ಜವಾನರೇ ಮಾಡುವ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ತಂದರನನಗೇನು ಲಾಭ,' ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ 'ನಿನಗೇನು ಲಾಭವಿಗಬೇಕು,' ಅಂತ ಅತ್ತ ಅವರ ಮಾತಿಗೇನೇ ಬಣ್ಣ ಕೂಡಿಸಿ ನಕ್ಕರು

ಕಡೆಗೂ ಅವಿಲಾಸಿ ಹುಡುಗಿ ಅಂತಲೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷಮಾಡಿದರು. 'ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾರೋ ಒಂದು ಸಲ, ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆ, ಅನ್ನೋ' ಅಂತ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಅದಕ್ಕವರು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ! ಎಲ್ಲ ತಾನಾಗಿಯೇ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತ ಅಂದರು ಹೋಗಿದ್ದರ ಜೆನ್ನುಗಿತ್ತ ಅಂತೂ ಈಗಲೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ, ಗಂಡನಿಗೆ ಕೇಳಿ ಬೇಕಾದರೆ! ಆದರೆ, ಆಗ, ದೇವರು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಿರಲಿ, ಅವನು ಬಿಟ್ಟು

ದೊಡ್ಡ ಸಂಘ, ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬಮಗ, ವಿಧುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ! ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಮೂಜೆ ಬರಬೇಕು ಅಂತ ಎಂಟು ಕಡೆ ಕಾಗದ ಹಾರಾಡಿತು ನನ್ನ ಇದ. ತಂಗಿಯರು ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು ಅವರ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರು ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ, ನಮ್ಮಪ್ಪ ಮೂರು ಬಸ್ಸು ತಂಬ ನನ್ನವರು ಇನ್ನು ಇವರ ಕಡೆಯವರು ಬೇರೆ ದೂರದ ಅತ್ತೆಯಂತೆ ಒಬ್ಬರು ಅಜ್ಜಂಪುರದ ಹತ್ತಿರದಿಂದ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾಗಬೇಕಂತೆ ಒಬ್ಬರು ಶಾಲ್ಯದ ಹತ್ತಿರದಿಂದ, ಹೀಗೆ ಹರಕಲು ಮರುಕಲು ಇವರದೂ ಒಂದು ಬಸ್ಸು ಗಂಗು ಗಂಡ ಬರಲಿಲ್ಲ; ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ, ಗಂಗೂನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅವಳ ಮಗಳು, ಪುಟ್ಟು, ಎಂಥಾ ಹುಡುಗಿ ಅಂತೀರಿ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದೇನೆ ಅವಳನ್ನು 'ಜಾಣಿ' ಅನ್ನು ಬಹುದು ಅಂತ ಹೇಳಿದರುತೆ ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು, ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದವರು, ಗಂಗೂ ಊರಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಂಘ ಮಾಡಿದಾಗ. ....ನಾವೂ ಕರ್ಣಾಟಕರೇ, ಗೊತ್ತಿದೆ ತಾನೆ!

ಎನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವಳು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಮಾತು ತಿರಗಿಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. . ಹುಂ ಬೀಗರು ನಾವು ಅಷ್ಟು ಜನ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕಾಫಿ ಕಳಿಸಿ ಅಂತ ಕೂಗಿದಾಗ ಅವೀಲ್ಲಾರರ ಎದೆ ಒಡೆದುಹೋಯಿತು ಅವತ್ತು ಬೇಗ್ಗೆ ತಾನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಬೇರೆ ಆಗಿತ್ತಂತ ನಾವು ಕಂಡೇ ವೆಯೇ ಅದನ್ನು ? ಆ ಬೀಗಿತಿಯೋ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟ. ಕೊಂಡು ಬರಬರಬರ ಅಂತ ಬರುವಳು “ಸುಮ್ಮನಿರಿ ಅಂದ್ರೆ! ಕೂಗಬೇಡಿ ಅಂದ್ರೆ! ಅವರಿಗೆ ಹೃದಯ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲವಂತೆ! ಈಗ ಇದು ಬೇರೆ ಆಗಿಹೋಯ್ತು ಉಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ತಡ ವಾದರೂ ರೇಗಾಡಬೇಡಿ, ಅಂದ್ರೆ ಅನ್ನುವಳು.” ಇದ್ದು ಬರೀ ಆಟ! ಕೇಯುವ ಮದದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬು ಜಾಸ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದಾರ ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಹೃದಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ” ಅಂತ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರ ತರ್ಕ ಅಂತು ಇಂತು ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಮದುವೆನೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಗಂಡನ ಮುಖ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅರಳಲೇ ಇಲ್ಲ ಆ ಹುಡುಗಿಯೋ ನಮಗೇಕೆ ಅದ್ದಿಲ್ಲ ? ನಾನೇದರೂ ಅಂದರೆ, ಅತ್ತೆಗೂ ಸೊಸಗೂ ಯಾವತ್ತು ಹೀಗೆಯೆ, ಅಂತೀರು ನೀವು ವರಪೂಜೆ ದಿನವೇ ಹೇಳಿದೆ ನಾನು, ಈ ಹುಡುಗಿ ಹೀಗಿದೆಯಲ್ಲಾ, ನಾಳೆ ಇವಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದರ ಗಂಡ ಎಲ್ಲಿಂದ ಗಂಡು ತಂದಾನು ? ಬರ ಬರತ್ತಾ ಕಾಲ ನಾಚೋಕಾಗುತ್ತಿದೆ ಸಿನಿಮಾ ಗಿನಿಮಾ ಒಂದು ಗಂಡಹುಡು ಗರೆಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೇನೇ ಕೈ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಂದೆ ನಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ತಾನು ಕಂಡ ಕುದುರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕೊಂಬಿತ್ತು, ಎಂಬ ಹರನೂರಿತನ ಆ ಹುಡುಗೀನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದ ಆಕೆ! ನಾನು ಬಾಯಿಗೆ ಕುಕ್ಕ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡೆ

ಮುಖ ಸೊಬ್ಬ ಅಂತ ನಾನು ಬೊಡಕೊಂಡರ ಅದರ ಹಣೆಬರಹವೂ ಸೊಬ್ಬ ಅಂತ ಅನೇಕ ತೀಳಿತ. ಗಂಡನಿಗೆ ಇದೇ ಊರಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲಾ ಅಂತ ನಾವು ಅವಳನ್ನು ಈ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ತಂದರೆ, ಅವಳ ಜಾತಕ ನನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಬಡಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಕುವ ನನ್ನೇ ಅಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಅದರ ವಿಷಯ ಯಾಕ ಈಗ ? ಗುಂಡ, ಪಾಪ ಒಂದೇ ಕೈ ಸಂಪಾದನೆ, ಎಡಗೈ ತೋರಿಸಿ ಲಂಚ ತಂದು ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವಲ್ಲ ಎನವದು. “ಸತ್ಯ ಅನ್ನೋದೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ದೇವರು.” ಅಂತಾನೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಸ್ವಾಮಿ ಗಳು ಅವನ ಎಳೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದು ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ

ನಾವೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಕೊಸರು ಅಂತ ಕೈಕೆಸರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ ಅವನ ರಾಣಿಯೋ ಅವಿ ಲೋದಾರ್ ಅಂದರೆ ತಾಲೋಕಿನ ತಂದೆ ಅಲ್ಲವೆ,-ಇಡಿ ತಾಲೋಕು ನನ್ನದೇ ಎಂಬಷ್ಟು ಧೋರಣೆ ಅವಳಿಗೆ ಅವರಪ್ಪ ತನ್ನ ಗ.ಮಾಸ್ತೆ ಯನ್ನು ಹೇಗೆಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಅವನೇ ಅಷ್ಟು ಆಳಕ್ಕು ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪುತಾಳ, ನಮ್ಮತ್ತೆ ರಸಾತಳ ತಾನೆ! ನಮ್ಮತ್ತೆ ಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ ಇಬ್ಬರ ತಲೆಯೂ ನುಣ್ಣುಗಾದುವು! ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಒಬ್ಬಳ ಯಾಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿದೋಣ ಅಂತಿಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಇಕ್ಕಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಹಳೇ ಸೊಸೆ ಹೊಸ ಸೊಸೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅತ್ತೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪಿತೂರಿ ಹೂಡಿದರು ಸದೃಃ ಅನರ ಕಿವಿ ತೂತು ಬಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿ ನನಗನುಕೂಲವಾಯಿತು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗ ರೇಗಿಬಿದ್ದರೂವೇ ಸೊಸೆ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ “ಎಲ್ಲ ಇದರಿದ! ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ನಾಲ್ಕು ಎಟು ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು, “ಅಂತ ಅಂಗ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಸರಿ! ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಅಪ್ಪಿಲು ದಾಖಲಾಗುತ್ತೆ ಅವನು ಗಾಬರಿಪಡಿಸುತ್ತಾ ನೋ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ನೋ, ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ!

ಗುಂಡ ಕೂಡ ಅವಳಕಡೇನೆ ನಾವೇನಾದರೂ ದೂರು ಹೇಳಿದರೆ ಬಲಿ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಆಕಾರ ತಲೆಗೆ ತಾಕುವಹಾಗೆ ಎಗರಾಡುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ, ಅವಳ ಜೀವ ಬಲು ಗಟ್ಟಿ! ಅವಳ ತವರು ಮನೆಯೋ? ಮದುವೆ ದಿನ ಬಂದ ಸಸ್ಸೆಂಡು ಖಾಯಂ ಆಯಿತು. ಅಮಿಲ್ದಾರರಲ್ಲೋ ಪಂಡರಾಪುರಕ್ಕೆ ಪರಾರಿಯಂತೆ ಉರಲೆಲ್ಲ ಸುಲಗಾರರ ಕುಟ ಕೊಯಿಲಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಅಂದರೆ ಸಾಹುಕಾರರು ಸಮ್ಮನಿರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಇವಳ ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂವೆ ಬುದ್ಧಿಹಾಳಿಗೆ ಹೋದರುತೆ, ಇವಳ ಹೇಳಿ ಅಳೋಳು ಹೊಸದರಲ್ಲಿ. ಹಾಗೆ ಅಂತ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಇವಳ ತಂದೆಯ ಸೋದರ ಮಾವ ಶಾನುಭೋಗರುತೆ. ಆದರೆ, ಅದೆಲ್ಲ ಈಗ ಯಾಕೆ ಆರತೀನಿ! ಅಂತು ಇವಳನ್ನು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬರತ್ತೀಯಾ ಅಂತ ಹೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ ನಾವು.

ಗುಂಡನಿಗೆ ಒಂದು ಮಗುವಾಗಿದೆ! ಓ! ಅದರ ಕಥೆ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ. ಹೇಳಿದೇನೆ ಅಂದಿದ್ದೆ. ಮುಟ್ಟು

ನಿಂತಾಗ ಇವಳ ಅಡಾಲುಡಿ ಏನು! ಓ ಹೊ ಹೊ! ಗಂಡನ ಪರದಾಟವೇನು! ಅವಳಿಗೆ ವಾಕರಿಕೆಯಾದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪಿಲ್ಲು? ತಲೆನೋವಾದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪಿಲ್ಲು! ಗುಳಿಗೆಯ ಹಾಗಿರೋದು ಹುಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಪಿಲ್ಲು ಪಿಲ್ಲು ಅಂತ ಅನ್ನುವನು ಗುಂಡ; ಆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ, ರೂಪಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಆರು ಅಂತ. . . ಆ ಸೊಟ್ಟ ಮೋರೆಯ ಸೊಸೆಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರೂಷೆ! ನಾನೆಲ್ಲ ಒಸರಾಗದೆ ಹೆತ್ತವೆ? ನಮಗಿದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಗುಳಿಗೆ ನುಂಗಿದರೆ ಒಳಗಿನ ಮಗು ಅದನ್ನು ತಡೆದೀತೆ? ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೇನಾಗುತ್ತೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಗಂಡಸಾದ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಅತ್ತೆ ಅಜ್ಜ ಅಂತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮಗೆ ಹೇಳಬಾರದೆ? ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಕಾಗದ ಅವಳ ತಾಯಿಂದ? ಅದ ಹೇಗಿದೆ? ಇದು ಹೇಗಿದೆ? ಲೊಟ್ಟು! ಲೊಸಕು ಅಂತ! ಯಾವತ್ತು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೀರಿ? ಇಲ್ಲೇ ಬರಲಿ? ಇಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಅಗ್ಗ, ಬೆಣ್ಣೆ ಅಗ್ಗ? ಏನು, ಅವಳನ್ನು ಗೋಗರ್ಭದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರೋ ಎನೋ? ಕಡೇಗೊಂದು ದಿನ ಕಾಗದ ಒತ್ತು ಪುರಂದರ ಎಟ್ಟಲ, ಅಂತ! ಬೂದಿಹಾಳೇ ಗತಿ ಅಂತ!

ಸರಿ! ಅವಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಆಸರೆ! ನಾನೇ ಬಾಣಂತ ನಕ್ಕೆ ಅಂತ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಹತ್ತು ಹೆರದೆ ಇದ್ದರೂ ನಾನೂ ಒಂದು ಮುತ್ತ ಹೆತ್ತವಳಲ್ಲವೆ? ಒಳೆ ತೋಡಿಸುವುದು, ಮಡಿಲು ತಂಬುವುದು, ಹಸೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಾನೇ! ನಾನೇ ಅಂದರೆ, ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು ಅಂತ ಅವಳು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನೇ ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟಳಲ್ಲ! ಎದರು ಮನೆ ಎಂಕಮ್ಮನವರನ್ನು ಕರಸಿದೆ, ಅವರ ಗಂಡನಿಗೆ ಪಾಪ ಪಾರ್ವವಾಯು ಅತ್ತಲಾಗಿ ಹೋಗೋಣವೋ, ಇತ್ತಲಾಗೇ ಇರೋಣವೋ, ಇಲ್ಲ ಹೊಸಲಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿರೋಣವೋ, ಅಂತ ಯಾವುದೋ ತ್ರಿಶಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದಾರೆ. ಅದರೂ ಅರಶಿನ ಕುಕುವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆಯಲ್ಲ! ಅವರು ಬಂದು ಆರತಿ ಎತ್ತಿ ಅಕ್ಷತೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರು: ನೀನು ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತೀಯಾ ಅಂತ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವಳು ಮಣ್ಣು ತಿಂದಳು, ಬೂದಿತಿಂದಳು, ಯಾವುದು ತಿನ್ನು ಕೂಡದು ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಳಿಗೆ ಚಪಲ. ಇಷ್ಟು ಅಪಧ್ಯಮಾಡಿ

ದರೂ ಕೂಡ, ಅವಳು ಹೆಣ್ಣು ಹೆರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಹಸ್ತಗುಣ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡುಕೂಸನ್ನೇ ಹೆತ್ತಳು ಮಗುವೋ, ಗಂಡನ ಹಾಗಿತ್ತು, ತದ್ವತ್, ಅದೇ ಹಣೆ, ಅದೇ ವೂಗು ಬಾಲು ಅಂತ ಹೆಸರು, ಸ್ವಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಹುಂ ನುಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕೂಡ ಈಗ ಸ್ವಾಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲ, ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಕಾಸಿನ ತುತ್ತೂರಿ ತೆಗಿದುಕೊಂಡರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತೆ, ಕನ್ನಡದ ಕೂಸುಮರಿ ಅಣ್ಣನ ಬೆನ್ನು ವೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯಲೇ ಕೂದ ದಂತೆ, ಮೊಡವರ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಗಲಕಾಯೇ ರುಚಿಯಂತೆ, ಸಂತೆಗೆಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಣ್ಣೆಯುವುದೇ ವಾಸಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಬಾಳೆಎಲ ಹರಡು ಅಂತ ಜ್ಞಾಪಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಒಂದು ಎರಡು ಅನ್ನವುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವಂತೆ ಒಬತ್ತು ಗಂಟೆ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದ," ಅಂತ ಹಾಡುತ್ತಾನೆ ಏನೋ ಒಂದು ವಿವರೀತ ನಮೂನೆ ಸ್ತೂಲು! ಶಿರುವಿಕಾರ ಅಂತಾರ ಅದಕ್ಕೆ ' ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಮಗು!

ಅಂಜನೇಯನ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬರುವಹಾಗಿದೆ, ಅತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಬನ್ನಿ ಬೇಕು ಬೇಕಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಳೆ ಹಾಳೆ ತಂಬಿಕೊಳ್ಳಿ ಇನ್ನು ನಾನು ಆಕೆ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯೆಂತ ಕಡೆ—

ತಾಯಿ ಸೀತಮ್ಮನವರ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

ನಮಸ್ಕರಣೆಯು ಮರುಷ ಒಂದಿತು

ಹರುಷ ಬಾರದು! ಬಾರದು!

—ಎ ಸೀ

ಯಾವನದಿ ಎನ್ನೆದೆಯ ಮುಂಗುಳುಗಳು ಅರಳರಲು

ಅದಕೆ ಪರಿಮಳವಾಗಿ ನೀ ಬಂದೆ, ಕಂದ !

—ಕವಿ ರವೀಂದ್ರ

೫ : ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಭಾ

ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಕಂಡದ್ದು ಕರ್ಬ್ಬ ಸಾಹೇಬರ ಕುದುರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಕುದುರೆ ವೇಲೆ ಸಾಹೇಬರೂ ಕೂಡ ತೂಕವಾಗಿ ಕೂತಿ ದ್ದರು ಅನ್ನಿ ! (ಭೂತಕಾಲ ಯಾಕೆ ಭವಿಷ್ಯ ಕಾಲವೇ ಆಗಬಹುದು ಆ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಕ್ಕೆ) ನೀವೂ ಹೋಗಿ ಸಲಾಮ ಮಾಡಬಹುದು ಅವರಿಗೆ, ಅವರಿಗೂ ಕೂತಿರ.ತ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಒಂದು ಸಲಾಮ ಮಾಡಲಿ ಅಂತ ಅಲ್ಲೇ ಅಲುಗಾಡದೆ ವಂದಿಸಿರ.ತ್ತಾರೆ ಕುದುರೆಗೂ ಕೂಡ ಕುಲು ಸೋಲುವು ದಿಲ್ಲ ..ಅವರು ಯಾವುದೋ ಮಾಡಬಾರದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರುತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ್ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಬಡಿಯುವಹಾಗಿ, ಕೆಂಚಗಿದ್ದವರನ್ನು ಕಂದುಮಾಡಿ, ಕಾಗೆ ಗೂಬೆ ಕೂರುವಹಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವ ನಾನಮಾಡಿವಾರೆ ಅಂತ ಯಾರೋ ರೈತರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತಂತೆ! ಅದಕ್ಕೇ ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ನಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ನನಗೆ ಹೇಳಿದ, ನಾನು 'ಯಾಕ' ಅಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ

“ಅಲ್ಲಾ! ಜಂದೂ! ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ ಒಂದು ಕಥೆ ಆದರೆ, ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ನೂರು ಕಥೆ ಆಯಿತಲ್ಲ” ಅಂತ ಅವನು ಆ ಶಿಲಾ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಶಿರೋಲಿಖಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗಿದ ಕಲ್ಲಿಗೂ ಕರಗುವ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಅಭಿನಾದಯೆ ಅಂದೆ!

ಆ ವೇಲೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಖಾರದ ಕಡಲೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭೂಸುಖವನ್ನು ನೆಲದವೇಲೆ ಕೆರೆದಿಂಸಿಕೊಂಡು ವಾರದಮನೆಗಳ ಷಿಕಾರಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಬಲೆ ಬೀಸುವುದೆಂದು ಚರ್ಚಿಸುವು ಆಗಲೇ ನಾನು ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಅವತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಾಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬ ನನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ನೋಡು ಗಂಡು! ಇವನೇ ಚಂದು! ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ ಆ ಧಾಂಡಿಗ, ಇವನೂ ಅದೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾನೆ ಜೋಡತ್ತಿನಗಾಡಿ, ಹೊಡೆಯಿರಿ” ಅಂದಿದ್ದ ಸಂಜೆ ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿರ ಭೇಟಿಯಾಗೋಣ ಅಂತ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಆಗಿತ್ತು.

ಮೆಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ; ಬಸವನಗುಡಿ ವಾಸಿ. ಅಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನಂಥ ಗೃಹಸ್ಥರನೇಕರಿಂದಾರೆ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ತಿವಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಹಿಂದೆ ಬಂದರೆ ಒದೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಗಳ, ಅಂತ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯ ಹೇಳಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಅವನೂ ಒಪ್ಪಿದ ಅವರ ತಂದೆಯವರೂ ಅದೇ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರಂತೆ, ಅಮೀಲ್ದಾರರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆ! ಬಸವನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನಗ್ಗುವುದು? “ಟು ಲೆಟ್” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಾಲೀಕರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಅಂತ ನಾನು ಒಂದು ಚಟಾಕಿ ಬಿಟ್ಟೆ “ನಾಯಿಗಳಿವೆ” ಅಂತ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಬೇಡ, ಅಂದ ಗಂಡಸ್ಸು ನಾನೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ ಇವೆ! ನಾವು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆ, ಅಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಂಡಪ್ಪ, “ಹಾಗಲ್ಲ, ಚಂದು! ನಾಯಿ ಸಾಕುವವರ ಸ್ವಭಾವಕೂಡ ಬರಬರುತ್ತ ನಾಯಿಯ ಸ್ವಭಾವದಂತೆಯೇ ಮಾಸ್ಕಾಡುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಜಾತಿ ವೈರ ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇಂಥವರು ನಾಯಿ ಸಾಕುವುದು. ಅಥವಾ ನಾಯಿ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇವರಲ್ಲೂ ಶುನಕತನ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತದೆ ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು ಅವರ ಮಾನವಕುಲದ್ವೇಷ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಮೂಡಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ನಾವು ನಮ್ಮಸ್ಕಾರ ಅಂದರೆ ಅವರು ಹಲ್ಲು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಾಲವಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನವರು ಬೈದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಕೊಡವಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಹಣ ಅಂದರೆ ಅವರ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ ಕೈ ಕೆಳಗಿನವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರು ಗರ್ಗುರ್ ಅಂತಾರೆ ಮಾತಿಗಿಂತ ಏನೋ ಯಾಕೋ ಹೋಗೋ ಅಂತ ಬೊಗಳುವುದೇ ರೂಢಿ. ಹುಚ್ಚಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಕಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಹೀಗಾಗಿ ನಾಯಿಗಳಿವೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅಂತ ಬೋರ್ಡು ತೂಗುಹಾಕುವ ಬದಲಾಗಿ ಇವರು “ಯಜಮಾನ ಇದಾನೆ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ” ಅಂತ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಸಮ, ಅಂದ. ನಾನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹೊಂಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಲೇ ಯಾರಿಗಾದರೂ ವಾರಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅಂಥ ದೀನದಯಾಳುಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ತೊಂದರೆ ಯಾಗಬಾರದು. ಗಂಡಸರೊಪ್ಪಿದರೂ ಕೂಡ ಕೂಡಲೇ ದಿನಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಬರಬಾರದು. ನೀವು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ

ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಹೇಳಿ, ಸಾರ್! ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ! ನಾವು ಇಲ್ಲೇ ಕೂತಿರುತ್ತೇವೆ! ಅಡುಗೆಮಾಡಿ ಬಡಿಸಬೇಕಾದವರು ಅವರು ಗೃಹಿಣಿ ಗೃಹಮುಚ್ಚತೇ, ಸಾರ್! ನಾವು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಅಡುಗೆಮನೆ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ ಸಾರ್” ಅಂತ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪರಸ್ಪರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಬೇರೆಯಾದೆವು

ಮರುದಿನದಿಂದ ನಾವು ಬಸವನ ಗುಡಿಯ ಬುಗಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸೋಸಿದೆವು, ನಮಗಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನೀವು ಬೇಸರ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ತಾನೆ! ಗಂಡಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದೆ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಪನು ಮೊದಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಇದನ್ನೂ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದದ್ದೇ! ಬಸವನಗುಡಿ ನಿವಾಸಿಗಳ ದಾಸುತ್ಯಜೀವನ ಸಂಸಾರಮುಖ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿ ಆರೋಗ್ಯ ಆಹಾರವ್ಯವಸ್ಥೆ ಷಾಕವೈವಿಧ್ಯ ಸಂತಾನ ಬಾಹುಲ್ಯ ಬಂಧುಪ್ರೇಮ ಜಾಮಾತ್ಯಗಳ ಜಾತುಬಾಕಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಆಗ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದದ್ದಾಗಿ ವೇದ್ಯವಾಯಿತು ಮನೆಯ ಮಾಲಿಕರೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ ಕೂರಿಸಿ ಕುರ್ಚಿ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿಸಿ, “ಎನು ಬುದಿರಿ? ನಾನು ತಮಗೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕನಿಕರ, ನಾನೂ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದೆ, ನೋಡಿ ಇದೆ ನನ್ನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಗ್ರಾಫ್! ಇವರೇ ನಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ಮೇಸ್ಟರು, ವಾಸುದೇವ ರಾಯರು ಅಂತ, ಉರೇಲ್ಲ ನಡುಗಿ ಸತ್ತರೂ (ಮಲೇರಿಯದಿಂದ) ಈತ ಕ್ವಿನೀನ್ ನುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಪರಾವೈದ್ಯಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ದ್ರಾವಕ ಒಂದು ಡೋಸ್ ಕುಡಿದುಬಿಡುವರು, ಹ-ಹ್ಲ-ಹ್ಲ-ಹೇಗಿದ್ದೆ, ಕಫೆ! ಹೋಗಿಬನ್ನಿ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿ! ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ಅಂತ ಮಾತ್ರ ಹೇಳ ಬೇಡಿ—ಇದೇ ನನ್ನ ಕಫೆ—ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಬನ್ನಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಎಳೆ—ಎಳೆ—” ಅಂದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, ಜವಾ ನನ್ನಟ್ಟಿದರು ನಮ್ಮನ್ನುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ! ಅವರ ಎದುರು ಮನೆಯವರು, “ಅಳು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಹಾಳು” ಅಂತ ಹಿರೀ ಮಗನನ್ನೇ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅತ ಹಿಟ್ಟರನ ಹಿರೀವಗನಹಾಗಿದ್ದ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುಬಿ ಕಿತ್ತೆವು. ಮಗ

ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಮಧ್ಯಮ ಅಂತ ಬೇರೊಬ್ಬರು ತಾನೇ ಒಂದು, “ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿ” ಅಂದರು ನಾಯಿಗಳು ನಾಯಿಕ್ಕಾನಿ ಯವರು ಯಾರು ಯಾರ ಬಯಿಂದಲೋ ಉಗುಳಿಸಿಕೊಂಡೆವು ಹತ್ತಾರು ಜನ ‘ತಾಳಿ’ ಅಂತ ಹೇಳಿ ತಾವು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ತುಟಿಕಿಯರನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ‘ಸಾರಿ’ ಅಂತ ಸಾರಿದರು. ಒಬ್ಬರು ನಮಗೆ ಆಹಾರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟರು ಅವರು ಕೇವಲ ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳನ್ನೇ ತಿಂಬುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು, ನಮಗೆ ಹಾಗಲ ಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೨ ರಷ್ಟು ಕಬ್ಬಿಣವಿದೆ, ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ದ್ದಾದರೆ ಶೇಕಡ ೮ ರಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಕಬ್ಬಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಡೆ ಜನ ಕೊಂಚ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ತಿನ್ನಲೇಬೇಕು, ಇತ್ಯಾದಿ ಪಚನ ಶಾಸ್ತ್ರರಹಸ್ಯ ಗಳನ್ನು ಅವರು ನಮಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದರು ನಾವು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆವು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು “ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಪಿತ್ತ ಜಾಸ್ತಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ವಾಯು ನಾವು ಮಾಧ್ವರು ನಮಗೆ ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆ ಬರ್ತಿರೇನು” ಅಂದರು ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ರೇಗಿತು “ನನ್ನ ತಂದೆಗೂ ಆಯುರ್ವೇದದಿಂದಲೇ ಜೀವನ ‘ಆದರೂ ಅದು ಅಡಗಿಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಸಾರ್’” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಎದ್ದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು, ಆಂಗ್ಲೊ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರುಂತೆ ಅವರೂ ವಾಚಾಲರು ಯಾಕೋ ಸಾವಿಬ್ಬರೂ ವಾರದ ಬೇಟೆಗಾರ್ ಹೊರಟಿದ್ದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಕರನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಚಾಲತ್ವಕ್ಕೆಳೆಯಿತು ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ವಂದನೆಗೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ‘ಗೋ, ಅಂದರೆ ಏನರ್ಥ?’ ಅಂದರು ಗಂಡಪ್ಪನಿಗಿಂತ ಥಟಕ್ಕನೆ ನಾನು “ಅರ್ಥವಾಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿ ನೂರಾರು ಕಡೆ ಕೇಳಿದೇನೆ ಇದನ್ನು” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಎಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಉರಿದೆ. “ಹಾಗಲ್ಲ! ಹಾಗಲ್ಲ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಅವರ ಬರೆದ ಆಮರ ಸಿಹನಿಗೆ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪುಕ್ತಿ ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ....ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ಹೊರಡಬಹುದು,” ಅಂದರು ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರಿಯ ಹೊರಗೂ ಇಷ್ಟು ಜನ ಈ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದಾರೆ ಅಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. “ನೋಡಿ....ಗೋಮಾರ್ ಗೋವೀ ಗೋಕುಲಂತು ಗೋಧನಂ

ಸಾತ್ ಗಮಾನ್ರಜೇ” ಒಂದು ಸಂಕ್ತಿ! ಗೋನೂ ಮನುಷ್ಯ ಹೋಯಿತೆ? ಗೋವೀ ನಾನು ಹೋದನೆ? ಗೋಕುಲ ಕುಲ ನಾಶ ವಾಯಿತೆ? ಗೋಧನು ಪಾಪರಾದನೇ? ಇನ್ನು ಗಮಾ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪರಿಪ್ರಾಜಕನಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ? ಇನ್ನು ಹೊರಡಿ ಹೊರಡಿ” ಅಂದರೆ, ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಪೊತ್ತಿಗೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಕೊಂಚ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟೆವು ಬೇಗ ಹೋಗು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಅಂತ ಅನ್ನವುದಕ್ಕೆ ಗಂಡಪ್ಪ “ಗೋಸೂನು!” ಅಂದ. ನಾನು ನಕ್ಕಾಗ ಅನನಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ವೇಳೆ ನಾವು ಬಸವನಗ ಡಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಕೂತ ಬಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅಪಾಯಮಾ ನವಾದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಒಪ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ವರಿದಾರೆ ಆದರೆ, ಎನರ ಪೈಕಿ ತನ್ಮತ್ ಸ್ನೇಹವನಾಚಾರಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೂಗಿಹೇಳುವ ಕಂಚುಕಂಗಳನ್ನು ಕೂಡರೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಅವಾಗದು “ಮೃಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೋನಿಂದ ಸಿಹ ಗರ್ಜಿಸಿದರೆ ಆಚೆತುದಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಬೋನಿಂದ ಹಲಿ ಚೀರವ ಹಾಗೆ ಕಂಡೆಕ್ಕರ್ ಹತ್ತಿರನಿಂದ ಓಹೋಹೋ ಗರಿಮಾಜೂಯಾ! ಅಂತ ಒಬ್ಬ ಭೇರಿ ಹೊದೆದರೆ ಡ್ರೈವರ್ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಆತ ಎಸನ್ನಾ! ಹೆರಿಗೆ ಅಯಿತೆ? ಅಂತ ಕಹಳೆ ಉದುವನು ಇದೆಲ್ಲ ಚಂದೂ ಒರೀ ದೂರಹುಕಾರವ ಚಿಹ್ನೆ! ಇವರ ಅನ್ಯಾ ಅಪ್ಪ ನಮಗೆ ಯಾಕೆ? ಈ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿ ಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ಹಳಗಲು! ಯೇ ಕಷ್ಟಿತ್ ಜನ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವರ ಪೈಕಿ ಗವನಾರ್ಹರು! ಎಂಬ ಭೋರಣೆ ಇದೆ ಕಣೋ, ಇವರ ಕೂಗಾಟದಲ್ಲಿ” ಅಂತ ಗಂಡ ವಾದಿಸಿದ. ಸರಿ, ಗಂಡ! ಅಂತ ನಾನು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇತ್ತ ಹಾಗೆ ನಟಿಸಿ, “ಆದರೂ, ಕೇಳಿಲ್ಲ! ಬ್ಯಾಕ್ ಸೀರದವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸೀರದ ವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು!” ಅಂದೆ ಕೇಳಿದೆವು ಬಸ್ಸಿನ ಒಂದು ವೂಲಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವೂಲಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯ ವೇಲಿಂದಲೂ ಹಾರೋ ಪ್ಲೇನುಗಳ ಹಾಗೆ ರೂಯ, ರೂಯ, ಅಂತ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರ

ಉತ್ತರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತೆ ರಡುಜನ, ಕೇಳಿದೆವು, ಕೇಳಿದೆ
ಗತ್ಯಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ

ಆದರೆ, ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಿವಿಗಳರಳಿದುವು; ಕಣ್ಣು
ಗಳಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ಕಿತು, ಎದೆ ಉಬ್ಬಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತು

“ಅಲ್ಲ ಕಣೋ! ಧೈಲಿಧೈಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆ ಪಾಪಿ ”

“ಅದನ್ನೇ ಅಮ್ಮಾ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಟಿಂಪನದ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ
ಇದ್ದದ್ದು! ಧೈಲಿಧೈಲಿ ತುಂಬಾ ರೂಪಾಯಿದ್ದರೂವೂ ಅವನು ಹಿಂದಿನದನ್ನು
ಮರೆತಿಲ್ಲ, ಅಂತ ”

“ಯಾವುದನ್ನು! . ಆ? ಅದನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲವೆ?”

“ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಬೇಡ ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗುತ್ತೆ ಆಸಾಮಿ
ಯಾರು ಅಂತ. ”

“ಅದನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲವೆ? ಅದೆ ”

“ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ! ಅದನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಉಳಿ
ಗಾಲವೆಲ್ಲಿ?. ಅವನೂ ಮರೆಯಬೇಕು, ನಾವೂ ಮರೆಯಬೇಕು, ಅವನ
ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಕೂಡ ಮರೆಯಬೇಕು.. ಒಳ್ಳೆ ಗೆಣೆಯ ನೀನು!”

“ಹಾಗಲ್ಲ, ಕಣೋ! ಸರಿಯಾಗಿ ಬೊಗಳೋ!”

“ಅವನು ಮರೆತಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು . ಮಲ್ಲೇಶಪುರಕ್ಕೆ..
ನಿರಡು ಕೊಡಿ. ”

“ಬೇಡ, ಬೇಡ.. ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಬಸ್
ಸ್ವಾಪಲ್ಲಿ ಇಳಿಯೋಣ.. ಬೇಗ ಬೊಗಳೋ... ಅವನು ಮರೆತಿಲ್ಲ ಅಂತ
ಹೇಳಿದ್ದು....ಯಾವುದನ್ನೋ?”

“ವಾರ ”

“ ವಾರ ಭವಿಷ್ಯಾನೇ ? ”

“ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಳಾಯಿತು. ಇವತ್ತು ಹೇಗಿದಾನೆ ನೋಡು, ಭೂಪತಿ
ರಂಗ! ”

“ ಮತ್ತೆ, ವಾರ ಅಂದರೆ....”

“ ವಾರದೂಟ ”

“ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದಾನೋ, ಯಾರಿಗಾದರೂ ? ”

“ ಯಾರು ಹೋದರೂ....ಅದಕ್ಕೇ ಅಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ....ಉಗ್ರಾಣ, ಒಗ್ಗರಣೆ, ಉಡುಪಿಯವರು, ಮಸಾಲೆ, ಪಡಸಾಲೆ....”

“ ಕಾಗದ ಕೊಡು ! ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ..”

“ ಕಾಲೇಜು ಸೇರು ! ಕಾಗದ ಅವನೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ”

ಸರಿ ! “ ಅಮ್ಮಾ ” ವರು ಇಳಿದ ಕಡೆಯೇ ನಾವೂ ಇಳಿದುವು ಅವರನ್ನನುಸರಿಸಿ ಆಪದ್ಬಾಂಧವರಾದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದುವು

ನಮಗೆ ಅವರು ಆಸನಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಸುಳಿಗಳು ಬೀಸಿತೆ. ಆಳವಾದ ಒಂದು ಕೊಳದಮೇಲೆ ಕಿರುದೆರೆಗಳೇಳುವಂತೆ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಹರ್ಷದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮಿನುಮಿನುಗಿದುವು “ ಇಬ್ಬರೂ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿ ” ಅಂದರು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಿರಬೇಕು ಅಂತ ನಾವು ನಲಿನಲಿಯುತ್ತಾ ಅಂಗಿ ಕಳಚಿದುವು ಆದರೆ ಅವರು ನೋಡಿದ್ದು ಬೆನ್ನು, ಬೈಸೆಪ್ಸ್ ! ಅನಂತರ ಅವರು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಗಾಢವಾದ ಮೌನದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದರು ಕಡೆಗೆ, ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬಹುದು, ಎರಡುಹೊತ್ತು ಆದರೆ, ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳೂ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ” ಅಂದರು “ ಫಕಾರಕ್ಕೋ ? ” ಅಂದ, ಗಂಡವು ಆತನ ಕಿವಿಗಳು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ದಿನವೂ ಕಾಲೇಜು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ನೀವು ಬಂದು (ನಿಮ್ಮ ವೇಳಾಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಾಲೇಜಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ) ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀರುಹಾಕುವುದು, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಆಳುಗಳು ಸೀಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು (ಕೊಡಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಬೈಸೆಪ್ಸ್ ಗಳೂ ಕೂಡ ಬಲವಾಗಿಯೇ ಇವೆ) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾರ್ಕ್ ಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆ ನಾಯಿಯನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು, —ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದ ಋಣ ತೀರುತ್ತದೆ, ದಂಡ ಸಿಡ ಹಾಕಿದ ಅಂತ ನನ್ನನ್ನು

ಯಾರೂ ದೂರವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದರು. ನಾನು ಗಂಡಪ್ಪನ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ; ಅವನು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಗಳು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಉಡಗಿಹೋಗಿದ್ದವು, ಮೊದಲು ಅವನನ್ನು ಪತ್ತಿಹಚ್ಚಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದ ಗಂಡ “ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹಿಡಕ್ಕೆ ಬರುವ ದಿನವೇ ದುಡಾನ್ ಹಾಕಿಬಿಡಿ,” ಅಂದ “ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ಅವನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ನಾನು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡುವುದು ಒಂದೇ ನಕಾರ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿದ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆಹಾರ ಪೂರೈಸುತ್ತಾ ಒಂದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನು? ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ದಿನ, ಇಲ್ಲಿ ದಡಿತ, ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ಹೊಡೆತ ನಾನು ಹುಕ್ಕುವ ಮೂರು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಳಗಂಟೆಗೆ ಸಂಜೆ ೬ ಗಂಟೆಗೆ ಬನ್ನಿ! ನಮ್ಮ ವನೆಯಲ್ಲೇ ಆರಾಮವಾಗಿ ಕೂತು ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಿರಿ ಅಂದರು ಗಂಡವ್ವ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ, ನಾನು ಅವನ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ “ಘಾಟಿ” ಅಂತ ನಾವು ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆಯಲ್ಲೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆವು ಕಳಚಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಧರಿಸಿದುವು

ಹೊಟ್ಟೆಗಳೆರಡೂ “ಬೇಕು! ಹಾಕು!” “ಹಾಕು! ಬೇಕು!” ಅಂತ ತಾಳ ಹಾಕಿದುವು “ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವರು ಬರೆದಿರಿಸಿದ್ದ ಅನಾಥಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪರಾರಿಯಾದುವು.

ಎದುರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, “ಸ್ವಾಮಿ! ಎದುರುಮನೆಯವರ ಹೆಸರೇನು?” ಅಂದೆವು

“ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು, ಕ್ಲೋಸ್‌ಪೇಟೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು!” ಅಂದರು “ಸರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಟೆವು ವಾರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಉಚಿತ ವ್ಯಾಯಾಮ ದೊರೆತರೆ ವ ಸದ್ದಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಹೇಳಬಾರದು ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು

“ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ ನಿಷ್ಕರಣೆ!” ಮಾನವ ಕೀಟಗಳು ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ!” ಅಂತಾರೆ ಆದರೆ, ಅವತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಹತಪಿಸಿ, ಅಶ್ರುಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿದು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರೊಚ್ಚಿನಾಡಿದಳು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಳೆ ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ

ನಾವು ಜಗಲಿಯಿಂದ ಜಗಲಿಗೆ ಓಡೋಡಿ ಮುಂದೆವಂದೆವು. ಒಂದು ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಂತೆವು. ಒಳಗೆ ಅರೋಗಣೆಯ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಯರು ಕೊಂಚ ಕೋಪಿಸ್ತರು; ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಏನೋ? ಭಯಂಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೇಗುತ್ತಿದ್ದರು ತಾಯನ ರದು ಕೇವಲ ತಗ್ಗುತ್ತಿ. ತಾಪತ್ರಯದಲ್ಲೇ ತೊಯ್ದ ಜೀವಿ ಅಂತ ತೋರಿತು “ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಡಿಗೆಗೂ ನಾಚಿಕೆ ಅಂತಾರಲ್ಲಾ ಹಾಗಾಗಿದೆ! ಆ ವಾರದ ಹುಡುಗರಿದ್ದಾಗ ಉಟ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.... ರುಚಿರುಚಿಯಾಗಿರುವುದು. ದಿನಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಬಗೆ ಮಾಡುವಳು ಅಲ್ಲವೇನೋ” ಅಂದರು ನರ ಅಂದಾಗ ನಾವು ನೆಟ್ಟಗಾದುವು ಅಲ್ಲವೇನೋ ಅಂತ ಅಂದದ್ದು ಮಗನ ಕಡಿ ತಿರುಗಿ ಅಂತ ಆ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಮಗನೂ ಕೂಡ ತಂದೆ ಕಡೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು “ಹೌದಣ್ಣ” ಅಂದ, ಅರಿತೆಂಬಿದ ಬಾಯಿಂದ ಆಗ, ಗೃಹಿಣಿ, “ವಾರದ ಹುಡುಗರು ಇದಾಗ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಉರೇಲ್ಲ ದೂರ ತ್ತರೆ ಜಿಪುಣರು, ಕೃಷಣರ, ಗೊಡ್ಡುಸಾರಿನವರ, ತೊಟ್ಟು ತುಸ್ತದವರ, ನೀರ-ಮಜ್ಜೆಗೆಯವರ, ಅಂತ ಅದಕ್ಕೇ, ಸಾಲವಾದರೂ ಸೋಲಬಾರದು ಅಂತ ಮಾಡಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದು!” ಅಂದಳು “ಹಾಗಾದರೆ, ಲೋ! ನಾಳೆಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ! ಇಬ್ಬರು ಸೋಮಾರಿಗಳನ್ನು! ಅಡಿಗೆ ಕೊಂಚ ಸಪ್ಪಗಾದರೆ, ಆ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಬಾರ ಸೇರಿಸಿ ಉರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತರ್ಪಣೆಮಾಡುವ ಆಸಾವಿ.ಗಳಾಗಿರಬೇಕು” ಅಂದರು, ರಾಯರು “ಭಲಾ” ಅಂದ, ಗುಡ ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದುತ್ತ !

ಹೊರಗೆ ನಾವು ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೆವು, ಎಂಜಲೆಲೆ ಎಸೆಯುವುದಕ್ಕೆ ರಾಯರು ಬರುವುದನ್ನೇ ಕುಯುತ್ತ ! ಒಳಗಿಂದ ಸ್ವಿಚ್ ಹಾಕಿ ದೀಪಹೊತ್ತಿಸಿ ಹೊಸಲು ದಾಟಿದರು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ “ನಾವಿದೇನೆ ಸಾರ್! ನಡೆಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಸಾರ್” ಅಂದೆವು ಎಂಜಲು ಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಯರು ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತರು “ನೂರುದಿನ ವಾರ ಕೊಡಿ, ಸಾರ್! ತಾವು ಹೇಳಿದ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ” ಅಂದೆವು ಆಗ ರಾಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು ನಕ್ಕರು ಮಗನನ್ನು ಕರೆದರು. ಆಕೆಗೂ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಗುರುವಾರ ಶುಕ್ರವಾರ ಶನಿವಾರ ಅಂತ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸೋನೆಯಲ್ಲೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದುವು.

“ಇನ್ನುಳಿದದ್ದೊಂದೇ ದಿನ; ಭಾನುವಾರ. ಅವತ್ತು ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲಾ...ಹಸಿವು ವಿಪರೀತವಾಗುತ್ತೆ....ಏನು ಮಾಡುವುದು?” ಅಂತ ಶೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋದೆವು .

ಮಂದಿನ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರು ಏಜಿಲಿಲೆ ತಂದರು. ವಿದ್ಯುತ್‌ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿದರು. ಅವರ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಶೋಕ್ತವಾದ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನದ ಚಿತ್ರವೊಂದು ನೇತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸರಿ “ನಹಿಕಲ್ಯಾಣ ಕೃತ್ ಕೃತ್ ದುರ್ಗತಂತಗಚ್ಛತಿ” ಅಂತ ಇವರಿಗೆ ಮಂಡಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಬಾರೋ! ಹೋದರೆ ಒಂದು ನಮಸ್ಕಾರ! ಆದರೆ ಒಂದು ಪುರಸ್ಕಾರ! ಅಂದ ಗಂಡ ಅವರ ಹಿಂದೆನೆ ನುಗ್ಗಿ ದುವು

ಬನ್ನಿ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ನೀವು ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರೇನು? ತುಮ ಕೂರು ಡಿಪ್ಲಿಕ್ಟೇನು? ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟುಹೋಯ್ತು, ಈಗ ಏನು? ಆಟ ಉಟ ಓಟ! ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಯಾತಕ್ಕೆ? ಕೇಳಿ, ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಸರಿ! ಓಡಿರಾಯಿತು ಜೊಳ್ಳಾದರೂ ಸರಿ! ಹಾರಿದರಾಯಿತು .. ಬೆಳಗಾ ದರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನೋ ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನೋ ತಂದು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವ ಗೋಜಿಲ್ಲ. ಸಾಬೂನು ಸ್ನಾನ ಬೆರೆಸಿ ಹದ ಮಾಡಿದ ರದಘೇನವನ್ನು ಸವರಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿದರಾಯಿತು. ಬಾಬಾಬುಡ್ಡರವರು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಾಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ತಂದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಕಾಫಿ ಕಷಾಯವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಸವಿದು ಕನಸು ಕಾಣ ಬಾರದೆ? ಉಹಂ ಅವಸರ ದಾಂಧಲೆ. ಕಿಂಚಿತ್ ‘ಕಾಫೀ ಗಲ್ವಂತಿ’ ಅಂತ ಒಬ್ಬರು ಅಂದೇ ಬಿಟ್ಟರುತೆ, ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಲ್ವ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶ ಸಾಲದೆ! ಹಾಗೆ ಗಲ್ವಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಹೊರಟರೆ ಭರಾಟೆಯೋ ಭರಾಟೆ! ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ “ಟೈಂ ಆಗಿಹೋಯ್ತು,” “ನಾಳೆ ಕಾಣೋಣ,” “ಬರ್ರೀನೆ ಸ್ವಾಮಿ!” ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೂ ನಿಂತು ಗಹಗಹಿಸಿ ಹರಟುವುದಕ್ಕೇ ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವರು ಪೀರಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. “ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿ! ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಪುರಸ್ತಿಲ್ಲ” ಅಂತ ನಾವು ಗೊಣಗಿದರೆ ಅವರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ತಮ್ಮ ಊಟ ಆಯಿತು, ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ!” ಅಂದ ಗಂಡ, ಅದನ್ನೇ ಹೇಳೋಣ ಅಂತ ಹೊರಟೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾದರೆ “ಎದ್ದಿರಾ?” ಅಂತಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಡಿ, “ಇದ್ದೀರಾ” ಅಂತ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ತುಂಗಾವಾನ ಹೀಗೆ ಕುಶಲ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಈಗ ಅಂಥ ಗೆಳೆತನ, ಅಂಥ ಗಳತನ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಅಂದರು

“ನಾವು ಹೀಗೆ ವಾರದ ಮನೆಗಳಿಗಾಗಿ ” ಅಂತ ನಾನು ಮಾತು ತುರುಕಿದೆ “ವಾರವೇನು? ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಊಟ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಿ!” ಅಂದರು ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ! ನಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಾಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದುವು “ತಿಂಗಳೇನು ಬೇಡಿ ಒಂದು ದಿನ ವಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರು!” ಅದೆ “ಭಾನುವಾರ” ಅಂತ ಗಂಡ ಜ್ಞಾಪಿಸಿದ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಬಲು ನಿಧಾನ, ನೋಡಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಈಗ ಮುಕ್ತಾಯ “ತ್ವಮಸ್ಯ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪರನಿಧಾನಂ” ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವ ಮಾತ್ರ ಓಡು ಅಂದರೆ ಓಡುತ್ತದೆಯೇ? ಕಾಲ ಸೊಟ್ಟಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಗಡಿಬಡಿಯೇ ಕಾರಣ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಸಾಯುವ ಆತುರ! ಲಿವರಂತೆ ಸ್ಪ್ಲೀನಂತೆ, ಐವತ್ತೆಂಟು ತಂತ್ರಗಳು! ಸಾಯುವ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಸವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಆತುರ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಜಾಹ್ನವಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೂಡಿರುವ ನೌಕಾ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಜನ್ಮ ಒಂದುಸಲ ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದು ಅಷ್ಟೆ ಎಂಬ ಪರಿಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲ

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ! ಆಗಬಹುದೇ?” ಅಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಡ “ಆಗಬಹುದು! ಆದರೆ, ಒಪ್ಪುತ್ತ ಉಪವಾಸ ಬೀಳಬೇಕಲ್ಲ!” ಅಂದ. ಉಪವಾಸವೆಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೆ? ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಲ್ಲ .. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಬನ್ನಿ ನೀವು.... ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿಯ ಊಟ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತೇನೆ ತಿಂದು ಹೋಗಿ! ರಾತ್ರಿ ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಬನ್ನಿ! ಭಾನುವಾರದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಯಾಗಿರುತ್ತೆ....ತಿನ್ನಿ!....ಆಗಬಹುದು ತಾನೇ?” ಅಂದರು.

ಎಲ್ಲೋ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ ಹಾಕಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು ಏಕೆಂದರೆ, ಅದೊಂದು ಮರ ಅವರೊಬ್ಬರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಶಿಷ್ಯರಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳು ವಿಳಂಬಾನ್ವಯ ಎಂಬ ನಾಮ ಭೇದವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸಂತುಷ್ಟರಾದವರು ಗಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾಲನ ಚೀಲದಿಂದ ಅರವತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಆಪಹರಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಅವರು ಉದಾರತೆಯಿಂದ ಕಾಲನಿಗೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದಾರೆ ನಿನ್ನೆಯ ಸ್ನಾನ ಇವತ್ತು! ನಿನ್ನೆಯ ಭೋಜನ ಈ ಹೊತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ! ನಿನ್ನೆಯ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಔಷಧಿ! ನಿನ್ನೆಯ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಕೋಪ! ನಿನ್ನೆಯ ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಓದು! ಅದರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಾವು ಆದಷ್ಟು ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡೆವು ಗುಡ ಓದುವಾಗ ನಾನು ಕಿವಿ ಕೊಡುವುದು, ಅವನೋದುವಾಗ ನಾನು ಕಿವಿ ಕೊಡುವುದು, ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸವೆಸಲಿಲ್ಲ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ರೀತಿಯವು ಆದ್ದರಿಂದ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ, ಪಾಠೇಯಗಳೂ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯವು

ನಮ್ಮ ನೋಟುಗಳೋ? ಗುಡ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಈಗ ಸಿಕ್ಕರೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿ ನಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಮಗೆ ಅವೇ ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ಪಾರ ಹೇಳುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲವಿದೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಒಂದು ಪಂಕ್ತಿ ಲಾಭ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವರು ಆ ಪಂಕ್ತಿಯ ಟೀಕೆಯಲ್ಲೇ ಘಂಟಾ ಘೋಷದ ವರೆಗೂ ಹೇಳಬಲ್ಲರು ಅವರು ಅರೆನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಮಾಟಗಾರನ ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಟೀಪ್ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಹೊರ ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆ ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಅತೀವ ಹೊಸದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಉಚ್ಚಾರಣಾ-ವೈವಿಧ್ಯ ಪರಭಾಷಾಸಾಂಡಿತ್ಯ ತರ್ಕತಾಂಡವ ಪ್ರವಚನರಚನ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯ ವಿವೇಚನೆ ನಡೆಸಿ, ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಶಬ್ದಜಾಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ತಿರುಳನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಹೀರಿ ಮೆದುಳಲ್ಲಿ ಸೋಸಿ ಬಲ ಭುಜಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿ

ಬಲಗೈಗೆ ಹಾಯಿಸಿ ಲೇಖನಿಗಳಿಸಿ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಕಾದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ಹೀಗೆ ಅವಸರವನವಸರವಾಗಿ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾವು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಗೀಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಅನಂತರ ಓದಿದಾಗ ನಮಗಂಟಾಗುವ ಅರಿವು ಎಂಥದ್ದು? ಅದರಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವುದೆಷ್ಟು? ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮಾರ್ವಾಟಾಗುವುದೆಷ್ಟು? ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆದುಳಿನ ಮೂಲಕ ಭುಜಹಸ್ತಗಳ ನೆರುವುಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅವರಿತ್ತ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ನಾವು ಲೇಖನಿಯಿಂದಿಳಿಸುವುದೆಷ್ಟು? ಅದನ್ನು ಓದುವ ಗಪರೀಕ್ಷಕನ ಅಂಶದ್ವರ್ಗಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಥದ್ದು? ಅನನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದಿರುವ ನಂಬರೆಷ್ಟು? ಹಾಕುವುದೆಷ್ಟು? ಊಹಿಸಿದರೆ, ಎದೆ ನಡುಗುವುದು ಅಗಿ ನಾವು ಊಹಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಗಂಡ, ಮಾತ್ರ, ಆಗಾಗ, ನಾವು 'ನೋಟು' ಓದುವಾಗ, "ಎನೋ ಇದು? ಚಂದು! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ? ಮೇಷ್ಟ್ರು?" ಅನ್ನುವನು "ದೇವರೇ ಗತಿ" ಅಂತ ನಾನೂ ರಾಗ ಎಳೆಯುವೆ

ನಮ್ಮ ಊಟದ ಲಕ್ಷಣ, ಓದಿನ ಅವಲಕ್ಷಣ, ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಗುಡಪ್ಪನ ಗುಣ ಪುಟಗೊಂಡು ಅವನ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬರುತ್ತಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದುವು ಈಗ ಆತ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆಯಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಗಂಡುಮಗು ತಂದೆಯಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿದಾನೆ ಅಂತ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆಗ, ನನಗೇನೋ ಅವನು ಇಷ್ಟು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ

ಏಕೆ ಅಂತೀರೋ? ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೂ ಒಂದೇ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇದ್ದು ಸದಾ ಸಂಕಡಲೇ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬನ ಜೀವಾಳ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಬಹು ಕಷ್ಟ ಆ ಎದೆಯೊಳಗೆ ಕಲ್ಲಿದೆಯೋ ಕಮಲ ಇದೆಯೋ, ಕಂಡವರಾರು? ಆದರೂ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿಳಂಬಾನಂದಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಗಂಡನ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೂ ಕೊಂಚ ಕಾಷಾಯ ತಗುಲಿತು. ಅವನದು ಆಯುರ್ವೇದದ ಮಂಶ; ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಸೈ ಎನಿಸಿದ್ದ. ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯ್ಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ರಭಸದಿಂದ ಕೊಡಲಿ ಬೀಸಿದ, ಒಬ್ಬರ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿರಬಾರದು, ಅಂತ !

ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬರುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅತಿಥ್ಯವೇ ಕ್ಷತಕವೆನಿಸಿತು. "ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗಂಡನ ಜುಲ್ಮಾನೆ

ಗಳು, ಕಣೋ! ಪಾಪ! ಬಡಿಸುವಾಗ ಆಕೆ ಎಷ್ಟು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದಾಳೋ” ಎಂದು ಗುಂಡ ಕೊರಗಿದ. ವಿಳಂಬಾನಂದಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವಿಳಂಬ ಮಾಡಹತ್ತಿದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಅನಂತರ ಅವನು ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ, ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಹನುಮಂತರಾಯನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ, ಕೋಣೆಯೊಳಗೆಲ್ಲ ದೇವರ ಪರಗಳ ಬಂದು ಗೋಡೆಗೊರಗಿಕೊಂಡುವು ನಾನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಯೂನಿಯನ್ ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮಿನಿಂದ ಹರಿದು ತಂದು ಕಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿ ಗೋಡೆಗೆ ತಗುಲಿಸಿದ್ದ ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಗುಂಡ ಕೈಗೆ ತೆಗಿದು “ಚಂದು! ಧೂಳಾಗುತ್ತೆ! ಗೋಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಡು ತ್ರೇನೆ” ಅಂದ ನಾನು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟೆ ಬೇಡ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ, ತರುಣ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದೋದಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ, ವಚನಗಳನ್ನೋದಿದ.. . ‘ರಾಮದಾಸರ ಕಡೆ ಒಲಿದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅಂದ! ‘ಶಾಂತಮುಲೇಕ’ ಹಾಡಿದ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನೇ ತಂದ. ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ! . ನಾನು ‘ಉಸ್ಸಪ್ಪ’ ಅಂದೆ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಗ್ನದ ಕಾಲ ಮೊದಲಾಯಿತು. ವಧಾಸ್ವೇಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನೂರಾರುಜನ ಪಿತೃಗಳು ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂಥ ವಾರಾಸ್ವೇಷಕರಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕೂತುಕೊಂಡರು ಗುಂಡನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ನೆತ್ತಿಗೆ ರಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಯಾರಿಗೂ ಗೋತ್ರ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯ ವಿಳಾಸವನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚಿದ. ನಾನು ಅಷ್ಟು ಕರೋರ ಹೃದಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ತಪ್ಪು ವಿಳಾಸ ಕೊಟ್ಟೆ.. ....ಗುಂಡನ ತಂದೆಯವರೂ ಕೂಡ ತಾವು ಯಾರು ಯಾರಿಗೋ ಜಾತಕ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗುಂಡ ‘ನ’ ಕಾರವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು.... ನಾರಣಯ್ಯನೇ, ಹ.ಂ, ನಾರಣಯ್ಯ, ಎಂಬವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಪರವಾಗಿ ಆಗಾಗ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವರು.. .ಈಗ ಅವರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿದೆಯೇನು? ಆಗಿದೆ ಅಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು....ಗುಂಡನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಾರಣಯ್ಯನವರೇ? ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ

ಮನುಷ್ಯರಿರಬೇಕು. ಅವರ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ... .. ಇರಲಿ! ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟಿತು. ನನ್ನ ಮಾತು. ಮದುವೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ, ಅಂತೀರಿ ಈಗ ನೋಡಬೇಕು, ನಾನು ಗುಂಡನನ್ನು! “ಎನಯ್ಯಾ! ಸಂಕೋಲೆ, ಸಿರೆವ.ನೆ! ಸಂಕಟ! ಅಂತ ಒದರುತ್ತಿದ್ದಿಯಲ್ಲ ಈಗ... ಹೇಗಿದೆ?” ಅಂತ ಅವನ ಬೆನ್ನಿಗೊಂದು ಬಲವಾಗಿ ಜಾರಿಸಬೇಕು, ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ!

ಸಂನ್ಯಾಸ ಅನ್ನುವುದು ದೈವೇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರೋಧ, ಅಂತ ನಾನು! ಎಲ್ಲರೂ ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾನವ ಕುಲವೇ ನಶಿಸಿ ಹೋದರೆ ಆಗ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ, ಅಂತ ಅವನು! “ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ” ಅಂತ ನಾನು; ವಿವೇಕಾನಂದ ಅಂತ ಅವನು! ಗಾಂಧಿ ಅಂತ ನಾನು, ಏಸು ಅಂತ ಅವನು!..

ವಿಳಂಬಾನಂದರ ಹತ್ತಿರ ಕೂತು ಒಂದು ದಿನ ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆವು ಅವರು, “ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ರೊಡೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ತಾಳಿ!” ಅಂದರು “ತಾಳಿದವನು ಒಳಿಯಾನು” ಅಂದರು ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆವು ಅವರು, “ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಆದರೆ, ರೂಪಲಾವಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ರೂಪಾಯಿ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ದೃಢಕಾಯರಾದವರನ್ನು ವರಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ” ಅಂದರು ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರುತೂ, “ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ಅನುಮಾನ ಯಾಕೆ? ಲೇ! ಆ ಹುಳಿ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಬಡಿಸು! ನಾಳೆ ಬೆಂಚಿಕಾಯಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಹುಳಿ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು” ಅಂದರು.

ಬಿ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ ಗುಂಡಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಾಗ, ನಾನು ಕೇಳಿದೆ ಅವನನ್ನು “ದೈವೇಚ್ಛೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗಾಗಲಿ! ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಗಾತ್ರ ದೃಢವಾಗಿದ್ದು, ಗೋತ್ರ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಂ ಅಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದವರೆಗೂ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪ.. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಸರಿ! ನೀವು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ಈಗ ಗುಂಡಪ್ಪ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿದಾನಲ್ಲ—

ನಾನೊಂದು ಸಲ ಬರುತ್ತೇನೆ ಆ ಊರಿಗೆ!.. . ಹೇಳಿ, ಸಾರ್, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ!
ಚಂದು, ಅಂದರೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ ಬಿ ಎ. ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ಹೋಯಿ
ತಂತೆ.... “ ಹಣಾ-ಹಣೆ ” ವೇಪರಲ್ಲಿಡಾನಂತೆ....ಅಂತ ಹೇಳಿರಿ....

ಗೆಳೆಯನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ರಾಲಂ? ಮಾಗಲಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮನುಜರ್ಗ ಕಾರುಣ್ಯಕೆಡೆಯಾದನು

—ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ತಿರುವು ಮುರುವುಗಳಿರುವುದೇನು ಚಂದ ?

—ಶ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರ

ಸಯನಂಗಳ್ ಕರುಣಾರಸಾದ್ರ್ಯಮಧುರಂಗಳ್ ಮಾತುಗಳ್ ತತ್ವನಿ
ಶ್ಚಯ ದೀಕ್ಷಾ ಗುರುಗಳ್ ವಿಶುದ್ಧಚರಿತಂಗಳ್ .

—ದೇವನೂರು ಶಿಲಾ ಶಾಸನ

೬ : ಮಾಯಾಮಾನವಗೌಳ

ನೀವು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೀರೇನು? ಹಾಗಾದರೆ, ತಾಳಿ! ಕೊಂಚ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ .. . ಗಂಡವು ಎಂಬ ತರುಣನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕೂರಿತು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳೋಣವಾಗಿದೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಪಡೆದಿಂದಲೂ ತಮಗೆ ಅರುಹಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ ನಾವು ಈ ಕಲ್ಪಾಣಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ಈ ದೇಹದ ನೃದ್ಧಾಪ್ಯದೊಳಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಮೃತ್ ಹಿಡವು ಗೋಳಿನಕಂಡದ್ದಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇದನ್ನು ಭಕ್ತರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆ ಲಾರಿಯ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು . ಬರೆದುಕೊಂಡಿರಾ? ... ನಮ್ಮ ಭೂಲೋಕಯಾತ್ರಿ ಹೇವಿಳಂಬಿ ನಾಮಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಾರಂಭ ವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿತಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ತೀಶಿಶು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ “ಹೇ! ವಿಳಂಬಿ” ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಬೋಧನ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಆಗ ನಾವೇ, ಕೇವಲ ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ “ಬೋಲೋಮತ್! ಲಡಕಾ ಹೈ” ಎಂದು ಕಂರೋಕ್ತ ತಿಳಿಸಿ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಸಾರಿ ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವೆಂದು ಭಕ್ತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ಹೇ! ವಿಳಂಬಿ”ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿಳಂಬ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು, ಸಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಜಂಗಮ ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ, ಅವೇ ಭೂತಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಕೊಡಲಾಯಿತು .. . ಬರೆದಿರಾ?

ಯಾಕೆಂದರೆ ಜನರು ನಮ್ಮ ಹೆಸರು ನೋಡಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಹೆಸರುಳಿ ಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾಲವಿಳಂಬ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. .. ಅದರ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ ತಾಳಿ.. ...

ಚರ ಅಚರ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪುರುಷಜನ್ಮ, ಬರುವುದೆಂದು ಕೀರ್ತನ ಕಾರಿಂದ ಸಾರಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ, ಶುನಕಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಹಲಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವ, ಗೋವು, ಮಹಿಷ ಮುಂತಾದ ಗೃಹಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನ್ಮ

ದಲ್ಲೂ ನಾನುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಅನಂತರ, ಈ ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಹೊಂದುತ್ತ, ಮಾನವಜೀವಿಯಾಗಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವ ಸುಯೋಗ ದೊರೆತಾಗ ನಾನುಕರಣ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವೇ ಸಂಘಟಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ನಾನುವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಮನೋಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರಗಳು ಆಗ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುವುವು. ನಾನುವಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರೂ ಕೂಡ ಜನ್ಮರಾಶಿಯನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ನಾನುದಿಂದ ಜೀವನಪಥವನ್ನೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಚಾರ್ಯೋಕ್ತಿಯಂತೆ, ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭೂಸಂತೋಷನೆ ಗಣಿಕೆಲಸ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲೂ, ಹುಚ್ಚುರಾಯರೆಲ್ಲ ಕವಿತಾರಚನೆಯಲ್ಲೂ, ನರಸಿಂಹರೆಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ತರದುಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲೂ, ರಾಮಚಂದ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಅರಣ್ಯಸಂಚಾರದಲ್ಲೂ ತೊಡಗಬೇಕಾದದ್ದೇ ತತ್ತ್ವ ವರದರಾಜರೆಲ್ಲ ವರಾನ್ವೇಷಣದ ಕರ್ಮ ಪಡೆಯಬೇಕಾದದ್ದೇ ನ್ಯಾಯ

ಅರ್ಥವಾಯಿತೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು? ನಮಗೆ ನಂಟರನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆಯೇ ದೇವರು ಒದಗಿಸುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಂಟಿಸುತ್ತಾರೆ ನಂಟರೊಂದಿಗೆ ಹೆಣಗಾಡಿ ಬದುಕುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಹೆಸರನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿ ಬದುಕಬೇಕು

ಅರ್ಥಾತ್, ಅಹಂ ಎಂಬ ಈ ಜೀವಿ ಅನ್ನದಾನಾದಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಳಂಬಸೂತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದು ಅಂತೈಕಾಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ವಿಳಂಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾದ ವಟುಗಳಿಗೆ ಪಾಕಶೇಷವನ್ನು ವಿತರಣ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ದೊಂದು ವ್ರತ.

ಆದರೆ, ನನಗೇನು ತ್ರಾಸವಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತರು ತಂದುಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ತಾವು ಗಳಿಸಿ ಉಳಿಸಿದ್ದನ್ನು! ನಾನು ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನಿಗೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೂ ಪೈಪೋಟಿ ತಂದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಕು!.. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಸುಲಭ. ನಿನ್ನೇಯ ಅಡಿಗೆ ಇವತ್ತು ಪೂರೈಸಿದರೆ ಸಾಕು!

ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ನಾರಕ್ಕೊಂದುದಿನ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು ಈಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಸ್ಥಮಾನಸರಾಗಿ ದಿನಗಳು ನೂಕುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಯಿತು ಗಂಡಪ್ಪ: ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ರಾತ್ರಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿದೆವು ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ಯಾರೆಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಯಿತು ಗಂಡಪ್ಪ: ಉತ್ತಮವಾದ ಯೋಗಜೀವಿ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳಲ್ಲೂ ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಲುಗೂಡಿನಂತೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವನು ಗುಡಿಗೆ ಯಸ್ಯ ಬಲವಾ, ಸ: ಗುಂಡಪ್ಪ: ಆದರೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ತದ್ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಭೋಗಜೀವಿ ಕೌಮುದಿಗೆ ಕುತೂಹಲಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಬಾನುಲಿ ಬಾತ್ಮಿ ಮುಂತಾದ ಕಲ್ಪನಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಕವಿಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಸಂಚರಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಆದರೆ, ಯೋಗ ಭೋಗ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಹಾದಿ ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ನಾವು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಚರ್ವಣ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅನಂತರವೂ ನಮ್ಮ ಪದತಲದಲ್ಲೇ ಕುಳಿರಿಸಿ ಗುಂಡಪ್ಪ: ಎಂಬ ವಟುವಿಗೆ ಯೋಗ ಮಿಶ್ರವಾದ ಭೋಗವನ್ನೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಭೋಗಮಿಶ್ರವಾದ ಯೋಗವನ್ನೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.. ...

ಏನು? . ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕೆ? ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೆ? ಗಡುಸಾದರೆ ಓದುವವರಿಗೆ ತ್ರಾಸವೆ? ಆಗಬಹುದು ಅದಕ್ಕೇನು? ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಹೀಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದೆವು ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ವಾಚಕವೃಂದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ, ಸಾಕು .

ಬನ್ನಿ! ಇಲ್ಲೇ ಬನ್ನಿ! ಈ ಚಾವೆಯಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪವಾಡಗಿವಾಡ ಎಲ್ಲಾನೂ ಮರೆತುಬಿಡಿ ಗುಂಡಪ್ಪನದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ; ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ ತಾಳ್ಮೆ ಇದೆ ಆದರೂ, ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಸದಾ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳನ್ನೇ ಮನ

ಸ್ವಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂತು ಭಾನುವಾರ ವರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ಅವನು ಇಡೀ ವಾರದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರದಿ ಮಾಡುವನು ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸ್ಸು ಕೊಂಚ ನಾಶವಾದಿ! ಅವನ ಜೊತೆಯವ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕೊಂಚ ಆಶಾವಾದಿ! ಮಣೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಇಂಥ ಅನ್ನು ಸಾರು ಬಡಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ! ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಇಂಥ ಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ!” ಅಂತಾನೆ, ಗಂಡಸ್ಸು ಆದರೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ, “ಇಂಥ ಊಟ ಹಾಕಿದರೂ, ಮಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲ! ಇಂಥ ಪಾರ ಕಲಿತದ್ದಕ್ಕೂ ಡಿಗ್ರಿ ಕೊಡುತ್ತಾರಲ್ಲ!” ಅಂತ ಸಂತೋಷಪಡುವನು ಗಂಡಸ್ಸು ಬರಬರುತ್ತ ಸಿಡುಕನಾದ, ಚಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ದುಡುಕನಾದ ನಾನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕ್ರಮೇಣ ತಿದ್ದುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವ ಬಡಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಬೇಗ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಇದು ವಿಲಾಸಪುರಿ ಇಲ್ಲಿಯ ನೂರಾರು ಶ್ರೀಮಂತ ಪುತ್ರರ ನಡುವೆ, ಅವರ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣಗಳ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಡವರು ಬಳಲಿ ಬಾಡುತ್ತಾರೆ ಸ್ನೇಹಿತರ ಮಾತೆಲ್ಲ ಮೂವಿ ವಿಷಯಗಳು, ಅವರ ನೋಟವೆಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಕಡೆ, ಅವರ ಹಾಡೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿ ಹೀಗಾಗಿ ವಾರಾನ್ನದಿಂದ ಬದುಕು ವನರು ಕೇವಲ ಅಂತ್ಯಜರುತಾಗುತ್ತಾರೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಧೂರ್ತತನ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಇವುಗಳು ಅವರನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಚುಚ್ಚಿ ನೋಯಿಸುತ್ತವೆ. “ಡಾನಿಗಲ್ ವಿಪ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಿನ ಸೂಟುಗಳು, ಕೈರಾಟೆಯ ಕೈಮಗ್ಗದ ವೆಸ್ಟುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿಜಿ! (ಎಂಜಿ ಡ್ರೈವರುಗಳಿಗಾದರೆ ಸದಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು..ಆದರೆ,) ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಪ್ರವೇಯವೂ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಧರಿಸುವವರು ಬರೀಕೈಯವರ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮಿಜಿ!.. ನಾನು ಒಬ್ಬರು ವೇಷ್ವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಅವರು ಹೇಳಿದರು... . ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತಜೀತನ ಗುಪ್ತಜೀತನ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಅಜ್ಞಾತ ಜೀತನಗಳಿವೆ ಅವೇ ಅವನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುವುವು. ಬಡವರಾದ ತಮ್ಮ ಸಹಜೀವಿ

ಗಳನ್ನು ತಿವಿದು ಮಾದಲಿಸಿ ನೋಯಿಸುವದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರ ಗುಪ್ತ ಹಾಗೂ ಸುಪ್ತ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆನಂದಲಹರಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂದರು ಅದರಲ್ಲೂ, ಸ್ವಾವಿಜಿ! ಬೇಸಿಗೆ ರಜದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಶ್ಯದ ಬಣ್ಣದ ಹೊಸ ಉಲ್ಫಾ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟವರ ವರಹಂಕಾರವಂತೂ ತಂಬಾ ಅಸಹ್ಯ ಅವರು ಶ್ರೀಮಂತರ ಗಂಪಿಗೆ ಸೇರುವಹಾಗಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದೊಂದೇ ಅವರ ಭಾಗ್ಯದ ಗುರುತು. ನಮ್ಮ ಸಹವಾಸವೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅಂಧವರೇ ಒಂದು ತಂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತಮ್ಮ ನಶ್ಯದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಮಾಸದೆ ಕಾಸುಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಒರಗದೆ ಕೂರುವರು, ಕಂಗದಕ್ಕ ಕೈ ತಾಕದೆ ಬರೆಯುವರು ಒಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂಗಿ ಕಳಚಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು ಗಾಳಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕಿಸೆಗೆ ಕೈ ತುರುಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ! ಹಂದ್ರ ಹೋದರೆ ಗತಿ? ರಾತ್ರಿಕಾಲ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ನಡುವಣ ಬೆಂಚಿನ ವೇಲಿಯೇ ಪವಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಕಿಡಿ ಹಾರಿ ಅಂಗಿ ತೂತು ಬಿದ್ದೀತು ಎಂಬ ಭಯ ಹಗಲು ಹೊತ್ತೂ ಕಿಡಿ ಹಾರುತ್ತೆ, ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಪ್ರಮಾಣ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಗಂಡಪ್ಪನು ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವನು.

ಅಲ್ಲದೆ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಕೃತಕವಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಸರಿ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಯುವನಾಗರಿಕರು ಕೃತಕ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕಂಡಕಡೆ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿಸುವುದು, ಬೆನ್ನ ವೇಲೆ ಬಾರಿಸುವುದು, ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿ ಕಷಾಯ ಹೀರುವುದು, ಹೊಗೆ ಉಗುಳುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ಸುತರಾಂ ರುಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರ ತೆರದೆದೆಗಾಗಿ ಅವನು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೂಡ. ತಾವು ತಮ್ಮ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೊಸಬರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲ ಕ್ಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆಲ್ಲ ತುಂಬುಗಂಟಿ ಲಿಂದ ಸಾರಿದರುತೆ! ಅಂಥ ಸಹಜತೆ ಗಂಡಪ್ಪನಲ್ಲೂ ಇತ್ತು. ಪೋಲಿ ಮಾಲು ಗಳು ಇಮಿಟೇಷನ್ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಿಲ್ ಖದ್ದರ್ ಬಣ್ಣದವಿಾಸೆ ಸುರಿಸಿಚೆನ್ನ

ಪೌಡರ್ ಮುಖ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. “ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮುಖ ತೋರಿಸಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಕೋ! ಬೇರೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ!” ಎಂಬ ಮೋಸವಿದೆ ಆ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಅಂತ ಅವನು ವಾದಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಚಂದ್ರ ಮಾತ್ರ “ಕೆಲವು ಮುಖಗಳಿಗೆ ಪೌಡರ್ ಬೇಕೇ ಬೇಕು” ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ.

ಈಗ ಗುಂಡಪ್ಪ ಎಲ್ಲೋ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಡ್‌ಗ.ಮಾಸ್ಟೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಂತೀರಿ. ನೀವು ಹೇಳಿದೆಯೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು, ಅವನು ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಿ ನಿರ್ಲಿಂಗನಾಗಿ ಚಾಕರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಅಂತ ಅಂಥವರು ‘ಬಕಮಧ್ಯೆ ಪಿಕೋ ಯಥಾ’ ಅಂತ ತಾನೆ, ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವತ್ತೂ ಸೋಲಿಲ್ಲ

ಕಂಟೋಮೆಂಟಿಂದ ಬರುವ ಹಲ ಕೆಲವರು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ, ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಹಿಂದಿ ಮಾತಾಡಿದ ಕಥೆ, ಉಟಕ್ಕೆ ನಿಧಾನ ಎಂಬ ತಪಸ್ಸು, ರಾವೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಶೀನಿನಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಮರಳು ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿದ ಪವಾಡ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೇ ಹೊರತು ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೂ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೂ ಮೊದಲಿಂದಲೂ “ಸತ್ಯವ್ರತರಾಗಿ” ಅಂತಲೇ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಚಂದ್ರ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ...ಅವನು ಈಗ ಯಾವ ಕಸಬನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದಾನೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. . ಎಂಥದ್ದಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವವೇ ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದು ಅಂತ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತೆ

ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಯಾಕಾಗಲೂ ನರಳುವವರ ಕಡೆಗೇ ಹೊರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈ ಹಿಡಿದವಳ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಭಾರವಾದ ಟ್ರಂಕನ್ನಿರಿಸಿ, ನಿಸ್ಪ್ರಾಣನಾದ ಮಗುವನ್ನು ತಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಭ್ರಮಿಸಮೇತನಾಗಿ ರೈಲುಸ್ಟೇಷನಿಗೆ ಬಿಜಯಮಾಡುವ ಯಜಮಾನ, ಹುಡುಗರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಂತ ಸಾಲಾಗಿ ಬೆನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೂರಿಸಿ ಅವರು ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತಲೆ ಕೆರೆಯುವಾಗ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಾಡುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಾಲೀಕ ಮಹಾಶಯ ನೋಟಾರ್ ನಡೆಸು

ವಾಗ ಹಿಂದಿನ ಸೀರದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬೀಡಿ ಸೇದುವ ಡ್ರೈವರ್ ಸಾಹೇಬರು, ನಾಯಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗುವ ವಿರಾಮಜೀವಿಗಳು, ಇವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಹತ್ತಾರು ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ನೊಂದಿತ್ತು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಆಗಾಗ ಅವನ ಊರು, ಮನೆ, ಜನ, ನಂಟರಿಷ್ಟರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂರಿತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಅವನು ಬೆಳೆದ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಆಶಾಜನಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೇವಲ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಅವನಿಗೆ ತಾಪತ್ರಯದ ಕಾವು ತಟ್ಟಿರಬೇಕು, ಅವನನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡೇ, ಅವನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಲೇ, ಅವನ ತಾಯಿ ಸಾಲ ಸೋಲಗಳ ಗುಣಾಕಾರ ಮಾಡಿರಬೇಕು, ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನ ಉಣಿಸುವಾಗಲೇ ಸೊಸೆಯವೇಲಿ ಅತ್ತೆ ಕಿಡಿ ಕಾರಿರಬೇಕು; ಹತ್ತಾರು ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಅವರು ಇಲ್ಲವೆಂದಿರಬೇಕು, ಹಬ್ಬದದಿನ ಅವನಿಗೆ ಅವರು ಹರಕಲನ್ನೇ ಉಡಿಸಿರಬೇಕು, ಎಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿದೆ. ಗಂಗೆ ಎಂಬ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮೂತ್ರ ಅವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಹೊದೋಟ, ಅವಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರಗಳು, ಅವಳ ಇನಿದಾದ ಕೊರಲು, ಅವಳು ಮುನಿದಾಗಿನ ಮುಖ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಗುಂಡಪ್ಪ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಶಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ದಿನವೂ ಕೇಶಾ ಕೇಶಿಯಾಗುವುದು, ಸ್ವಾಮಿಜಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವನು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವನು “ಯಾರ ಚಂಡಿಕೆ ಬಲವಾಗಿತ್ತು?” ಅಂತ ಕೇಳಿ ನಾನೂ ನಕ್ಕುಬಿಡುವೆ.

ಶೀನಿವಾಸರಾಯರು ಅಂತ ಒಬ್ಬರು ಮೇಷ್ಟರಿದ್ದರಂತೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಅವರು ಸದಾ ಇವನನ್ನು ‘ಪಂಡಿತಪುತ್ರಾ’, ‘ಗುಳಿಗೆ ಗುಂಡಾ’ ಅಂತ ಕರೆದು ಅವಮಾನ ಪಡಿಸುವಂತೆ ಕಾಶಿ ಎಂಬ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ ಅವನ ಚಾಡಿಗಿಲ್ಲ ಅವರು ಕಿವಿ ಕೊಡುವಂತೆ. “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಮೇಷ್ಟರು

ಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೇಲೆ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಸ್ವಾನಿ ಜಿ, ವೇಷ್ವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು, ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ನಿಯಾ ಮಕವಾಗಿರುವವರು, ಅಂತ" ಅಂದ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಒಂದು ದಿನ.

ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಅವನ ಅಜ್ಜ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂಸೆಯ ಫಲವಾಗಿಯೋ ಏನೋ, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಪ್ರಾಯ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಸಂಸಾರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ವಿಸರೀತವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವೇಲಂತೂ, ಸ್ವಾರ್ಥಪರರಾದ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು, ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು, ಇವರಿಬ್ಬರ ಅನ್ನು ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಕಾಷಾಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಈ ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೇ ಸೆಳೆಯಿತು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಖ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿ ಗಾಗಿ ಕೈಹಿಡಿದೆಳೆದುತಂದು ಅಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಲೆಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಯಾವ ಭಾರತೀಯನಿಗೂ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ ಅಂತ ಅವನು ಚಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ರಾತ್ರೀ ರಾತ್ರಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ.

ಸುಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಡುಗರೂ ಹುಡುಗಿಯರೂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ವಿವಾಹ ಕಾಲಗಲ್ಲಾ ಕೂಡ ನಗುನಗುತ್ತಾ ನಲಿಯುವುದು ಯಾತ ಕೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಉಲ್ಲಾಸವಾಗಿ ಅನಂದವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಂ ಟಕವಾಗಿ ಪರಮ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಒಂದು ದಿನವೂ ಒಬ್ಬರೂ ಅತ್ಮಹತ್ಯೆ ಅಥವಾ ಖೂನಿಯ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ! ಆದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನಸಾವಾಜಾ ಯಾವ ದಂಪತಿ ಗಳು ತಾನೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ಬಡತನ ಜಡತನಗಳ ಕೋಟಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಾಳಿಯಾರು? ತಮ್ಮ ಮನಃಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಡಿಸದೆ ಇರುವ ದಂಪತಿಗಳೇ ಜಾಣರು. ಆದರೆ, ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಕಷಾಯಗಳ ಕಹಿಯನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪ ಸವಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಅದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವನನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು ನನ್ನ ಅತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ನನಗೆ ಈಗಲೂ ನೆನಪಿದೆ. ತುಳಸೀಶೋಟದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಂಸಿಗೆ ರಸ್ತೆವರೆಗೂ

ಎರಡು ಸಲ ಹೋಗಿ ಬಂದೆವು ನಾವು, ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗೆ.

ನಾನೊಬ್ಬ ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಅಂತ ಅವನು ತಿಳಿದಿದ್ದನಂತೆ. ನಾನು ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ ನಾನು ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಅಲ್ಲ, ಕಾಲಸನ್ಯಾಸಿ, ಅಂತ ಅಂದರೆ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ, ಎಂಬ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಯ ಬೇಕೆಂಬ ತತ್ತ್ವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆದವನು. ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಜೀವನಜರಿತ್ರೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಸಾರಾಂಶ ಮಾತ್ರ .. ಸಾರಾಯಾಂಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿಯ ಆಸರೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದವನು ದಿನವೂ ಸಂಜೆ ಹೊಡಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುಣಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವನು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಯನ್ನು ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆ ದಿನ ಮಾತ್ರ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುದ್ದು! ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ವೈವರತ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಗುದ್ದಿದಾಗ ನನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿಹೋದಳು. ಆಗ ನನಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ. ಗುಬರಿಗೊಂಡು ನಾನು ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸಂಗಡ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅತ್ತು ಅತ್ತು ನಿದ್ರೆಹೋದೆ ಅನಂತರ ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ಕಂಡರೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶನಿ ಬಿಟ್ಟಿತು, ಅಂತ ನಾನು ಬೌರಿಂಗ್‌ವೇಟೆಗೆ ಬಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಾಣೆಗ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನನಗೆ ಅನ್ನವಸತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಗರ್ರನೆ ಸುತ್ತ ಹೊಡೆಯುವುದೇ ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸ ಅವನು ಪರಮ ವೇದಾಂತಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಯೋತಿಯೇ ಒಳಗೆ ಬೆಳಗುವಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದೇನು, ಅಂತ ಅವನು ನನ್ನನ್ನೂ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದನಂತರ ನಾನು ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ, ಅವನ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಗಾಣದ

ಎತ್ತುಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಸಿದನಾದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನವೇ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅವು ಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡವು “ಬದುಕಿದೆಯಾ? ಬಡ ಜೀವನೇ?” ಅಂತ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪರಾರಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ಆಳಾಗಿ ಸೇರಿ, ಆ ಸಾಹುಕಾರನ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರೆಯಲ್ವೇ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಓಡಿಹೋದ ಆಕೆ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು “ಜ್ಯೋತಿಷ ಪ್ರಕಾಶ” ಅಂತ ಹೆಸರು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಗಡ್ಡ ಬೆಳೆಸಿ ಕೈತಂಬ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಜೀವನ ಬಹು ಸುಖವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಗಿತು. ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ. ಈಗ ಅವರು ಬಹುಶಃ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಗಿರಬಹುದು, ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಅಲ್ಲೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದರು ನಾನೂ ಉರ್ದುಕಲಿತೆ

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಸಾಹುಕಾರರು, ಹಲವರು ಸಂಟರಿಷ್ಟರೊಂದಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು ನಾನು ಆಗ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ನವಾಬರ ಹಸ್ತಗುಣ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಸ್ಥಳ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ತಂದೆಯ ಭಯೋತ್ಪಾದಕವಾದ ಕುಗಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಲೂ ಆಕೆ ಹೆದರಿ ಚೀರಿ ಹಿತ್ತಲು ಭಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು. ಈ ದುರುತ್ತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೂ ನಾನು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ

ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ: “ಅಯ್ಯ! ಸನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮದುವೆ ಎಂದಿಗೂ ಅಲುಗಾಡುವುದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ವಿಧವಾದ ಮನೋಭಾವ ಈಗ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲೂ ನೀನು ಕೈ ಹಿಡಿಯುವ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನಲ್ಲೂ ತೀವ್ರ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು, ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನವೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸನಾತನಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಋಷಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದು” ಅಂದೆ.

ಇದಾದಮೇಲೆ ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ “ಎನ್ನೋ! ಈಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?” ಅಂತ “ಕೊಂಚ ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದಾನೆ, ಸ್ವಾಮಿಜಿ” ಅಂದ

ನೀವು ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು ತಂಬಾ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ ಅನ್ನಿ! ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು? . ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವೆ? ತಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗು, ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ ಅಂತ ಅಂದರು ಅನ್ನಿ. ಆಶ್ರಮ ಅನ್ನುವುದು-ತಾನಾಗಿ ಬರುತ್ತೆ . ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಂತ ಅನ್ನಿ! ಈ ಶ್ರಮವಾದ ಮೇಲೆ ಅಶ್ರಮ ಇದ್ದೇ ಇದೆ, ಅನ್ನಿ

ಗುರುವಿನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಒಳಿತೇ ಆಯ್ತು
ಮಾಧವನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ
ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಾಯ್ತು

—ಪುರಂದರ ದಾಸರು

ಮಾನಸರ ಬರವುಮಂ ಪ್ರೋಗುಮಂ ಕಂಡಿರಿತು ದಿವಸಮೀ
ಮರಗಳ ಗಿಡುಗಳ್ಳು ಪೊದರುಗಳ ಮರೆಗಳೊಳಿ ಪೊಳಲಂ
ಕಂಡೆಮಿಲ್ಲೆಂದು ಮನದೊಳ್ ಬಗೆದು

—ವಡ್ಡಾ ರಾಧನೆ

೬ ಹಿಂಸಧ್ವನಿ

ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾನು ಸಕ್ಕರೆ ತಿಂದರೆ ಸಾಲದು, ಅದು ಕೇವಲ ಕೀಳು ಜೀವನ, ನರಕಕ್ಕೆ ದಾರಿ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು ಅಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅವೆಲ್ಲ ಯಾವುದೋ "ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಸಮ್ಮೇಳನ"ದ ರರಾವುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೂರಿಕಾರರು ಸೇರಿ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಭರ್ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ತಾನೆ, ಅವರಿಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದಾಗ ಬೆಂಕಿ ನೀರು ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವುದು? ಮನೆ ಮಾರಿ ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ ಅಂದ ಹಾಗೆ! ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಹೇವರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ! ನಿಮ್ಮ ಕೈ ತೋರಿಸಿ ಐದು ಬೆರಳುಗಳೂ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿ ಯಾಕೆಲ್ಲ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ! ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಕೃಗುರಿಕೆ ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ? ಆ ನಾಯಿ ಬಾಲ ನೋಡಿ! ಎಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಶಕ್ತ ಪೂರ್ವಕ ಸಂಘದವರು ಬಂದು ಅದಕ್ಕೊಂದಿಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಆರಗಳಿಗೆ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿ ಸಾಧ್ಯವೆ? "ನಾನು ಡೊಂಕೊ, ನಿನ್ನ ನಾನು ಡೊಂಕೊ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದನಂತೆ ಒಬ್ಬ ದಾಸಯ್ಯ, ದೇವರನ್ನು? ಹಾಗೆಯೇ, ಲೋಕದ ಡೊಂಕನ್ನು ತಿದ್ದಲು ನಾವೇನು ನಾರಾಯಣರೇ? ಅಕ್ಕವೇನು ಪಕ್ಕವೇನು, ಧಕ್ಕದ್ದೇ ಲಾಭ, ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿ ಬೇರೆ ಇದೆ, ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ನೀವು? ಅಯ್ಯೋ! ಬಿಡಿ ಅಂದರೆ! ನಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸೇ ನಮಗೆ ಭಾರವಾಗಿರುವಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಮುಂಡಾಸನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಅಂತ ಕತ್ತು ನೀಡಿದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದೆ, ಅಂದರೆ, ನೀವು ಕೇಳಿದಿರಲ್ಲಾ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಪಂಡಿತರ ವಿಷಯ ಕೊಂಚ ಹೇಳಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಯಾಕೆ, ಸ್ವಾಮಿ, ಅವರ ಗೋಜು? ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಅವರವರಿಗೆ ಪಂಡಿತರ ಅಳೆದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ವೇಲೆ ಕೂತಿರುವ ಸರಬರಾಯಿ! ಒಪ್ಪತ್ತೋ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಅಂದು, ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ತೇಗದೆ, ಈ ಜನ್ಮವನ್ನು ತೇದುಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ಅಲ್ಲವೆ, ಹೇಳಿ.

ಆದರೂ ತಾವು ದೊಡ್ಡವರು! ಬನ್ನಿ ಅಂತ ಕರೆದರೂ ನಮ್ಮ ವಸೆಗೆ ಬಂದ ಮಹನೀಯರು! ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿ, ತಿಳಿದಿದ್ದನ್ನ ಹೇಳಿ, ಸಾಕು, ಅಂದಾಗ, ನಾನು ನಾಲಿಗೆ ಮಡಿಸಿ ಗಂಟಲೊಳಕ್ಕೆ ತುರುಕುವುದು, ಸರಿಯಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನ ನೀವು ಬರೆದ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ನಾವಿಬ್ಬರೂ, ಅಂದರೆ, ಆ ಮನೆಯವರೂ ನಾವೂ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಊರಿಗೆ ಕರ್ನೂಲಿಂದ ಬಂದೆವು, ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತಂದಿರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ! ನಾವು ವರಿಚಾರಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಅವರು ಅರ್ಚಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರು ಕಡೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಉತ್ತಮರು ಅಂತ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀತಿ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ನಾವು ಈ ಪ್ರಾಂತದಿಂದಲೇ ಕರೆಸುತ್ತೇವೆ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಕೇಳುವೆ ಕಥೆ? ಯಾರೋ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, “ಮಿತ್ರರೆ” ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಭಿಕರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕೋಪಗೊಂಡು ಕೂಗಿದನಂತೆ, “ಮಹನೀಯರೇ! ಅಂತ ಹೇಳೋಣವಾಗಲಿ” ಅಂತ ಆಗ ಆತ ಹೇಳಿದನಂತೆ, “ತಾವೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಹಾಗೆ ಸಂಭೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೆ! ಅನ್ಯಥಾ ನೊಂದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು” ಅಂತ ಆ ಸಮಾಚಾರ! “ಸುತ್ತಲಿಜನ ಉತ್ತಮರಲ್ಲ, ಅಂತ ಗಾದೆಯೇ ಇದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೇಳಿ.

ಸರಿ! ‘ಹರಹರ’ ಅಂತ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸೂರು ಕೆಡಿವಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಸೇರಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕವಕವಿಸುವುದು? ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಏನು ಫಲ? ಯಾರ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ಗುಡಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದೀತು? ಕರೆದುತಂದುವರೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಾಗ, ನಮ್ಮವರು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ತತ್ತರಿಸಿದರು ಹಿಂತಿರುಗುವ ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಿಂತಿರುವಹಾಗಿಲ್ಲ! ...ಇಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರವೂ ಇದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಮಾರಿ ಈ ಮಹಮಂದಿರವನ್ನು ಕೊಂಡು, ಅಡ್ಡ ಗೋಡೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎರಡುಹೋಳು ಮಾಡಿ ಕೆಳಗೊಂದು ನೆಲ, ಮೇಲೊಂದು ನೆರಳು, ಸಂಸಾದಿಸಿದರು. ಇದೆಲ್ಲ ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು; ಈ ಬಿರುಕುಗಳೆಲ್ಲ ಈಚಿನವು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾಲದ್ದು.

ದೊಡ್ಡವರ ಕಾಲವಾದ ನೇಲೆ, ಆಚೆಮನೆಯವರು ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರು ನಮ್ಮ ತಾತಂದಿರು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟರು ಅವರು ನಾಡಿಹಿಡಿದರು, ನಮ್ಮವರು ಗಂಟಲು ಸಂಪಡಿಸಿದರು ಆ ಕಡೆ ವಾತ ಪಿತ್ತ ಕಫ! ಈ ಕಡೆ ರಾಗ ತಾಳ ಲಯ! ಬೆಳಗಾದರೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೀತ ಕೆಮ್ಮಲು ರೋಗಗಳ ಕೂಗು! ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿ ಪಲ್ಲವಿ ರಾಗಗಳ ಸೋಗು! ಅಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಇಲ್ಲಿ ಶಾರೀರದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ!

ಈಗ ಇದಾನಲ್ಲಾ ಗುಂಡವು, ಇವನ ತಂದೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಯುರ್ವೇದ ನಸಿದುಹೋಗುತ್ತಾ ಬಂತು ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಉತ್ಕಟಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಜನಗಳು ಶರಣು ಹೊಗುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ, ಕೇವಲ ಬರಗಾಲದ ಉದರಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಬೇರು ನಾರು ಹುಡುಕಿದರೇ ಹೊರತು, ಪರಂಪರಾ ನುಗತವಾದ ಯಾವ ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಪಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ‘ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ?’ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗೆಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೆಲವರು ಕೇಳುವಾಗ ನನಗೆ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಉರಿದುಹೋಗುತ್ತೆ! ಪಂಡಿತರುಂತೆ, ಪಂಡಿತರು! ಶೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ವೈದ್ಯ ಕಲಿಯದೆ ದುರ್ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ‘ಡಾಕ್ಟರ್’ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ, ಹಾಗಾಯಿತು ಇದು! “ಗುಂಡೂಪಂಡಿತರ ಮಾತೆ, ವೈಕುಂಠಯಾತೆ” ಅಂತ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಅಂತ ನಂಬಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪರಂಧಾಮ ವನ್ನೊದ್ದಿದರೋ, ಆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೇ ಬಲ್ಲ!

ಆತನಿಂದ ಇನ್ನೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ “ನಮ್ಮ ಕೈಲಾದದ್ದು ನಾವೂ ಮಾಡುವು” ಎಂಬ ತೃಪ್ತಿ ಒಂದು ಉಳಿಯುವುದು, ಅನ್ನಿ, ಸತ್ತವನ ನಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಅವರ ಅನ್ನದಲ್ಲೂ ಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಬೇಯಿಸಿದರೂ ಬೇಯದ ಕಲ್ಲುಗಳು! ಊರು ಬರಬರುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ದಾಯಿತು. ಮಿಡ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲಿದ್ದದ್ದು ಹೈಸ್ಕೂಲು ಬಂತು, ಟೌನ್‌ಹಾಲಾಯಿತು; ಮಾಂಸ ದಂಗಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಟ್ಟಿದರು ಸಂತೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಕಳ್ಳರು ನೆರೆದರು, ಎಂಬ ಹಾಗೆ, ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುವ ಮೊದಲೇ ವೈದ್ಯರು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಯುನಾನಿ ಹೆಕೀಮ್‌ಗಳ ಸಹಾಯ ಕೋರಿದರೆ, ಸಮ್ಭ್ರತದವರಿಗೆ ದೇವರು ದೊಡರು ಜೋಯಿಸರು ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ

ಶನೀಶ್ವರನ ಪೂಜೆ ಅಂಜನೇಯನ ಗಡಿ ವಿಭೂತಿ ತಾಯಿತೆ ಕೂರ್ಮಂಡದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ವಿಧವಿಧವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಕಾಯಿ ಡೊಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಬಿಳಿದಿರುವ ಬೇರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡು ಹಾವು ಚೇಳು ಕಡಿತ ಹೊಟ್ಟೆಶೂಲ ಬುಜಿತನ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾಸಿನಾಡಲು, ಬೀದಿಗರಿಗೆ ಮಾರುವ ಬೈರಾಗಿಗಳು ಬೇರೆ ಇಂಥಿಂಥಾ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಇಂಥಿಂಥಾ ರಸಾಯನ ಲೇಪನ ಧ್ವಜಗಳು ಇವೆ, ಹೆದರಬೇಡಿ, ಅಂತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಹತ್ತಿದವು ಕಡೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬೇರೆ ಇಳಿದು ಬಂದರು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ, ಚರ್ಟ್‌ಪಟ್, ಅಂತ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೇನೆ ಚಕ್ಕಳದ ಬೂಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು! ಇಂತಹ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ, ಗುಡಪ್ಪನ ತಂದೆ ಉಳಿದದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು ಏನೋ ಎಂತೋ, ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ವ.ಗ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಸುಖ ಕಾಣಿಸಿಯಾನು ಎಂಬ ಒಂದು ನೆಚ್ಚಿಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಾಯುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಈಗಿನ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಮನೆ ಸಂಗೀತ ಕೂಡ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲ ನಾವೂ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ, 'ಗಾನಸುಧಾರಸ' ಕೊಟ್ಟು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಂಶಸ್ವರು ಯಾರೂ ಗಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅರಸರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯರು ಒಂದುಸಲ ಗಜಪತಿರಾಜನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದಾಗ ನೈನ್ಯ ಸಮೇತ ನಮ್ಮೂರಿನ ಕೆರೆ ಹತ್ತಿರ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ರಾಯರಿಗೆ ದಿನವೂ ರಾತ್ರಿ ಆರೋಗಣೆ ಮಾಡಿದನಂತರ "ಸಂಗೀತಮವಧಾರಯ" ಜರುಗಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ, ಆ ದಿನ ಆಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಸೂತಕ ತಗುಲಿತು ಸೂತಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಗೀತವೂ ಕೂಡ ಹೊಲಿ ಎಂದು ಅರಮನೆ ಜೋಯಿಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಯರ ದಳಪತಿಗಳು ಗ್ರಾಮದೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮವರನ್ನು ವಾಳಯಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದಿರುತ್ತೆ ಅವರು ಹೋಗಿ ಮಂದಹಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಂಡಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ನವೀನ ರಾಗದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ ಅಂದುತೋರಿಸುತ್ತಲೂ ಕೃಷ್ಣದೇವಪ್ರಭುಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ "ಗಾಣವಿದ್ಯಾಚತುರರೇ! (ರಾಯರು ನ, ಣ, ಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಕರ್ನಟಕ ಎಂದು ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ನಮ್ಮ ನಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀತಿ)" ಸಾಕು, ನಿಲ್ಲಿಸಿ! ತಮ್ಮ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಾವು, ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ! ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ದಿಗ್ಗಂಠಿ ಹಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಎಂಬುದೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾವು..... ಇರಲಿ! ತಾವು ಹೊರಡಬಹುದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಗುತ್ತಿರುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ...” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಕೂಡಲೇ ಮರ್ಯಾದೆ ಸಮೇತ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದರು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ರಾಯರಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಮ್ಮ ಮರ, ಅಂದು ಹೋದ ರಾಗಬಿಂಡ ಅವರ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ವಿಪರೀತ ಬಾಧೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಳಿರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಜಪತಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಿಡಾರದೊಳಕ್ಕೆ ನುಸುಳಿಬಂದ ಗೂಢಚಾರನೊಬ್ಬ ರಾಯರ ಮಂಚದ ಕೆಳಗಿಂದ ಕರಾರಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಾಗ ರಾಯರು ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದಂಥನಾಯಕರ ಹತ್ತಿರ ತಂದು ‘ನೀವು ನಾಯಕರಾಗಿರುವುದು, ದಂಡ’ ಅಂತ ಹೇಳಿ ರೇಗಿದರು. ಹೀಗೆ, ನಮ್ಮ ಮಂಶಜರ ಗಾನ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿವಿಗೂ ಏಳಿಗೆಗೂ ಕಾರಣಭೂತವಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗ ಹಳೇ ಕಥೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು! ನೀವು ನಂಬುತ್ತೀರೋ ಏನೋ? ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೇನೆ ಇದನ್ನು! ಒಬ್ಬರೂ ನಂಬಲ್ಲ ಇದುವರೆಗೂ!

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಈ ಊರಿಗೆ ಒಂದ ಮೇಲೆ ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಕಡೆಗೆ “ಹಳೇ ಗಾಣದ ಹಿಂಡಿಯೇ ಗತಿ” ಎಂಬ ಹಾಗೆ, ಸಂಗೀತವನ್ನೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಹಿಂಡಿದರು. ಈ ಊರೇನು ಗಂಧರ್ವಲೋಕವಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ, ಊರಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಘನವಿದ್ವಾಂಸ ರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಬಲು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಸಂಗೀತಗಾರ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ, ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಾಳಹಾಕುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗುವುದಿಲ್ಲ. ತೊಡೆ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸಬಹುದು, ನಡತೆ ನುಡಿತ ಎರಡೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ, ಗನ್ನ ಗತಕ, ಯಾವುದೂ ಮಾಡದೆ ಅಸಾಮಿ ಸಭ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲವೆ ಹೇಳಿ! ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ನಮ್ಮವರು ಸರಸ್ವತಿ ಅಂತ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆ

ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವಳ ಕೈಗೆ ವೀಣೆ ಕೊಟ್ಟರು! ಪುಸ್ತಕ ಕೊಟ್ಟರು! ಜಪಸರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು, ಅನ್ನಿ! ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಗಂಟು, ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಮನೆ ನಗುವ ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರೂ, ಅವರನ್ನು ನುಕರಿಸುವ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರೂ “ಮಡುಗಿಗೆ ಹಾಡು ಕಲಿಸಿದೀರಾ?” ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು

ಹಾಡಿನ ರಾಗವೇನು? ತಾಳವೇನು? ಶ್ರುತಿ ಎಷ್ಟನೇಯದ—ಬಿಳಿ ಒಂದೋ ಕರಿ ಎರಡೋ? ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯವೇನು, ಭಾವವೇನು, ಭಾಷೆಯಾವುದ, ಕರ್ತೃ ಯಾರು?—ಮುಂತಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ಅಳಿಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಸಂಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತನ ತಲೆ ತೂತು ಬಿದ್ದ ಸೋರೆ ಬುರುಡೆಯಾದರೂ, ಆಕೆ ಬಂದು ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ವರ್ಣ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು “ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೋಗಿಲೆ!” ಅಂತ ಆಕೆಯ ಪರವಾಗಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು.

ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಯಾನ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲೂ ನಾಲ್ಕುಕಾಸು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೆ. ಕೊಂಪೆ ಆದಷ್ಟೂ ಕಾಸು ಜಾಸ್ತಿ, ಅನ್ನ ಬಹುದು ಯಾಕೆಂದರೆ “ಸ್ವಾಮಿ! ನೊಂದಲೇ ಹಾಳು ಹಂಸೆ! ಹಳ್ಳಿಹುಡುಗಿ! ಬೆಡಗಿಲ್ಲ ಬಿನ್ನಾಣವಿಲ್ಲ! ಒರಟು ಕೈ! ಪೈಲ್‌ವಾ ಮೈ! ಅಂತ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯರು ಕಂಠವಾದರೂ ಚೆನ್ನ ಅನ್ನಿಸೋಣ! ಎರಡೇ ಎರಡು ಹಾಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿಬಿಡಿ” ಅಂತ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಾರೆ. ಸರಿ! ಸರಳೆ ಜಂಟಿವರಿಸಿ ಗೀತೆ ಕೀರ್ತನೆ ಅಂತ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ಯಾರ್ಥಿ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನಮಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ

ಗಂಡು ದೇವರು ಹಾಗಲ್ಲ ಅವರ ಕೈಗೆ ಯಾರೂ ವೀಣೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಗದೆ, ಶೂಲ, ಪಾಶ, ಅಂಕುಶ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನೇ ಅವರು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಬರೀ ಶಂಖ ವಾದ್ಯ ಒಂದೇ! ತಂಬುರು ನಾರದರು ತಂಬೂರಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೂ ಅವರದು ಭಜನೆ, ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಗಂಡಿಗೂ ಗಾನಕ್ಕೂ ಗಂಟುಬೀಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು... ..

ಎನು? ಗಂಡಪ್ಪನ ವಿಷಯವೇ? ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೇನೇ? ..ಹೌದು!
ನನ್ನ ರಾಗಾಲಾಪನೆಯಲ್ಲೇ ನಾನು ಕಾಲ ಕಳೆದು ಬಿಟ್ಟೆ ಅಲ್ಲವೇ ಹೇಳಿ!

ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಮಾತುಕತೆ ನಿಂತು
ಈಗ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಆಗಿರಬಹುದು ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಪ್ಪನ
ಉಪನಯನದ ದಿನವೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದು ಅಂತ ನಮ್ಮ
ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಹಾಕಿದರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪದಾಧಿಗಳನ್ನು
ತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರಿಗೂ ಅವರ ಮನೆಯವರೇ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಕುಕ್ಕೆ ಲಾಡುವನ್ನು ಕದ್ದು
ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ತಿಂದೆವು ಅಂತ, ಪಂಡಿತರ ತಾಯಿ ದೂರಿದರು ಗಂಡಪ್ಪನ ತಾಯಿ
ಅಂದರೆ, ಆಕೆಯ ನೊಸೆ, ಈ ಪಿತೂರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರಿದೂ, ಇದಾದನಂತರ
ದಿನವೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಕೂತು ಮಾಲನ್ನು ತಿನ್ನು
ತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದೂ ಆಕೆ ಉರಲೆಲ್ಲ ಸಾರಿದರು ಉಪನಯನದ ದಿನ
ಊಟದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಕುಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ರೂಪವೆದ್ದಾಗ, ಆಹ್ವಾನಿತರಾದ
ಒಬ್ಬರು ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು ಎದ್ದು ಬಂದು, ಎಂಜಿಲು ಕೈಯಿಂದಲೇ
ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಡಗೆ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಗುಚಿ ಶೋಧನೆ
ನಡೆಸಿದರು ಅದರೂ, ಆಕೆ ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಲೇ
ಇತ್ತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ನಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಹೊತ್ತಿ ಈಗ ಎಂದಿಗೂ
ಆರದ ಕದಿತದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ ಅವರ ಮನೆಯಿಂದ ಗಂಡೂನು ಗಂಗೂನೂ
ನಾವು ಈ ಕಡೆ ಸ್ವರ ಕಲಿಯುವಾಗ ಅಪಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರು
ಗುಂಡ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಕೂತರೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ತಂಗಿನೂ
ತಿದಿ ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಒತ್ತುತ ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ ರಾಗ
ಹಿಡಿದು ಶಿವಶಿವಶಿವ ಎನರಾದಾ ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು ಭವಭಯಬಾಧ
ಅಂತ ಕೂಗಿ ನಿಸಾನಿದಾ ಪಾಮಾಗಾಮಾ ಪಾದಾಪಾ ಪಮಗಮ ಪದ ಅಂತ
ಹಾಡಿ, ಸಂಗತಿ ಹಾಕಿ, ಭಾಗವತುಲತೋ ಘೋಷಿಂಚಿ, ಗೊಂದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿ
ಅವನು ತರಹರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ಆಚೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ
ಬಂದರೆ, ನನ್ನನ್ನ ಕರೆದು ನನ್ನ ತಾಯಿ, “ತಮ್ಮ” (ನನ್ನ ಹೆಸರು

ಶ್ರೀಕಂಠ, ಕರೆಯುವುದು. ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅಂತ, ಆದರೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ತುರುತ್ತಿ ನ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ತಮ್ಮ ಅಂದರೆ ಸರಿ, ನಾನು ಸೋತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ !) “ ತಮ್ಮ ! ಕೊಂಚ ಕಾಲ ಭೈರವ ಬೊಗಳೋ ! ” ಅನ್ನು ವಳು ನಕಲಿಗೆ ಅಂತ ನಾನು ನಾಯಿಗಳ ಬೊಗಳಾಟವನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಧಾಟಿ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಸಮೇತ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಲು ಕಲಿತಿದ್ದೆ ಪಂಡಿತರ ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು ಅವರ ಪಿತ್ಯಗಳು ಕೊಕ್ಕರಿಸಬೇಕು, ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಕೂತು ಊಳಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ! ನಮ್ಮ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಅವನ ಅಜ್ಜ ಪ್ರೇರೇ ಪಣ ಮಾಡುವರು ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಬರದು ಅವನ ಬೊಗಳು ಇತ್ತ ಕಡೆ ಕೇಳಿಸಿ ನಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಗ ಗೂಬೆಯ ಹಾಗೆ ಕೊಂಚಹೊತ್ತು ಅವನ ತಂಗಿ ಕೂಗಿ ನಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸುವಳು ಆದರೆ ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಕೂಗುವ ಗೂಬೆಗೆ ಯಾವ ಪಿತ್ಯ ತಾನೆ ಹೆದರಿತು ? ಹೀಗಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಾರಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೊರಟು ನೆಮ್ಮದಿ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪಂಡಿತರು ತುಂಬಾ ಪೇಚಾಡಿದರು ಅವರ ಗೋಳಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಈ ಕಡೆ ಕೇಳಿಸುವುದು ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಕಿವುಡು ! ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಪಂಡಿತರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಹೂಗುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ “ ಹೇನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಜಾಮನನ್ನು ಕರೆಸಿದಳಂತೆ—ಹಾಗಾಗುತ್ತಿ ” ಅಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಬೀದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ವಾಸವನ್ನು, ಅಂತ ನೂರಾರು ಸಲ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಆಡುವ ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾವೂನೂ ಶರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಶರ ಹೊಡುವೆವು. ನಮ್ಮದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಉಸಾಯ ರುಮಬಾಣದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕೂಪಬಾಣ ! ನಟ್ಟನಡುರಾತ್ರಿ ಎದ್ದು ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಕೂಗು ವುದು. “ ಅಯ್ಯೋ ! ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಬಾವಿಗೆ ಯಾರೋ ಬಿದ್ದರು ! ” ಅಂತ. ಸರಿ ! ಎದುರ.ಮನೆ ಎಂಕೋಜಿ, ಹಿಂದಿನ ಮನೆ ಹಯಾತ್ ಖಾ ಬೀಟ್ ಪೋಲಿಸ್ ಭೇಮಪ್ಪ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆ ಬಾಯಿ

ಬಡಿದಿರಿ, ಅಂತ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಡಿತರ ಹೆಂಡತಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದರು ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ ಎಮ್ಮೆ ಗುಂಡು ಎತ್ತಿಹಾಕಿದಷ್ಟು ಸದ್ವಾಯಿತು, ಅಂತ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಒದರುತ್ತಾಳೆ ಭೀಮಪ್ಪ ಗೋಡೆಹಾರಿ ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿನೋಡಿ, ತಾಯೀ! ತಾಯೀ! ಅಂತ ಹಲುಬುತ್ತಾನೆ ಆಕೆ ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ ಬರುವಾಗ, “ಯಾಕೆ ತಾಯಿ? ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೇ ಇನ್ನೂ?” ಅಂತ ಕೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾನೆ “ಸದ್ದೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಮತ್ತೆ?” ಅಂತ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೂ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾದಾಗ “ಯಾವುದೋ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿ ಇರಬೇಕು!” “ಸತ್ತೇ” ಅಂತ ಚೀರಿಕೊಂಡು ಬಿತ್ತು” ಅಂತ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹರವರಿಸುವರು! ಹೀಗೆ ನಾವು ಅವರ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಇದೇವೆ. ಅವರೂ, ವಾಸ, ಆಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಓಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅಂತ ಅವರು ನರಳುತ್ತಾ ಇದಾರೆ

ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಂಕೋಜಿ ಹತ್ತಿರ ಎಗರಾಡಿದರಂತೆ! ಆಗ ಅವನು “ಬಿಡಿ ತಾಯಿ! ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ! ಎಷ್ಟರತನಕ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಗಂಟಲು ಒಡೆಯುವ ತನಕ ತಾನೆ?” ಅಂತ ಸಂತೈಸಿದನಂತೆ “ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯಂತೂ ತೂತು! ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಕಿವಿನೂ ತೂತು ಬೀಳಲಿ, ಸುಮ್ಮನಿರಿ” ಅಂದನಂತೆ. ಹಯಾತ್‌ಖಾ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೇವರಿಸಿದರಂತೆ ಅವನು, ಕೂಗಲಿ, ತಾಯಿ! ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡುಗಂಟೆ ತನಕ ಕೂಗಲಿ! ನನ್ನ ಬೀಬಿ ಒದರಾಟ ನನ್ನ ಬೇಬಿ ಕಿರಲಾಟ ಎರಡೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅವರ ಬೊಬ್ಬೆಯೊಳಗೆ!” ಅಂದನಂತೆ.

ಆವರೂ ಮುದುಕಿ, ವಾಸ, ಮಗನ ಕೈಲಿ ಐದಾರು ಅರ್ಜಿ ಬರೆಸಿ ಮುನಿಸಿಸಾಲಿಟೆ ಡಬ್ಬದೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಬುದಿದಾಳೆ, ನಮ್ಮ ಗಂಟಲುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಕೊಡಬೇಕು, ಅಂತ! ಇನ್ನೂ ಆ ಡಬ್ಬದೊಳಕ್ಕೆ ನಾವು ಮಾತ್ರ ಕೈ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ, ಕಿವಿಗಳೆಲ್ಲ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದರೂ! ಅರ್ರೇನು ಅರ್ಭಟಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಅತ್ತೆಯರು, ಇಬ್ಬರು ಸೊಸೆಯರು! ಕಾಳಗದ ಕೋಲಾಹಲವೋ ಕೋಲಾಹಲ! ಬಟ್ಟಲು ಬಸಿ ಬಿಂಗುರಿ ಬಾಸಣ ಎಲ್ಲವೂ ಆಯುಧಗಳೇ! ಸಿಡಿಲು,

ಮಿಂಚು, ಆ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಮಳೆ ಆದರೂ, ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೇವೆ ಏಕೆಂದರೆ, ಸಂಸಾರದ ಸಾರವೇ ಸಮರ! ಅಲ್ಲವೇ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ!

ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಸುದ್ದಿ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಈ ಬಿರುಕುಗಳಿಂದ ಬರುವ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ ಬೆಳಗಿಂದ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ನಡೆಯುವ ಕೋಲಾಹಲದ ಧ್ವನಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ಬಾತ್ರಿಗಳು, ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹುಡುಗ ಎದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನೇ ಅಲ್ಲಿ ಆಲಾರಂ ಗಡಿಯಾರ “ಅಜ್ಜ ಹತ್ತಿರ ಮಲಗಿಸು” ಅಂತ ರೋದನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ “ಯಾವ ಅಜ್ಜ ಯೋ? ಕೆಪ್ಪಿಯೇನೋ?” ಅಂತ ಆಕೆ ಗದರಿಸುವ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತೆ ಸರಿ! ಮುದುಕಿ ಗೂರಲು ಸಹಿತ ಎದ್ದು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಬೆಂಕಿ ಕಾಯುತ್ತಾಳೆ ಗುಂಡನ ತಾಯಿ ಉದಯರಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಎಲ್ಲ ಉಡುಗಿ ಸಾರಿಸಿ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡಲಿಟ್ಟು ತಿಕ್ಕಬೇಕಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಸೆಯುವಳು ಆ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಗುಂಡನ ಹೆಂಡತಿ ಮಗು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಎರಡು ಬಾಸುಂಡೆ ಬಿಗಿದು ಅವನನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮಡಿಲೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಬಾವಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುವಳು ಅವನಿಗೆ ಆಲಿಬಾಒನ ಕಥೆ, ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿಯ ಕಥೆ, ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕಥೆ ಇವುಗಳ ಲೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿಸಿ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡತ್ತೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಸಣ್ಣ ಸೊಸೆ ಎದುರುಗಡೆ, ನಡುವೆ ತಾಯಿ, ಹೀಗೆ ಬಾವಿ ಸಮಾಪದಲ್ಲೇ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ರಣರಂಗವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲಾರದೆ, ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಗಾತ್ರವೆಲ್ಲ ಸೀದು ಹೋದಹಾಗೆ ಕೂತು, “ಯಾಕೋ, ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲ?” ಅಂತ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಗೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೊಸೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮುದುಕಿ ವಿಶ್ವರೂಪ ತಾಳಿ ಆ ಅವೀಲ್ದಾರ ಮಗಳನ್ನೂ ಅವಳ ಪತೀಪುತ್ರರನ್ನೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ದರದರನೆ ಮುಂದುವರಿದು ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗುಂಡಪ್ಪ, “ತಾಳೆ! ಬಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಲಿ!” ಅಂತ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕನು, “ಹೊಳೆ ನೀರಿಗೆ ರುಟಿ ನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಾಕೆ?”

ಬಂದು ಕುಡಿಯಿರಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ” ಅಂತ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗುಂಡಪ್ಪ ಓಡೋಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪಾನ ಪೂರೈಸಿ “ನಾತಪುತ್ರಾ” ಅಂತ ಕುಂಬಕ್ಕೆ ಮನೆ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಟಿಪಾಲು ತೆಗಿದುಕೊಂಡು ಈರನೋ ಬೀರನೋ ಹೊಸಲಲ್ಲೇ ಕೆನೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಮಗನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಅವನ ಮುಖ ಮೂತಿಗಳನ್ನೊರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಆಲಿಬಾಬನ ಕಥೆ ಹೇಳಿ, ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸಿ ಬಾವಿ ಹತ್ತಿರ ಕೂರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹುಡುಗನೋ ಹದ್ದು ಗಿದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ ಪೋಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಅ ಆ ಇ ಈ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಇವರು ಯಾರೋ ಅಂದರೆ ಗುವಾಸ್ತಿ ಅಂತಾನೆ “ಲೋ! ಗುವಾಸ್ತಿ” ಅಂತಲೇ ಅವನು ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕರೆಯುವುದು. ಅವನ ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಆದರೂ, ಹುಡುಗ ಮಾತ್ರ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವನ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ ಹೆಗಸರೊಳಗೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಮನಸ್ತಾಪ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಬಡಿದು ತಿದ್ದಬೇಕು ಅಂತ ತಾಯಿ, ಮುದ್ದಾಡಿಸಿ ತಿದ್ದಬೇಕು ಅಂತ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ, ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿರೋ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಅಜ್ಜ, ಹೀಗೆ ಗಲಿಗೆಗಲಿಗೆಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಾದ ಮೊಳೆತು ಕಾಳ್ಕಟ್ಟಿನಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಳಗಿನ ಅಡಿಗೆಗೆ ತಾಯಿ, ರಾತ್ರಿಯದು ಅಜ್ಜಯ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುವುದು ದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು; ರಾತ್ರಿ ಉಬ್ಬಸದ ಒದ್ದಾಟ. ನಡು ನಡುವೆ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ತಯಾರಿಸುವುದು, ಸೊಸೆಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗಲೇ ದಿನದ ತಿಸ್ರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ಬಯಲಿಗೆಳೆದು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಊಟದ ವೇಳೆ ಸಟ್ಟುಗ, ತಪ್ಪಲೆ ಗುಂಗಾಳ ಗಲಾಸು ಇವುಗಳ ಟಿಂಟಣಿಕೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳ ಆಘಾತವೂ “ಅಯ್ಯೋ” ಎಂಬ ಚೀತ್ಕಾರವೂ ನಮಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುವುವು.

ಊಟವಾದ ಕೂಡಲೇ ಗುಂಡನ ತಾಯಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಎದರು ಬೀದಿಯ ಒಂದೆರಡು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಇತ್ತು ಅಂಜನೇಯನ

ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾರ ಹರಿಕಥೆ, ಶಿವಕಥೆ ಇದ್ದರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟು ಅದನ್ನು 'ಕೇಳುವ' ಪುಣ್ಯ, ಅಜ್ಜಿಗೇ ಮೀಸಲು. "ಮಲಗಿದರೆ ಕೆಮ್ಮು; ಕೂತರೆ ಸೊಮ್ಮು! ಕೆಮ್ಮಿಗಿಂತ ಸೊಮ್ಮೇ ವಾಸಿ" ಅಂತ ಹೇಳಿ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮಗ ಇನ್ನೂ ಶಾಲೆಗೇಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದೇ ಅವನ ಕಸಬು! ಆದ್ದರಿಂದ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಸೂಯಾಣ, ಹೊಲಿಗೆ, ಗಾಜಿನ ಕೊಳವಿ ತೋರಣ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಅವನ ಸಂಗಡ ಕಾದಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಸಂಜೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಮಗ ಮನೆಯವರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಮೊಖದ್ದಮೆ ದಾಖಲುಮಾಡುವನು ಅವನು, 'ವಾತಾತ್ಮಜಾ' ಅಂತ ಕೊರಗಿ "ನನಗೆ ಕಾಸೀನೂ ಬೇಡ, ಏನೂ ಬೇಡ" ಅಂತ ರೇಗಿ, ರುಮಾಲನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸಿದು ಬೆವರು ಸಹಿತ ಅುಗಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಕಂಚಿ ಕೇಳುವನು ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಾ ಅಟ್ಟಿ ಈಚೆಗೆ ನಾರಾಯಣರಾಯರೇ ಅವನ ತ್ರಿಕಾಲ ಮಿತ್ರ! ಆತ ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಕ್ಕದ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸೈಕಲ್ ಬೆಲ್ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, "ಮಿಸ್ಟರ್ ಗುಂಡಪ್ಪ" ಅನ್ನುವನು, ಕೇಳಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ! ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು, ಮತ್ತೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೆಲ್ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, "ಓ! ಮಿಸ್ಟರ್!" ಅಂತ ಅಷ್ಟೇ ಕೇಳುವನು! ಒಳಗಿಂದ ಮಿಸ್ಟರ್‌ರವರು "ಬಂದೆ! ರಾಯರೇ!" ಅಂತ ದಡಬಡಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು, ಮಗನನ್ನು ಹೆಂಡತಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ, ಬರುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಹೊರಟೆ ಅಂತ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ, ತಲೆ ಮೇಲೆ ರುಮಾಲು ಹೇರಿ, ಬೀದಿಗಳಿಗಿಳಿದು, ಸೈಕಲ್‌ನವರ ಜೊತೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವನು, ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಡುವುದಕ್ಕೋ ಏನೋ?

ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವನು, ಕದನ ನಿಂತು ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿರ ಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆಯ ಮೇಲೆ. ಕೈಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ, ಹೂ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಹಣ್ಣುಹುಪಲು, ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಕಡಲೆಪುರಿ ಇರುವುದು ಅದರಿ, ಅದರಲ್ಲೊಂದಕ್ಕೂ ಜಗ್ಗದೆ, ಹೆಗಸರೂ ಮಗುವೂ ಅವನನ್ನು ಕಾಳಗಕ್ಕೇ

೮ : ನೀತಿಗೌಡ

ಎಂಕೋಜಿ ಮನೆ ಇದ್ದಲ್ಲ, ಪಕ್ಕದ್ದು ನಾನು ಇದಿಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀಡಿ ಸಾಬೂನು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ನಶ್ಯದಪುಡಿ ಚಿಲ್ಲರೆಸಾಮಾನು ಮಾರುತ್ತಾ ಇದೇನೆ, ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ

ಬನ್ನಿ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಪೇಪರ್ ಕೊಡಲೇ! ಈ ಪೇಪರಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಜನಗಳು ಬರುವುದು, ಓಹೋ! ಅವರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ! ಅಂದರೆ ನಿತ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಪೇಪರ್ ತರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಇನ್ನೂ ತರಿಸಬಹುದು ಅಂದರೆ, ಆಗಾಗ ಬೇಡ ಅಂತಾರೆ ಆಗಾಗ ಕೊಡು ಅಂತಾರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಯ ಒಳ ಆಡಳಿತದ ಸೂತ್ರದಾರ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ ಅನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತೆ ಆ ಕಿವುಡು ಮುದುಕಿ ಕೈ ಮೇಲಾಗಿದ್ದರೆ, ವೇವರಿಲ್ಲ, ತಾಯಿಯದಾದರೂ ಉಹೂ, ಹೆಂಡತಿಯ ರಾಜ್ಯಭಾರವಾದರೆ ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಪೇಪರುಂಟು; ಹೇಗಿದೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೇಪರ್ ಬರದೆ ಇರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಓದುತ್ತಾ, ಕೂತರೆ ನಾನು ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟುರುಳಿಸಿಕೊಂಡು, ನೋಣ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ, ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತೆ ಅಂತ ಕೊಂಚವೂ ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮೂರಿನವರು ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯವರು ಪಂಡಿತಪುತ್ರರು ಅಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡಬೇಡವೇನು? ಯಾವಾಗಲೂ, ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಅವರ ತಂದೆಯವರನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ.. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯವರೆಗೂ ಇದ್ದರಲ್ಲಾ ಕಡೆಕಡೆಗೆ ತಂಬಾ ಪೇಚಾಡಿ ಹೋದರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ನೀವು ಕೂತೀರಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ, ಕೂಡುವರು “ ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಖುಯಲೆಗೆ ಯಾವುದೋ ದೇಶದ್ದು ಔಷಧಿ ಬುತಲ್ಲೋ” ಅನ್ನುವರು. ನಾನು, “ ಯಾಕೆ, ಪಂಡಿತರೆ! ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಪಪಾಯಿಹಣ್ಣು ಸೀಮೆಅಕ್ಕಿ ಬಟಾಟೆ ಸೇಬು ಗುಲ್‌ಖರ್ ಇವೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಒಗ್ಗಿಲ್ಲವೆ?” ಅನ್ನುವೆ. ಅವರ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗುವುದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊಂಚಹೊತ್ತು

ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ನಶ್ಯ ನೇದಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೇಬಿಡುವರು. ಅವರಿಗೆ ಕಾಲ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿನಷ್ಟು ರುಂರಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ ಮೆಣಸು ಹಿವ್ವಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಿದೇನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಒಳಗಿನ ಅಂತರಾತ್ಮ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಂತ ಅರಚುತ್ತ ತಕ್ಷಣ ನಾನೇ ಎದ್ದುಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಅವರ ಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ನಶ್ಯ ತಂಬಿ ಕಳುಹಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಂತ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಚೂರನ್ನೂ ರವಾನಿಸುವೆ.

ಅದೆಲ್ಲ ಈಗ ಕನನಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಈಗ ಪಂಡಿತರ ಮನೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಬರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲೆಗೆ ಕಾಫಿವುಡಿ, ಎರಡು ಬಿಲ್ಲೆಗೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಪೆಪ್ಪಮೆಂಟು, ಒಂದು ಕಾಸಿಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ, ಇಷ್ಟೆ, ಚೂರ, ವಾರು! ನಾನೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿ ತಲಪಿಸಬೇಕು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೆಡುಗರೇ ಇಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಮಗ ಇನ್ನೂ ಹೀಚು! ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಚಿಲ್ಲಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ನೋಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಕ್ಕರೆ ರವೆ ಬಾದಾಮಿ ಗೋಡಂಬಿ ಇವು ಬೇರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ತಾಯಿಯ ತಾಪತ್ರಯವೂ ನನಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಆಕೆ ಬೇರೆ “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲೆ ಕೊಡು ನಿನಗೆ ವುಣ್ಣು ಬರುತ್ತ” ಅಂತಾರೆ “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಯಿ ಒಡೆಯುತ್ತೇನೆ, ಅಂಜನೇಯನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲೆ ಮಂಗಳಕಳ ಕಾಟವಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆದೀತು” ಅಂತಾರೆ. ಆ ಈರ ಬೇರೆ, “ಕೊಡು ಕೆಂಚಣ್ಣ! ಎದ್ದಾಗ ಮಾಸ್ತಿ ಹೇಳವರೆ! ಅಂತ ಕುತ್ತಿಗೆ ವೇಲೇನೆ ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಅಂತು ಇಂತು, ಬರೆದು ಬರೆದು ಬೆರಳೆಲ್ಲ ಸವೆದುಹೋಯಿತು

ಹಳೇ ಬಾಕಿ ತೀರಿಸದ ಹೊರತು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ, ಅಂತ ಮುಖತಃ ಹೇಳೇಬಿಡುವುದು, ಅಂತ ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದರೂ, ಆ ಮಹರಾಯರ ಮೋರೆ ನೋಡುತ್ತಲೂ, ನನಗೆ ಯಾಕೋ, ನನ್ನ ಮಗನ ನೆನಪು ಬರುವುದು. ಅವನು ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೇ ಮೋಪಾಗಿರುವನು; ಇಷ್ಟೇ

ಬಣ್ಣ ಇದ್ದಿರುವುದು ಅವನಿಗೂ, ಆದರೆ, ಅವನು ಈಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದದಲ್ಲಿ .

ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ, ಸ್ವಾಮಿ! ಎಂಕೋಜಿಗಿಂತ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ, ಅವರು ಎಂಕೋಜಿ ಹತ್ತಿರ ಎಂದೂ ಎರಡು ಮಾತಿ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ

ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಪೇವರ್ ಹಿಡಿದು ಕೂತರೆ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸೂರಾರು ವಿಷಯ ಕೇಳುವೆ. ಅವರೂನೂ ಅವರ ಬಿ ಎ ಯೊಳಗಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವರು ಆದರೆ, ಇದಿಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಳ ಬೆಲೆ, ಸೇರಿಗೆಷ್ಟು, ಪಾವಿಗೆಷ್ಟು, ಅಸಲ್ ಎಷ್ಟು, ಲಾಭವೆಷ್ಟು, ನಿನ್ನೆ ಎಷ್ಟು, ಇವತ್ತೆಷ್ಟು ಎಂಬ ಗುಣಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ನೆನಪಿರುವುದಿಲ್ಲ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ, ಯಾರೋ ಸಂಗೀತಕಾರರನ್ನು “ಸ್ವಾಮಿ! ಕಲ್ಯಾಣಿರಾಗದಲ್ಲಿ ಓಂನು ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಳಿ! ಈವಾಗ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ಕಲ್ಯಾಣಿಯಾದರೆ, ಶ್ರೀನಃ ಅದನ್ನೇ ಹಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ” ಅಂದನಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ್ದೂ ಉಂಟು ನಾನು, ಎಷ್ಟೋ ಸಲ

ಅನೇಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಕೂಚ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದು, ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನೀನು ಪುಣ್ಯವಂತ” ಅನ್ನುವರು “ಹಾಗನ್ನಬೇಡಿ, ದೇವರು! ನನ್ನ ಮಗ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದಿರುವನಲ್ಲಾ” ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ, “ಆತನೂ ಪುಣ್ಯವಂತ!” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಇಳಿದು ಹೊರಟೇ ಬಿಡುವರು, ಪಂಡಿತರ ಹಾಗೇನೇ ದಡದಡನೆ!

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಗಸರದೇ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿ! ಒಂದು ದಿನ ಅಲ್ಲಿ, ನೀವು ಕೂತಿದೀರಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ, ಬಂದು ಕೂತು ಕೊಂಚ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಮಾತು ತೆಗೆದರು ಗುಂಡಪ್ಪನವರು... “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಹೆಗಸರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯವೇ ಚೆನ್ನಿಲ್ಲ! ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಅವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ, ಸೀರೆ ನಮೂನೆ ಸರದ ನಮೂನೆ ಮಾತನಾಡು

ತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲ... ತಲೆನೋವು ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ವೈ ಪುಷ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಮಾನ, ಲತಾಂಗಿತನಕ್ಕೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದಾರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೂಡ 'ತಲೆನೋವು' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತೊಂದರೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಕ, ಕಾಲಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ, ಹಲ್ಲಿಗೆ ಉಚ್ಚಾಟನೆ, ಕಿವಿಗೆ ದ್ರಾವಕ, ಗಂಟಲಿಗೆ ಕತ್ತರಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ತಲೆಸಿಡಿತ ವಾಸಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಂಚಣ್ಣ!" ಅಂದರು

"ಒಳಗಿನ ಕೊರಗು ಹೊರಗಿನ ರೋಗವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತೋ, ಏನೋ ಹಾಳು!" ಅಂದೆ ನಾನು 'ಹೂಂ ಕೆಂಚಣ್ಣ!' ಅಂದರು

"ಹೆಗಸು ಅಂದರೆ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾಮಿ! ಆ ತಾಯಿ ಏನು ಕೇಳಿದರೂ ತೆಗೆದು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ, ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನಬೇಡಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಗೋಡಂಬಿ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಕೇಳಿಯಾರು ಬಸುರಿಯೋ ಏನೋ, ಇನ್ನೇನು ಮಹಾ ಬೇಕಾದೀತು?" ಅಂದೆ, ನಾನು, ಮೌನ

"ಅಕೆ ಕೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಲೆ ನೋವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಲ್ಲಾ, ಕೆಂಚಣ್ಣ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ರುವಾಗ ನಾವು ಜನಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ-ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವುದೇ ತಪ್ಪು! ನಾನು ಓದಿದೇನೆ, ಹಾಗಂತ!" ಅಂದರು, ಅಲ್ಲೇ ಕೂತುಕೊಂಡು

"ಯಾವ ರಾಕ್ಷಸ ಬರೆದ, ಸ್ವಾಮಿ, ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು? ಅವನಿ ಗೇನಾದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಇವೆಯೋ? ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಲೂ ಅವನ್ನು ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೋ?" ಅಂತ ನಾನು ರೇಗಿದೆ

"ಹಾಗಲ್ಲ, ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದೇವೆ, ಈಗ? ಕಲ್ಲು ಗುಂಡಿನ ಹಾಗೆ ಒಡಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗ ಉಂಡಿಯಾ, ತಿಂದಿಯಾ, ಮಲಗಿದೆಯಾ, ಎದ್ದೆಯಾ ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತು ಒಂದನ್ನೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮೈ ಬೆಚ್ಚುಗಾಗಿ ಜ್ವರ ಅಂತ ಕಾಲು ಚಾಚಿದರೆ ಸರಿ ಶಯನೋತ್ಸವ ನಡೆಸಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಮಾಡಿ ಕಂಬಳಿ ಸೇವೆ ಬೀಸಣೆಗೆ ಸೇವೆ ಗಂಜಿ ಸೇವೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಸುತ್ತೇವೆ ಅದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ತವಕಪಡುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಒಳ

ಜೀವ ತಲೆನೋವು ಜ್ವರ ಅಂತ ನೆಸ ಹುಡುಕಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕಾಡಿಸುತ್ತದೆ” ಅಂತ ವಿವರಿಸಿದರು.

“ಹಾಗಂತ ಹೇಳಿ ನಾವೂ ಕಾಡಿಸಬೇಕೇನು?”, ಅಂದೆ.

“ಖಾಯೆಲೆ ಬಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ದಾಡಿಸಬಾರದು!” ಅಂದರು.

“ಸುಖವಾಗಿರುವಾಗ ಅಲಿಕ್ಕಾಸ್ಸಿನೂ ಮಾಡಬಾರದು, ಅಲ್ಲವೆ?”
ಅಂತ ನಾನೂ ಸೇರಿಸಿದೆ

“ಹಂ ಅದು ಮುಖ್ಯ ಕೆಂಚಣ್ಣ!.. ಆದರೆ, ಅದೇ ನಾಸ್ತಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ!” ಅಂತ ಕೊರಗಿದರು.

“ನೀವೇನೋ ಓದಿದ್ದೀರಿ! ಪ್ರಪಂಚಾನೆಲ್ಲ ಅರೆದು ಕುಡಿದು ಜೀರ್ಣಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ! ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೋಪಮಂಡೂಕಗಳಲ್ಲವೆ, ಸ್ವಾಮಿ!” ಅಂದೆ

“ಹೌದು, ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಾನು ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಸಂಕಟಪಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟೆ! ನೇರವಾದ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದಾದ್ದೂ ದೂರವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ? ಯೋಚನೆ ಮಾಡು” ಅಂದರು ನಾನು ನುಮ್ಮನೆ ತಕ್ಕಡಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೆ.

ಮೊನ್ನೆ ಅವರು ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೇಸರ್ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ಯಾವುದೋ ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಾರನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಒಂದು ಬೂದುಕಂಬಳಕಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದ “ಕೊಡು ಎರಡಾಗೆಗೆ!” ಅಂದೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಸಿಸ್ಕೊಂಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಡೆ ಓಡಿದ ಎದುರು ಬೀದಿ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗೆಗೊಂದು ಕಾಯಿ ಬೀಕಿತ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಕಾವಲಿದಾರಲ್ಲಾ ಅಂತ ಸರಕ್ಕನೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೂತು ಬಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ, ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆಯವರು, “ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ಯಾಯ! ನೀನು ಪಾಪಿ” ಅಂತ! ಅಫೀಸಿನಲ್ಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಅಂತೆ ಅವರ ದುರ್ಬೀನು ದೃಷ್ಟಿ! ತನ್ನ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆನೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದು, ನಿಗಾ ಎಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕೈವಾಡದ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತದಂತೆ!.. .... ಈರ ಹೇಳಿದ್ದ “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ಎರಡಾಗೆಗೆ

ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ದೋಚಿದ್ದನ್ನು ದೇವರೊಪ್ಪು
ವುದಿಲ್ಲ . ” ಅಂದರು. ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು, ರೇಗಿತು. “ಬಿಡಿ,
ಸ್ವಾಮಿ! ಕೈಗೆ ಬಂದ ಮಗನನ್ನೇ ದೇವರು ಅನಾವತ್ತಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಂಡು
ಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ, ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ!” ಅಂದೆ.

ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅಂದರೆ, ಹೀಗೇನೆ ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದ
ನಡೆಯುವುದು. ಏಕೋಜಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಅದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯ! ಅವರು ಭಾರಿ
ಹದ್ದೇದಾರರ; ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಲ್ಲಿನ ಚೂರು. ಆದರೂ
ಗಂಡಪ್ಪನವರ ಹೃದಯ ಎಂಥದ್ದು! ‘ಹಾಗಲ್ಲ, ಕೆಂಚಣ್ಣ, ಹೀಗಲ್ಲ ಕೆಂಚಣ್ಣ’
ಅಂತ ಆ ಉದ್ದಿನ ಮೂಟೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು, ನಮಗೆ ಹೇಳುವ ಅವರ ರೀತಿ
ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿಕೊಂಡೆ, ಈಗ. ದೊಡ್ಡ
ತನ ಅಂದರೆ, ಅದು! ಜರೀ ರುಮಾಲು ಜಬರ್ದಸ್ತು ಜವಾನರು ಅವೆಲ್ಲ
ಬರೀ ಜಳ್ಳು!

ಮಗನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನಲ್ಲ
ಅಂತ, ಅವರು, “ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನೀನಿಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ದೇವರು
ಕನ್ನ ಕೊರೆದು ನಿನ್ನ ಚಿನ್ನ ಹೊತ್ತರು ಅಂತ ದೂರುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ! ಆದರೆ,
ನಿನ್ನ ಮನೆ ಮಡದಿ ಮಗ ನೀನು ಎಲ್ಲವೂ ದೇವರದೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಇಟ್ಟುಕೊ
ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿಯುವುದಲ್ಲವೆ
ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ?” ಅಂದರು “ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ಯಾವಾಗ
ಈ ಮಾತೆತ್ತಿದರೂ ನೀವು ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ! ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನಿಜ
ಅಂತ ಇಲ್ಲಿ ಕೂತಾಗ ತೋರುತ್ತೆ; ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೂ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ
ಬಿಡುತ್ತದೆ” ಅಂದೆ “ಆದಿರಲಿ, ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾ
ರವೇ ಪಾಪ ಅಂತ ನೀವು ಹೊಟ್ಟೆಮೇಲೆ ಪೆಂಗನಾಮ ಎಳೆದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ
ಏನು? ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನಂತಹ ಶಿಂಗ್ಲೀಕನಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿದರೆ, ಅದೂ
ಪಾಪ ಅಂತೀರಲ್ಲಾ?” ಅಂದೆ

“ಶಿಂಗ್ಲೀಕನಾದರೇನು ಇಂಗ್ಲೀಕನಾದರೇನು, ಮೋಸಕ್ಕೆಂದಿಗೂ ಮಾನ
ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಅದರ ಬೆಲೆ ಅಂಗಾಜು ಮಾಡಲು ಬರುವ
ದಿಲ್ಲವೆಂಭ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ನೀನು ಆರಾಣೆ ಕೇಳಿ ಐದಾಣೆಗಿಳಿಸಿ, ಅವರು
ಮೂರಾಣೆ ಅಂತ ಎದ್ದು ನಾಲ್ಕಾಣೆಗೆ ಹತ್ತಿದಾಗ, ನೀನು ಏನೋ ಮಹಾ

ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವನ ಹಾಗೆ ನಟಿಸಿ ನಾಲ್ಕನವರೆಗೆ ಇಳಿದುಬಂದು ಮತ್ತೆ ಮೂರು ನಿಮಿಷ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ನಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು ಅಂತ ಗೋಳಾಡಿ ನಾಲ್ಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಪಾವಲಿಯನ್ನು ವೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳ ಗಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ, ಈ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಧನವು ಚುರಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೈರಾಶ್ಯ ತಂಬಿತ್ತು.

“ಅಯ್ಯೋ! ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ಉಂಟು, ಸ್ಕಾಮಿ! ಲಾಭ ಪಡೆಯುವುದು ಮಾರುವವನ ಧರ್ಮ; ನಷ್ಟ ಹೊಂದುವುದು ಕೊಳ್ಳುವವನ ಕರ್ತವ್ಯ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೇನೆ ವರ್ತಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದರೆ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಯಮನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನಂಥ ಮಗ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ?” ಅಂದೆ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತಿಯವರು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರು. “ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಮನ ವಾಡೆ ಕಡೆಕಡೆಗೆ ನಾಯಿ ಪಾಡಾಗುತ್ತೆ, ಅದನ್ನು ಕಾಣೆ ನೀನು!” ಅಂತ ಹೇಳಿ ವೇಸರ್ ಮಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವತ್ತೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹದ ತಳವಳಿ ವೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಕಾಸಿಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ತಾಯಿ ಬಂದು ಪುರಾಣದ ತಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ ಸಾಲ ಕೇಳಿದಾಗ, “ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಡಿ, ತಾಯಿ! ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪುತ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಕೊಂಚ ಸಮಾಧಾನ ಸಂಪಾದಿಸಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಊರುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದಾಗೆ ಗುಮಾಸ್ತ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಕೂಡ ಚಿಗುರಿ ಮಣ್ಣೆಣ್ಣೆ ಬುಡ್ಡಿ ಇಂಗಿಸಿ ಗ್ಯಾಸ್‌ಲೈಟ್ ಹೊತ್ತಿಸಿರುವಾಗ ನನ್ನಂಗೆಡಿ ಮುಂದಿನ ಪಂಡಿತರ ಮಗ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತಿಯ ಆದಾಗ ನಾನು ಹಿಗ್ಗಿ ಹೀರೇಕಾಯಿ ಆಗಿಹೋದೆ. ಇಂಥ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಸು ಕೂಡಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಎರಡೇ ದಾರಿ ಮೊದಲನೆಯದು, ಗುಮಾಸ್ತಿಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ತಿಥಿ ಸಮಾರಾಧನೆ ಅಳಿಯುದಿರಿಗೆ ಔತಣ ಬಾಣಂತನ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಅಳಿಯನೂ ಇಣಕಿನೋಡಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಕೂಡ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ನಾನು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಹೇಳಿದೆ ಅವರಿಗೆ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತೊಟ್ಟಿಲೊಂದು ಇರಬೇಕು,

ಅಂತ ಆದಕ್ಕವರು, 'ಕೇಚಣ್ಣ! ಮಗ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಗಂಡ, ಭಂಡ; ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡಾಲೀ! ಗೊತ್ತೆ?' ಅಂದರು ನಾನು 'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ,' ಅಂದೆ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು, 'ಗಂಡಾಲೀ' ಅಂದರೆ ಯಾವ ಯಕ್ಷಿನಿಯೋ ಏನೋ?

ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತಿಯ ಮನೆಯವರು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಂದರೆ ಬಿಲ್ಲೆ ಬಿಲ್ಲೆಯದೇ! ಅಷ್ಟೊಂದಲೇ ಅವರು ನೂರರ ತನಕ ಬಾಕಿ ಏರಿಸಿರುವಾಗ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಆಗದೆ ಇರುವುದೇ ನೇಲಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ದಾರಿ ಅಂದರೆ, ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಅಂತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದ, ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಲಸಕ್ಕರೆ ಬಾದಾಮಿ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಅಡಿಕೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನಚೀಪು! ಅವರು ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಆಗ ನಾವು ಹೇಳಿದ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ "ಕರ್ನೂರ ಉದಬತ್ತಿ ಕೂಡ ಇರಬೇಕಿ! ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ!" ಅಂದರೆ, ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅವಕ್ಕೂ ಕಾಸು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ತಣ್ಣೀರು ಕುಡಿಯುವಾಗಲೂ ಅಗಿದುನೋಡುವ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಬತ್‌ನಲ್ಲೂ ಸೊನ್ನೆಯೇ.

ಬಂದುದಿನ ಸ ನಾನಂದೇಬಿಟ್ಟೆ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ! "ಯಾಕೆ, ಸ್ವಾಮಿ? ಮಾಮೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಬಂದು ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಸಲಾಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ? ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆ ಓದಿಲ್ಲವೆ ನೀವು? ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಆ ಶಿವ ಇಳಿದುಬಂದು ಬೀಸಿದ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗೆ ನಾವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತೇವೆ ಇದು ಕಲಿಕಾಲ, ಮನುಷ್ಯಾಯುಸ್ಸು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಮಯ ಇತ್ತು ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಕ ಬಂದಾಗ ನಕ್ಷತ್ರ ಎಣಿಸಿದರಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇದು ದ್ವಾಪರ ದ್ಯುಗನಲ್ಲ, ವ್ಯಾಪಾರದ್ಯುಗ! ಕೈಮೇಲೆ ಏಸು, ಅಂತ ಚಂಡಕೌಶಿಕ ಕಂಡ ಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿಸುವ ಕಾಲ ಅದು ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು, ಪಾಪ, ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದಿಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪೇನು? ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ತರುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನ್ನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ನಿಮ್ಮ ಮಗು ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ....ಇನ್ನೊಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ನೀವು. ಇದೆಲ್ಲ ಕರ್ಮ! ಸ್ಮಾರಭ್ಯುಕ್ತರ್ಮ!

ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಈಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಬೇಡ ಅಂತ ದೂಡಿ ದರೆ ಅವರ ಕರ್ಮ ಸವೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಅವರು ಈ ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ? . ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಗೆ ಸುರಿದು ಕೊಂಡರೆ ನಿಮಗೇನು ಬಾಧಕ? ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜಮಾ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಜಾ ಆಗುತ್ತೆ, ಅಷ್ಟೆ, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನೀವು ಪಂಡಿತರ ಮಕ್ಕಳು, ಆ ಮುದುಕಿಗೋಸ್ಕರ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಆಯುಷ್ಯರ್ಮ ಜರುಗುವಾಗ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ (ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಸಲವೂ) ಚಂಡಿಕೆಯನ್ನು ಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, “ಸಾಲದು” ಅಂತ ಅನ್ನಬಾರದೆ ವಿನಹ ‘ಸಾಕು’ ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ದೇವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಎರಡೇ ಮಂತ್ರ “ಹಾಕು” “ಬೇಕು” ನೀವು ಬೇಡ ಅಂದರೆ ದಾನವೇ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ದಾಂಧಲೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅವರು ಲವಲವಿಸುವುದಾದರೂ ಏಕೆ? ಪ್ರಿಯ ವಾದ ಒಂದು ಮಾತು, ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ಪ್ರಸನ್ನವದನ

ನನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಂಚ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು ಅಂತ ತೋರಿತು ಏಕೆಂದರೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಮಧ್ಯೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟೇ ಹೋದರು. ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬರಲೂ ಇಲ್ಲ “ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕಿವಿ ಕೇಳಿತು” ಅಂತ ಗಾದೆ ಇದೆ, ಇರಲಿ. “ಹಾಲಿಗೆ ಹುಳಿ ಹಿಂಡದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ?” ಅಂತ ನಾನೂ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಅಂಗಲಾಚಲಿಲ್ಲ

ಗುಂಡಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವಿಶ್ವಾಸ ತೋರಿಸಿದರು. ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಅಂಗಡಿ ಕಡೆ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಕಚೇರಿ ರಸ್ತೆ ಮೆಟ್ಟಿಲವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿದೆ. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ ನೋಡಲು ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಒಬ್ಬ ನೋಟಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟೆಕೊಟ್ಟೆ, ಒಂದು ಹೂಮಾಲೆ, ಎರಡು ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು, ಅಷ್ಟೇ. ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆಯವರು ಕೇಳಿದರೆ, “ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವು ದೇವರ ಸಮಾನ, ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ, ತಮಗೆ ಬರೇ ಕೈ ತೋರಿಸಬಾರದು.”

ಅಂತ ಹೇಳು, ಅಂತ, ಅತನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ.. ನನಗೆ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ! ಅವನಿಗೆ ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತ್ ದೃಷ್ಟಿ ವೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ!

ನನ್ನ ಪಿತೂರಿ ಫಲಿಸಿತು ಹಣ್ಣು ಹೂವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅವರು ಹಾರ ತೋರಿಸಿದಾಗ ಕತ್ತು ನೀಡಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ 'ದೇವರಿಗೆ ನನ್ನ? ತಾನು ಗೀಚಿದ್ದೇ ಗೆರೆ, ಹೇಳಿದ್ದೇ ಕಾನೂನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪರು ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂಕುಶವಿಲ್ಲ!' ಅಂದರೆ- ಅದರೆ ಆತ "ದೇವರು ಹೇಳಿರುವುದಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಅಂದರೆ, 'ನೋಟು' ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ತೋಯ, ತಂದಿಲ್ಲ, ಮಧ್ಯದ್ದೆರಡು ಮಾತ್ರ ಇವೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಅಂತ ಹಠ ಹಿಡಿದು, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ತೋರಿಸಿ ಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದ

ಇನ್ನು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ಒಡೆಯಿತು, ಅಂತ ನಾನು ಭಲರೆ, ಜೆಟ್ಟಿ ಅಂತ ಭುಜ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ ಗುಂಡಪ್ಪನವರನ್ನು ನೋಡುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಯಾರು ಅವರ ಮನೆ ಮಂದೆ ಸುಳಿದರೂ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಇತ್ತ ಕಡಿ ಕರೆದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ, ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ ಪದಾರ್ಥ ತಟ್ಟಿ ಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವೆ ಅದರೆ, ನಾನು ಬಹು ಜೀಗ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದೆ ಆ ಸಂಗೀತದ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಓಡಿಬಂದು, "ಯಾರೋ ಅದು? ಕೆಂಚಣ್ಣ! ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಈಗ?" ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸಿದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಾನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಆತ ಅಚಿ ಮನೆಯಿಂದ ಕಿವಿ ನೀಡಿ ಕೇಳಿರಬೇಕು "ಇದು ಬೇರೆ ಬುತಲ್ಲಪ್ಪ, ಇಂಗು ತಿಂದ ಕಪಿ!" ಅಂತ ನಾನು ಕೊರಗಿದೆ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಸಂಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಡಕು ಶಬ್ದವಾದರೂ ಈತನ ಮನೆಗೆ ತಿಳಿದು ಹೋಗುವುದು.. ಅದಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ಈಚೇಚಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬುಗಲೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು..

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೂ ಆ ಕಾಶೀಪತಿಯಾರು ಬೇರೆ ವಕ್ರಿಸಿದರು. "ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಆಪೀಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಕರಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಡ್‌ ಗುಮಾಸ್ತ್ ಮನೆಗೆ ಯಾರು ಯಾರು ಹೋಗಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಅವರ ಕೈ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಕೊಡ, ಕೆಂಚಣ್ಣ!" ಅಂದರೆ, ಗುಳ್ಳೆ ನರಿಯ ಹಾಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ

ಆಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, ಗಂಡಪ್ಪನವರು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿ ದಿರುವುದು ಯಾತಕ್ಕೈ, ಅಂತ ಸಡಿಲ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸರ್ವನಾಶ ಸೊನ್ನೆ ಮೇಲೇನೇ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶ ಕೂರಿಸುವ ಈ ಭಂಡಾಳರು ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಿಗದೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ! ವಾಸ! ಈ ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪಗಳ ನಡುವೆ ಅವರು ಒಂದು ಕುರುಡು ಕಪ್ಪೆ! ಎಲ್ಲೋ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಪತಿರಾಯರೆದ ರಿಗೇನೆ, “ಅಯ್ಯೋ” ಅಂದೆ

‘ನನ್ನನ್ನಕ್ಕೆ ತುವು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಗರನ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಪ್ಪೆ ಬೀಳಿಸಿದನಲ್ಲಾ,’ ಅಂತ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಆಯಿತು, “ಎನ್ನೀ, ಕಾಶೀಪತಿ ರಾಯರೇ? ಪಂಡಿತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇನು ನೀವು ಕಾಣರೇ? ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದವರು, ಬಾಳಿದವರು! ಹಾಲು ಕುಡಿದ ಮಕ್ಕಳೇ ಬದುಕುವುದು, ವಿಷ ಕುಡಿದವು ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾವಿನ ಹಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ಹಗ್ಗ ಅಂತ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅವರ ಕತ್ತಿಗೆ ನೇಣುಹಾಕಿ ಬಿಗಿ ಅಂತ ನನಗೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲಾ! ಹೋಗಿರಿ, ಹೋಗಿರಿ! ನನ್ನ ಅಳಿಯನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಚಾಕರಿ ಕೊಡುವುದು ಆ ಮೇಲಿರುವ ದೇವರು! ನೀವೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಹಾಳುಗುಡಿ ಚಪ್ಪಡಿ ಕೆಳಗಿರುವ ದೇವರೂ ಅಲ್ಲ,” ಅಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಎದೆ ಅಲ್ಲಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಿದ್ದ ಸುದ್ದಿ ಎತ್ತಬೇಕು ಅಂತ ಈರ ಹೇಳಿದ್ದು,

ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ! “ಈ ಗೂಢ ಚಿಂತೆ ಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಸ್ವಸ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ, ಕಾಶೀಪತಿರಾಯರ ಕುಹಕಗಳನ್ನು ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಸಾಹೇಬರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿಬಿಡಿ, ಒಳಗೊಳಗೇನೆ ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ಕಡ್ಡಿಯಾಗಬೇಡಿ” ಅಂದೆ,

ಆದರೆ, ಅವರು ಆ ಪಂಡಿತರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೇ? ಅವರೂ ಹೀಗೆಯೇ! ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ನೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ‘ಎನ್ನೋ ಆಪ್ತ, ದೇವರಿದಾನೆ, ಇದನ್ನು ಕುಡಿಸಿ ಬಿಡು ಕೊಂಚ, ಆಯುಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ’ “ಗುಣವಾದರೆ ಬಂದು ಹೇಳು, ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಬರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ” ‘ವಾಂತಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು, ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆ ಆದೀತೋ ಎನ್ನೋ’.... ಹೀಗೆಯೇ ರೋಗಿಯ ದೇಹದ ಏಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವನ್ನೇ ನಡೆಯುವರು.

ಆವರಿಗೂ ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದೆ, ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಡೆತಡೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡಿ, ಅಂತ. ಅವರೂ ಮೀನ ಮೇಷ ಬಹಳ ಎಣಿಸುವರು. “ನೋಡು, ಕೆಂಚಣ್ಣ! ನಾನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಚರಕ ಶುಶ್ರುತಾದಿಗಳೇ ಒರೆದರೋ ಏನೋ? ನನ್ನ ಚ್ಚಾಪಕದಲ್ಲಿ ಅವು ಖಚಿತವಾಗಿ ಸಿಂತಿವೆ ಅಂತ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು? ಲವಣ ಎಂಬ ಕಡೆ ಲವನ ಅಂತ ನೆನಪಿದ್ದರೆ ಸರ್ವನಾಶ. ಅಥವಾ ನೆನಪಿದ್ದರೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ತರುಮೂಲ ಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತದ ಗಿಡ ಗಿಂಟೆಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದರೆ ತಾನೆ? ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದು ನಾವು ಔಷಧಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಳತೆ ತೂಕ ತಯಾ ರಿಕೆಯ ವಿಧಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಡವುತ್ತೇವೋ? ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ರೂನೂ ಖಾಯಿಲೆ ಇಂಥದ್ದು ಅಂತ ವತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅನಾ ಹುತವೋ? ಆದನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೋ? ಪಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಲಕೆಳಗೋ ” ಅನ್ನುವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ತನ್ನನ್ನೇ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಒಳ್ಳೇ ಉಪಾಯ ಅಂತ ಅನ್ನುವರು ಪಂಡಿತರು

ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನವರಲ್ಲೂ ಅದೇ ಸಹನೆ, ಅದೇ ತಾಳ್ಮೆ “ತುಂಬಿದ ಎದೆ ಅಳುಕುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಗಾದೆ ಇದೆಯಲ್ಲ ಹಾಗೇನೆ, ಅವರೂ ಕೂಡ ಇಂಥದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ ತಂದೆಯ ಹಾಗೆ, ಅವರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಸರಕ್ಕನೆ ಬೀಗಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ

“ನಿಮಗೆ ಯಾರೂ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಇಲ್ಲವೆ ಈ ಊರಲ್ಲಿ? ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲ, ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ, ಅವರೂ ನೀವೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ತಂತ್ರ ಹೂಡಿರಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಶೀ ಪತಿ ತಲೆಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಡಿ ಎಳೆದ ದೇವರು ಈ ನರಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಬಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ನೀವು ಬಲಿಬೀಸಿ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ” ಅಂದೆ

ಆಗ ಆವರು, “ಕೆಂಚಣ್ಣಾ! ಅಂಜನೇಯನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ದೆನೆ ಇಲ್ಲ” ಅಂದರು “ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿ, ಸ್ವಾಮಿ! ಅವರು ಹೆಸರು ಅಂಜನೇಯ ಅಂತಲೇ? ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ತಾನೆ?” ಅಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು “ಅಂಜ ನೇಯ ಅಂದರೆ- ಬೈಸಿಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬರುವವರು ಅಲ್ಲ ದೇವರು! ಸೀತಾ ಸಂತಾಪಹಾರಕರು!” ಅಂದರು. ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದೆ....

"ನೋಡು, ಕೆಂಚಣ್ಣ ! ನುಳೆ ಬಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಸು ನಡೆದು ಕೊಂಡುಹೋದರೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ, ಹೇಳು....ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೊರಸಿನ ಗುರುತಿನ ಹಳ್ಳ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ನೀನು ಸಮುದ್ರ ಅಂತೀಯೇನು?....ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು ಅಂಜನೇಯ ದೇವರು ಇಡೀ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರವನ್ನು! ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ದಾಟಿಬಿಟ್ಟರು! ಹಾಗೆನೇ ಹತ್ತುತಲೆ ಹೊತ್ತು ರುವಣ, ಮತ್ತುತಲೆ ಹೊತ್ತು ಕಂಭಕರ್ಣ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂವೇ, ತಗಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಸುಕಿದ ಹಾಗೆ ಹಿಸುಕಿಬಿಟ್ಟರು. ಅಂಧಾದ್ವರಲ್ಲಿ, ಆತನ ಅನುಗ್ರಹವೊಂದಿದ್ದರೆ, ಈ ಪೋಕರಿಗಳ ಸಂಗಡ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರವೇಯವೇ ತಪ್ಪುವುದು!" ಅಂದರು. ತಲೆವೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದು, ಎದ್ದುಹೋದರು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ಪೋಕರಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ? ಚಾಕರೀನೇ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೋ? ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಂತು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ! . ಎಂಕೋಜಿ ಹತ್ತಿರ ಅವರು ಈ ಸಮಾಚಾರ ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಹೇಳಿಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದುಃಖ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ, ಅದನ್ನು ತೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರು ನನ್ನೆದುರಿಗೇನೆ! ಈಚೆಗೆ ಆ ಸೈಕಲಿನವರೊಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕಿದಾರೆ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವರು ಯಾವೂರೋ ಏನೋ! ನೀವು ಎಂಕೋಜಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಹಾಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು

ಎದುರಂಗಡಿ ಕೆಂಚಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಪಾಲುಂಡು ಮೇಲುಂಬರೆ ?

—ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು

ಹನುಮನ ನೆನೆದರೆ ಹಾರಿಹೋಗದೆ ಭೀತಿ ?

—ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು

ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿನೀವೋಗದೆ ! ಅರು ! ಒಪ್ಪದಕರ್ಮವನೆಸಗದೆ

ತಪ್ಪುಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ ! ಬಲು ! ಸಪ್ತವಾಕ್ಯಗಳನಾಡದೆ.

—ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಾಸರು

೯ : ಶೋಧಿ

ಹೌದು. ನಾನೇ ಸಬ್ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ನಾರಾಯಣರಾಯ.... ಬಿ.ಡಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯ. ಏ...ಹೌದು. ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂಭಾಗ ಹಾಗೆರೋದರಿಂದ ನಾನು ಸಿಗರೇಟು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅತೀ ಉತ್ತಮದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಗಿಟ್ಟರೂ ಕೂಡ, 'ಬೀಡಿ' ಅಂತ ಹಾದಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹುಸ್ತುಮಾಡಿ ಹೊಗೆಯಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಹಾಳು ಜನ!—ಬೀಡಿ ಎಂಬುದು ಬೀಡಾ ಎಂಬುದರ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ, ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ತಾಂಬೂಲಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬೇಕೇ ಹೊರತು ತಂಬಾಕಿನ ಸುರುಳಿಗಲ್ಲ ಅಂತ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ ಹೂಡ ಬೇಕು ಅಂತ ಇದೀನಿ

ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ತೀರ ಹಸುಳೆ, ಈಗ ತಾನೆ ಕಣ್ಣುಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಮರಿ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ನನ್ನ ಮಾವನವರು ಹೇಳಿದರು. “ಸ್ವಲ್ಪ ಜಲ, ಎರಡೂ ಚಿನ್ನ ಆದರೂ, 'ಋಣದಾತಾಚ ನೈದೃಶ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಸಜಲಾನದೀ' ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಇರಬೇಕಂತೆ, ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಹೋದರೂ ನಿನಗೇನು? ಋಣದಾತ, ನಾನಿದೇನೆ! ವೈದ್ರ, ಗಂಡಪ್ಪನ ತಂದೆ ಇದಾರೆ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ನದಿಗೆನು? ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆಯೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೆ ಹಗ್ಗದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ ಕಟ್ಟಿ ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ!”

ಗಂಡಪ್ಪನವರನ್ನು ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ನೋಡಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ ಅದೂ ಕೂಡ, ಈ ಊರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಥಮತಃ ನಾನು ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲ ವೈಸೂರಲ್ಲಿ, ಅನಾಥಾಲಯದ ವ.ಹಡಿ ವೇಲಿನ ಬಲಗಡೆಯ ಕಡೆಯ ರೂಂನಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎ. ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಳಗೆ ಬಹಳ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ? ಮದುವೆ! ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲೇ ಮಾವನ ಮನೆ ಅಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಆಲಿಬಾಬಾ ಗೇಲಿಬಾಬಾ ಅಂತ ನಾಟಕ ಆಡುವರು ನಾನೂ ಸೇರುವೆ. ನಲವತ್ತು ಕಳ್ಳರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪಾತ್ರಮಾಡಿ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟುವರು. ಅವಳೇ 'ಮಾರ್ಗಿಯಾನಾ,' ಕಳ್ಳರನ್ನು ಗಡಿಗೇಯೊಳಗೆ ಕೂರಿಸಿ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕಾದೆಣ್ಣೆ ಸುರಿಯುವವಳು! ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ನಾನು ಹುಲಿ; 'ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನ ಜಾದೂ ದೀಪ'ದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಭೂತ.... ಹೀಗೆ, ನಾನು ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೋಳನ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದೆ.

ಯಾರು ನಿಮಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಅಂತ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವರು "ಕಿಡಿಬಂಡೆ ಗಂಡಸ್ಸು" ಅಂದರು. ಅವನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು. ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಅಂತೆ! ಅವನ 'ಬೀಸುವ ಕೊಡಲಿ' ಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕೊರಡೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ! ಪಾರ್ಕಿಗೆ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮರದ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟು, "ಹುಡುಗೇ? ನೀನು ಯಾವಾಗ ಹೂ ಬಿಡುವೆ?" "ಮಾವೇ! ನೀನು ಯಾವಾಗ ಕಾಯಿ ಕೊಡುವೆ?" ಅಂತ ಕೇಳಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ 'ಮರನಾತ್ರನ' ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ... ಯಾರಾದರೂ ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ ದೂರದಿಂದ ಎದರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅವರ ನಡಿಗೆಯ ರೀತಿ, ಅವರು 'ಅಂಗೀ' ಕರಸಿರುವ ರೀತಿ, ಅವರ ರುಮಾಲಿನ ಜೋಕು ಅಥವಾ ನಾಜೋಕು ಇವುಗಳಿಂದ ಅವರು ವಿಮಾ ಏಜಂಟರೇ, ಪತ್ರಿಕಾ ಬಾಕ್ಸಿದಾರರೇ, ಸ್ಕೂಲ್ ಮೇಷ್ಟ್ರರೇ, ಸ್ಕೂಲ್ ಡ್ರೈವರೇ, ಟೈಪ್‌ರೈಟರೇ, ಬರೀ ರೈಟರೇ, ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಂತೆ. ಯಾರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೋ ಅವರು ಉಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸಬಹುದಂತೆ!

ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಗಂಡಸ್ಸಿನವರು ಎಲ್ಲಿದಾರೆ, ಅಂತ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾವನವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. "ಅವನಿಗೆ ಕಿಡಿಬಂಡೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆಯಂತೆ, ಯಾವುದೋ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಚಾಕರಿ... ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ, ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ; ವಿಧುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಅಂತ ಅವನ ತಂದೆ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅಮೀಲ್‌ದಾರ್ ಮಗಳು. ಅವರ ಶಿಪಾರ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ, ಈಗಿನ ಕೆಲಸ ದೊರಕಿದ್ದು," ಅಂದರು. ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರೂ ಅಮೀಲ್‌ದಾರಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲಾ ಅಂತ ನಾನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆ ತಿಂದೆ. ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಎದುರ. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಮಯ್ಯನವರನ್ನು ನುಸರಿಸಿ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ದಿನವೂ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗಿ, ಕಹಿ ಮೂತಿ ತೋರಿಸದೆ

ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಕಾಫಿ ಹೀರಿ, ನನಗೆ ಒಂದು ಸಬ್ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕೆಲಸ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ನನಗೆ ಅಂತ ಏಕೆ ಹೇಳಲಿ? ಅವರ ಮಗಳಿಗೆ! ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಮಾಯಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಟರು ಬಹಳ ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ತಿರುಗಿದೆ ಆ ವೇಲೆ ಈ ಊರಿಗೆ ರವಾನಿಸಿದರು. “ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ” ಅಂತ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುಕುಮನ್ನಲ್ಲೇ ನಮೂದಾಗಿತ್ತು.

“ಹೋಗುತ್ತಲೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡು ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಕೈಯಲ್ಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಪರಸ್ಥಳ, ಹೊಸಬರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹಸುಗಳೂ ತಿವಿಯುತ್ತವೆ! ಹುಷಾರಾಗಿರು ಹೋಟೆಲಾಟ! ಸತ್ತ್ವ ಕಡಿಮೆ ನುಲ್ಕು ತುತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ತಂಬಿಕೊ!” ಅಂತ ಮಾವನವರು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. “ಕಡಿಬುಡೆ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಏಗುವುದೇ ಕಷ್ಟ! ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತವರೆಲ್ಲ ಮೂಗರ್ಜಿ ಬರೆಯುವವರೇ! ಓದಿದವರೆಲ್ಲ ನಾದಿಗಳು. ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಾದಿಗಳು” ಅಂದರು ಸೋಮಯ್ಯನವರು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಟಾರ್ ಬಳಿಯುವುದೆಂದರೆ ತೀರ ಅನ್ಯಾಯ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆಫೀಸ್ ಗುಮಾಸ್ತೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಹೊರಡಲಿರುವ ಸಬ್ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅದೇ ಮನೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆ ಆ ವೇಲೆ, ಸೈಕಲ್ ಹತ್ತಿ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕೋಟಿ ಹಾದು ಪೇಟೆ ಕಳೆದು ಅಗ್ರಹಾರದ ಬೀದಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಂಡಿತರ ವೈದ್ಯಶಾಲೆ ಹುಡುಕಿದೆ. ಅವರ ಮನೆ ಎದುರುಗಡೆ ಎಂಕೋಜಿ ಅಂತ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾತ ಸಿಕ್ಕಿದ. ಪಂಡಿತರು ಆಗಲೇ ಗುಂಡಪ್ಪನವರನ್ನು ತಬ್ಬಲಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದು ಅವನಿಂದ ತಿಳಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಪಾಪ! ಎಂಕೋಜಿಗೆ ‘ಪಂಡಿತರು’ ಅಂದರೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವ, ವಿಶ್ವಾಸ. ತುಂಬಾ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಎಂಕೋಜಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು “ಪಂಡಿತರ ಅಪರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು; ಅವರ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಎಳ್ಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನೀರು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ

ಆಗಾಗ ಅವರ ಮನೆ ಹಿತ್ತಲ ಬಾವಿಗೆ ಈಗಲೂ ಅವರು ಗುಳು ಅಂತ ಧುಮುಕುತ್ತಿರುವುದು” ಅಂದ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿತ್ತು ಕಥೆ “ಯಾರು ಹೇಳಿದರು, ಎಂಕೋಜಿ!” ಅಂದೆ ಯಾರೋ ಸಂಗೀತದ ಮೇಷ್ಟ್ರರುಂದಂತೆ! ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟೆ, “ಓ! ಕೆಲವರ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿದಾಗ ಸತ್ತ ಹೆಣಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡೋಣ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಬಹುದು” ಅಂದೆ, ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ..... ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ, ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ

ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲಿಸಿತು. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರದೆ ಇದ್ದದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು, ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡೆ. “ಅಲ್ಲಾ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಆತನವರು ಆರಡಿ ಉದ್ದ ನಿಂತು, ನಾನು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ರಾಯರಳೆಯ, ಅಂದರೆ, ಆತನಿಗೆ ಕಷ್ಟದ ನೆನಪಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಕಂಡವರ ಮನೆ ಕದನ್ನು ಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲುಮಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂತ ನೆನಪಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸಹ್ಯ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದವನ ಮೈಮೇಲೆ ತಿಪ್ಪೆ ಎಸೆದರು, ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ, ನನ್ನ ಚರ್ಯೆ? ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರೋ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಪ್ರವೀಣರು, ಆಗಲೇನಿಸಿ ಕವಳ ಉಣಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿ. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭೀಕರ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆಯೋ?”

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರತರಂಗದಲ್ಲೇ ವಿಹಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಖಾಸೀನ ನಾಗಿ ನಾನು ತುಳಿದು ಮುಂಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ‘ವಕಾಲತ್ ಅಂಗಡಿ’ಗಳ ಸಾಲಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ‘ನಿರ್ಜೀವರತ್ನ’ದ ಜಾಹಿರಾತನ್ನು ಅಂಟಿಸಿರುವ ಮಹಡಿ ಕೆಳಗಿಂದ ಯಾರೋ “ಸಬ್‌ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್!” ಅಂತ ಕೂಗಿದರು.

ಭೂಮಿಗಳಿದೆ! ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ರುಮಾಲುಗಳು ತಲೆಸಹಿತ ಬಗ್ಗಿದುವು; ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಕೈಗಳೆಲ್ಲ ಜೋಡಿಯಾದುವು, “ಸಬ್‌ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರೇ!” ಅಂತ ಆತ ಕೂಗಿದಾಗ ನನ್ನ ಹುದ್ದೆಯ ಸುದ್ದಿ ಅವರ ಕಿವಿ ಮುಟ್ಟಿತು; ಅವರು ಚಕಿತರಾದರು; ಕೂಡಲೇ ಅಸ್ತಮನದ ಭಾಸ್ಕರ ನನ್ನ ಮನಸಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಉದಯಭಾನುವಾದ ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಲಾಂದ್ರದ ಕಂಬದ ಕೆಳಗಿಂದ ಅದೇ ಕೂಗು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮಾನವನವರ

ಮನೆ ಹುಡುಗರ ವಿವರಣೆ ನೆನಪಾಯಿತು, ಆತ ಗಂಡಪ್ಪ ಅಂತ ಗುರುತು ಹಿಡಿದೆ ..

“ ನೀವು ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯ. ”

“ ನೀವು ಗಂಡಸ್ ”

“ ಹೌದು! ಹೌದು! ನಿಮ್ಮ ಉಹೆ ಸರಿ ”

“ ಹೌದು ನಾನೇ ಅಳಿಯ ”. .

ಹುಡುಗರು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದ ಗಂಡಪ್ಪನವರಿಗೂ ನನ್ನ ದೂರಿಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದವಾದರೂ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿವರಣೆಯನ್ನ ಜಾಣತನದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರು ಆತನ ನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡ ಕಳ ಇಳಿದಿತ್ತು, ತಿಳಿಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ತುಸು ಹುಳಿ ಬೆರೆದಿತ್ತು, ಮೂಗು ಹೆಚ್ಚು ಮೂರಿದಿತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಮಾಸಿತ್ತು, ಮೈಗೆ ಭಾರವೇರಿತ್ತು, . ಆದರೂ, ಆತ ತಾನು ಹಿಂದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಹುದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿಸಲು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಸರಸರನೆ ನಡೆದ, ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ!

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕರೆವಿರಿ ತನಕ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋದವು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಗಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹಾತೂರಿಯು ತಿದ್ದ ಉಪ್ಪು-ನೆಲ್ಲಿಗಳಂತೆ ನಾವು ಆ ದಿನ ಮಿಳಿತರಾದೆವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ನಾವು ತೋಡಿಕೊಂಡೆವು “ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು ನನಗೂ ತಂಬಾ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ ನಾನೂ ಗಂಡಪ್ಪನಷ್ಟೇ ಅನ್ನೋದಕಗಳಿಗಾಗಿ ನರಳದೇನೆ ‘ ಶುಖಾಯ ಶೀತಾಯ ’ ಈಗ ಚಾಕರಿಗೆ ಸೇರಿರುವೆವಾದರೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದವರು. ” ಎಂದು ಆಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಗಂಡಪ್ಪ (ಅಂತರಂಗದ ಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ವಚನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅಂದೇ ನಾವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು) ನನಗೆ ವಿಳಂಬಾನಂದರ ಪವಿತ್ರ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ನಾನು ಕಂಡ ಕೆಲವರು ಕಪಟ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನೂ ನಾನೂ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ದೂಷಣೆ ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ.... “ ಆ ವಾತಾತ್ಮಜ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಒಂದು

ರೀತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆ!" ಅಂತ ಅವನು ಹೇಳಿದ. . ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದ ವೇಲೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು, ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಕಡೆ ಹೊರಟೆವು, ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದುವು.

ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅದೇ ಯೋಚನೆ! ಅಂಜನೇಯನನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪ 'ವಾತಾತ್ಮಜ' ಅಂತ ಏಕೆ ಹೇಳಿದ? ವಾನರಯೂಧಮುಖ್ಯನಾದ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹನುವಂತ ಮಾರುತಿ ಅಂಜನೇಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀರ ಹೊಸದಾದ ನಾಮವನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪ ಉಪಯೋಗಿಸಿದನೆಲ್ಲಾ, ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟೆ. ಇಂತಹ ಗಡುಸಾದ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳೆಬರವನ್ನು ಆರಾಮವಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ಆಗ, ತನಗೇ ತಾನಾಗಿ ಮೆದುಳೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಿಡಿ ಹಾರಿತು. "ಗುಂಡಪ್ಪ ತಂದೆಯ ವಾತುವರಣದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದಿದಾನೆ . ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮಗುತನದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ತಾಯಿಯ ಸ್ತೀತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲ ವಿರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ್ದರು ಆದರೆ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಆ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ, ತಾಯಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತಂದೆಯನ್ನೇ ಸ್ತೀತಿಸುವ ಹಸುಳೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು, ತಂದೆಯ ವೇಲಿನ ಪ್ರೇಮವೇ ಅವನ ಒಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಜನಾದೇವಿಯ ಪುತ್ರ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ವಾತಪುತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಅವನಿಗೆ ಸಮಂಜಸವೆನಿಸಿರಬೇಕು.... ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನು ಪಿತೃಭೂಮಿ ಅಂತಲೇ ಹಿಗ್ಗಬಹುದು, ಎಂದು ಊಹಿಸಿದೆ ..... ಆಗ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಿಡಿ ಹಾರಿತು. ಗುಂಡಪ್ಪ ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರ, ಅಂದರೆ ಅವನ ತಂದೆ ವಾತ, ಪಿತೃ, ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಕೋಪ ಪ್ರಶಮನಗಳಲ್ಲೇ ಸದಾ ನಿರತರು. ವಾತವೇ ಅವರ ಜೀವನಾಧಾರ! ಆದ್ದರಿಂದ, ವಾತಾತ್ಮಜ ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ... ನಿದ್ರೆ ಹೋದೆ.

ಸಾವಿರ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಒಂದು ವಿಗ್ರಹ, ಅಂತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅನೇಕ ರಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನ ಬಂದು ಆತ ಹದವಾದನೆಂದು ನನಗೆ

ಕ್ರಮೇಣ ತಿಳಿಯ ಬಂತು. ಅವನನ್ನು ಪಿಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಾನವನರು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರು ಎಂದು ನನಗೆ ವೇದ್ಯವಾಯಿತು. ವೈಯೆಲ್ಲ ಹುಣ್ಣಾದವ ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಹೋದರೆ ಅಂಜುವ ಹಾಗೆ, ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಏನಂದರೂ ಮುಖಭಂಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅವನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಿಡು ತ್ತಿದ್ದ. ಕಿಡಿಬುಡೆಯ ಜನಗಳ ವೇಲೂ ತನ್ನ ನಂಟರಿಷ್ಟರ, ನೆರೆಹೊರೆ ಯವರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮಂತ್ರಾದವರ ವೇಲೂ ಅವನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಿಲುಬನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿದ್ದ . ನಾನೂ ಕೂಡ ತಬ್ಬಲಿಯಾಗಿ ಅನಾಥಾಲಯ ಸೇರಿ ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆದಾಡಿ ಅವರಿವರ ಹತ್ತಿರ ಹಲ್ಲುಕಿಂದು ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ನಂಗೆರುವೆನಾದರೂ, ಗುಂಡಪ್ಪನಷ್ಟು ಕಿಲುಬು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಹಾಗಾದದ್ದು ಬಹುಶಃ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರ ಧನಸಹಾಯ ದಿಂದ ಇರಬಹುದು ಇದನ್ನರಿತ ವೇಳೆ, ಗುಂಡಪ್ಪನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಿಸಿಲು ಬೆಳದಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ನಾನು ತವಕಪಟ್ಟೆ ಅವನಿಗೆ ಜೀವನದ ವೇಲಿನ ಆಸೆ ಕುದುರಿ, ಅವನ ಬದುಕು. ನಾನಾ ಮುಖವಾಗಿ ಪಲ್ಲವಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಯಾವ ನಾಡಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಪತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ, ಬಹು ದಿವಸದವರೆಗೆ ನನಗೆ ಅದು ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ

ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುವುದಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹಿಂಸಾಸಾಧನವೆಂಬದೇ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗಾನದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರುವುದು ತೀರ ತಪ್ಪು; ಸುತ್ತಲೂ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತಿಂದು ಅವರು ಗುಳಿಗೆಯನ್ನುಗಳ.ವಂತೆ, ಸಂಗೀತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯುವರು; ಇದು ಮಹಾ ಪಾತಕವೆಂದು ಅವನು ವಾದಿಸಿದ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಬರೀ ಆಲಾಪದಿಂದ ಇಹವೂ ನಷ್ಟ! ಪರವೂ ನಷ್ಟ! ಎಂದು ಅವನು ದೂರಿದ.. ಆಗ ನಾನು “ಗುಂಡಪ್ಪ! ಇವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತದ ಮೇಷ್ಟರಿರುವುದರ ಪ್ರಭಾವ” ಅಂದೆ. ಅವನು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡಿತು.

ಕಥೆ ಕುಂದುರಿಗಳ ಕಡೆ ಗಂಡಪ್ಪ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.... ಕಾಳಿದಾಸ ಕಾರಂತ ಕೈಲಾಸಂ ಕಸ್ತೂರಿ ಕರಿಬಸಪ್ಪ ಕುಪ್ಪಳಿ ಮುಂತಾದ ಕಾಗುಣಿತದ ಬರಹಗಾರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವನು ಅಲ್ಲಗಳೆದ; ‘ಒಲ್ಲೆ’ ಅಂದ. ನನ್ನ ಕಥೆಯೇ ಒಂದು ಗೋಳವನವಾಗಿರುವಾಗ ಅನಾಹುತ, ಹಾಳುರಿ, ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆ, ಕಷ್ಟದ ಜೀವ, ಮುಂತಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನನಗೇಕೆ? ಅಂದ ಅದರೆ, ನಾನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮ ಕೂಪಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ನ್ನಿತ್ತಿ ನನಗೆ ಹೊಸ ವಂಡೂಕಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಇಡೀ ಶಾಲಾರಜೀವನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೋಡಲು ಕಥೆ ಕುಂದುರಿಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ, ಅಂದೆ ವೈಸೂರು ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದೊಪ್ಪಿಸಿದ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಿದೆ. ಕಾಲಸುತ್ತಲ ಎಡರುತೊಡರುಗಳನ್ನೇ ಗವನಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕವಿಗಳೂ ಕಲೆಗಾರರೂ ನಭೋವಂಡಳದಲ್ಲಿ ತೊಳಗುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅಂದೆ ಗಂಡಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟ ನಿಂದನೆಲ ಕೆರೆಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಂದು ಸಲ ಆಕಳಿಸಿದ ಆಗ ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, “ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು! ಗಂಡಪ್ಪ! ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೂತರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ! ಬೇರೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋದಹಾಗೆ! ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಹಾಗೆ!” ಅಂದೆ ಗಂಡಪ್ಪ ತೂಕಡಿಸಿದ. “ನೋಡು, ಗಂಡಪ್ಪ! ಎಲ್ಲರ ಮನೆ ದೋಸೆಯೂ ಕಾವಲಿಮೇಲೆ ಬೇಯಲೇಬೇಕು, ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ,” ಅಂದೆ. ಗಂಡಪ್ಪ ಕಣ್ಣುತೆರೆದ .... “ಕೇಳು ಮಹಾರಾಯ! ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನಗೆ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಸಾಕು! ಅವರಿವರ ಮನೆ ಕಾವಲಿ ಕಾವು ನನಗೇಕೆ? ನಮ್ಮ ಮನೆ ಕಾವಲಿ ವೇಲೆ ನಾನು ಬೇಯುತ್ತೇನೆ, ಸಾಕು! ಹುಯ್ಯೋ, ಹುಯ್ಯೋ, ಮಹರಾಯ ಅಂತಾರಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ವಾಯುಪುತ್ರ ಒಲೆ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಈ ದೋಸೆ ಹುಯ್ದಿದಾನೋ ಅತನೇ ಸೀದುವೋಗುವ ಮೊದಲು ಮಗುಚಿಹಾಕುತ್ತಾನೆ! ... ನಾನು ಯಾಕೆ ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆ ಮಗುಚಿಹಾಕಬೇಕು? ಅಂದ.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನೂ ಗಂಡಪ್ಪನೂ ಕಿಡಿಬುಡೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮೈಲಿವರೆಗೆ ನಡೆದುಹೋದೆವು..... ಅವಸರ ಬಿದ್ದಾಗ ನಾನು

ಸೈಕಲ್ ವೇಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು, ಕಾಲು ಬೀಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದು
ವರಿಯುವುದೇ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಬಲಗಾಲ ಎಡಗಾಲ ಇವರಿಬ್ಬರೇ ನನ್ನ
ವೈದ್ಯರು. ವೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ; ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಒಂದ
ವೇಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ವೈಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟರೆ, ನಡೆದೇಬಿಡುವೆ,
ನನ್ನ ವೈದ್ಯರ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರ ಸಂಗಡ ನಾನು ಎಂದೂ
ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಡರ್ಸ್ ಹಕ್ಸ್ಲಿ, ಟಾಗೂರ್, ಬೆಂಟ್ರಿಂಡ್
ರಸೆಲ್, ಜೋಡ್ ಮುಂತಾದವರ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಶುಕ್ರವಾರ ಶನಿವಾರ
ಓದಿಮುಗಿಸಿ, ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಸಂಜನಗೂಡು ತನಕ ನಡೆದು,
ಸಂಜೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ವೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೇ ನನ್ನ ಪದ್ಧತಿ; ಉದ್ದಕ್ಕೂ
ಟಾರ್‌ರಸ್ತೆ; ಕಾಲುಗಳೆರಡೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ನಾ ಮುಂದು ತಾ ಮುಂದು
ಎಂದು ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ನೀಸೋತೆ, ನಾ ಗೆದ್ದೆ, ಅಂತ ನಡೆಯು
ತ್ತವೆ ಒಂದು ಕಾಲು ತುಸು ನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ
ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ವೀರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದದ್ದು
ಹೂಗೊಂಡು ಅದರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ ತಮ್ಮ ವೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅವು
ಕೊತ್ತ ಹೊರೆಯನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ನಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನಾವು
ಸುಖವಾಗಿ ಏಳು ಬೀಳುಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ವೇಲೆ ಭಾರಹಾಕಿ ನಮ್ಮ
ಯೋಚನೆಗಳಲ್ಲೇ ಕಾಲ ತಳ್ಳಬಹುದು ಆದರೆ, ಹೀಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ
ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿರಬಾರದು ನಮ್ಮ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವರ
ಪಾದಗಳಷ್ಟೇ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ನಾವು ಮನಬಂದಂತೆ ಭಾವಿ ಭಾರತ
ವನ್ನೋ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೋ ಪುನರ್ರಚಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅತ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಕೆಸರಿನ ಕಾಸಾರದಲ್ಲಿ
ಹೊರಳುತ್ತಿರುವ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಗಾಳಪಟದ ದಾರ
ವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ ನೊಗಕ್ಕಾದರೆ, ಜಂಟಿ! ನಡಿಗೆಗಾದರೆ ಒಂಟಿ!

ಅದರೂ ನಾನು ಕಿಡಿಬುಡೆಗೆ ಬಂದ ವೇಲೆ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ
ನಡಿಗೆಯ ನೋಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಏಕೆ ಅಂದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಈ
ಊರಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಊರುಗೋಲು!.. .... ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ನಾನೂ
ಗುಂಡಪ್ಪನೂ ಒಂದು ದಿನ ಕಿಡಿಬುಡೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ 'ಎಂಧಾಮಣಿ'ಗೆ

ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯ ಮೂಲಕ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆದುವು. ಆದರೆ, ಅದು ಕೀಲಿಣ್ಣೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲ. ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಚರಂಡಿ ಅಗೆದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ ಹರಡುತ್ತಾರೆ ಗಾಳಿ ಮಳೆಗಳಿಂದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ಚರಂಡಿ ಸಾಲಾಗುತ್ತೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮತ್ತೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಚರಂಡಿ ತೋಡಿ ಅದನ್ನು ರಸ್ತೆ ಮೇಲಕ್ಕಿಡುವ ತ್ತಾರೆ ಇದೇ ರೀತಿಯು ವೈಖರಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು, ಕರಿ ಹಿಂಡುಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳ ತಂಡಗಳು, ಹೆಂಡದ ಲಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದವು ಧೂಳೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾ ಸಾಲಸಾಲಾಗಿ ಎದರಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಳೆ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಸಣ್ಣದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದವು ಹಳೆ ದಿಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಹಾದು, ಮಾವಿನ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಒಳಿಸಿ, ಬೇವಿನ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ನಾಲ್ವಾರು ಹಳೆ ಕಳೆದು, ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬೊಗಳಿಸಿ, ಹಸುರು ಜಮಖಾನೆ ಹರಿದು ಹಂಚಾದಂತೆ ಇದ್ದ ಒಂದೆ ಪೈದಾನದ ಮೂಲಕ ಕಾಲುದಾರಿ ಹಿಡಿದು ನಡೆದುವು. ದಾರಿಯಾದ್ದಕ್ಕೂ ಆ ದಿನ, ಏಕೋ, ಏನೋ, ನಾವು ನಡೆದವೆ, ಸತಿಸತಿ, ತಾಯಿತಂದೆ ವಕ್ಷಳ ಮೇಲಿನ ಪೋಹ, ಋಣಾನ ಬಂಧ, ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಂಡಸ್ತು ಬಹು ಜಾಣತನದಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನ ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಜನವರೆಗೂ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ!

ಅಂಜನೇಯನಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಸಂಸಾರ ಜೀವಿಯಾದ ರಾಮನ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೂತಿದ್ದ ನ್ಯಾಯವೆ? ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೇ ಈಗ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ಬಡಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದವು. ಸಂಸಾರ ಜೀವನವೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತನಾದ ಹನುವಂತನಿಗೆ ಆತ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂತ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಏಕೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ? ತನಗಾದ ಕಷ್ಟ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಿಗಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ? ಕಪಿ ಸಂತತಿ ಬೆಳೆಯಕೂಡದು, ಅಂತಲೇ? . . . “ಎಳೆಬಾಣಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಮರೆತೆ ಆಗ ನನಗೆ ನನ್ನ ಭಾವನ ತಮ್ಮನ ಪರಿಚಯ ಇರಲಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಗುಂಡಪ್ಪ ಕೊರಗಿದ.. . ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ,

ನಮಗೆ ಒಂದು ಮಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮಾಸ್ತಿ ಕಲ್ಲು ಬೇರೆ ಇತ್ತು; ಒಬ್ಬ ಪತಿಯ ಇಬ್ಬರು ಸತಿಯರು ಅವನೊಡನೆ ಕಿಚ್ಚು ಹಾರಿದ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸುದ್ದಿ! ಗಂಡಪ್ಪನ ಕಾಲುಗಳು ನೋತ, ಹೋಗಿದ್ದ ವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಿದ 'ಅಭಿನವ ಮಾರುತಿ ಎಂಬವರು ಮಹಾನುಭಾವರು! ಅವರು ಅವಿನಾಹಿತರು ಅವರ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ಲಭಿಸಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮೂತಾಗಿ ಗಂಡಪ್ಪ ತಂಬಾ ಹಲಬಿದ

ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದೆ ಆಗ ತಾನೆ ಯಾರೋ ಯಾವುದೋ ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಗುಡಿಸಿ ನೋಡದ ಚೂರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಚೆಗೆ ಎಸೆದಿದ್ದರು. ತೋಡು ತಿಳಿಯಾದ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದಿದ್ದರು ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ವನಮೋಹಕವಾದ ಒಂದು ಇಂದ್ರ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಯಾರೋ ರಚಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು! ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಯೋ ಏನೋ, ಎಲ್ಲಿಗೋ ಇಳಿದಿಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯದೇವನು ದಿಗಂತದಲ್ಲೇ ವಲಿತ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಂದು ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಿಂತು ಅದನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಶೋಭುಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಆ ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ತವತವಗೆ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದವು ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕೂಗಾಟವೂ ಅದೇ ವಾರ್ತೆಯನ್ನೇ ಸಾರಿತು. ಮಾರಿಗುಡಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಗೆ, ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ತೊರೆಯೊಂದು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಕಿಚುಕುಳಿ ಇಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿತು ಆ ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೈಮರೆತು ನಿಂತ. "ಬಾ ಇಲ್ಲಿ! ನೋಡು, ನೋಡು! ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು!" ಅಂತ ಗಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಕರೆದೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ವಿಚಾರ ಕೂಸದಲ್ಲೇ ಆತ ಕಳಿತು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ. "ಮಹಾಸತಿಯಂತೆ, ಮಹಾಸತಿ! ಈತನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಘಾತಕ ಅಂತ ಅನ್ನಬೇಕು," ಅಂದ.

ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತರೆ ಅಲಸನಾಗಿರುವಷ್ಟು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಒಳಮನಸ್ಸು ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ಕಾಣದೆ ಹೋಯಿತು. ಆತ ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಪದವೀಧರ, ಅನುಭವಸ್ಥ, ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ, ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಾದಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತವನು! ಆದರೂ, ಆತ ಹೀಗೆ ಕಿಡಿಬಂಡೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಾಗೆ ಕೂಸಿದು ಕೂತನಲ್ಲ! ದೇವರ ಗುಡಿಯಾದರೆ, ಕೂತರೆ ಕೂತಿರಲಿ, ಅನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸಂಸಾರಜೀವಿ ಮನುಷ್ಯ, ಅರೆಬದುಕಿ ನಲ್ಲೇ ಅಯ್ಯೋ ಅಂದರೆ, ಕೇಳಿದವರು ಸಮ್ಮನಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆದರೂ, ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಬೆದಕಿ ನೋಯಿಸಲು ನನಗೆ ಮನಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮಾರಿಗುಡಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತೂವರೆ ಗಂಟೆ ಆಗಿತ್ತು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ತುಂಬಿ ತುಳುಕದೆ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ ಎಂದು, ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಆ ಮಾನವೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಕುಲಸಪ್ತುಗಳಿಂದಲೇ ನಮನಮಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರವಿವಿಮಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಮೊದಲು ಗುಂಡಪ್ಪ ಬಿರು ಬಿರನ ನಡೆದವನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಡೆಗಿಳಿದ. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ತರುಗಗಳು ಸ್ಥಿಮಿತವಾಗಿ ಹತ್ತಿದುವು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದೆ. ಮೊದಮೊದಲು ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗೊಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕೈಕೋಲಿನಿಂದ ಗುಂಡಪ್ಪ ಬಡಿದು ಮರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಆಕ್ರೋಶದ ಅಳವನ್ನೂ ಅದರ ಎಟಿಗೆ ತಗುಲಬೇಕಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಆ ರಭಸದಿಂದ ನಾನು ಊಹಿಸಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಆ ಕೋಲನ್ನೇ ಕತ್ತಲೊಳಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಮೆಲು ಮೆಲನೆ ಅಡಿಯಡಲು ತೊಡಗಿದ. ನಡನಡುವೆ ಒದೆರೆಡುಸಲ ಅವನು ಧೂಕರಿಸಿದ ಸದ್ದು ಕೂಡ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಒಂದು ಕಳ್ಳಕೆಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊರಗೆಡಹದೆ ಅವನ ಎಡಮಗ್ಗುಲಲ್ಲೇ ಎಂಟುಮೈಲಿಯಷ್ಟು ನಡೆದೆ. ಆ ನನ್ನ ನಡಿಗೆಯ ಅರ್ಥ ಏನೆಂದು ಗುಂಡಪ್ಪನೂ ಮನಗಂಡಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಊರಿನ ಹೊರವಲಯದ ಲಾಂಛನದ ಕಂಬಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ, ಅವನು “ನಾರಾಯಣ

ಗಾವು! ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು! ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು “ಬಿಡಪ್ಪ! ಏನಿವೆಲ್ಲಾ, ಮಹಾ!” ಅಂತ ನ ನೂ ಹೇಳಿದೆ ಆಗತಾನೆ ಪೇಟೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಹುಕಾರರುಗಳು ಅಂಗಡಿ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು.. ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೊಟ್ಟು ನಾನು ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದೆ!

ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ! ಸ್ವಗೃಹ, ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಗೃಹಿಣೀ ಗೃಹ ಮಚ್ಚತೆ, ಅಂತಾರೆ, ಅಲ್ಲವೆ? ಕ್ಲಿಷ್ಟರಾಯರು ಇನ್ನೂ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕಾದಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಾನೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಗೃಹ?

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿದೆ. ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಗೆಲುವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯ ವಿರಚಿಸಿದನು ನನಗೆ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಬದುಕಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗೂ ಕೂಡ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹುಬ್ಬು, ಒಂದು ಕನಸು, ಒಂದು ಆದರ್ಶ, ಒಂದು ನೆಚ್ಚು ಆಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಐದಾರು ಮೈಲಿಗಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿವಿಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಐದಾರು ಮೈಲಿಗಳ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತ ಮುಂಬರುವ ವೈಮಾನಿಕನೂ ಕೂಡ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹುದುಗಿರುವ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟು ಚೀಪುವ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗುವನ್ನೇ ನೆನೆದು ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೂ ಬಾಳಿನ ಬೆಳಕಾಗಿ, ಬದುಕಿನ ಉಸಿರಾಗಿ, ಎದೆಯ ಕಮಲಾ ಕರವಾಗಿ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಆಸೆ ಇರಬೇಕು! ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ಸಂಗೀತವಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಉಸಾಸನೆ ಅಲ್ಲ, ತತ್ವಚಿಂತನೆ ಅಲ್ಲ, ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಗುಂಡಪ್ಪನ ಗುಟ್ಟು ಏನು ಅಂತ ನನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕ ಕೀಟ ಅಲ್ಲಿ ಕೊರೆ ಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಗುಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ, ಯಾರಿಂದಲೂ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ!

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ, ಸುಮಾರು ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತು. ಆದರೆ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ ಹಳೇ ಸಂಕ್ರಮಯದ ಕೋಳಿ

ಗಲು ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತು ಒಳಗೊಂದು ಕಿರಣ ಹೊಳೆಯಿತು ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು, ಹೊರಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ತಗಲಿಸಿ, ಗಂಡಪ್ಪನ ಮನೆಕಡೆಗೆ ಬೈಸಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಯಿಂದ “ಓ ಮಿಸ್ಟರ್” ಅಂತ ಬೆಲ್ಲಲಾಡಿದೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಆತನ ತಾಯಿ, ‘ಪುರಂದರವಿಟ್ಟಲಾ’ ಅಂತ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದರು ‘ಬನ್ನಿ’ ಅಂದರು:

ನಾನು ಅದುವರೆಗೂ ಆ ವಸತಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಗಂಡಪ್ಪನ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡವನೇ ಅವನು, ಅವನು ಕಠಿಣನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿಮರ ಅವನು, ಅಂತ ನಾನು ಅದರ ಮುಂದೆ ಭಯ ಭರಿತನಾಗಿ ಅನೇಕವೇಳೆ ಕೈವ ಗಿಡದೇನೆ ‘ಬಾಯಿ ಮಾತಿಗೆ ಬೀದಿ ಸಾಲದೆ’ ಅಂತ ಗಂಡಪ್ಪನೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಅದುವರೆಗೂ ಹೊಸಲಾಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾನು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಅವನ ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ, ಎದರೊಡಿಯವನು, “ಹೋಗಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಹೋಗಿ ಕಾಣಿ! ಹೆದರಬೇಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಮಕ್ಕಳ ಗಿಟ್ಟು ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ” ಅಂತ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಆಗ ನಾನು ಕೇಳುವದಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಿಡಿಕಾರಿದಾಗ ಅವನು, “ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ! ನನ್ನೊಡೆಯ! ನೀವು ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರಾದರೆ, ಆಗಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆದ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಅವರಿಗೆ ‘ಇಸ್ಪೀಟು ಕಲಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ! ತಮಾಷೆ ಅಲ್ಲ’ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದ ನಾನು, ಏನೋ ಇದು! ತಲೆಹರಟೆ ತೆಗೆದೆಯಾ? ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು ಇಲ್ಲಿಂದ, ಸರ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಂದೆ ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಲಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಯಾದರೂ ಗಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಗೆಲುವಾಗಿರಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಆತನೂ ಸಿಕ್ಕಾರಿ ಹೂಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು

ಒಳಗೆ ಹೋದೆ ಗಂಡಪ್ಪನ ಮುಗಿಸಿ ಅಂಜನೇಯನ ಒಂದು ಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಕಂಡ ಕಿರಣ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬೆಳಗಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. “ಇವತ್ತು ನಮ್ಮೂರಿನವರು ಯಾರೋ ಬಂದಿದಾರೆ; ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿಸೋಣ ಅಂತ ಬಂದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಪರಾರಿಯಾದೆ.

“ವಾತಾತ್ಮಜಾ” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರದ ಗೂಢಾರ್ಥ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಗಂಡಪ್ಪ ಅಂಜನೇಯನ ಆರಾಧಕ. ಭಾವನ ತಮ್ಮ, ಮಾರುತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಭಿ ನವ ಮಾರುತಿ ಮಂತಾದ, ಅವನ ಮಾತುಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದುವು ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಗಂಡಪ್ಪನೇರೂ ಅಂಜನೇಯನ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಸಗಳನ್ನೆ ಒಳ ಹೊಕ್ಕು ವರ್ಣಿಸಿ ಅವನ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಿಡಿಸಿದೆ ಅವನ ಜೀವನರಹಸ್ಯ ನನಗೆ ದೊರೆತ ವೇಳೆ ಅದರ ಮೂಲಕನೇ ಅವನಲ್ಲಿ ರಸ ಉಕ್ಕುವಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ ಹುಯಿಲಗೋಳರ “ಉದಯ ವಾಗಲಿ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು” ಎಂಬ ಸದ್ಯವನ್ನು ಅವನೆದರು ಹಾಡಿ, “ನೋಡು, ಗಂಡಪ್ಪ! ಹನುಮನ ದಿಸಿದ ನಾಡು — ಕನ್ನಡನಾಡು” ಎಂದೆ. ಸರಿ ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡು, ಜನ, ನಡಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪೀಠಿ ಉಂಟಾ ಯಿತು. ಹುಸೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಅಂಜನಾಬೇವಿಯಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟವಿದೆ, ಅಂದೆ ಅವನು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಂಜನೇಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನೇ ಆಟದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಕಾಡಿಸಿ, ಎಂದೆ ಸೂರ್ಯ ವಂಡಲದ ವಿಷಯ ಸಂದ ಆಕಾಶಪುರಾಣವಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಂಡಪ್ಪ ಅನುಯಾಸ ವಾಗಿ ಓದಿ ತಿಳಿದ ಕೊಂಡ ಹೀಗೆ, ಅಂಜನೇಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದ, ಎಂದು ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ, ಮಧ್ಯವನವಾಗಿರಲಿ ಅಶೋಕ ವನವಾಗಿರಲಿ, ಅದು ಗಂಡಪ್ಪನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅವನು ಈಚೆಗೆ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿದಾನೆ “ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ಯಿಂದ” ಎಂಬುದನ್ನು ಓದಿದಾನೆ! “ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ”ಕ್ಕೂ ಹನುಮನು ಬೆಳೆದ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೂ ಮೊನ್ನೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ವಚ್ಚ ಉಂಗುರದಲ್ಲೂ ರಾಮಾಂಗುಲೀಯದ ಅಂಗುಲೀ ಯತ್ಪವಿರುವುದರಿಂದ “ಓದಿ ನೋಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಅಂದ.

ಗಂಡಪ್ಪನ ವಾತಾತ್ಮಜ ಭಕ್ತಿ ಅವನ ಮೆದುಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಕದಡಿಸಿದೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಗಾಬರಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾವು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ‘ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ’ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಬಂದು ತಲಸಿದ್ದವು ಹನುಮಂತ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡು

ಅಕೆ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಗಂಡಪ್ಪ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದ !....ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಾರು ಉದ್ದ ಮಾತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೂ ಗಂಡಪ್ಪ ಅಲ್ಲೇ ಧಟಕ್ಕನೆ ನಿಂದು, “ನಾರಾಯಣರಾವ್ ! ನಿವಾತ ನಿಷ್ಕಂಪ ಇವಪ್ರದೀಪಂ, ಅಂತ ಕೇಳಲ್ಲವೇ? ದೀಪವೇ ಜೀವಾತ್ಮ, ವಾತವೇ ಪರಮಾತ್ಮ ! ವಾತ ಬಡಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ತಾನೆ, ದೀಪ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಉರಿಯುವುದು ? ಆದ್ದರಿಂದ, ವಾತಾರಾಧನೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ” ಅಂದ.

ನಿನ್ನ ನಾನು ಊರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ... ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವಾತಕ್ಕಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಗಂಡಪ್ಪನ ಗತಿ ಏನುಗುತ್ತೋ ಅನ್ನುವುದೇ ನನಗೆ ಈಗ ಭಯ... ಅಭಿನವಮಾರುತಿ ಅಂತ ಯಾರೋ ಇದಾರಂತಲ್ಲಾ, ಗಂಡಪ್ಪನ ಗುರುಗಳು, ಅವರಿಗೇ ಬರೆದು ನೋಡಬೇಕ. ನಿಧಿ ತೆಗಿಯೋಣ ಅಂತ ಆಗಿದಾಗ ಭೂತ ಹೊರಟಿತು ಎಂಬ ಹಾಗೆ, ಅಂಜನೆಯನ ನೋಲಿನ ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಗಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಹುಚ್ಚೇ ತಲೆ ಎತ್ತಿದೆ ಆಗಲಿ ! ಇದಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಏಕೆಂದರೆ, ಆಸಾಮಿ, ಯೋಗ್ಯ ! ಚಿನ್ನದಂತಹ ಗಣ !

ಇತ್ತೀಚಿನ ಗೆಳೆಯನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

ಕಿಂಕುತ್ರಂ ಯನ್ನಿವರ್ತಯತಿ ಪಾಪಾತ್ ಎಂ
ದಾನ್ ಮಾಣಿಸದೊಡೆ

— ಕವಿಜನ್ಮ

ಚಾಕರಿಯ ಕಿರುಕುಳದಿ ಪೋಕರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಹೊರದೂಡಿ ಹೊಯ್ದು ಟ್ಟಿ ಘಾತಿಸಿರಲಿ !

— ರುದ್ರಮ್ಮ

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ ವೇದ
ಪ್ರಕರದರ್ಥ ವಿಚಾರ ಪೌರಾ
ಣಿಕ ಕಥಾ ಪ್ರಾಗಲ್ಬ್ಯವಿನಿತರ ಸಾರಸಂಗತಿಯು
ಅಕಟ ನೀರಲಿ ನೆರಹಿ

— ನಾರಣಪ್ಪ

೧೦ • ಪರಾಣ

ಅಲ್ಲಾ! ನನ್ನನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದಿರಿ, ನೀವು? ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನೀವು ಪ್ರೋಲೀಸಿಗೆ ಸೇರಬಹುದಲ್ಲಾ! ನಾನೂ ಪ್ರೋಲೀಸಿನಲ್ಲಿದ್ದೆ ಮೂರುವರ್ಷ ವಾಯಿತು ಬಿಟ್ಟು ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಪ್ರೋಲೀಸಿನವನು ಅಂದರೆ ಇವ್ವತ್ತು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಮರುನೇ ಮರು! ಆಗ ಊರಿ ಗೆಲ್ಲ ಅವನೇ ದೊಣ್ಣೆ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ! ಅವನು ಹಾಕಿದ್ದೇ ಲಾಕಪ್ಪು! ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಕಟ್ಟಳೆ! ಅವನು ಬೇಡಿ ಅಂದರೆ ಬೇಡಿ ಹಾಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಹೀಗಿತ್ತು ಈಗೇನ, ನೂರೆಂಟು ತಾವಗಳು ಪ್ರೋಲೀಸಿನವನು ಮರ್ಯಾದಸ್ಥ ನಾಗಿರಬೇಕಂತೆ! ನರನಾರಾಯಣರ ಭೀತಿ ಇರಬೇಕಂತೆ ಅವನಲ್ಲಿ! ಜನ ಸೇವೆಯೋ ಜನಾರ್ಥದ ಸೇವೆಯೋ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿರ ಬೇಕಂತೆ! ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ನೀವು ಅವನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂತೆ! ಬರಬರುತ್ತಾ ಕಾಲ ಯಾಕೋ ಕೆಟ್ಟೇಹೋಯಿತ.—ಖಾಕಿ ಡ್ರೆಸ್ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ 'ಬಾಕಿ ಕೊಡು' ಅಂತ ನಾಲಗಾರರು ಬಂದು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೇನು ಬಿಟ್ಟರೇನು? ಅದಕ್ಕೇ ನೋಡಿ, ನಾನು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅಂದರೆ, ನಾನು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನ ಹೋಗಿ ಬಾ ಅಂದರು ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಅದನ್ನೇ, ಯೋಗಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನೇ! ಅಂದ ಹಾಗಾಯಿತು ಅರಸಿದಬಳ್ಳಿ ಕಾಲಿಗೆ ತೊಡಕಿದ ಹಾಗಾಯಿತು, ಅಷ್ಟೆ.

ಕಿಡಿಬಂಡೆ ಗಂದವನ್ನನ ಕುಲಗೋತ್ರ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ನೀವು ಈ ಕರಟೆ ಗಿರಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ಪರಮಾರ್ಥಯ್ಯ! ಎಲ್ಲಿದೆಲ್ಲಿಗೆ? ನಮ್ಮಣ್ಣ ಅವನ ತಂಗಿ ಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತು ಅಂತಿದ್ದೆ ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅವನು ಈಗ ಆಕೆಯನ್ನು ತವರುವನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸು ತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ ಇದೆಯಲ್ಲ, ಅಂತಃಕಲಹಗಳು, ನಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರಗಳಲ್ಲಿ! ಆತನೂ ಕೂಡ ಈ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಾನುಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿನವಮಾರುತಿಯ ಬಾಲಹಿಡಿದು ಕಾಲ ತಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆನು ಅನುಕೂಲವೇ! ಮಡ್ಯದ ಹತ್ತಿರ ಯಾವುದೋ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ

ಬರುವುದು ಹೇಗೆ, ಅವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಅದು ಹೀರುವುದು ಹೇಗೆ ಅಂತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದಾರಂತೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ.

ಅವನಿಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದೇ ಒಂದು ನೋಜಿಗೆ!... ..
 ತಾಳಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬೇಕು ಕಥೆಯನ್ನು ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಹುಂ ಬೆಂಗಳೂರುಸಿಟಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮಣ್ಣ ..
 ಗಾಡಿ ಹೊರಡುವ ಸಮಯ—, ಗಾಡಿಗಳು ಬರುವ ಸಮಯ—, ಅವಸರ .
 ಅವಾಂತರ.. ಅಡಾಳುಡಿ.. ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪೋರ್ಟರ್ ತಲೆಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಅವನೋಡಿದ ಗೆರೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಓಡಿದ, ಅವನು ನುಸುಳಿದ ಕಡೆ ನುಸುಳಿದ ಅವನು, ನುಗ್ಗಿದ ಡಬ್ಬಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತಾನೂ ನುಗ್ಗಿ ಅವನು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟ್ರೈ ಸೀರದ ಮೇಲೆ ತಾನೂ ಕೂತ, ಗಾಡಿ ಹೊರಟಿತು ಕೂಲಿ ಕೊಡುವಾಗ ಕೂಲಿಯವನ ಮುಖ ನೋಡಿದ ಆತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ !
 ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರದು! “ಇರಲಿ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿವೆ, ತಕೋ, ಎರಡಾಣೆ ಹೆಚ್ಚುಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಅಂತ ಉದಾರತನ ತೋರಿಸಿದ.

ಆಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಅವನಿಗೆ, ತಾನು ಹತ್ತಿದ್ದು ಮದ್ರಾಸ್ ಗಾಡಿ, ಪುಣೆಗಾಡಿ ಅಲ್ಲ ಅಂತ! ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಗಾಡಿಯವರು ಯಾರೋ ಪುಣೆಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿರಬೇಕು! ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಂಟೋನ್‌ಮೆಂಟ್ ದಾಟುತ್ತ ರೈಲು ಟಿಕೆಟು ವರೀಕ್ಷಕ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಬಿಳುಪೇರಿತು ಪಕ್ಕದ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಲೇ ಪರರ ಸಾಮಾನುಸಹಿತ ಅವನು ನಮ್ಮಣ್ಣನನ್ನು ಇಳಿಸಿದ ಸಂಜೆ ಬರುವ ಮದ್ರಾಸ್ ಕಡೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ “ಪುನರಾರ್ಯಾ ಮಹಾಕವಿ:” ಅಂತ ಹೋಗು, ಅಂದ ನಮ್ಮಣ್ಣ ಪೆಚ್ಚುಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸರಿ! ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸಂಗಡ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವೂರು, ಯಾವ ಜನ, ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು

ಆತ ಕಿಡಿಬುಂಡೆ ಡಾಕ್ಟರ್‌ರವರ ತಮ್ಮನಂತೆ! ಅವರಿಗೆ ಆ ಡಾಕ್ಟರು ಅವತ್ತೇ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಂತೆ “ಈ ಊರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಬಡತನ ತಗುಲಿದೆ! ಅನೇಕರು ನನ್ನ

ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ದೂರುಹೇಳಿದರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಿಂದ ಒಂದು ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು ಖಾಯಿಲೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಔಷಧಿ ಸೇವಿಸುವ ಚಪಲದಿಂದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬರುವ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಹಣವಂತರನ್ನು ನಾನು, 'ನಿಮಗೆ ಪಂಡಿತರೇ ಸರಿ' ಅಂತ ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ ಅವರಿಗಿರುವುದು ಒಬ್ಬಕ್ಕೇ ಒಬ್ಬಳು ಕನ್ಯಾ ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಯಾರ ಕೊರಳಿಗಾದರೂ ತೂಗು ಹಾಕಿದರೆ, ಅವರ ಆತ್ಮ ತಣ್ಣಗಾದೀತು ನೊನ್ನೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದರು ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ "ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಬೇಕು, ವರ ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ನೀವೂ ಕೊಂಚ ವಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಅಂದರು ಆಗಲಿ, ಎಂದೆ ಎರಡು ಖರ್ಚೂ ಕನ್ಯಾಸಿತ್ಯ ಹೊರುತ್ತಾರೆ, ವರೋಪಚಾರದ ಮಾತು ಎತ್ತಬಹುದು, ಆದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯಾರಾದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಡು" ಇತ್ಯಾದಿ ಬರೆದಿದ್ದರಂತೆ

"ನೀವೀಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಕ್ಕಿದೀರಿ!" ಅಂದರು, ಅವರು ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಆ ಕಿಡಿಬುಡೆ ಡಾಕ್ಟರ ಕನಿಕರ, ಅವರ ಧರ್ಮಪ್ರೇಮ ಇವುಗಳನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂಬಿತಂತೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೂ ಅದನ್ನೇ! ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಆಗರ್ಭ ಮಲೇರಿಯಾ! ಭಳಿಭಳಿ ಅಂತ ನಡುಗುತ್ತ ಜನಿಸಿದ್ದ ವೈದ್ಯನ ವಗಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಅವನು ಇಂಡಿಯಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸೀನಿಯರ್ ಸರ್ಜನ್ರ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಅವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಆಯಾ ಗೂರಿನ ಸೇಸಸ್ ಕಮಿಷನರುಗಳಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಹಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸದಸ್ಯರ ಪಟ್ಟಿ ತರಿಸಿದ್ದ ಆದ್ದರಿಂದ "ಅಡ್ಡ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ ದೇವರು ಅಡ್ಡವಾಗಿಯೇ ಬಂದರಲ್ಲಾ!" ಅಂತ ನಮ್ಮಣ್ಣ ಹಿಗ್ಗಿದ ಅಲ್ಲದೆ, ವೈದ್ಯರಮನೆ ಹುಡುಗಿಯರಾದರೆ ಸಾರಿನ ಪುಡಿ ಮುಂತಾದ ಜೂರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಹುಣಿಸೆ ಗೊಜ್ಜು ಮುಂತಾದ ಲೇಹಗಳನ್ನೂ ಕಾಫಿ ಟೀ ಮುಂತಾದ ಕಷಾಯಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಅವನ ಮತ, ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೂ ಕೂಡ!

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಷಮಾಸ್ಪರಿಗೆ ನಮ್ಮಣ್ಣು ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದ
 “ತೆಗಿಯಿರಿ, ನೋಡೋಣ! ಲಾಭವೋ ನಷ್ಟವೋ, ಅಂತ” ಅಂದರು
 ಅವರು ಪಾಯಿಂಟ್ಸ್ ಮೇ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಕೀಲಿಕೈ ಗೊಂಚಲ ಸಹಾಯ
 ದಿಂದ ಟ್ರಂಕನ್ನು ತೆಗೆದರೆ, -ಒಳಗಿನ ಬಟ್ಟೆ ಬರಿ ಪುಸ್ತಕ ಡಯರಿ, ಎಲ್ಲವೂ
 ಕಿಡಿಬುಂಡೆ ಡಾಕ್ಟರದೇ! ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬರುವವರಾಗಿದ್ದರೋ?” “ನೋಡಿ
 ದಿರಾ! ಇದೇ ಶುಭಲಕ್ಷಣ,” ಅಂದರು ಸ್ವೇಷಮಾಸ್ಪರು! ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು
 ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಅವರ ಅಣ್ಣನ ಟ್ರಂಕು ಹಾಸಿಗೆಗಳೇ ಸಿಗಬೇಕೆ?
 “ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆ, ಅಂದರೆ, ಇದು! ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲೂ ಭಗವಂತ ನಮ್ಮ
 ನಡುವೆ ನಿಂತಿದಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಾಕ್ಷಿ” ಎಂದು ಮೂತಾಗಿ ಮಾತು
 ಬೆಳೆಸಿ, ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಬಂದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ
 ಬಂದು, ಜಾತಕ ತೆಗೆಸಿ, ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೂಂ ಅನ್ನಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು!
 “ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಡವೇನೋ?” ಅಂತ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕೇಳಿದರೆ,
 “ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಾನು
 ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಹುಚ್ಚು ಕುರುದನೂ ಒಪ್ಪಲಾರದ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ ಈ ನೋಡಾ
 ಟದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಹೊಂದಿದಿದಾರೆ, ಗೊತ್ತು, ಅಮ್ಮ! ವೈದ್ಯರ
 ಮಗಳಾದರೆ ಸರಿ, ಸದ್ಯಾ! ಅಯ್ಯೋ, ಜ್ವರವಲ್ಲೇ! ಅಂದರೆ, ಗಂಜಿ ಕಾಯಿಸಿ
 ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದಿದ್ದರೆ ನಾಕು” ಅಂದ

ಕಿಡಿಬುಂಡೆಯಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆಯಿತು ವರಪೂಜೆ ದಿನ ಆ ಡಾಕ್ಟರ್
 ಬಂದ, “ಪಂಡಿತರೇ! ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೀರಿತು, ನಾನು ಕೃತೋಳಿದು
 ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಯಾವುದೋ ಖುನಿಯಾದ ದೇಹದ ಅಸರ
 ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದರು ಧಾರೆ ಎರೆದಾಗ ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ನಡುಕ
 ಹತ್ತಿತು ಜೀರಿಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅತ್ತಿಗೆ ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ
 ವನ್ನೇ ಕುಡಿಸಿದಳು ಬೀಗರಿಗೆ ಪಿತ್ತ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಅಂತ
 ಹೇಳಿ ಪಂಡಿತರು ನಮಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಗೋರಿಕಾಯಿ ಬದನೆಕಾಯಿ
 ಹುಳಿಮಜ್ಜೆಗೆ ಹಾಲುಖೀರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಸಪ್ತಪದಿ
 ಸುತ್ತಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ತಲೆತಿರುಗಿದ್ದು ಪಿತ್ತದಿಂದಲ್ಲ, ಸುಸ್ತಿನಿಂದ,
 ಅಂತ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು (ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗೆಡ್ಡೆ ಇದೆ.

ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡಿ, ನಿಮಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿರಲಿ ಗುಡಪ್ಪನ ತಂಗಿ ತಾಳಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ತನಕ ಅದೂ ಕೂಡ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂತಿರುತ್ತದೆ, ಅನ್ನಿ !) ಅರಂಭದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮಣ್ಣ ನುರ್ಬೇ ಹೋದದ್ದು ಅವನ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಅಂತ ನಾವು ಸಾರಿ ದೆವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಜ್ವರದ ಹೊಡೆತ ಒಂದು ದಿನ ಭಳಿ ತಡೆಯಲಾರದೇ ನಮ್ಮಣ್ಣ ಎದರವನೇ ರಾಗಿಹುಲ್ಲಿನ ವೆದೆಯೊಳಗೆ ಕೂತುಬಿಟ್ಟ ಅವನನ್ನು ವತ್ತೆಹಚ್ಚಿ, ಹಸೆಗೆ ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಭಗೀರಥ ಬರಬೇಕಾಯಿತು !

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಸಮಾಚಾರ, ಅಂದರೆ, ಎರಡನೆಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯ ಸಂಭವ ಬೀಗರಿಗಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ವಲಗಿ ದ್ದೆವು ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಊಟ, ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಜೀವರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವರೂ ಕನಸಿಲ್ಲದ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನ ತಂಗಿ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಯಾರೋ ದುರಾತ್ಮರು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದಿದ್ದರು— ‘ಪಂಡಿತರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಿ ಭಸ್ಮಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಗೊತ್ತು, ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಆ ಸರದ ಭಸ್ಮವಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ,’ ಅಂತ ಪಂಡಿತರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರೇ ನಮಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು ! ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಶುಭಾಶುಭಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರೆಮನೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ವೇಲಿ ಪರಸ್ಪರದವರಾದ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ನಾನಿನ್ನೂ ವೋಲೀಸ್ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಕಿಡಿಬುಡೆ ವೋಲೀಸರನ್ನೇ ಕರೆಯಿಸಿ, ಬೀಗರ ಬೀರು ತೆರೆದರೆ, ಬಾಟ್ಲಿ ವೇಲಿ ‘ಸುವರ್ಣ ಭಸ್ಮ’ ಅಂತ ಬರೆದೇ ಇತ್ತು ! ಪಂಡಿತರು ಕುಯ್ಯೋ ಮರ್ರೋ ಅಂತ ಇನ್ನೆಷ್ಟರ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು “ಅದರಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದ ಅಂಶವೇ ಇಲ್ಲ, ಸುವರ್ಣ ಭಸ್ಮ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ, ಶುದ್ಧ ಮೋಸ ಅದು.” ಅಂತ ಜನಿ ವಾರದ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟು ಹಿಡಿದು ವ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರು

ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಪೇಚಾಟ ! ಭಂಗಾರದ ಬೂದಿಯನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆಯೋ ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ?

ನಮ್ಮೊಳಗಿಂತ ಕೊಂಚ ದೊಡ್ಡದು ಕಿಡಿಬುಡೆ ಅಲ್ಲಾ ಯಾರಿಗೂ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದು ಭಾರತ ವರ್ಷದ ಸುವರ್ಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜರುಗಳು ಭಂಗಾರದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ನಂಗೆ ತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಅವರಿಂದ ಅವರ ದೇಹಕಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ಓದಿದ್ದೆ ಅಕ್ಕನಾಲಿಗರಾರೂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿಲ್ಲವಂತೆ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಗೊಡಿಸಿ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿದರೆ ಔಷಧವಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ಆ ಇಸ್ರೇಲ್ಯರಿಗೆ ಕೂಡ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆ ಸಕ್ಕದಮನೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಮಾಲು ಪತ್ತೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ “ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮಾಲು ಹಾಳಾಯಿತು, ಇನ್ನು ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ಏನು ಫಲ?” ಎಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ ಅಂಗಲಾಚಿದ್ದರೂ ನಾವೂ ಸಮ್ಮನಾಡುವು ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಟಮಾಡದೆ, ಬಸ್ ಹತ್ತಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊರಟವು ಅವರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಭಂಗಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ತವರುಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅಂದೇ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲೇ ನಮ್ಮಣ್ಣ ರವಧ ಮಾಡಿದ ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಬೆರಗಾಗಿ ಮೂಗಿನ ವೇಲೆ ಬರಳಿಟ್ಟರು

ಆ ವೇಲೆ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರಗಳು ನನಗಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದ. ಆಗರ್ಭ ಸ್ವೀವಂತನಾದ ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಸಂರೋಧನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನು ಅತ್ತಲಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ, ಅಂತ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ ನಾನು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪೋಲೀಸಿಗೆ ಸೇರಿದೆ ಇ ಪಿ ಎಸ್ ಅಂತ ನನಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸರ್ವಿಸಿಗೆ ‘ಎಲಿಜಬಲ್’ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯ ಧುರಂಧರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ ಆದರು ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕನ್ನ, ಕಳುವು, ದರೋಡೆ, ಖೂನಿ, ಖೋಟಾನಾಣ್ಯ ತಯಾರಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ನಡೆದರೂ ಅಪರಾಧಿ ಪತ್ತೆ ಯಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ಮಾತ್ರ ನಾನು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ ಯಾವನಾದ ರೊಬ್ಬನನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ಕೋರ್ಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡುವೆ! “ಇಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಇವನೂ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನೇ, ಸ್ವಾಮಿ!” ಅಂತ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಹೇಳುವೆ ಅಂತು ಕೆಲಸದ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ

ಕೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿಯಿತು. .
ಹಾಳೆ ಮಗುಚಿದೆ . .

ಪೋಲೀಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಚರಿತ್ರದ ಜನರು ಪರಿಚಯವಾದರು! ನನ್ನ ಮಾತು ಕೊಂಚ ಕೇಳಿ ನೀವು! ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ, 'ಆಧುನಿಕ ಯುಗ' 'ಹೊಸದೃಷ್ಟಿ' 'ಯಂತ್ರಯುಗ' 'ವ್ಯಾಸಂಗಗೋಷ್ಠಿ' 'ವಿಚಾರ ವಿವಿಮಯ' 'ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' 'ನವಜೀವನ' 'ಹೊಸ ಚೇತನ', ಅಂತ ನೂರಾರು ಸಲ ಕೂಗಬಹುದು, ಆದರೆ, ಅವರ ಮಾತು ನಿಜವೋ ಸುಳ್ಳೋ ಅಂತ ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು! ಅಂತಹ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾವಿರದಲ್ಲೊಬ್ಬನಿಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ! ಆದವಾ, ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಪರಿಚಯ ದೊರೆತಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೋಹ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ, ತನಗೆ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ, ಒಂದು ಖಾಯಿಲೆ, ಒಂದು ಕಷ್ಟ, ಬಂದಾಗ, ಅದು ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ತಾಲ್ಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದ, ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕರೇಸಿ ನೋಟನ್ನು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಾಗದವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪವಾಡಗಾರರು, ಸೊಪ್ಪಿನ ರಸ ಹಿಂಡಿ ಹಿತ್ತಾಳೆಯನ್ನು ಚಿನ್ನ ಮಾಡುವ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಒಡವೆಗೆ ಘಾಜಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸುವ ಮಾಟಗಾರರು, ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಗೆದುಕೊಂಡು ಭೂಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕ ಅಲಾವುದ್ದೀನರು,— ನೂರಾರು ಜನರು ಇದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಇಂತಹವರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ವಿಚಾರ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕರ ಪ್ರಭಾವ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ನವಚೇತನದ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು, ಹಣತೆತ್ತು, ಮೋಸಹೋಗುವವರು ಯಾರು ಅಂತೀರಿ? ವಿದ್ಯಾವಂತರು! ಅದೇ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿವಿದೂಗಿದವರು! ಅದೇ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರೂ ಹಲವರು! ಎಂ ಎಸ್ ಸಿ ಡಿಗ್ರಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ದೊರೆತ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನೇ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಯಾವ ಊರಿಂದೋ ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಮೋಸಗಾರ

ರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು, ಚಿನ್ನದ ಆಸೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮೊಡಲನ್ನು ಎರಡು ಮಾಡಿ, ಅಂತ!

ಪೋಲೀಸಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಒಂದ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ನಾನು ಇಂಥವರ ವರಿಚಯವನ್ನೇ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಬಂದೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ 'ಲವಣಾಯ ಲಶುನಾಯ' ಸಂಸಾದನೆ ಕೂಡ ದೊರೆತದ್ದು ಮೊದಲು ಒದಿಷ್ಟು ದಿನಸ ಕವಚ ಮಾರುವವನೊಬ್ಬನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದೆ ಸುಳ್ಳು ನಿಲಾಸಗಳ ನಹಿತ, ಸರ್ಪಿಣಿಕೇಟ್ ಸವೇತ, ಅವನಿಗೆ ಚಾಹಿರಾತು ಬರೆಯುವುದೇ ನನ್ನ ಭಾರದ ಚಾಕರಿಯಾಗಿತ್ತು! ಆದರೆ, ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನನಗೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಕವಚವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ನಾನು 'ನಮಸ್ತಿ' ಅಂದೆ ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು "ಕ್ಷೀರ ಶಾರ್ದೂಲೇಶ್ವರ ಕಂವನಿ, ಲಿ" ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ ಆ ಕಂವನಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಪಿ ಸುಮಂತಿ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟವನೇ ನಾನು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೂ ತಮ್ಮಗಲಾರದು ನಮ್ಮ ದೇರದ ಯಾವ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೂ, ಭೋಗಲಾಲಸರಾದ ವೃದ್ಧ ಶ್ರೀಮಂತರ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಾಸುದುರಿಸಲು ನಮ್ಮವರು ಹೂಡಿರುವ ಉಪಾಯಗಳೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ ರತಿ, ಮನ್ಮಥ, ಮದನ ಧಾತು ಮಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ವೀರ್ಯವರ್ಧಕ ದ್ರಾವಕಗಳನ್ನು ಮುದುಕರಿಗೆ ಮಾರಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾರುಜನ ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು ಅದೇ ದಾರಿಯನ್ನು ನೀವೂ ಹಿಡಿಯಿರಿ ಎಂದು ನಾನೇ ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದೆ ಕೊಡಗಿನ ವೀರರು ಹಿಂದೆ 'ಹುಲಿಯ ಹಾಲನು ಮೆದ್ದರು' ಎಂದು ಕವಿಶಿಷ್ಯರು ಸಾರಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಆ ಪದ್ಯ ನನ್ನ ವರೈಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಲಿಯಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ನವತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂಬ ಚಿತ್ತರಂಜಕ ಪ್ರಚಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇರಳವಾದ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ "ಕ್ಷೀರ ಶಾರ್ದೂಲೇಶ್ವರ, ಕಂವನಿ, ಲಿ" ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿತು ಷಿಕಾರಿನಗರದಲ್ಲೇ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಹುಲಿಯ ಮುಖವೇ ಅದರ ಟ್ರೇಡ್‌ಮಾರ್ಕ್! ದಿನಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ಸೇರಿಸಿಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ನೀಲಿ ಬಾಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂಬಿ ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಎಂಟು ಮೂಲೆಗಳಿಗೂ ಭರದಿಂದ ರವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ವು ಆಗಲೇ

ನಾನು ಈ ಮನೆಯನ್ನೂ, ಕೆರೆಕೆಳಗಿನ ಆ ಜಮೀನನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಯಾರೋ ಪಾಸಿಗಳು ಹುಲಿಯ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿನಷ್ಟೂ ಕೂಡ ಸತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಾವು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಹುಲಿಯ ಹುಲ್ಲಿನವೆಂದೂ, ಹಳಸಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲೆಂದೂ, ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿ ಕಂವನಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿದರು

ಈಚೆಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಪೋಲೀಸ್ ಪರಿಚಯದ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನ ಹತ್ತಿರವೇ ಚಾಕರಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಬೂಟಾ ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೂತನನಾದರೂ ಸಭ್ಯ! ಗೂಢನಾದರೂ ಗಣ್ಯ! ಆಕಾರವನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು, ಸಂತಪ್ತ ಕರ್ಣಾಟಕ, ಸಂದೇಹ, ರುರೀವರ, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ, ಪ್ರಭಾತ ದೋಸೆ, ಮುಂತಾದ ಪೇಪರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ದಿನವೂ ಬರುತ್ತೆ ಚಿತ್ರ ಅಭಿನವಮಾರುತಿ, ಅಂತ ಕೆಳಗೆ ಹಚ್ಚುಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ ಮಾರುತಿಯ ಆವತಾರ ಅಂತ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಮಹಾಜಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಎಂಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಯಾಟಿಯಿಂದ ತೆರೆಯ ದೆಯೇ (!) ಅವರು ಒಳಗಿನ ಹೂಣವನ್ನು ವತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ನಂಬಿ ನಮ್ಮ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನನ್ನು ಸೊಸೆಯರು ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅತ್ತೆಯರು ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಡಲೇ ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ತರುಣರು ಮದುವೆ ಗೊಪ್ಪಲೇ ಅಂತಾರೆ, ಗುಮಾಸ್ತೆಯರು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಲೇ ಅಂತಾರೆ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಬೆಲೆ ಏರಿಸಲೇ ಅಂತಾರೆ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಪೌರಾಣಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ, ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುವ, ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಬೇರೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವವನು ಪ್ರತಿಬಬ್ಬರೂ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ರುಸುವು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರ ಪೈಕಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೂ ಸಂಚಾಲಕನೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೂ ಆದ ನನಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ, ಹಬೆಯ ಒಂದು ಉಪಕರಣದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯಾಟಿಗಳ ಅಂಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಒಳಗಿನ ಕಾಗದ ವನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಶಿಂಕ್ರಿಯೋಗಾರ್ಥಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ, ಗುಮಾಸ್ತೆ ಗೋವಿಂದಯ್ಯನಿಗೊಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಎರಡು

ರೂಪಾಯಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ, ಜಾಹೀರಾತು ನಿಧಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಂಥ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಈಗ ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇದೆ (ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರು ಇತ್ತಕ್ಕಡೆ ಗವನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆದು ನನ್ನಂಥ ಇ ಪಿ ಎಸ್ ಹೊಂದಿರುವವನೇ ಜನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪದವೀ ಧರರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ಇಂಥ ವ್ಯಾವಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗ ಬಹುದಲ್ಲವೆ?) ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ನಾನು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಮನೆ ಭೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ, ಕೆರೆ ಕೆಳಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಎಕ್ರೆ ಹರಾಜಿಗೆ ಬುದಿತ್ತು, ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಮದುವೆ ಕಾಲ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲ, ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲ ಮೊದಲಾದ ಭಾಗ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕವರುಗಳು ಬರುವುವು ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಸುಗ್ಗಿ !

ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಂದ ಎಂಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಬಂದಾಗ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ, ಅಡ್ವೋಕೇಟರುಗಳು, ಖಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೋಲುವ ಸಂಭವವುಂಟೆ? ಎಂದು ಕೇಳುವರು ಕಲೆಕೈರುಗಳು ಗವರ್ನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕರೆಸೋಣವೇ? ಎಂದು ಕೇಳುವರು, ನೇಷ್ನರುಗಳು, ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಈ ವರ್ಷದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆ? ಎಂದು ಕೇಳುವರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಈ ವರ್ಷದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಲಿವೆ? ಎಂದು ಕೇಳುವರು! ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು, ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪ ಬರೆದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಏನು ಬಂತಪ್ಪ, ಗ್ರಹಚಾರ, ಅಂತ ಅದನ್ನು ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿದೆ ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದ ಎಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇವು (೧) ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ನಾವು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡ ಬಹುದೆ? ಕಪಿ ಶ್ರೀಷ್ಠರಾದ ತಾವು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದಾಗ, ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಗಿರಿಗಹ್ವರಗಳನ್ನೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಾ? (೨) ತಂದೆಯ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ಶೀಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮಾದಿಗಳಿವೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಸ್ಮದಾದಿಗಳು ಮಾರಬಹುದೆ? ದಶರಥನ ಹತ್ತು ರಥಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮನು * ನೇನು ಮಾಡಿದ? (೩) ಹೊಸ ಆಫೀಸರ್ ಬರುವಾಗ ನಾನು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ

ಹೋಗಬೇಕೆ? ವಾಲಿಯ ಕಥೆ ಮುಗಿದು ಸುಗ್ರೀವ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ಚಾಕರಿಯವರು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ? (೪) ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಗೂರಲಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಔಷಧಿ ಇದೆಯೇ? ಸಂಜೆವಿನಿ ಸರ್ವತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತರುಮೂಲಿಕೆಗಳಿವೆಯೇ? ಅಲ್ಲಿಯವು ನಿಮ್ಮ ಲ್ಲಂಟಿ? (೫) ನನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯವರು ಈಚೆಗೆ 'ಎಲ್ಲಿರುವೆ ತುಡ್ಡಿ ಮಾರುತಿ' ಎಂದು ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಹಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾರೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೇ? (೬) ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರೆ ನೀವು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಆತನ ದುಃಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಬಲ್ಲೀರಾ? ಭೀಷಣನನ್ನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಾರುತಿಗೆ ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ? (೭) ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಕದ್ದು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದರೆ? ಅಥವಾ, ಅದೊಂದು ಸುಳ್ಳು ಆಸಾದನೆ ಮಾತ್ರವೇ? ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು? (೮) "ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ" ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅತಿ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯಾಟಿಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಒಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂದ ಮೇಲೆ, ನಾವು ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಉತ್ತರಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಅವನ ಚರ್ಚೆಯಿಂದಲೇ ನೀವು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಬಹುಶಃ, ಅವನು ಮಾರುತಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಬಹುದು ಶೀಸೆಗಳನ್ನು ಖಾಲಿಮಾಡಿ ಮಾರಿರಬಹುದು, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ ತನ್ನ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಪರಿತಪಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನೇ ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಬ್ಬಯ್ಯನೇ ಸರ್ವಸ್ವ! ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಅವರು ನಿರ್ವ್ಯಾಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚದೆ ಹೇಳಬಿಡು

ತ್ತಾರೆ ಅವನು ಹೇಳುವಂತೆ ನಡೆದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ; ಅವನು ಕೇಳುವಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಶಾಂತಿಹೋಮಗಳಿಗಾಗಿ ತಾಯಿತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕವಚಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ತೆರುತ್ತಾರೆ ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನೇ ಕೇಳಿ, ವೆ.ದುಳಿಗೆ ಮಾರುತಿ ಹೊಕ್ಕವೇಲೆ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ ಮನಸ್ಸು, ಅಂತ ಅವನೇ ಬರೆದಿದಾನೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನದೇ ಅದ ಒಂದು ವೇದಾಂತವನ್ನೇ ಗುಂಡಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದಾನೆ. ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಜಗತ್ತು ಆ ತತ್ವವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಅನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಆತ್ಮಗೌರವವೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅವನ ತಂಗಿಯ ಮದುವೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೇವಲ ಕಿಶೋರನಾಗಿದ್ದ ಆಗ ಅವನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಜ್ಜ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಗದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಬೆನ್ನೆಲುಬೇ ಇಲ್ಲದವನ ಹಾಗೆ ಯಾರ ಬಾಯಿ ಬೊಗಳಿದರೂ, ಅವನು ಬಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಗಿನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಕೂಡ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಕಾರಣ ಇರಬಹುದು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ! ಈಗ ಕೇಳಿ, ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು! ಭಾವಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಗುರು, ಅಂತ ಸಾರುತ್ತಾನೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ! ಆ ಸವಿನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ವರೆತುಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನ ಆಡ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು, ಹೆಚ್ಚು ಅಂತೀರೇನು?

ಆದರೆ, ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಗದ ಬಂತು ಅದನ್ನೋದಿದಾಗ ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಕಳವಳ ಉಂಟಾಯಿತು ಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟವನು ಅವನ ತಂದೆಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ಮಾಡಿದನಲ್ಲಾ, ಎಂದು ನಾನು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡೆ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ತೋಚಿದಾಯಿತು ಕನ್ನಡಕವನ್ನೇ ಹುಡುಕುವ ಅರೆಕುರುಡನಂತೆ ನಾನು ತತ್ತರಿಸಿದೆ . ಆ ಕಾಗದ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಸದೃಶ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು “ಮಾರುತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಒಂದು ಪೂಜೆಯಿದೆ ಎಂದೂ ಮಗನಿಗಿಂತ ತಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ್ದರಿಂದ ಪಾತವೇ ಅತಿ ಪ್ರಧಾನವೆಂದೂ, ವಾತ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಎಂದೂ, ವಾತೋಪನಿಷತ್ತೆಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಿರಬೇಕೆಂದೂ, ನೆಲ ಜಲ ಗಾಳಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಅವರಣಗಳ ಪೈಕಿ

ಮನುಷ್ಯ ಮೊದಲು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ನೆಂದೂ, ಅನಂತರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಜಲಪೀಡೆಗೆ ತೊಡಗಿ, ನೀರಿನ ಮೇಲೂ ಒಳಗೂ ಲೀಲಾಜಲವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಕಲಿತನೆಂದೂ, ಈಚೆಗೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲೂ ಹಾರಾಡಿ ದೂರಾಡಿ ಹೋರಾಡಲು ಕಲಿತನೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ 'ವಾತಾವರಣ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ'ಕ್ಕೆ ವಾತದೇವರನ್ನೇ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲವೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಗೂಡಪ್ಪ ಹಗಲಿರುಳೂ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೂ ಎದುರಂಗಡಿ ಕೆಂಚಣ್ಣ ನೊಂದಿಗೂ ಆಫೀಸ್ ಜವಾನ ಈರನೊಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಾರಮಾಡ ತೊಡಗಿದಾನೆ. ಗಾಳಿ ತಲೆಗೆ ಹೊಕ್ಕರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚು ಅಂತ ಹೇಳುವುದೇ ನಾಡಿಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗೂಡಪ್ಪನವರು ಈ ವಾತ ವಾದವನ್ನು ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳುವ ಮೊದಲೇ ಗುರ ಗಳಾದ ನೀವು ಆತನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ ಆತನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕಾವಾಡಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ" —ಅಂತ ಬರೆದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು, ಸಬ್‌ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು, ನಾರಾಯಣರಾಯ ರಂತೆ (ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅಂದವಾಗಿ ಬರೆಯುವವರನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪೋಲೀಸ್ ಅನುಭವದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ, ದಿನಜನಸೇನೆಯ ಅನುಭವದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ!) ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದರು.

“ಎನೋ ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನೊಬ್ಬ ಭೀರು!” ಅಂತ ಒಬ್ಬ ನಮ್ಮನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಂದುರೂಪಾಯಿ ತನ್ನದೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ನಾವು ಅವನನ್ನು ಉನ್ಮತ್ತಮಾಡಿ, ಹೋಗುತ್ತ ಅಂತ ಅಂದರೆ ತಪ್ಪು ಅಂತ ನಾನು ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಅವನು, “ಜೋಂಪುಹತ್ತಿದ್ದು ಜಮೆಯಾನೆ ತಪ್ಪೆ?” ಅಂದ ನಾನು ನಮ್ಮಣ್ಣನ ವದವೆ, ಭಸ್ಮದಕಥೆ, ಅವನ ಶಪಥ, ಮುಂತಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಲಂಬಿಸಿದೆ “ನೀನೇ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಉಪಾಯಹೇಳು ಆರೀತಿ ಬರೆದುಬಿಡೋಣ ಗೂಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕರಲಿ! ಆತನ ಮನೋರೋಗ ಹದಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಬ್‌ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ರವರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಸಹಿತವಾಗಿ! ನನಗಂತೂ ನೀನು ಪೋಲೀಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮೂರುವರ್ಷ ಬುದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೇ ಸಾಕು ಸಾಕೆನಿಸಿದೆ” ಅಂದ, ಸುಬ್ಬಯ್ಯ

“ಒಳ್ಳೆ ಪೀಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲ” ಅಂತ ನಾನು ಅವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನನ್ನು ಅಭಿನವಮಾರುತಿ ಅಂತಲೇ ನಂಬಿರುವ ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ಆ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ತಿದ್ದಬೇಕು ಅಂತ ನಾನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ ವಾತೋಪನಿಷತ್ತು, ವಾತಪೂಜೆ, ವಾತಾವರಣ, ವಾತಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅತಿರಹಸ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿನವ ಮಾರುತಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬಾರದ್ದೋ, ಸ್ತ್ರೀಗಳಿಗೆ ಅದರ ಸುಳಿವೇ ಗೊತ್ತಾಗಕೂಡದಿದ್ದೋ, ಅದರಸುದ್ದಿ ಗಾಳಿಗೆಕೂಡ ನೋಕಬಾರದಿದ್ದೋ ಗದರಿಸಿದೆ “ಅಭಿನವಮಾರುತಿ”ಗಳ ಗಾಳಿ ಹಾರಿಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅವರೇ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವರೆಂದೂ, ಆಗ ಅವನು ಎಚ್ಚೆತ್ತು ವಾತೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಮಾಡುವನೆಂದೂ ನಾನು ಬರೆದೆ ಅದುವರೆಗೂ, ಕೇವಲ ವಾತಾತ್ಮಜನಾದ ಮಾರುತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಸುತ್ವಾದಿನಕ್ಕೆರಡುಸಲ ಮಾತ್ರ ಮಾರುತಿಯ ಪರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದೆ ರುಜುಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಸುಬ್ಬಯ್ಯ “ಹುಷಾರ್! ಹುಷಾರ್! ಪರಮಹುಷಾರ್” ಅಂತ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಬರೆದ ಆ ಮೇಲೆ, “ಇತಿ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ವಾತವೇದಾಂತವನ್ನು ಸಾರಿಸಲಿರುವ ಅಭಿನವಮಾರುತಿ” ಅಂತ ರುಜು ಹಾಕಿದೆ

ಆ ಕಾಗದ ಹೋದಮೇಲೂ ನಮಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಯಾವಬಸ್ಸಿನ ಫ್ರಂಟ್ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಕೂತುಬಂದರೂ, ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಸರಕ್ಕನೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವನು ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಂದಲೇ ಒಂದು ಪತ್ರಬಂತು “ಮಗನೂ ತಂದೆಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೂ, ಮಗನೇ ಸಾಕೆನೆಗೆ” ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದ. ಸಬ್‌ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರೂ ಕೂಡ, “ತಾವು ಒಳ್ಳೆ ಬಾಣವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಶುಶ್ರೂಷೆ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಇಷ್ಟ್ಯದೂರ ನೂಕಬಾರದು. ಅಂತ ವ್ಯಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ” ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದರು ಅವರ ಪತ್ರ ಇವತ್ತು ಬಂತು ...ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು

ಅಂತು, ನೀವು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಸೂತ್ರಧಾರನಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಹಾಗಾಯಿತು
ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಇಲ್ಲ ಉರಲ್ಲಿ. ಅವನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ
ಇದಾನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದಾನೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ನೀವು ಬಂದ ಸಮಾ
ಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಲಕ್ಕೋಟಿ ಒಡೆದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ನಾವು
ಸೇಸರ್‌ಗಳ ಹಾಗೆ, ಅಂತ ಮಾತ್ರ ದಯವಿಟ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಡಿ
ನಮ್ಮಂತಹ ನೂರಾರು ಜನರ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಬೇಡಿ

ಭಾವನ ಸೋದರನ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಇದಾರಿಗೆ

ಮನವ ಕದ್ದಾಡುವಿರಿ ? ನಿಜಶಿ

ಷ್ಯನೊಳು ನಾಟಕದಿಂದ ಜಾಲನೆ ನಿಮ್ಮ ಗರುಡಿಯೊಳು ?

— ನಾರಣಪ್ಪ

ಪಡರಿದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತು ಆಗಿ ಆಯಾ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ

ಬಡಲಮೇಲ ಉಸಿರಾಗಿ ಬೆರೆತು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನು

ಭಾಷಾಂತರ—ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಸಾಹಿತ್ಯ

ಆ ಮಾಟವು ಚಿತ್ರದ ರೂಪು ಕಾಣರಣ್ಣ ' ಚಿತ್ರದ ರಬ್ಬು ಕಾಣರಣ್ಣ ' !

—ವಚನ

೧೧ : ಸ ಹ ನ

ಅಯ್ಯೋ, ನಾನೇನು ಅಂತ ಹೇಳೋದು, ನಿಮಗೆ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋದು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು? “ಗೃಹಿಣೀ ಗೃಹಮುಚ್ಯತೆ” ಅಂದರೆ, ಮನೆಯಾಕೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಯಾವ ತಂಟೆ ತಕರಾರು ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆಯೊಳಗೇನೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ, ಅಂತ ಆಚಾರೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಗಂಡ ಹೊಡೆದನಲ್ಲಾ ಅಂತ ರೇಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ ಒಬ್ಬಳು, ವಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರಲ್ಲಾ, ಅಂತ ರೇಗಿ ತಂತೆ ಅವಳಿಗೆ! ನ್ಯಾಯ, ಅನ್ನಿ ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಕೆಪ್ಪು ಮುದುಕಿ ಒಟುಒಟ ಅಂತ ನಮ್ಮತ್ತೆಯನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಹೀನಾಮಾನ ಬೈಯುತ್ತಾಳೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅಂತರ್ಯಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಅಂತರಪಿಶಾಚಿ ಅಂತ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಇವರೂ ಅಷ್ಟೆ! ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಈಚೆಗೆ, ಇವರಿಗೆ—ಕೊಡಬಾರದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ರಾಯರ ಅಳಿಯ ಅಂತೆ ಅವರ ಸಂಗಡ ಹೋಗಬೇಡಿ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಬೊಡ ಕೊಂಡರೂ, ಕಿವಿಯಲ್ಲೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಮನೆ ಮಹಾ ಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ಅಂತಲೇ ನನ್ನ ಊಹೆ ನಾನು ಕೇಳಿದರೆ, ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೊಲೇಬಸವನ ಹಾಗೆ, ಅಷ್ಟೆ! ಇವರ ತಾಯಿ ಏನೂ ಕಡೆವು ಇಲ್ಲ ಎದುರಂಗಡಿ ಕೆಂಚನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದಾಣೆ ಸಾಲ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರಂತೆ, ಕೆಂಚನಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿದಳು ನನಗೆ

ಈ ಮನೆ ನನಗೊಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಾಗಿದೆ “ಏನಮ್ಮ? ನಿನೇನು ಬದುಕಿದ್ದೀಯಾ? ಸತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಅಂತ ನನ್ನ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ಕೇಳು ವವರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ, ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಸರಿ ಛಾಣಂತನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ವೇಲೆಬಿದ್ದು ನಾನು ನಾನು ಅಂತ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದರು ಆಯಿತು, ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತು...ಆದರೆ, ಈಚೆಗೆ ಪಕ್ಕದಮನೆ ಕಾವೇರಮ್ಮ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ನಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ ಅವಳದೂ ಕಟುಕರ ಸಹವಾಸವೇ ಆಗಿದೆಯಂತೆ “ ಇದೆಲ್ಲ ಕಾಲಮಹಿಮೆ, ಕಣೆ ! ನಿನಗೂ ಒಂದು ಗಂಡು ಚಿಣ್ಣ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊ ಅದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡು ಅವನಿಗೊಬ್ಬಳನ್ನು ತಂದರೆ ನೀನೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಪೀಡಿಸಬಹುದು ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿ ತೀರಿಸಿ, ಋಣವಿಮುಕ್ತಳಾಗಬಹುದು” ಅನ್ನುವಳು “ ನೋಡೆ! ಅತ್ತೆ ಕಾಟ ಅನ್ನುವುದೂ ಯಾರಿಗೂ ತಸ್ತಿದ್ದಲ್ಲ ಸೀತಾದೇವಿ, ಪಾಪ, ದಂಡಕವನವಾಸ ಅಶೋಕವನವಾಸ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಆಕಾರಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವಳ ಅತ್ತೆಯರು (ಒಬ್ಬರೇ, ಇಬ್ಬರೇ, ನೂರು ಜನ ಅತ್ತೆಯರು!) ಅವಳ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಪಿತೂರಿ ಹೂಡಿ ಆಗಸಗಿತ್ತಿ ಸಂಗಡ ಒಳಸಂಚು ಮಾಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಆಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೇ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಸೀತಾವ್ರತವರು ಅವಳ ಜವಳಿ ಹೆತ್ತದ್ದು, ಇಬ್ಬರು ಸೊಸೆಯರು ತನಗೂ ಸಿಕ್ಕಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಅಂತ ” ಅಂದಳು ಕಾವೇರಮ್ಮ ನನಗಿದ್ದು ಹೊಳೆದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅದುವರೆಗೂ

ನಮ್ಮಪ್ಪ ಪುರಂದರದಾಸರಾಗಿ ಸಂಘರಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ ವೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತೋರಿಸದೆ ಹರಿದು ಬಿಂಕಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು, ನಮ್ಮತ್ತೆ ! ಯಾಕಂದರೆ, ಅವರ ಮಗಳಿಗೆ ಅವರು ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ “ ಇವಳು ಮಾತ್ರ ಕುಟುಂಬದ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವುದೇನು? ಅವಳು ಅಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಅಂತ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವುದೇನು? ” ಅಂತ ಅತ್ತೆ ಎಗರಾಡುತ್ತಾರೆ! ಯಾರ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಪ್ಪ? ನನಗೇನು? ಇವರು ‘ ಗಂಗಾ’ ಅಂತ ಕಾಗದ ಹರಿದು ಹಾಕಿದರೆ ನಾನು “ ಕಾವೇರಿ ” ಅಂತ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಬೂದಿಹಾಳಿಂದ ಸಕ್ಕದವುನೆ ಕಾವೇರಮ್ಮನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ ನಾನು ಅವರ ಮೂಲಕವೇ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಕನ್ನ ಹಾಕು ಅಂತ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವವರು ನಾನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಮಲಗಿದರೆ, ಗೋಡೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅವನು ಹಾಳುಮಾಡ

ಬೇಕು? ನಾನೂ ಸಹಿಸುವಷ್ಟು ದಿವಸ ಸಹಿಸಿದೆ ಚಿನ್ನದ ಸವರನನ್ನೇ ಭಸ್ಮಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಉರಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ಕಷ್ಟವೇ, ಅಂತ ಅಂದು ನೋಡಿದೆ. ಸುಂಕದವರ ಹತ್ತಿರ ಸುಖ ದುಃಖ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆಯೇ, ಅಂತ ಅಂದು ನೋಡಿದೆ ಇವರೋ, “ತಾಯಿ ಅಂದರೆ ದೇವರು ಅಂತ ಯಾವುದೋ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ,” ಅಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಪೂರ ಕೋಪ ಬಂದರೆ, “ಹೆಂಡತಿ ಬೇರೊಬ್ಬಳು ಸಿಗಬಹುದು, ತಾಯಿ ಬೇರೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, “ಉಸ್ಸಪ್ಪ ಅಂತ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದರೆ, ನೀನು ಬೇರೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತೀಯಾ”, “ನಾನು ಸನ್ಯಾಸ ತೆಗಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇನೆ” “ಆಜನೇಯ ಆಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ” ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಈ ಹುತ್ತದೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವೇಲಿ ನಾನು ಬುಸುಗುಟ್ಟದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ?

ಅದರೂ, ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕೊಡುವಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಗಂಡ ಸರು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಕೊಡುವಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಹೆಂಗಸರು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ ಇದು ನನ್ನ ಅನುಭವ, ಕಾವೇರಮ್ಮನದೂ ಅಷ್ಟೆ ಸ್ವಜಾತಿವೈರ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲೇ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂತ ಅವಳೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಇದೆ ಅಮೇ ಲ್ಲಾರೇ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಅವರೇ ಅಲ್ಲವೆ ತಾಲ್ಲೋಕಿಗೆ ತಂದೆ? ಅಂತ ಯಾರು ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹೆಡ್‌ಮೇಡಂ ಸಂಗಡ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸರಿ, ನಾನು ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿದೆ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬರು ವೇಷ್ವರು, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಹೆಂಗ ಸರು ಅವರು, ವಾಪ, ಗಿಣಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ನಮಗೆ ಸಂಗೀತ ಹೇಳಿಕೊಡುವರು ವೇಡಮ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ, ಸರ್ಕಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಚಾವಟಿ ಹಿಡಿದು ಕಣ್ಣು ರುಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಾಗೆ! ಅವರಿಗೆ ಕೋಪ ಸದಾ ಮೂಗುಬೊಟ್ಟಿನ ತದಿಯಲ್ಲೇ ಕೂತಿರು ತ್ತದೆ. ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು? ಅವರೂನೂ ‘ಹೌದು’ ಅಂತಾರೆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗಿಲ್ಲ ವೋಟುಕೊಟ್ಟಾಗ, ಹೆಂಗಸರೇ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಬರೀ ಗಂಡಗಂಡಸರೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ, ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಲಂಗ ಇಲ್ಲೊಂದು ಲಂಗ ಕೂತಿ

ತ್ತಂತೆ, ಐನೂರು ಅರುನೂರು ಮೊಬರುಗಳ ನಡುವೆ! ಹೆಗಸರಿಗೆ 'ಹೆಗಸರ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ! " ಅವಳ ಸೊಟ್ಟು ಮೋರೆ ನೋಡು, ಇವಳ ಸಿಟ್ಟುಮೋರೆ ನೋಡು, ಅವಳು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿರುವ ಲಕ್ಷಣ ನೋಡು, ಇದು ಯಾವ ಹಳೇ ಕಾಲದ ಮುತ್ತೈದೆ? ಯಾಕೆ, ಇವಳು ಸಿನಿಮಾಗೆ ಸೇರಿದಾಳೇನು? " ಅಂತ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಟೀಕಿಸಿ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಕಿಲುಬು ಕಾರಿ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ " ಅಂತ ಕುನೇರಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ನಾಲ್ಕಾರು ಸಮಾಜ ಸದನ ತಿರುಗಿದಾಳೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು, ಇದೊಂದೇ ದಂಡಕಾರಣ್ಯ. ಆದರೂ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸರಿ ಅಂತ ನನಗೂ ತೋರುತ್ತೆ. ಗಂಡಸರು ಅವಮಾನವಾದರೆ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಕೋಪ ಬಂದರೆ ನುಗ್ಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಹೆಗಸರದು ಬಲು ಕೋಮಲವಾದ ಚರ್ಮ, 'ಎನೇ!' ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಅದರೂನೂ ಅವರಿಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಹರ ಜಾಸ್ತಿ ನಾನು ನನ್ನದು ನಮ್ಮವರು ಎಂಬ ಮಮತೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಾಚಾಳಿಗಳು ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಡುವಾಗ ವದ ಸಂಪತ್ತು, ಮಾತಿನ ವೇಗ, ನಟನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅವರು ಗಂಡಸರನ್ನು ವಿರಿಸುವರು ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯರು, ಗಂಡಸರ ಹಾಗೆ ಬಹಿರ್ಮುಖಿಗಳಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಸದಾ ತಮಗಾದ ಮಾನವಮಾನಗಳನ್ನೇ ಮೆಲಕುಹಾಕುತ್ತಾ ಮಲಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸು ನೂರು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಒಂದು ವಿಗ್ರಹವಾಗ ಬಹುದು, ಆದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದರೂ ಗಡುಸಾದ ಬುಡೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಅಂತ ನಮ್ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಇವರ ಸಂಪರ್ಕ ದಿಂದ ಬಂದ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ ಇವರನ್ನೂ ನೋಡಿ ನೀವು, ಅವರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಇವರು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಅವರು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹುಳಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾತು ಯಾಕೆ ಬಂತಿಗ? ಓ! ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಕಾಗದ... ಹುಂ... ಕುನೇರಮ್ಮನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಗದದಿಂದ ನನಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಂಚ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತಿದೆ ಸಂಧ್ಯಾಪುರದಿಂದ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟರಂತೆ

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿ ಇವರ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರು ಮೂರು ಜನ ಇಗಾರಂತಲ್ಲಾ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಟಾಟಾ ಕಂಪನಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿದಾರಂತೆ ನೈಸೂರಿನವರು ಅಂದರೆ ಅವರು ತಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮ್ಯಾನೇಜರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರುಂತೆ ಬೂದಿ ಹಾಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತೋ ನಲವತ್ತೋ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ಈ ಸಮಾಚಾರವೇನಾದರೂ ನಮ್ಮತ್ತೆ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತೋ, ಆಯಿತು, ಸೂರು ಮುರಿಯುವ ತನಕ ಹಾರಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಆ ಮುದುಕಿ ಕಿವುಡಾದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ವಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೂತಕಡೆ ನಿಂತಕಡೆ ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಆಕೆಗೆ ಅರ್ಧಮಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಸೊಸೆ ರೇಗಿದಾರೆ, ಅಂತ! ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾರಾಡಿ ತೂರಾಡಿ ನಟರಾಜನ ತಾಂಡವವನ್ನೆಲ್ಲ ನೃತ್ಯದಲ್ಲೇ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ ಸಿನಿಮಾ ತೆಗೆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ, ಅಲ್ಲವೇನೇ, ಅಂತ ಇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನನಗೆ, ‘ಆಕೆ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿ’ ಅಂದರೆ, “ಮಾತ್ಸ್ಯದೇವೋ ಭವ, ಶಾಂತಂ ವಾಸು” ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾರೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಅವರು ಈಗ ಅಲ್ಲೇ ಇದಾರೆ, ಅಂದರೆ ನಮ್ಮತ್ತೆ “ವಿಟ್ಟಲ ವಿಟ್ಟಲ” ಅಂತ ನನ್ನನ್ನು ತಿವಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಖಂಡಿತ, ಅದರೆ, ಆಕೆ ದೇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು? ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನನಗೇನೂ ತಾಕುವುದಿಲ್ಲ! ಇವರಿಗೂ ಹೇಳಿದೇನೆ, ಬಾಯಿ ಬಿಡಬೇಡಿ, ಸದ್ಯ, ಅಂತ ಆದರೂ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಇದೊಂದು ಕಷ್ಟ ನನಗೆ, ಯಾವುದನ್ನೂ ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳದೆ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಮಾತು ನಾಲ್ಕು ಆಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ಕೋಡಿ ಹರಿಯುತ್ತೆ ಕಾವೇರಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಏನೇನು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದೇನೋ, ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಮ್ಮತ್ತೆ, “ಬಾ ಅಮ್ಮ! ಕೂತುಕೊ! ಎಷ್ಟು ಬಡವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೀಯಾ ನೀನು? ಒಂದು ಮಿಳ್ಳೆ ತುಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೇನೇ” ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, “ನಮ್ಮಪ್ಪ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರ ಹತ್ತಿರ ಇದಾರೆ” ಅಂತ ಒದರಿದರೂ ಒದರಿದೆ ಅಂಥಾ ಹಾಳು ಮನಸ್ಸು, ನನ್ನದು!

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಂಬಲಿಸುವುದು ಯಾತಕ್ಕೆ ? ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಡುವ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಆದರೆ, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವೂ ಅಷ್ಟೆ, ಇವರ ಅದೃಷ್ಟವೂ ಅಷ್ಟೆ ! ಅತ್ತೆ ಹೀಗೆ ಅಂದರು ಅಂತ ನಾನು ರಾತ್ರಿ ಇವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದೆರೆ, “ಅಯ್ಯಾ ! ನನ್ನನ್ನಿವತ್ತು ಸಾಹೇಬರು ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಬೈದಬಿಟ್ಟರು ಕಣೆ ! ಕುಡಿದು ಬಂದವರ ಹಾಗೆ ರೇಗಿಬಿಟ್ಟರು, ಕುಡಿದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ” ಅಂತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಕಡೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೊರಗುವೆವು ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಡ, ತನ್ನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹೀಗಂದರೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ, ಅಂತ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ “ಒಂದು ಕೊಡ ನೀರು ತರೆತ್ತೀಯಾ, ಅಮ್ಮಾ !” ಅಂದರೆ ನಾನು ಇಡೀ ಬಾವಿಯನ್ನೇ ಹಂದಿಗೆ ತಂಬಿಬಿಡುವೆ ಆದರೆ, “ನೀನೊಂದು ಕೊಡ ನೀರು ತಂದು ತಲೆ ನೇಲೆ ಸುರಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹೆಣವೂ ಆಚೆ ಹೊರಡದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದರೆ, ಕೂತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಎತ್ತಿ ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡೋಣ ಅನ್ನುವಷ್ಟು ಕೋನ ಬರುತ್ತೆ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಅವರು, ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತಿಗಿತ್ತಿ, ಹೀಗೆ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಸರು ತಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಹೇಳಲಿ ! ಇದೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸ ಕಾವೇರಮ್ಮನ ಅತ್ತೆಗೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆಯಂತೆ, ಹಾಳು ರೋಗ ಅಲ್ಲಾ ಅಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಾಡುವವರು ನಾವಿರವಾಗ, ದಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆದರಿಸಿದರೆ, ‘ಬಿಡಿ’ ಅಂತೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ ನಮಗೇನು ? ತಲೆನೋವು ಅಂತೇನೆ ! ತವರು ಮನೆ ಅಂತೇನೆ ! ತಡಿಯಿರಿ ಅಂತೇನೆ !

ನಮಗಿಂತ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ, ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಹಿಂದೇನೆ ಹುಟ್ಟಿದರು ಅಂತ ನಾನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತಲೆ ನೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಬೇಕೆ ? ನನ್ನನ್ನು ಅವರೇ ಸೊಂಟ ಮುರಿದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿರುವಾಗ ನಾನು ಅವರನ್ನು ತಲೆ ನೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಾನೆ ಹೇಗೆ ? ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಮರ್ಯಾದೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಘನುಘನು ಅಂತ ಪರಿಮಳದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದ ಹಾಗೆ ! ಕೆಟ್ಟ

ಮಾತು ಆಡಬೇಕು, ಅಂತ ತೋರಿದಾಗ ಅದನ್ನು ನುಂಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಆಡಿದರೆ, ಅದೀಗ ಅವರು ಪುರಾಣ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ.. ಅಲ್ಲವೇ? ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದೇ ನನಗೆ ಮಹದುಪಕಾರವಂತೆ! “ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇವಳು ಒಟೆಯಾಗಿ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟು, ಬೀದಿಭಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ” ಅಂತ ನಮ್ಮತ್ತೆ ಆಗಾಗ ಕೂಗಾಡುತ್ತಾರೆ ಇದೊಂದು ಜಂಬು ಗಂಡು ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಗಂಡು ಹೆತ್ತಿದ್ದೇನೆಲ್ಲ, ಇರಲಿ ಯಾವುದೋ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಋಣಾನುಬಂಧದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಅಂತ ಒಂದೇ ಒಂದು ನೋಗಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರು ಕತ್ತೊಡ್ಡುತ್ತಾರೆಯೆ ಹೊರತು ‘ಇವಳನ್ನು ನಾನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದೆ’ ‘ಇವರಿಂದ ನಾನು ಒದಕಿದೆ’ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು ಅಂತ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ- “ನನ್ನ ಮಗ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ ಹೋಗಿ ನೋಡೋ ಅಂದರೆ, ಬೇಡಲೇ ಬೇಡ ಅಂದುಬಿಟ್ಟು,” ಅಂತ ಕೂಗಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಇವರ ಮಗಳೇನು ರತಿದೇವಿಯೇ? ಆ ಪುರುಷಗರ್ಭದ ಗಂಡನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರುಷಾಮೃಗ ಅದು! ಗಂಡಸು ಮಾತ್ರ ಈ ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನವೋ ಆ ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನವೋ ಅಂತ ಮನೆಮನೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ರೂಪು ನೋಡಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೇನು? ಮಗನ ಲಕ್ಷಣ ಏನು ಅಂತ, ಗೊತ್ತಿರುವವರು ಸೊಸೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಮದನನಿಗೆ ರತಿಯೇ ಹೊರತು, ದನನಿಗೆ ರತಿ ಸಿಗುತ್ತಾಳೆಯೇ? ಪಾಲಿಗೆ ಬುದ್ದದನ್ನೇ ಪತಿ ಅಂತ ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಜನ್ಮ ಸಾಗಿಸಿದರೆ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಾದರೂ ಇದೇ ಗಂಡು, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೂಪು ಲಾವಣ್ಯ, ಅಂತಸ್ತು ಅಧಿಕಾರ, ಸಿದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವತಾರ ಎತ್ತಿ, ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಖಂಡಿತ! ಈ ಸಲ ವಿಧುರಾಶ್ವತ್ಥದ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು; ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹೇಳಿದರು ಮೊನ್ನೆ, ಅದೊಂದು ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗಂತೆ!... ಅದೆಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನನಗೆ.. ಹಾಗೆಯೇ, ಗಂಡಸರಿಗೂ! ಕೈ ಹಿಡಿದವಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾರ, ಆಕೆ ಮಾರಿ!

ಪರಂಗಿ ಹೆಗಸರಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಆಶ್ವಾಸನವಿಲ್ಲ, ವಾಸ. ಅವರ ಜನ್ಮಾಂತರವನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲವಂತಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಪತಿಯರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಅದಕ್ಕೇ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಹೆಚ್ಚು ಪರಂಗಿ ಗಂಡಸರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸೋಡ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಾರಾಡಿಸುವುದು.

ಆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು! ಹೆಣ್ಣು ಮನೆಗೆ ಬಂತು ಅಂದರೆ ಸರಿ, ಅಲ್ಲಾಗುವ ಸಾವು ನೋವು, ಸಾಲಸೋಲು ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಂದಲೇ ಅಂತೆ! ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ, ಕೈಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಮಹಾ ವ.ಹ. ಪಂಡಿತರು ಜಾತಕ ತರಿಸುತ್ತಾರೆ, ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿದಾರೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದಾರೆ, ಗಂಡಿನ ಜಾತಕದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಯೋಗವಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಯೋಗವಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜಾತಕವನ್ನೇ ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆ ಮೇಲೆ, 'ಪ್ರಶಸ್ತವ.ಗಿದೆ' 'ಅತ್ಯುತ್ತಮವ.ಗಿದೆ' 'ಭಲೆ! ಭಲೆ' ಭಜ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸರ್ವವಂಗಳಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಲಗ್ನವಿಡುತ್ತಾರೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೇ ವಿವಾಹಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ . ಒಳ್ಳೆ ಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ .... ಆ ಮೇಲೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಜಿನ ಗಲಾಸ್ ಒಡೆಯಿತು ಅಂದರೆ, ಸೊಸೆ ಬಂದ ಹೊತ್ತು, ಒಂದು ಎಮ್ಮೆ ಒಡೆಯಿತು, ಅಂದರೆ ಸೊಸೆ ಹೊಸಲು ದಾಟಿದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಹೋಯಿತು ಅಂದರೆ, ಅವಳ ಗೃಹಚಾರ, ಒಂದು ಸಾವು ಒಂದು ಸಂಕಟ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವಳೇ ಹೋಣೆ! ಸತ್ತವರ ಹೆಂಡತಿ ತಾಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಸೊಸೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಸೊಬ್ಬಾಗಿತ್ತಂತೆ ಈ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ನಗಬೇಕೆ, ಅಳಬೇಕೆ? ಇವರೇನು? "ಸುಮ್ಮನಿರೇ!" ಅಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಈ ಕಾಸಿದ ಸೀಸವನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೀದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ನಾನು ತಾನೆ?... ಸೊಸೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಗು ಚುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ವಾಸಿ, ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ ನನಗೆ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ

ನಾನು ಈ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಂದು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಮಾವನವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು ಅದು ನನ್ನತವ್ವೋ, ನಮ್ಮತ್ತೆ ಜಾತಕ ತಲೆ

ಕೆಳಗಾದದರತಪ್ಪೋ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ ಅಶುಭವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೊಸೆತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟುವಹಾಗೆ, ಶುಭವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದೆ? ಊಹಂ ಅದು ಅವರವರ ಪುಣ್ಯ ಇವರು ನಾನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಪಾಸುಮಾಡಿದರು ಹೆಚ್ಚು ಓದದೆಮಾಡದೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್‌ನಲ್ಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾಸ್‌ಮಾಡಿದರು ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು ಪುತ್ರಸಂತಾನವಾಗಿ ಇವರ ಕುಲಕೋಟಿ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು ಅವೆಲ್ಲ ಅವರ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ನನ್ನಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅವೊಂದೂ ಜಮಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಒಂದು ಲಾಟರಿಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಯಾರದೋ ಬಲ ವಂತಕ್ಕೆ ಇವರಾಗಿ ಅಂಥದ್ದು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದೇಇಲ್ಲ, ಅನ್ನಿ ಕಂಡವರ ಕಾಸಿಗೆ ಆಸೆಪಡಬಾರದು, ಹಾಲುಕುಡಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೇನೆ ಲಿವರ್ ಬಂದಬಿಡುತ್ತದೆ, ಇನ್ನು ವಿಷಕುಡಿದರೆ ಅಂತ ಸಲ ಸಲಕ್ಕೂ ಹೇಳಿ ವರು ಆ ಲಾಟರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವುಕೊಟ್ಟ ಮೂರುರೂಪಾಯಿಗೆ ಬದಲು ಯಾರು ಯಾರೋ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮೂವತ್ತುರೂಪಾಯಿ ಬಂತು .ಮಗುಕೈಲಿರುವ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ಬಳೇನೂ ಆ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಇವರ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ಭಸ್ಮಮಾಡುತ್ತಾರೋ? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇವರು ಆ ಚೀಟಿಗೆ ಅಷ್ಟುರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಜಾತಕ ಉಳಿಸಿದ ಈಗ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದ ಮಾತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ “ಆ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ! ಇನ್ನಾರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುಲಾಭ ಯಾವ ತ್ತೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಅಂದುಬಿಡುವೆ ನನ್ನನ್ನು ಅತೀ ಮುದ್ದುಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ, ಇವರೂ ಅಷ್ಟೆ, ಇವತ್ತಿಗೂ, “ಎಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನ ಕೈಕೊಡು! ಭಾಗ್ಯ ರೇಖೆಯಾವುದು ನೋಡೋಣ” ಅನ್ನವರು ಅದೊಂದು ಆಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಇವರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ!

ನಾನು ಇವರನ್ನು ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಕೇಳಿದೇನೆ, “ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಇಷ್ಟು ತಾಪತ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ?” ಅಂತ ಅವರಿಗಿಂತ ನನಗೆ ಆರುವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆ ನನಗೀಗ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡುವರ್ಷದ ಗಂಡಸಿಗೂ ಅದೇ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡುವರ್ಷದ ಹೆಂಗಸಿಗೂ, ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ! ಯೋಚನೆಮಾಡಿ! ಆತ ಇನ್ನೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತ

ರೊಂದಿಗೆ ಅಂಕೆ ಅಂಕುಶ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಟಲು ಸಿನಿಮಾ ಮಾರ್ಕು ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿ ವೇಸರು ಪುಸ್ತಕ ಅಂತ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಆಗತಾನೆ ಪದವೀದಾನ ಮಹೋತ್ಸವದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಆಯಾಸಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಅವಳು ಆಗಲೇ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷದ ಆಯುರ್ಭಾಗವನ್ನು ತೇದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಬಾಣಂತನಗಳಾಗಿ ರುತ್ತವೆ ಗಂಡನ ವರಮಾನ ಸಾಲದು, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಬಾರದು, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿದೆ, ಮನೆಯನ್ನು ಭೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕೋಟಲೆಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೇಸತ್ತು ಆಗಲೇ ಅವಳು ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಮುದುಕಿ ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅತ್ತಿ ನಾದಿನಿಯರ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ, ಓರಗತ್ತಿಯರ ಓರೆಗಣ್ಣುಗಳು, ಚುಚ್ಚುಮಾತ, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಒಂದು ಭಾರೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರ ವಷ್ಟು, ರಾಜತಂತ್ರವನ್ನು ಆ ಎಳೆ ಹುಡುಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ, ಪುಣ್ಯಮಾಡಿ ಪುರುಷ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅಂತ ಹೇಳುವುದು ನಿಜ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ, ಇವರೂನೂ “ಹೌದು! ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ!” ಅಂತಾರೆ! ಆದರೆ, ತಮಾಷೆಗೋ ತತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಲೋ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟ! ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ನಗ ಎನೊಳಗೆ ಏನು ಹುದುಗಿರುತ್ತೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ

ಕಾವೇರಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಆಕೆಯೂ ಕೂಡ ‘ಹೌದು’ ಅಂತಾಳೆ ಆದರೆ, ಅವಳು ಹೇಳುವುದು ಹೆಗಸರು ಸ್ವತಃ ಸಂಸಾದನೆಗೆ ತೊಡಗಬೇಕು, ಆಗ ಗಂಡಸರು ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಅಂತ ನನಗೇಕೋ ಇದು ಸಂಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಗಂಡಸರು ಹೆಗಸರನ್ನು ‘ಅಲಕ್ಷ್ಯ’ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ ನಾನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಹೆಗಸರನ್ನು ಒಂದು ಕಡಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕೂರಿಸಿ ತಾನು ದುಡಿದು ತಂದ ಹಣದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿ ಆಕೆಯ ಪ್ರಸಾದ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ಗಂಡಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ ಪಾಪ! ಆ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲೇ ಗಂಡಸು ದುಡಿಯಲಿ ನಾವು ಯಾಕೆ ಬೇಡ ಅನ್ನೋಣ ಅಂಬಲಿಯಾದರೂ ಅನ್ನೋನ್ಯವಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ ಇವರಿಗೂ

ತೃಪ್ತಿ ; ನನಗೂ ತೃಪ್ತಿ ಆದರೆ ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಗಂಡನೂ ಹೊಡತಿಯೂ ಪರರ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ದುಡಿಯುವುದು ಸಮನೇ ಹೊರತು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪರಪುರುಷನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದು. ಸರಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತ ನಾನು ಕಾನೇರಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ವಾದಿಸಿದೆ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ? “ನಿನ್ನ ಪಾಡು ನೀನು ನೋಡಿಕೊ” ಅಂತ ಸತಿಪತಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿರಬಾರದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಅತ್ತೆ ನಾದಿನಿಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡು, ನಮ್ಮ ಉಡಿಗೆ, ತೊಡಿಗೆ ಮಾತು ಮೂತುಡ್ಡರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಟಿದ್ದರೂ ಸಹಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಅವರ ಸಹೋದರರ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಮನೆ ಮರ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವವರು ನಾವು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಸುಖ ಕಂಡೇವು. ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿದರೆ, “ನನಗೆ ಇರುವ ಒಬ್ಬಳು ತಂಗಿ ಕೂಡ ನಿನಗೇನೂ ತುಟಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಅಂತ ಗೋಳಿರಿಯುತ್ತಾರೆ ತಂಬಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೃಥಿಯಾದರೆ, ವಾತಪುತ್ರಾ, ಪಿತ್ತಪುತ್ರಾ, ಅಂತೆಲ್ಲ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ ನನಗೆ ಭಯವಾಗುವುದು. ವಾತವೇ ಪಿತ್ತವೇ ಪ್ರಕೋಪಿಸಿದರೆ, ಗತಿ ಏನು, ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಾಗುವ

ಈ ಮಗುವಿಗೆ ಇದರಿಂದಲೇ ಇನ್ನೂ ನಾವು ಹೆಸರಿಡದೆ ಇರುವುದು. ಬರೀ ಮಗು ಅಂತಲೇ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅದರ ತಾತನ ಹೆಸರನ್ನೇನೋ ನಾಮಕರಣ ಅಂತ ಮಾಡಿದೆ ಆದರೆ, ಇಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟವರೂಟಿ? ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರು ತಾತನದು! ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು? ಅದೇ ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾವುದು ತಾನೆ ಕಡೆಯ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು? ಅರ್ಜುನ ಅಂತ ಕರೆಯಬೇಕು ಅಂತ ನನ್ನ ಬಯಕೆ ನಾವು ನಾರಾಯಣ ರಾಗುವುದುತೂ ಸುಳ್ಳು, ನರರಾಗುವುದೇನೋ ಖಂಡಿತ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನರನ ಹೆಸರಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿಕೆ ಏನು?, ಅಂತ ನಾನು ವಾದಿಸಿದೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ (ಇದನ್ನು ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೇನೆ, ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ) ನನಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿತ್ತು ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಯಾರೋ ಗಮಕಿಗಳು ನಾರಣಪ್ಪನ ಭಾರತ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ

ಹಾಗೆ ದ್ವಾರಕೆ ಕಾಣಿಸಿತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಲಗಿದ್ದ, ತಲೆದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕಾಲ ಹತ್ತಿರ ಅರ್ಜುನ ಕೂತಿದ್ದರು ದೇವರು ಎದ್ದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ, ಇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ, ಇವರ ಮಗನಿಗೆ 'ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಡುತ್ತೇನೆ' ಅಂತ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಂತರ್ಧಾನವಾದರು ಆ ಮೇಲೆ, ಗಮಕಿಗಳು ಭಾರತವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು ಈಗಲೂ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ರೋಮಾಂಚವಾಗುತ್ತೆ, ಈ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಆಗಿನ್ನೂ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು; ಅಂಧಾದ್ಧರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಪದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಗಳೆದರಲ್ಲ, ಇವರು! 'ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದೇನೆ ಆಗಲೇ! ಅರ್ಜುನನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡಿದ್ದು' ಅಂದರು ನಿಧಾನವಾಗಿ. ನಮ್ಮತ್ತೆಯವರು "ಎಟ್ಟಲ" ಅಂತ ಹೆಸರಿಡಬೇಕು ಅಂತ ಹರೆ ಹಿಡಿದಿದಾರೆ ವಿಧುರಾಸ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮದುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ 'ವಿದುರ' ಅಂತ ಹೆಸರಿಡಬೇಕು ಅಂತ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಆಗಲೇ, ಅಜ್ಜಿ ಅಸ್ವತ್ಥವನ್ನು ಸುತ್ತವಾಗಲೇ, ವಿದುರನ ಹಾಗಾದರೂ ಒಂದು ಗಂಡು ಸಂತತಿ ಕೊಡು ಇವರಿಗೆ ಅಂತ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಕಂತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಿರೀಟವಿಲ್ಲ, ಅಂದ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ನಾಜೋಕಾದ ಒಂದು ಹೆಸರಿಲ್ಲ ಅನಾಮಧೇಯದ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಅದು ನಾಳೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಾಗ "ಕೇಜಿ ಮಗು" ಅಂತ ಅಂದರೆ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಿ "ಅರ್ಜುನ ಅಂದರೆ, ಅಕುರವಿದೆ, ಜಯಕಾರವಿದೆ" ಅಂತ ನಾನಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ನಕಾರವೇ ಇವರ ಹತ್ತಿರ

ಇದೆಲ್ಲ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಗುರುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಸ ಗುರುಗಳು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೇಜಿನೊಳಗೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಫ್ಲೇಟೋ ಇತ್ತು ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಬೇರೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದರು ಇವರು ತಲೆಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಗಲಿಗೆಗಳಿಗೆಗೂ ಇವರು ಗದರಿಸಿದ್ದು ಕೇಳಿ ನಾನೊಂದು ದಿನ ಅದನ್ನು ಬೀದಿಗೆಸೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ಆಗ ಇವರು, "ಇಲ್ಲ, ಕಣೆ! ಇವರೇ ನನಗೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ನಾಲ್ಕಾಶ್ರಮಗಳೂ ತಾವಾಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು" ಅಂದರು. ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಸಿ ಇವರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಎನೇ ಆಗಲಿ! ಗೃಹಸ್ಥರು ಮಾತ್ರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುಪಾಲು ಮಾಡಿ, ನೀವು ಮರ ಸೇರುತ್ತೀರೋ ?” ಅಂದೆ ಈಚೆಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕಿದಾರೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಯಾಸಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು

ಅವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಾರುತಿಯಂತೆ ನವನವೀನವಾದ ದೇಹವನ್ನು ತಾಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕಿಳಿದಿದಾರಂತೆ ಅವರ ಎದೆ ಸೀಳಿದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ನೂರಿಂಟು ನಾಮಗಳೂ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಂತೆ ಅವರು ತಿನ್ನವುದೆಲ್ಲ ರಾಮಘನಂತೆ ಅವರು ಕುಡಿಯುವುದೆಲ್ಲ ರಾಮರಸವಂತೆ ಕತ್ತಲಾಯಿ ತೆಂದರೆ ಅವರು ಬಾಳೆತೋಟದ ವೃದ್ಧಿ ಒಂದು ಮಹಾವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಿಡುವಂತೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಲೂ ಯಾರಾದರೂ ದಾರಿಗರ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದು ಪಾಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ, ಬಾಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲೇ ತೂಗಿಸಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ ಅವರು ಸರ್ವ ವ್ಯಾಸಿ, ಸರ್ವಶಕ್ತ, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಇವರು ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ತೆತ್ತು ಎಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ತರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕಚೇರಿ ಸಾಹೇಬರಿಗಿಂತ ಈ ಹೊಸ ಸಾಹೇಬರ ಹೆ.ಕಂ ಅಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ನೇದವಾಕ್ಯ

ಒಂದನೆ ತಾರೀಖು ಸಂಬಳ ಬಂತು ಅಂದರೆ ಸರಿ, ಎರಡನೆಯ ತಾರೀಖು ಪ್ರಾರಂಭ ಇವರ ಮಾರುತಿ ಹಾರಾಟ! ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ತಲೆ ಕೆರೆಯುತ್ತಾ, ಎಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಯಾವ ಯಾವುದು ಕೇಳುವುದು ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ! ಅವತ್ತೇನು ಈ ಮಗು ಮುಖ ಕೂಡ ನೋಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಅವನೆಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದರೆ, ಸರಕ್ಕನೆ ಒಳಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೈದು ಹೇರಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ದಬ್ಬುತ್ತಾರೆ “ಅಂಜನೇಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬಹು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಗೀಕ ರಣ ತಪ್ಪದೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದನಂತಲ್ಲಾ, ನಿಮ್ಮವರಿಗೆ ನೀವು ಬರೆಯುವುದು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ?” ಅಂದೆ, ನಾನು ಒಂದುದಿನ “ಕನ್ನಡ” ಅಂದರು ನಾನು ನಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿಬಂತು “ನಮ್ಮಂಥವರ ಮೇಲಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅಭಿನವಮಾರುತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ವನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ” ಅಂದರು ನಾನು ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ

ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಈ ಒಂದು ಹೊಸ ಖರ್ಚು ಒಂದು ವಕ್ರಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ನನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಜಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ, ನಾತೀಪತಿ !” ಅಂತ ನನ್ನನ್ನೇ ಬೈದರು ಅದರೂ ನನ್ನ ಮಾತು ನಿಜ ಅಂತ ನಂಬಿದರು ತನ್ನ ಅತ್ತೆಗೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು ಆದರೆ, ಪರಮಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಿ ಅಂತ, ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆವನಿಗೆ ಕರೆದು ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಅನಂತರ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು ಸರಿ! ಇಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೂ ಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಸಂಜೆ ಇವರು ಬರುತ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು ಗಲಾಟೆ ಕೇಳಿ ವ.ಗುವಿಗೆ ತೀರ ಹೆದರಿಕೆ ಹತ್ತಿ, ಅದು ಗೊಳಗಾ ಅಂತ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದವರ, ತಲೆಮೇಲಿಂದ ರುಮಾಲು ಕೂಡ ಕಳಚಲಿಲ್ಲ ಹೆಗಸರ ಅರ್ಭಟದ ನಡುವೆ, ಅರೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದದೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಧಟಕ್ಕನೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಹೊಸಲ, ದಾಟಿ ಹೊರಟುಹೋದರೆ

ಆ ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ ಮಾರನೆ ದಿನ ಮಂಗಳವಾರ ಆಫೀಸಿಗೆ ರಜೆ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಮನೆಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅದರಾಚೆ ದಿನವೂ ಅದೇ ರೀತಿ. ನನಗಂತೂ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳೂ ಹಾರಿಹೋದುವು ಒಂದು ಉದ್ಧರಣೆ ನೀರು ಕೂಡ ನಾನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಓಡಾಡಿದ್ದೂ ಓಡಾಡಿದ್ದೆ, ಪರದಾಡಿದ್ದೂ ಆಡಿದ್ದೇ ಗುಸು ಗುಸು ಗುಸುಗುಸು ಅಂತ ಮುಸಕಿನೊಳಗೆ ಅತ್ತಿದ್ದೂ ಅತ್ತಿದ್ದೇ ಎರಡನೆಯ ದಿನ ವ.ಧ್ಯಾಹ್ನ ಎದುರುಗಂಡಿ ಕೆಂಚಣ್ಣ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ, “ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಊರಲ್ಲೇ ಇದಾರೆ, ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಂಚ ನೆಮ್ಮದಿ ಬರುತ್ತಲೂ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹೆಗಸರನ್ನು ಎಲ್ಲೋ ಕಂಡಾಗ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರು ಹುಷಾರಾಗಿದಾರೇನೇ” ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸಿದಂತೆ” ಅಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರೀತಿ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹಿಗ್ಗಿದೆ ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಬೈದರು “ನೀನು ಯಾಕೆ ನಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವವನು ಅವನು, ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ! ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ವ

ನೆಚ್ಚು ಕೈಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಏನು ಸುಖ ಕಂಡೆ, ಕಾಳಿಗೀ” ಅಂತ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಿಬಂದರು ನಾನು ಕಂಬದ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಬಂದರು ಇವರು ಎಲ್ಲರ ಮಾತೂ ಅಡಗಿತು ಗಲಾಟೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಇವರೂ ಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ

ಎರಡನೆಯ ತಾರೀಖು ಟವಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ರುಕ್ಮಿಣೀಕೃಷ್ಣ ಹತ್ತನೆಯ ತಾರೀಖು ಜವಾಬು ಸಿದ್ಧ. ಅವತ್ತಿನ ಅನಂತರವೋ ಅವಂತರ! ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಐದೂವರೆಗೆ ಅಲಾರು ತಿರುಗಿಸಿ ಅಗು ಹೊಡೆದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ತಣ್ಣೀರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹೊಸದಾಗಿ ತಯಾರಾದ ವಾತಪುತ್ರನ ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬೆ ಎದುರು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿ ಕೂಡುವುದು, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಾಗುತ್ತ ಓಲಾಡುವುದು, ಇದು ಇವರ ಪದ್ಧತಿ ಆ ಮೇಲೆ ಜೋರಾಗಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸ್ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುವುದು. ಬಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಾನೇ ಓದಿಕೊಂಡು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುವುದು, ನಡೆಸುವುದು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಏನು ಎತ್ತ ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಬಲವಂತಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಏನು ಬಂದ ಹಾಗಾಯಿತು? ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದದ್ದರೆ, ಇವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದೇನೋ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದಾರಲ್ಲಾ, ಮನುಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ, ಅಂತ ನಡೆಯಲಿ ಆ ಮಾತು, ಈ ಮನ್ಮಂತರವೆಲ್ಲ. ಅಭಿನವಮಾರುತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ವೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಬೀಗಹಾಕಿ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಜನಿವಾರದಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನೇನಾದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೆಗೆದೇನೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಕೀಲಿಕೈಯನ್ನು ಬಾಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಹಾಗೆಯೇ ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ! ಯಾರ ಮೇಲೆ ಅವನಂಬಿಕೆ? ನಿಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನೇ ನೀವು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ!” ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಇವರಿಗೆ ಅನುಮಾನವೇ!

ಮಾರುತಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದಮೇಲೆ ಆರೇಳುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಂಜೆ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ತೆರೆದು ಇವರು ಕಾಗದ ಓದುವರು ಆಗ ಮನೆಯವರನ್ನು

ಕಂಡರೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯ! ಸ್ನಾನ ಪೂಜೆ ಜಪ ತಪ ಮಾತ್ರ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಆ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ಐದಾರುದಿನ ಕೊಂಚ ವಂಕು ಬಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಉಟ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗ ವುದು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಲಾಗಿದ್ದಿತ್ತಲಾಗಿ ಶತಪಥ ತಿರುಗುತ್ತಾ ತನಗೆ ತಾನೇ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರ. ಭಗವದ್‌ಗೀತೆಯನ್ನಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದನ್ನು ಆಯರ್ವೇದದ ಚರಕವೂ ಅಲ್ಲ ಏನೂ ಅಂತ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಭಯ ಆ ವಾರವೆಲ್ಲ ನನಗೂ ಕಣ್ಣೀರೇಗತಿ ಸಂಸಾರ ಅಂತ ಈ ಒಂದು ಮನೆ ಕುದುರುವುದರೊಳಗೆ ಪ್ರಾಯದಗಂಡ ಹೀಗೆ ತಲೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ವಾತ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ಪೂಜೆಗೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದರೆ ತಲೆಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಡಿ ಎಳೆದಹಾಗೆ ತಾನೆ? ನನ್ನನ್ನ ಎಷ್ಟೋಸಲ ಇವರ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ಬೈದಿದ್ದಾರೆ. ಕತ್ತು ಹಿಡಿದು ಕೋಣೆಯಾಚೆ ನೂಕಿದಾರೆ. ಅದರೂ ನಾನು ಹಲ್ಲುಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿ, “ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕದಲುವುದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂತ್ರಗಳೇ ನನಗೆ ಹಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟವೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಿ” ಅಂತ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಹೇಳುವೆ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಳಗವಾಗುವುದನ್ನು ನಮ್ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿಲ್ಲ ಮಗುಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ನೊಲ್ಲಾಸ ಜೋರಾದಾಗ ‘ಗುವಾಸ್ತೇ! ಗುವಾಸ್ತೇ! ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ

ಆದರೆ, ಇವರ ಹೃದಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗಲಾಬಿಹೂವಿನಷ್ಟು ಮೃದ. “ನನ್ನವಂತ್ರ ನನ್ನಪೂಜೆ ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಇಲಾಖೆ! ನೀನೇನೂ ಕೇಳಕೂಡದ.” ಅಂತ ಗದರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲಾ! ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ನನ್ನನ್ನು ನೂಕುತ್ತಾರಲ್ಲಾ! ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿರುವೆ ಐದ. ನಿಮಿಷ ತಾನೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಾರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೊರಸುತ್ತಾರೆ “ಅಳಬೇಡ, ಅಳಬೇಡ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೇನೆ! ನನ್ನ ಮನಶ್ಯಾಂತಿಗೇನೆ!” ಅಂತ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ‘ಅಭಿನವ ಮಾರುತಿಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿದೆ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಿದೆ, ತಿಂಗಳಿಗಿಂತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಏನು ಮಹಾ’ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಗಸನ್ನು

ಬಡಿದ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿ ಅಂತ ಬೈದು ಚಿವುಟುತ್ತಾರೆ .. ಆಗ “ಅದು ಸರಿ! ಹಾಗಾದರೆ, ಮಂದಿನ ತಿಂಗಳು ನನ್ನ ಪರವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ” ಅಂತ ನಾನೂ ಕೇಳುವೆ ಇವರಿಗೆ ಆಗ ಪರಮಾನಂದ ವಾಗಿಬಿಡುವುದು, ನಾನೂ ಅವರ ಮಾರುತಿಗೆ ಮರಳಾದೆನಲ್ಲಾ, ಅಂತ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಶಾಯಿ ಕಡ್ಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂತು ನನ್ನನ್ನೂ ವಕ್ರದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲೇ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಂಗುರುಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವೇ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಮುಖವೂರಿಸಿ “ಹೇಳು! ಯಾವ ವಿಷಯ ಕೇಳೋಣ” ಅಂತ ಬಹು ಸ್ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಡುವರು ಆಗ ನನಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂಬಿ ಏನೂ ಕಾಣಿಸದಂತಾಗುವುದು “ನನಗಿನ್ನೇನು ವಿಷಯ ಇದೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಳು ಸುಖವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಬರುವ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ದೇವರು ಕರುಣಿಸಬಾರದೆ?” ಅಂತ ಅಂಗಲಾಚಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಒಂದು ಸಲ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳು ಹಿಸಿದರು, ಹತ್ತನೆ ತಾರೀಖು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ನಾನೂ ಕೂಡ ತಂಬಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಇದ್ದೆ. “ಇಂದಿನಿಂದ ಹೊಸ ಬದುಕು” ಅಂತ ಅವತ್ತು ಹಿಗ್ಗಿದ್ದೆ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ದೂರ ಕೂರಿಸಿ ಬಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಇವರು ಓದಿಕೊಂಡರು “ಎಲವಲವೋ! ನಿನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಗೆ ಪೇಳಿ! ಮಾಂಧಾತಿ ಅರುಂಧತಿ ಅಗಸ್ತಿನಿ ಸುಭಾಸ್ತಿನಿ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಸತ್ನಿಯರಂತೆ, ನಿನ್ನ ಪರವೇಶ್ವರಿ ನಿನ್ನ ಪೂಜಾದಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳೊಳಗೆ ನಿಜ್ಜಂ ನಿಶ್ಚಲಮಾದ ನೆಚ್ಚಿನಿಟ್ಟು, ಭಂಗಾರಂ ಭಸ್ಮಮಾದ ಮಾನಭಂಗವಂ ಮನದಿಂದ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನಗೈಯ್ದು, ಪೊಚ್ಚಪೊಸ ಹೃದಯವಂ ಅಭಿ ನವಮಾರುತೀ ಮಂದಾಕಿನಿಯೋಳ್ ವೀಯಿಸಿದೊಡೆ ಅತ್ತೆಯೆಂಬ ಕುತ್ತ ಮೆತ್ತ ಪೋಕುಮೋ ಸಿತ್ತಾತ್ತಾ!” ಅಂತ ಬರೆದಿತ್ತು

“ಒಳ್ಳೇ ಮಾರುತಿ!” ಅಂದೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಾ, ಇವರ ತಂಗಿಮದುವೆ ಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರವನ್ನೋ ಯಾರೋ ಬೂದಿ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೇನು ಮಾನ ಭಂಗ? ಈಗ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರೆಯಬೇಕು ಅಂತ ಬರೆದಿದಾರಲ್ಲಾ, ಇನ್ನು ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಆ ಶೀಸೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಮಾರಿದ ಮೇಲೂ ನೆನಪುಳಿದಿದೆ. ಇವರ ಮನೆಗಾದ ಕಳಂಕವನ್ನೇ ನಾನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು

ನೆನೆದುಕೊಂಡು ಊರೆಲ್ಲ ಸಾರುತಿದೇನೆ ಅಂತ ಮತ್ತೆ ಇವರಿಗೂ ನನಗೂ ತಂದು ಹಾಕಿದ ಮಾರುತಿ, ಹಾಳು ಉತ್ತರದಿಂದ ಕೋಶ ತಾನೂ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲದೆ ವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿಸಿತು, ಅಂದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಇದ್ದ ನೆಮ್ಮದಿಯೂ ಹೋಯಿತು ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರು, “ನೋಡು! ನೀನು ಆ ಬೂದಿ ಏಷಯ ಮರೆತಿಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಅತ್ತೆ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ” ಅಂತಾರೆ, ನಾನು ಮರೆತಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ ನಾನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ, ಅಭಿನವ ಮಾರುತಿಗಳು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ಸುಳ್ಳರಲಾರದು ಅಂತ, ಅದನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟದೇನೆ ಆದರೆ, ಹಾಳು, ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಷ್ಟೂ ಬಲವಾಗಿ ಊರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ

ಈಚೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಾಣ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಯಾವುದೋ ಕೇಚಲ ಗಂಟಲು, ಗಣಗಣಗಣ ಅಂತ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬೊಡಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಇರಬೇಕು, ಈ ಮಂತ್ರಪರನವೆಲ್ಲ ಅದರ ಸಂಗಡ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋದರೆ ಬರುವುದು ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತಕ್ಕೋ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೋ! ಇವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಅನ್ನಹಾಕಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಅಳಿಯ ಅಂತೆ ಅದು! ಆ ಅನ್ನದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದಲೇ ಇರಬಹುದು, ಇವರಿಗೆ ಬಿ ಎ ಆದರೂ ಇಷ್ಟೇ ಸಂಬಳ ಈ ಹಾಳೂರಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಇನ್ನು ಈ ಅಳಿಯ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೂ ಕಲ್ಲುಹಾಕಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೋ ಏನೋ? ಮಗುವಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ, ನನಗೆ ತಲೆನೋವು, ಅಜ್ಜಿಗೆ ಗೂರಲು, ಅಂತ ನಾನು ಎಷ್ಟು ನೆಪ ಹೂಡಿದರೂ, ಅದು ಒಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ “ರೀ” ಅಂತ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದರೆ, ಹೊರಟೇಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಇವರು ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಎಂಥಾ ವಶೀ ಕರಣ ಇದೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಈಚೆಗೆ ಇವರೂನೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ದಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು “ಲೇ! ಮಾರುತಿಗಿಂತ ಮಾರುತಿ ಅಪ್ಪ ದೊಡ್ಡವನಲ್ಲವೇನೆ? ಮಗುವಿಗಿಂತ ನಾನು ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲವೇನೆ?” ಅಂತ ನನ್ನ ಗಲ್ಲ ಬಡಿಯುವರು! “ನಿಮ್ಮ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹಿತನ ಉಪದೇಶವೋ ಇದು?” ಅಂತ ನಾನು ಕೇಳಿದರೆ, “ನಾಳೆ ಅವನಿಗೂ ಅವನಂತಹ ಸಾವಿ ರಾರು ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ತಾರುಗಳಿಗೂ ನಾನೇ ಗುಗ್ಗುರು, ಕಣೆ” ಅಂತ ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹಿಡಿದು, “ಮುಗಿಯೆ! ಮುಗಿಯೆ!” ಅನ್ನುವರು

ನಾನು ಕೆಂಚನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ಯಾರದು, ಯಾತಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದಾನೆ, ಅಂತ. ಅವನಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ, ದಡ್ಡನಿಗೆ? ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು “ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಡುವುದಕ್ಕಿರಬೇಕು, ತಾಯಿ,” ಅಂತಾನೆ!

ಈ ಹೊಸ ಹುಚ್ಚಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ; ಕಾವೇರಮ್ಮನಿಗೂ ಕೂಡ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಗಂಡ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೂ ತಿಳಿಸಬಹುದೇ ಹೊರತು ಆತ ಇರುವಾಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಖಂಡಿತ ಬಯಲುವಾಡಿಬಿಡುವಳು. ಕೆಂಚ ಬೇರೆ ಮೊನ್ನೆ ಹೆದರಿಸಿದ್ದ, “ತಾಯಿ! ಗೋಡೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಿವಿ ಇರುವ ಕಾಲ ಇದು! ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಈಗ ಕೊಂಚ ಗ್ರಹಗತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಹುಷಾರಾಗಿರಿ. ಮನೆ ಗುಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಿಡಬೇಡಿ” ಅಂತ. ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಹುಚ್ಚುನಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬೃಂದಾವನದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ದೇವರ ಕೋಣೆಗೆ ನೂರ.ಸಾರಿ ಅಲೆದೆ. ಕಡೆಗೆ ನಾನೇ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ “ಇವರ ತಲೆಯನ್ನು ತಣ್ಣಗಿರಿಸವ್ವಾ, ಶ್ರೀರಾಮಾ” ಅಂತ ದೇವರೆದುರು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದೆ. ಮಾರುತಿಯಿಂದಾದ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ರಾಮನೇ ಗತಿ, ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ದಿನವೂ ರಾತ್ರಿ ಇವರು ಮಲಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದಮೇಲೆ ನಾನು ಎದ್ದು ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂತು ಇವರ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆತ್ತಗೆ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರ ಸಲ ರಾಮನಾಮ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದೆ.

ಮೊದಮೊದಲು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು “ಹೇ! ಗುರುಪತ್ನಿ!” ಅಂತ ಕರೆಯುವರು. ಒಂದುದಿನ ಬೇಸಣಿಗೆಯನ್ನು ರೂಯಾ ಅಂತ ಕಿಟಕಿಯಾಚೆ ಬಿಸಾಕಿದರು. ಗಾಳಿ ಎಂಬುದು ದೇವರು, ಅದು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬೇಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕೃತ್ರಿಮವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಅದರ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಕೂಡದು, ಹಾಗೆಮಾಡುವುದು ಪಾಪ; ಎದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೆಂಚನ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಮಗು ತಂದಿದ್ದ ಗಾಳಪಟ

ವನ್ನು ಹರಿದು ಚೂರುಮಾಡಿದರು. “ಗಾಳಿಗೋಪುರ” ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಕೂಡ ಆಚೆಗೆ ಎಸೆದರು!

ಅದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪರವೊಂದನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂತು ಹತ್ತುಸಾವಿರಸಲ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ಸುಮಾರು ಐದುಗಂಟೆಗಳಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ನಡುವೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದುಸಲ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು “ಎನೇ! ನೀನು ಮಲಗಿಲ್ಲವೇ?” ಅಂದರು. ನಿಮಗೆ ವೈ ಬೆಚ್ಚಗಿತ್ತು, ಜ್ವರವೇನಾದರೂ ಬಂತೋ” ಅಂತ ನೋಡಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ ಇಕೋ, ಮಲಗಿದೆ...ಅಂತ ಹೇಳಿ ಜಪವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎದ್ದೆ ರಾಮ ದೇವರಪಟ ಕೆಳಗೆಬಿತ್ತು ಗಾಜು ಒಡೆಯಿತು. ಇವರು ಎದ್ದರು “ಎನೂ ಇಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಿರಿ! ನೀವು ಮಲಗಿ! ನೀರಿನ ಗಲಾಸು, ಅಷ್ಟೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಇವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿಸಿದೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಗಾಜಿನಚೂರುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲವಾದನೇ, ಅಂತ ಕಣ್ಣೀರುಬಿಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿದೆ ಈ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಇವರನ್ನೂ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಯಾವ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತದೋ ಅಂತ ಗಾಬರಿಗೊಂಡೆ

ಮರುದಿನ ಅವರದು ಟೆಪಾಲ್‌ದಿನ! “ಮಾರುತಿಯ ಉತ್ತರಗಳು ಬರುವ ದಿನ “ಬಾ! ನೀನೂ ಮರ ಹತ್ತಿಬಿಡು! ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ತೇಲಿಹೋಗುವಾ,” ಅಂತ ಬರೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ, ಅಂತ ಇದ್ದೆ ಅವತ್ತಿನ ದಿನಸ” ಸೌದೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಕೊಡಲಿಕೊಡು” ಅಂತ ಸತ್ಯ ವಾನ ಕೇಳಿದಾಗ ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಆದ ಸಂಕಟ, ನನಗೂ ಆ ದಿನ ಇವರು “ಪೋಸ್ಟಾ ಪೀಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಟೆವಲ್‌ಕೊಡು” ಅಂದಾಗ ಉಂಟಾಯಿತು.

ರಾಮಜಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಗಾಜೊಡೆದರೂ, ಪರ ಇತ್ತಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆ ನೋವು ಅಂತ ಅತ್ತೆಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ದೇವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ.. ಟೆಪಾಲು ತಂದರು.... ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. . ಒಳಗಿಂದ “ಉಸ್ಸಪ್ಪ!” ಅಂತ ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಕೇಳಿತು! “ಇಲ್ಲ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲ! ಆಯಿತು!.. ಮುಗಿಯಿತು!” ಅಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. . ನನಗೆ ಎದೆ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು “ಸನ್ಯಾಸವೇ ಸಿದ್ಧ” ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ... ..

ಆದರೆ, ಶ್ರೀರಾಮ ಕಾಪಾಡಿದ. ಕಾಗದ ಬಂದು ಈಗ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಾಗಿವೆ. ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಗೆಲುವಾಗಿದಾರೆ ಅಂಜನೇಯನ ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ ಹಿಂದಿನಷ್ಟು ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಭಟೆವಿಲ್ಲ. ಗುರು ಗುರು ಪತ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಊಟ ತಿಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಪ್ಪು ಖಾರ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನೂ ನಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. “ಮಗೂನ ಅರ್ಜುನ ಅಂತ ಕರೆದೇ ಬಿಡೋಣ, ಅಲ್ಲವೇನೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು, ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ. ..

ಶ್ರೀರಾಮ ರಕ್ಷೆ—

ಸತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ನಿನು ಉಪಚಾರವನು ಮಾಡೆ, ಬಾಯ್ಲೆ ರೆಯದಿರೆ

—ಪುರಂದರದಾಸರು

ನಿನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದಪರಿವೇಷ ಮುತ್ತಿರಲಿ

ನನ್ನನುಸರಿದಾ. ..

—ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಇದರ್ಕೆ ನಿಮರ ಮನದೊಲೇವಂ ಗೊಳ್ಳದೆ

ಕ್ರಮಿಯಿಸಿಂ ಎಂದು ನುಡಿದು ವಂದಿಸಿ....

—ವಡ್ಡಾ ರಾಧನೆ

**ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ
ಅರಳಿದ ಕುಸುಮಗಳು.**

೧	ಸುದರ್ಶನ	ಆನಂದಕಂದ	೦	೧೪	೦
೨	ನವಿಲುಗರಿ*	ಬೇರೆಬೇರೆಯವರು	೦	೧೨	೦
೩	ತ್ರಿಪುರದಹನ*	ಮ ಆ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್	೦	೧೨	೦
೪	ಬಾಳುರಿ*	ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	೦	೧೨	೦
೫	ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗಿ*	ಆರ್ ವ್ಯಾಸರಾವ	೦	೧೨	೦
೬	೨ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿ	ಶ್ರೀರಂಗ	೧	೧೨	೦
೭	ಜೀವನ*	ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ	೦	೧೨	೦
೮	ಕಾಳರಾತ್ರಿ*	ಮಧುರಚೆನ್ನ	೦	೧೨	೦
೧೦	ಧರ್ಮಶಿರೆ*	ಜಡಭರತ	ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ		
೧೧	ರಾಜಯೋಗಿ	ಆನಂದಕಂದ	೧	೦	೦
೧೨	ಕೋಲ್ಕಿಂಚು*	ಬೇರೆಬೇರೆಯವರು	೧	೦	೦
೧೩	೧೪ ಇಜ್ಜೋಡು*	ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ	೧	೮	೦
೧೫	ಕುರಿಹಿಂಡು*	ಜಲಧರ	೧	೦	೦
೧೬	ಧೂಮಕೇತು*	ಕಡಂಗೊಡ್ಲು ಶಂಕರಭಟ್ಟ	೦	೧೪	೦
೧೭	ಧರ್ಮಜ್ಯೋತಿ*	ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್	೧	೪	೦
೧೮	ಸೇವಾಪ್ರದೀಪ	ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	೦	೧೨	೦
೧೯	ದಿಲ್ಲಿಶ್ವರನ ದಿನಚರಿ*	ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ	೦	೧೨	೦
೨೦	ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ	ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ	೧	೦	೦
೨೧	ಸೋಲೋ ಗೆಲುವೋ	ದೇವುಡು	೦	೧೨	೦
೨೨	ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಾಜ*	ಆರ್ ವ್ಯಾಸರಾವ್	೦	೧೪	೦
೨೩	ಪಾವನಪಾವಕ	ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	೦	೮	೦
೨೪	ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ	ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ	೧	೦	೦
೨೫	ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ*	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	೦	೧೨	೦
೨೬-೨೭	ಎರಡು ಧ್ರುವ	ವಿ ಎಂ ಇನಾಮದಾರ	೨	೦	೦
೨೮	ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ	ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ	೧	೦	೦
೨೯	ಹೂಬಾಣಗಳು*	ಪ. ರಮಾನಂದ	೧	೮	೦
೩೦	ಮಹಾಪೂರ	ಎಸ್ ಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೦	೧೨	೦
೩೧	ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ*	ಆ. ನ ಕೃಷ್ಣರಾಯ	೧	೦	೦
೩೨	೩೩ ಪ್ರೇಮಾಹುತಿ	ಗುರುರಾಜ. ಜೋಶಿ	೧	೮	೦
೩೪	ಜನನಾಯಕ*	ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ	೦	೧೪	೦
೩೫	ಸುಳವು ಹೊಳವು	ಬೇರೆಬೇರೆಯವರು	೧	೪	೦
೩೬	ಕಾರಣಪುರುಷ	ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ	೧	೦	೦

೩೭ ಹತ್ತುವರುಷ*	ಜಿ. ಪಿ ರಾಜರತ್ನಂ	೧ ೦ ೦
೩೮ ತುಟಮಿರಿದುದು*	ರಾ. ಶಿ	೦ ೧೪ ೦
೩೯-೪೦ ಭಾರತಮಾರ್ಗ	ಗುರುರಾಜ ಜೋಶಿ	೨ ೮ ೦
೪೧ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾನನ	ಬಾ ಕೃ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ	೦ ೧೨ ೦
೪೨ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ*	ಎಂ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ	೦ ೧೪ ೦
೪೩ ಗಾಳಿಗೋಪುರ*	ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ	೧ ೪ ೦
೪೪-೪೫ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ*	ಅ ನ ಕೃಷ್ಣರಾಯ	೧ ೮ ೦
೪೬ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೆಲೆ*	ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣರಾವ್	೦ ೧೪ ೦
೪೭-೪೮ ವೈಯ್ಯಾರಿ	ಗೋ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್	೧ ೧೨ ೦
೪೯-೫೦-೫೧ ೫೨ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ*	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	(ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)
೫೩ ಬರಮಪ್ಪನ ಭೂತ	ಶ್ರೀರಂಗ	೦ ೧೪ ೦
೫೪ ಜಯಶ್ರೀ	ಚಿ ಸದಾಶಿವಯ್ಯ	೧ ೧೨ ೦
೫೫ ಪಚ್ಚೇ ಉಂಗುರ	ಎಂ ಜಿ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ	೧ ೦ ೧
೫೬ ಮೆಡೇಮ್ ಕ್ಯೂರಿ	ಕೆ ವಿ ರತ್ನಮ್ಮ	೧ ೪ ೦
೫೭ ಮೋಡಗಳು	ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ	೧ ೪ ೦
೫೮ ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ	ಸಿ ಕೆ ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ	೧ ೦ ೦
೫೯ ೬೦ ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	೧ ೧೪ ೦
೬೧ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ	ಹೊಯ್ಸಳ	೧ ೦ ೦
೬೨ ಕನಸಿನ ಕೆಳದಿ	ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	೧ ೪ ೦
೬೩ ಕೆಫಸಿಂಗ್ ಟರ್ಪಾಕಾರ್	ಕೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ	೧ ೪ ೦
೬೪ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ	ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ	೧ ೮ ೦
೬೫ ಮಿಂಚಿನ ಹುಡಿ	ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ	ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ
೬೬ ಅನಂತ	ಸತ್ಯಬೋಧ	,,
೬೭ ನಟಸಾರ್ವಭೌಮ	ಅ ನ ಕೃಷ್ಣರಾಯ	,,
೬೮ ಮುಗಿದ ಯುದ್ಧ	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	,,

ಬಿಡುಮುತ್ತುಗಳು.

೧ ಸಖೇಗೀತ	ದ ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ	೧ ೦ ೦
೨ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನ	,,	೨ ೦ ೦
೩ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ	,,	೧ ೦ ೦
೪ ಬಾಸಿಗ	ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	೧ ೦ ೦
೫ ಸಮುದ್ರಗೀತಗಳು	ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ	೧ ೦ ೦
೬ ಅಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು	ಬೇರೆಬೇರೆಯವರು	೦ ೧೦ ೦

* ಈ ಗುರುತಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೀರಿವೆ

